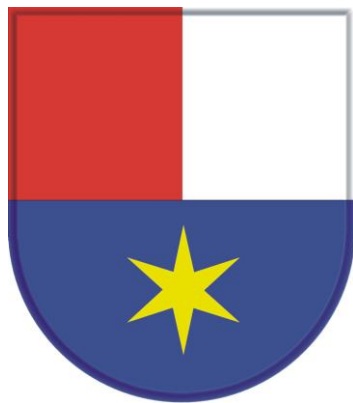

RAZVOJNA STRATEGIJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE 2011.-2013.

prijedlog za Skupštinu
Međimurske županije

Veljača 2011.

*Ovaj dokument predstavlja prijedlog
Razvojne strategije Međimurske županije
2011.-2013. koji nije lektoriran niti grafički
uređen za širu objavu, već služi za potrebe
Međimurske županije. Nakon službenog
donošenja od strane Skupštine Međimurske
županije, dokument će se lektorirati i
grafički pripremiti za objavu široj javnosti.*

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ ŽUPANA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE	5
UVODNA RIJEČ REDEA-e	6
SAŽETAK	8
ANALIZA I OCJENA STANJA	10
OSNOVNI PODACI O MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI	10
I. GOSPODARSTVO	18
II. RURALNI RAZVOJ	37
III. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	49
IV. CIVILNO DRUŠTVO	64
V. PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA	67
VI. UPRAVLJANJE RAZVOJEM	81
REZULTATI PROVOĐENJA PRIJAŠNJIH STRATEGIJA	90
SWOT ANALIZA	93
VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI	98
Strateški cilj 1 – Jačanje konkurentnosti gospodarstva	99
Strateški cilj 2 – Jačanje ljudskih potencijala u skladu s razvojnim potrebama	101
Strateški cilj 3 – Očuvanje okoliša i gospodarenje prirodnim resursima	103
Strateški cilj 4 – Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem	105
PROCJENA USKLAĐENOSTI RAZVOJNE STRATEGIJE MEĐIMURSKE ŽUPANIJE 2011.-2013. S DRUGIM STRATEGIJAMA	106
PRIORITETI I MJERE	109
POLITIKA ŽUPANIJE PREMA POSEBNIM PODRUČJIMA	158
FINANCIJSKI PLAN	159
PROVEDBA STRATEGIJE	164
PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE	169

DODACI.....	171
Dodatak 1. Rezultati konzultacija s radnim skupinama.....	171
Dodatak 2. Izveštaj o prethodnom vrednovanju ŽRS-a.....	181
Dodatak 3. Rezultati provedbe ROP-a (prikaz po mjerama)	188
Dodatak 4. Pregled događaja i manifestacija u Međimurskoj županiji za 2011. godinu.....	217
Dodatak 5. Komunikacijska strategija	218
Dodatak 6. Komunikacijski akcijski plan za 2011. godinu.....	223
Dodatak 7. Izvori podataka.....	225

UVODNA RIJEČ ŽUPANA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Dokument koji je pred Vama rezultat je predanog višemjesečnog rada mnogih koji su sudjelovali u njegovoj izradi. No, osim imponantnog broja podataka, analiza i prijedloga, ona predstavlja mnogo više. Nakon *Regionalnog operativnog plana Međimurske županije 2006.-2013.* i *Strategije ruralnog razvoja Međimurske županije*, to je jedan od prvih dokumenata koji na stručnim temeljima određuju smjer razvoja Međimurske županije u budućnosti. Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA, kao regionalni koordinator, u proces izrade putem javnih rasprava uključila je široki krug sudionika iz međimorskog gospodarskog, društvenog, kulturnog i javnog života. Upravo je to najveća vrijednost ove strategije, jer ona nije popis lijepih želja koje se teško mogu realizirati, već na realnim osnovama izrađen dokument koji daje smjernice razvoja Međimurske županije.

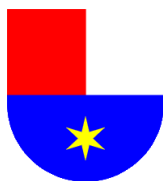
Posebno ističem činjenicu da je on usklađen s regionalnom politikom razvoja Republike Hrvatske, te da će se na njega morati vezati razvojni planovi naših općina i gradova te budući razvojni projekti. To će, siguran sam, uvesti reda u financiranje brojnih projekata, ali i olakšati pronalaženje izvora financiranja za njihovu implementaciju. Strategija nam omogućava da lakše i brže reagiramo na svakodnevne promjene u današnjem ekonomski globaliziranom svijetu te da Međimurskoj županiji osiguramo siguran i stabilan razvoj, ali i prepoznatljivost u hrvatskim, europskim i svjetskim okvirima. Ova razvojna strategija još jednom potvrđuje važnost našeg usmjerenja – ulaganje u obrazovanje kao temelj naše uspješnosti u vremenima koja dolaze.

Svi mi želimo da Međimurska županija bude kraj u kojem je lijepo živjeti, u kojem se dobro zarađuje, gdje se razvija suvremena industrija u kojoj rade visoko obrazovani ljudi, gdje je okoliš očuvan... Upravo *Razvojna strategija Međimurske županije 2011.-2013.* omogućuje aktivno promišljanje smjera u kojem se želimo razvijati, a olakšava i predviđanje koraka koje moramo poduzeti. Vrijednim smatram i to što su se prilikom njezine izrade u obzir uzimali i razmatrali svi prijedlozi i mišljenja. Ovakvim načinom došli smo do najboljih rješenja koja će biti kvalitetna podloga za sve odluke koje se tiču razvoja Međimurske županije u narednom razdoblju.

I na kraju, zahvaljujem se svima koji su sudjelovali u izradi naše županijske razvojne strategije.

ŽUPAN

Ivan Perhoč

UVODNA RIJEČ REDEA-e

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske koji je usvojen 29. prosinca 2009. godine definirani su svi ključni dionici i njihove uloge u regionalnom razvoju Republike Hrvatske. Zakonom je predviđeno da svaka županija donese svoju razvojnu strategiju koja će dati doprinos ukupnom razvoju Hrvatske. Područja koje Strategija obuhvaća ne odnose se samo na gospodarstvo, već na ukupni društveni rast i razvoj. To pak podrazumijeva da se ona odnosi i od interesa je za široki krug ljudi odnosno skupina. *Razvojna strategija Međimurske županije 2011.-2013.* pripremana je u skladu sa zahtjevima i metodologijom kojom se koristi EU u pripremi programsko-planske dokumentacije, pri čemu je sudjelovanje predstavnika svih dionika ključno.

Međimurska županija je kroz proces izrade i provedbe Regionalnog operativnog programa Međimurske županije 2006.-2013., koji je prihvaćen od strane Županijske skupštine 30. lipnja 2006. godine, te Strategije ruralnog razvoja prihvaćene 13. ožujka 2009. godine, stekla važna znanja vezana uz izradu i provedbu strateških dokumenata. Strategija koja se nalazi pred vama izravan je nastavak i nadogradnja postojećih dokumenata, temeljem iskustava stečenih u njihovoj pripremi i provedbi te promjena predviđenih Zakonom o regionalnom razvoju.

Razvojna strategija Međimurske županije 2011.-2013. krovni je dokument čija je osnovna svrha usmjeravanje razvojnih procesa u Međimurskoj županiji s ciljem da se osiguraju uvjeti za održivi rast i razvoj te da se u konačnici postigne viša kvaliteta života svih stanovnika. Strateški dokumenti poput županijske razvojne strategije ključni su alati za utvrđivanje razvojnih potreba na temelju kojih se određuju dugoročni ciljevi koji se nastoje postići, te prioriteta i mjere za njihovo ostvarivanje. Iznimno važan dio ove strategije odnosi se na postavljanje sustava za praćenje provedbe, što omogućuje procjenu njezine uspješnosti temeljene na konkretnim i mjerljivim pokazateljima.

Svaka strategija prije svega treba biti provediv dokument. Provedivost pak ovisi o dostupnosti financijskih sredstva za kvalitetno provođenje planiranih mjera. Stoga se izvori financiranja u ovoj strategiji oslanjaju na javni proračun, i to ne samo na državni i proračun Županije, već i na proračune svih gradova i općina u Međimurju. S obzirom da su identificirane potrebe mnogo veće nego što je moguće ostvariti kroz javne proračune, znatnu priliku predstavljaju fondovi, EU koji su na raspolaganju već sada, a kojih će biti sve više ulaskom Republike Hrvatske u EU. Svi projekti koji se kandidiraju na natječaje za sredstva iz fondova EU moraju biti usklađeni sa županijskom razvojnom strategijom, tj. moraju odgovarati postavljenim prioritetima i mjerama.

Prilike koje otvaraju novi načini poslovanja stanovnici Međimurske županije mogu i moraju iskoristiti. Naime, lokacija sve manje postaje ključni čimbenik poslovanja, a istovremeno ljudi i njihovo znanje jesu i sve više će biti ključni razvojni potencijal. Iz tog razloga *Razvojna strategija Međimurske županije 2011.-2013.* veliku važnost pridaje upravo razvoju ljudskih potencijala, prvenstveno sa stajališta obrazovanja, koje je nužni preduvjet za rast konkurentnosti gospodarstva u regiji. Ključno je sustavno ulagati u ljudske potencijale i obrazovnu infrastrukturu s ciljem stvaranja kvalitetnih stručnjaka, te stvaranje pretpostavki da se oni zadrže u županiji. Nadalje, kako bi se osigurala maksimalna iskoristivost sredstava raspoloživih iz fondova EU, izuzetno je važno posvetiti mnogo pažnje organizaciji regionalnog razvoja.

U svakom slučaju, globalni trendovi u razvoju novih znanja i tehnologija u današnjem svijetu ubrzanog protoka informacija i ljudi stavlja nas u poziciju u kojoj moramo dobro promisliti na koji način ćemo se posvetiti razvoju naše sredine. Tako dnevno svjedočimo raznim inovativnim rješenjima i tehnologijama koje se do prije desetak godina nisu mogle niti zamisliti, a danas su dostupne gotovo svima. Brze promjene tjeraju nas da budemo proaktivni, što postaje posebni izazov za organizaciju i upravljanje razvojnim procesima. Budući da većina razvojnih projekata zahtijeva višegodišnju pripremu i provedbu, sustavno i dobro planiranje postaje ključno. Vjerujem da smo ovom *Razvojnou strategijom Međimurske županije 2011.-2013.* napravili još jedan važan korak prema uspješnoj provedbi i ostvarivanju željene vizije za dobrobit stanovnika Međimurske županije.

Matija Derk, direktor
Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o.

SAŽETAK

Županijska razvojna strategija osnovni je planski dokument za održivi društveno-gospodarski razvoj svake županije i predstavlja nastavak *Regionalnog operativnog programa 2006.-2013.* te njegovo usklađivanje s promjenama u okolini, a prema zahtjevima Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske.

Proces izrade strategije započeo je radionicama po područjima gdje su se razmatrale temeljne postavke razvoja Međimurske županije, s posebnim naglaskom na analizu stanja iz područja gospodarstva, ljudskog kapitala, ruralnog razvoja (poljoprivrede i turizma), prirodnih resursa i upravljanja razvojem. Za svako od analiziranih područja postavljena je dijagnoza stanja, uređena na način usporednog suprotstavljanja razvojnih problema s jedne, i razvojnih potreba s druge strane. Aktivnim sudjelovanjem interesno-utjecajnih skupina odnosno dionika postupno su se izdvajale i označavale unutarne snage i slabosti, te s druge strane, vanjske prilike i prijetnje s prevalentnim utjecajem na razvoj Međimurske županije.

Tijekom konzultacija i rasprava sa sudionicima radnih skupina kao sveobuhvatno opažanje i potreba izdvojila se promjena percepcije Međimurske županije kao iznadprosječno razvijene hrvatske regije. Relativno gledano, ova se tvrdnja može vrlo jednostavno potkrijepiti. Međutim, s obzirom na vizijom određenu željenu buduću poziciju Međimurja, u mnogim segmentima, kao što su prosječna plaća ili stupanj obrazovanosti stanovništva, Međimurska županija zaostaje za regijama s kojima bi se htjela i morala uspoređivati.

Iz tog je razloga, identifikacijom uvjetovanosti i ograničenja mogućeg i željenog razvoja Međimurske županije, odabrana vizija koja se ne razlikuje od one određene Regionalnim operativnim programom:

Međimurje, županija snažnog poduzetništva zasnovanog na znanju i inovacijama, očuvane prirodne i kulturne baštine te visoke kvalitete življenja.

S druge strane, strateški ciljevi su u odnosu na ROP izmijenjeni:

- Strateški cilj 1 – Jačanje konkurentnosti gospodarstva;
- Strateški cilj 2 – Jačanje ljudskih potencijala i unaprjeđenje kvalitete života;
- Strateški cilj 3 – Očuvanje okoliša i gospodarenje prirodnim resursima;
- Strateški cilj 4 – Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem.

Daljnijim konzultacijama razvijeni su prioriteti razvoja Međimurske županije za svaki od postavljenih ciljeva, dok će se operacionalizacija vizije, ciljeva i prioriteta izvršiti efikasnim i efektivnim mjerama uz njihovu kontinuiranu evaluaciju i kontrolu.

Razvoj svakog od navedenih područja, kao i Međimurja u cjelini, uvelike počiva na aktivnostima relevantnih aktera političkog, poslovnog i društvenog života, koje će se korištenjem alata predloženih komunikacijskom strategijom kontinuirano i ciljano informirati o postavkama razvojne strategije. S druge strane, upravljanje razvojem nastoji se istovremeno centralizirano koordinirati kako bi se u što većoj mjeri, u pretprijetnoj i kasnijoj fazi članstva u EU, iskoristili razvojni potencijali Međimurske županije.

Ulogu regionalnog koordinatora odnosno koordinatora izrade, provedbe i izvještavanja o *Razvojnoj strategiji Međimurske županije 2011.-2013.* preuzima Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o., a sve s ciljem usmjerenog regionalnog razvoja, i što je važnije, održivog razvoja Međimurske županije.

ANALIZA I OCJENA STANJA

OSNOVNI PODACI O MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI

Na površini od 730 km², s umjerenom kontinentalnom klimom u najgušće naseljenoj županiji (164 st./km²) Republike Hrvatske, u 3 grada (Čakovec, Prelog i Mursko Središće) i 22 općine živi 118.426 stanovnika, prosječne starosti 37,6 godina. Površinom je najmanja, a po broju stanovnika 17. županija s 2,67% ukupnog stanovništva Hrvatske. Ujedno je i najsjevernija županija koja graniči s Republikom Slovenijom i Republikom Mađarskom. Čakovec je administrativno, gospodarsko, prometno i kulturno središte Međimurske županije, u čijem užem području stanuje 17.000 stanovnika, a još toliko naseljava šire područje Čakovca.

Geoprometni i zemljopisni položaj županije

Slika 1. Položaj Međimurske županije unutar RH

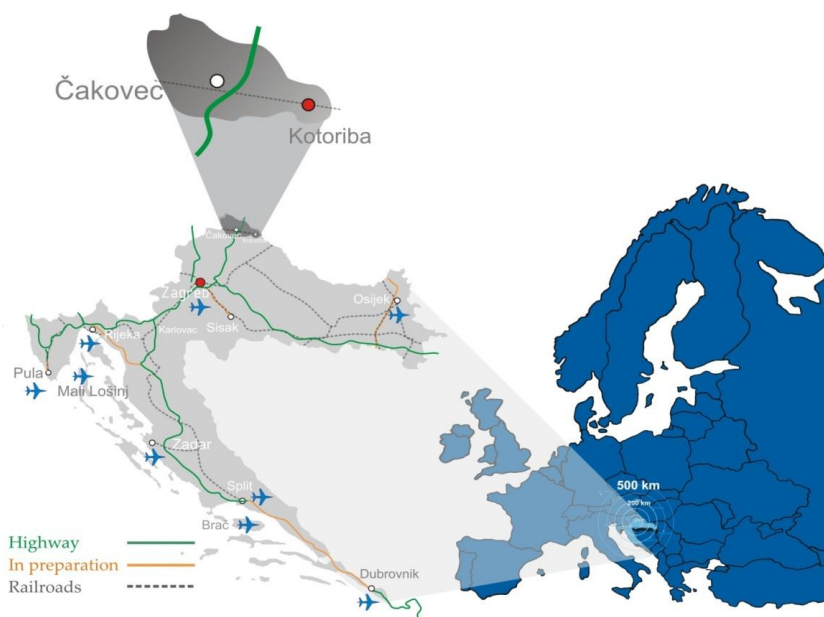
Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006-2013, str. 25.

Slika 2. Županijske granice i osnovna prometna povezanost (1)

Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006-2013, str. 27.

Slika 3. Županijske granice i osnovna prometna povezanost (2)

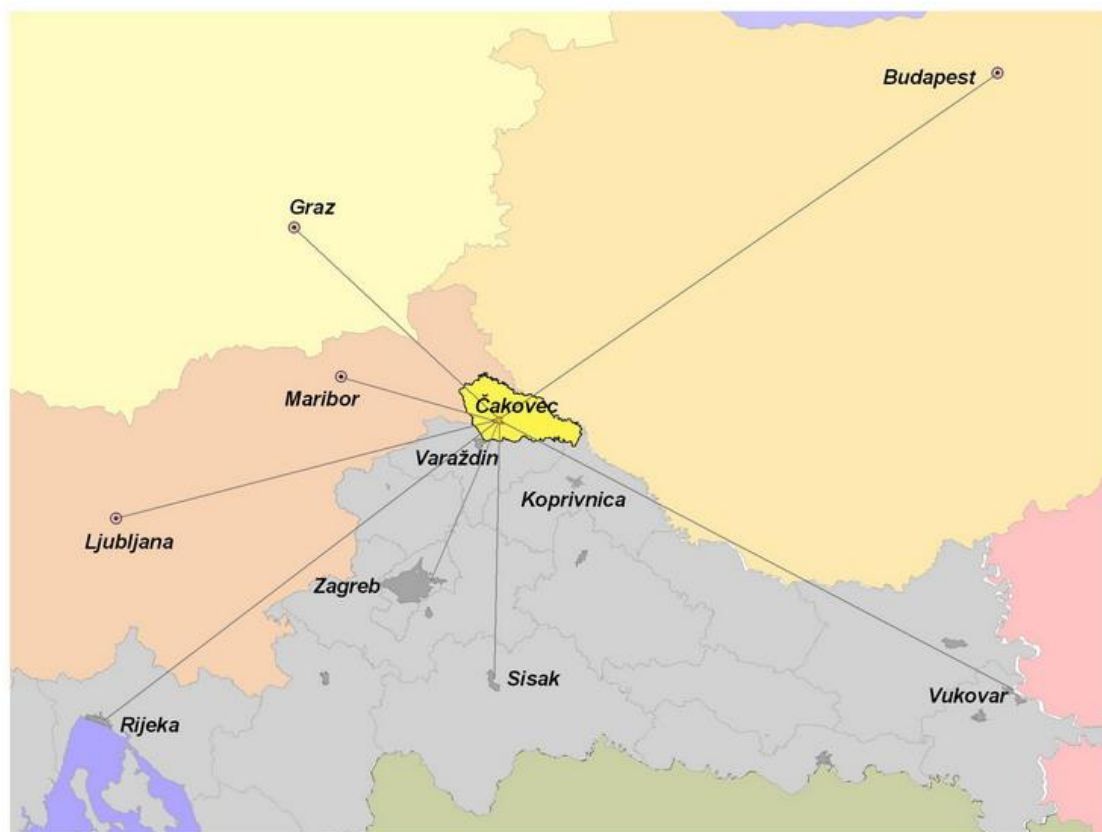
Izvor: Međimurje County, REDEA d.o.o., interni dokument

Zemljopisni podaci:

- Međimurska županija ima povoljan geoprometni položaj u odnosu na zemlje srednje Europe;
- Županija je smještena na krajnjem sjeveru Hrvatske – između rijeka Mure i Drave;
- Smještena je na dodiru dviju velikih morfoloških cjelina: istočnih Alpa i Panonske nizine;
- Gornje Međimurje ima izrazite osobine niskog pobrđa i početak je Slovenskih gorica;
- Najviši vrh Međimurja je Mohokos s 344,5 m nadmorske visine;

- Donje Međimurje obilježava nizinski reljef, blago nagnut prema istoku, u smjeru otjecanja vodenih tokova.

Slika 4. Položaj Međimurske županije u odnosu na srednju Europu

Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006-2013, str. 26.

Klima

- Klima je umjereno kontinentalna. Panonski klimatski utjecaji snažniji su od alpskih. To se očituje u razmjerno vrućim ljetima i hladnim zimama. Karakterističan je brz prijelaz iz hladnijeg dijela godine u topli, pa u ožujku dnevne temperature mogu biti vrlo visoke;
- Česti su i štetni proljetni mrazovi, kao i jaki pljuskovi, a ponekad i tuče u srpnju i kolovozu;
- Prema količini padalina, Međimurje pripada vlažnijim krajevima Panonske nizine;
- Česte su magle.

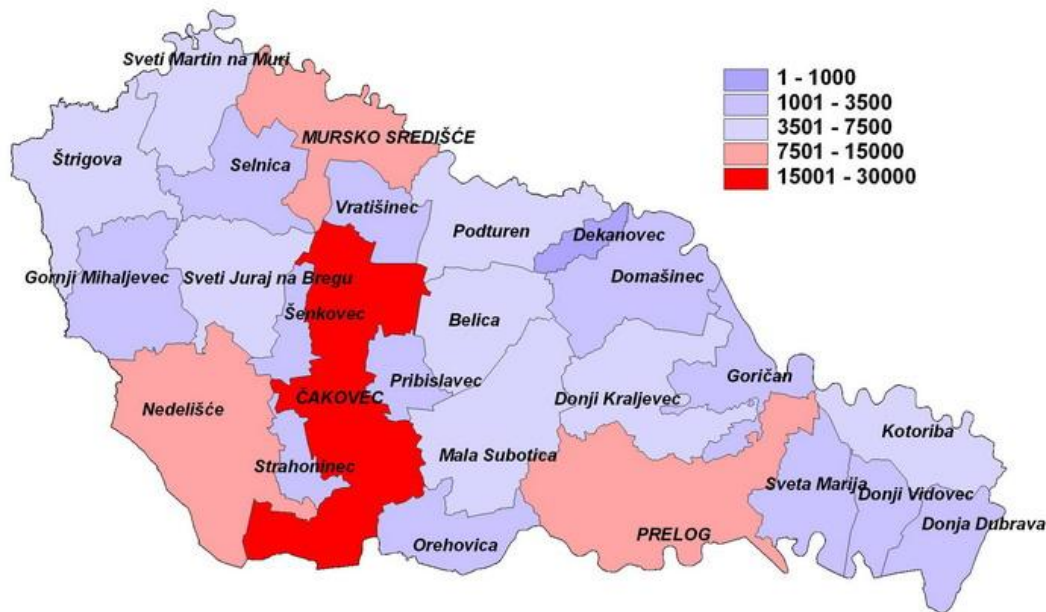
Administrativna podjela

- Županija ima 25 jedinica lokalne samouprave, od toga 3 grada:
  - Čakovec, Murško Središće, Prelog, te
  - 22 općine: Belica, Dekanovec, Domašinec, Donja Dubrava, Donji Kraljevec, Donji Vidovec, Goričan, Gornji Mihaljevec, Kotoriba, Mala Subotica, Nedelišće, Orehovica, Podturen,

Pribislavec, Selnica, Strahoninec, Sveta Marija, Sveti Juraj na Bregu, Sveti Martin na Muri, Šenkovec, Štrigova, Vratišinec.

- Najveća općina je Nedelišće (11.544 stanovnika), a najmanja Dekanovec (832 stanovnika);
- Unutarnji ustroj u samoupravnom djelokrugu čini predstavničko tijelo, Skupština Međimurske županije sa 41 vijećnikom.

Slika 5. Administrativna podjela i prostorna raspodjela stanovništva po JLS MŽ.

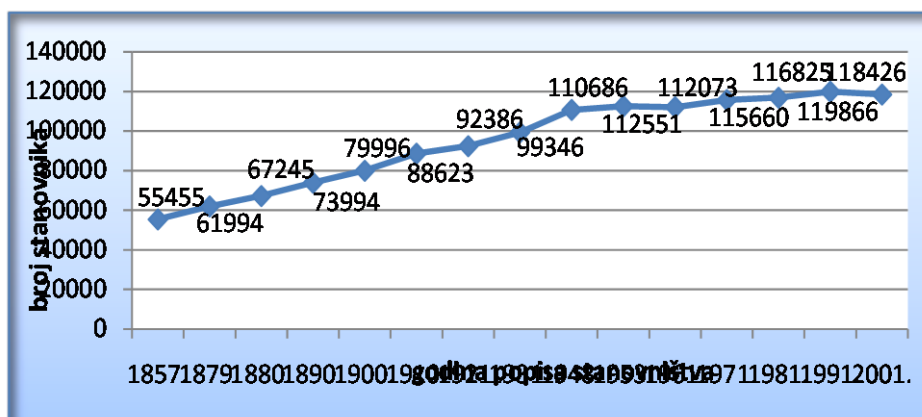
Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006-2013, str. 29.

Demografska situacija

Prostor Međimurske županije obuhvaća površinu od 730 km², odnosno 1,29% državnoga teritorija. Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2001. godine Međimurska županija ima ukupno 118.426 stanovnika i s udjelom od 2,67% sedamnaesta je po veličini u Republici Hrvatskoj (4.437.460).

Gustoća naseljenosti od 164 stanovnika/km² dvostruko je veća od gustoće naseljenosti Republike Hrvatske. Najgušće je naseljen grad Čakovec s 374,61 stanovnika/km², a najmanje Općina Gornji Mihaljevec sa 63,64 stanovnika/km².

Slika 6. Broj stanovnika Međimurja prema popisima stanovništva od 1857.-2001. godine

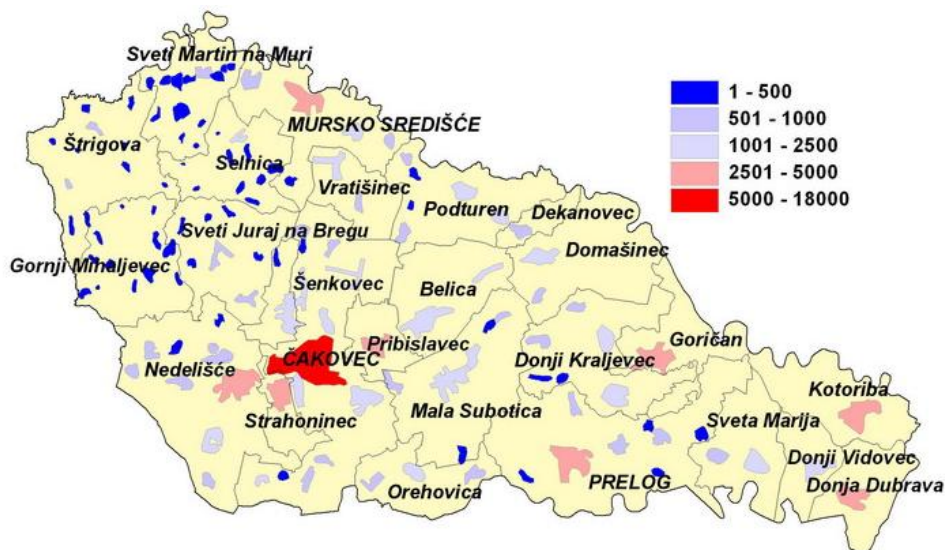
Izvor: Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

Struktura stanovništva po dobnim skupinama u Međimurskoj županiji prema Popisu stanovništva iz 2001. godine bila je sljedeća:

- Udio mlađih od 14 godina u 2001. u Međimurskoj županiji veći je od prosjeka za Hrvatsku (18,6% u odnosu na prosjek od 7,1% za Hrvatsku), a udio starijih od 65 godina manji od tog prosjeka (13,7% : 15,7%);
- U strukturi stanovništva u razdoblju 1991.-2001. udio mlađih od 14 godina smanjio se sa 21,6% na 18,6%, a udio starijih od 65 godina povećao sa 12,1% na 13,7%;
- Najviše stanovnika ima u dobnj skupini 40-44 godine;
- Prosječna starost stanovništva Međimurske županije u 2001. godini iznosi 37,6 godina, indeks starenja 72,0 , dok je koeficijent starosti 18,7;¹
- U usporedbi s 1991. godinom prosječna starost stanovništva povećala se za 2,1 godinu;
- Prema nacionalnoj strukturi, Hrvata ima 94% dok u ostalih 6% najveći dio čine Romi (3 do 4% u ukupnom stanovništvu županije).

¹ Indeks starenja računa se kao omjer broja osoba starijih od 65 g. i broja osoba mlađih od 14 g. (međutim, mogući su i drugi omjeri, npr. stanovnika starijih od 60 g. u stan. mlađem od 20 g.) Koeficijent starenja računa se kao omjer broja osoba mlađih od 15g. i osoba starijih od 65 g.

Slika 7. Prostorna razdioba stanovništva po naseljima MŽ.

Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006-2013, str. 27.

Dobna struktura

Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2001. godine u strukturi stanovništva gledano po dobnim skupinama u Republici Hrvatskoj osoba starosne dobi do 14 godina ima 17,00%, dobne skupine od 15-64 godina ima 66,93%, a osoba starosne dobi preko 65 godina ima 16,07%.

Na razini Međimurske županije to izgleda ovako:

- Udio osoba do 65 godina nešto je veći:
  - 0-14 godina – 18,55%,
  - 15-64 godina – 67,60%;
- Udio osoba starosne dobi preko 65 godina nešto je manji (13,62%) nego na nivou Republike Hrvatske;
- Prosječna starost prema popisu stanovništva iz 2001. godine iznosi 37,6 godina.

Obrazovna struktura

Pismenost

- Tijekom posljednjeg popisa stanovništva u Hrvatskoj 2001. godine pitanje o pismenosti postavljalo se osobama koje se nisu školovala ili su imale završena manje od četiri razreda osnovne škole. Smatralo se da je osoba pismena ako je izjavila da zna pročitati i napisati neki uobičajeni tekst. Pritom je bilo svejedno na kojem jeziku ili pismu, a rezultati se odnose na stanovništvo staro 10 i više godina.

Tablica 1. Pismenost stanovništva

	Broj	Udio u ukupnom broju MŽ (%)
Stanovništvo starije od 10 godina	104.272	88,0
Nepismeni	911	0,87
-od toga žene	294	0,15

Izvor: DZS RH

Postotak nepismenosti smanjen je u odnosu na 1991. godinu za 0,23 postotna poena (s 1,1% na 0,87%).

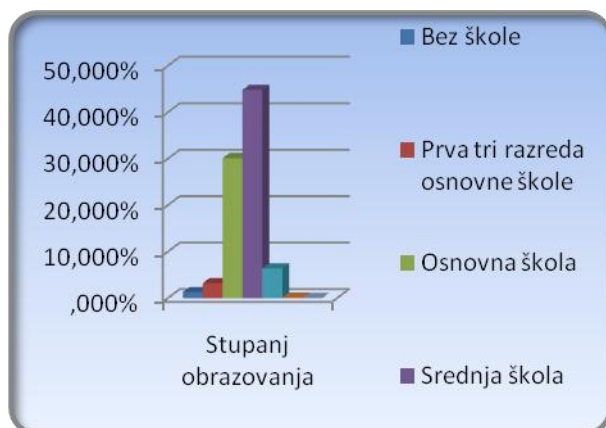
Međimurska županija treća je po rangu gledajući najmanju nepismenost po županijama. Najveća nepismenost je u Šibensko-kninskoj županiji (5,13%), a najmanja je u Primorsko-goranskoj županiji (0,60%) i Gradu Zagrebu gdje iznosi (0,62%).

Stanovništvo Međimurske županije staro 15 i više godina prema posljednjem popisu stanovništva iz 2001. godine čini sljedeću obrazovnu strukturu:

- Bez škole 1,27%
- Prva tri razreda osnovne škole 3,20%
- Osnovna škola 30,13%
- Srednja škola 44,82%
- Viša i visoka stručna sprema 6,39%
- Magisterij 0,11%
- Doktorat 0,02%

Sljedeći grafikon predočava ove činjenice.

Grafikon 1. Struktura stanovništva po stupnju obrazovanja (Popis stanovništva 2001.)

Izvor: Prilagođeno prema Poslovni park Međimurje – Analiza potreba i potražnje, listopad 2009., Redea d.o.o., str.3

U odnosu na stanje u Republici Hrvatskoj, uočljiva je jako nepovoljna struktura stanovništva po kriteriju stručne spreme u Međimurskoj županiji. Na razini RH približno je dvostruko veći udio visoko obrazovanog stanovništva, te za približno 50% manji udio stanovništva bez završene osnovne škole, odnosno sa završenih manje od osam razreda.

Tablica 2. Obrazovna struktura stanovništva MŽ - popis 2001. - usporedba s prosjekom RH

Razina obrazovanja	Broj	Udio u ukupnom broju stanovnika MŽ (%)	Obrazovna struktura na razini RH (%)
VSS	3.411	3,54	7,3
VŠS	2.752	2,85	4,1
SSS	43.232	44,82	47,1
Osnovna škola	29.060	30,12	21,8
Bez završene osnovne škole, manje od 8 razreda	17.128	17,16	8,6
Magisterij	109	0,11	-
Doktorat	16	0,016	-

Izvor: DZS RH

I. GOSPODARSTVO

1. STRUKTURA I OSNOVNA OBILJEŽJA GOSPODARSTVA

- Gospodarstvo Međimurske županije pretežno je tradicionalnog, radno intenzivnog i izvozno orijentiranog karaktera.
- Prema obliku registracije poslovnih djelatnosti u Međimurskoj županiji prednjače trgovačka društva, dok u obrtništvu posluje približno polovica poslovnih subjekata.

Tablica 3. Struktura poslovnih subjekata prema obliku registracije

	2007.		2008.		2009.	
	Broj registriranih	Broj aktivnih	Broj registriranih	Broj aktivnih	Broj registriranih	Broj aktivnih
Pravne osobe ukupno	5.565	2.951	5.800	3.237	5.913	3.232
Trgovačka društva	2.642	2.183	2.878	2.432	3.014	2.517
Poduzeća i zadruge	1.664	345	1.627	327	1.553	278
Ustanove, tijela, udruge, fondovi i organizacije	1.259	423	1.295	478	1.346	437
Obrti i slobodna zanimanja	1.911	1.874	1.878	1.833	1.722	1.684

Izvor: DZS; Hrvatska obrtnička komora - Obrtnička komora Međimurske županije

- Od djelatnosti u pravnim osobama najzastupljeniji su trgovina te prerađivačka industrija i graditeljstvo kao tradicionalno najjači sektori međimorskog gospodarstva.
- U 2009. godini 3.237 aktivna međimorska poslovna subjekta činila su 1,95% od svih aktivnih subjekata hrvatskog gospodarstva, a međimorska prerađivačka industrija u usporedbi s ostalim djelatnostima ima najveći pojedinačni udjel (3,52%) u odnosu na ukupno hrvatsko gospodarstvo.
- U 2009. godini svoje izvještaje Financijskoj agenciji predalo je 2.237 poslovnih subjekata s područja Međimurske županije, od čega je najveći broj malih subjekata (97,8%), slijede srednji poduzetnici kojih je 40 odnosno 1,8 % te 9 velikih poduzetnika.

Tablica 4. Poslovni subjekti prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007.

2009. godina	Međimorska županija		Udio MŽ u RH (%)	
	Broj registriranih	Broj aktivnih	Udio aktivnih	Udio registriranih
UKUPNO	5.266	2.745	1,95	2,08
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	116	62	2,20	2,20
B Rudarstvo i vađenje	3	1	0,73	0,08
C Prerađivačka industrija	797	542	3,52	4,17
D Opskrba el. en., plinom, parom	3	1	0,97	0,32
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpadom	17	15	1,99	2,39
F Građevinarstvo	634	448	2,68	2,97

G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila	1.711	869	1,90	2,49
H Prijevoz i skladištenje	203	110	2,52	2,75
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane	286	175	2,62	2,78
J Informacije i komunikacije	105	80	1,61	1,79
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	50	33	2,55	2,79
L Poslovanje nekretninama	44	41	0,70	0,79
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	338	231	1,49	1,53
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	73	46	1,12	1,11
O Javna uprava i obrana:obvezno soc. osig.	75	34	2,37	2,78
P Obrazovanje	96	87	2,75	3,01
Q Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	70	47	1,90	2,11
R Umjetnost, zabava i rekreacija	490	112	2,76	1,92
S Ostale uslužne djelatnosti	802	298	2,26	2,39

- Razvijeno obrtništvo tradicionalno je jako obilježje Međimurske županije, osobito proizvodno obrtništvo i građevinarstvo u obrtu.
- Globalna gospodarska kriza, koja se odrazila i na hrvatsko gospodarstvo, osobito je teško pogodila obrtništvo te Međimurska županija, kao i RH u cjelini, bilježi trend smanjenja broja, odnosno zatvaranja obrta.

Tablica 5. Struktura obrta prema djelatnosti

Djelatnost	31.12.2007.	31.12.2008.	31.12.2009.
UKUPNO²	2.766	2.709	1.984
Proizvodno obrtništvo	553	545	478
- proizvodnja tekstila	107	107	96
- proizvodnja od drveta	76	73	64
- proizvodi od metala	116	115	101
- proizvodnja električne opreme	41	42	32
- proizvodnja od gume i plastike	40	40	32
- proizvodnja hrane i pića	49	48	46
- ostali nemetalni mineralni proizvodi		42	37
- ostale proizvodne djelatnosti	79	78	70
Građevinarstvo	524	517	474
Trgovina na malo	344	331	323
Ugostiteljstvo	211	198	181
Promet	189	181	167
Popravak motornih vozila	74	78	67
Popravak predmeta za osobnu upotrebu	79	78	77
Ostale uslužne djelatnosti	167	170	161
Poljoprivreda	72	66	56

Izvor: Hrvatska obrtnička komora - Obrtnička komora Međimurske županije

² U jednom obrtu može biti više djelatnosti (trgovina, prijevoz, ugostiteljstvo), tako da je ukupni broj djelatnosti veći od ukupnog broja obrta.

- Visina bruto društvenog proizvoda kojeg je kreiralo međimursko gospodarstvo u 2007. godini bila je 894 milijuna eura, što je bilo 2,5% ukupnog BDP-a RH, odnosno 7.581 eura po glavi stanovnika županije, što je bilo 78,5% od prosjeka BDP za RH.
- U razdoblju od 2001. do 2006. županijski BDP po stanovniku se povećao za 46,9%. što je manje od povećanja na nacionalnoj razini koje je iznosilo 54,3%.

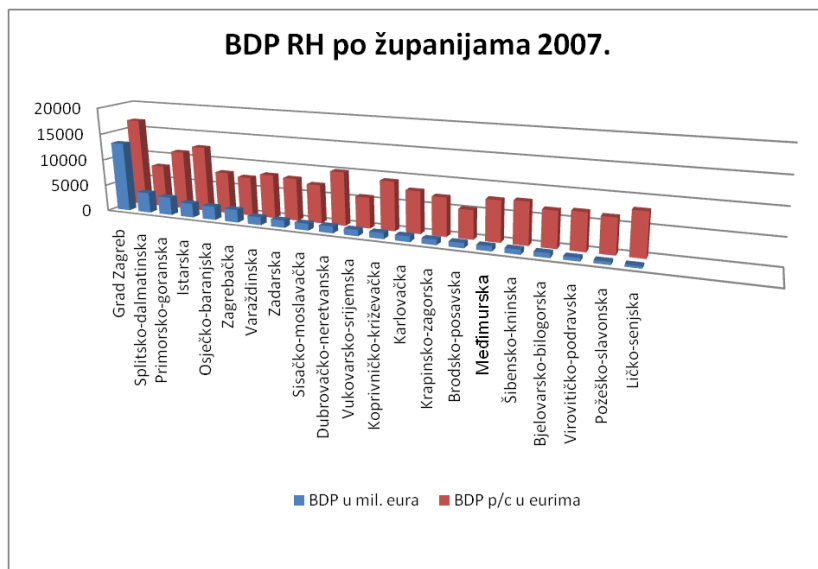
Tablica 6. BDP ZA RH I PROSTORNE JEDINICE ZA STATISTIKU 2. RAZINE U 2005. I 2006.

Prostorne jedinice za statistiku 2. razine i županije	BDP (mil. EUR) 2005.	BDP (mil. EUR) 2006.	Struktura po NUTS 2, % (Hrvatska = 100)	BDP per capita (EUR) 2005.	BDP per capita (EUR) 2006.	Indeks Hrvatska = 100 ('05/'06)
Republika Hrvatska	31 255	34 212	100,0	7 036	7 705	
Sjeverozapadna Hrvatska	15 107	20 040	48,3/48,1	9 069	12 010	128,9 /128,3
Središnja i Istočna RH	6 360	7 150	20,3 /20,9	4 808	5440	68,3/70,6
Jadranska Hrvatska	9 788	10 589	31,3 /31,0	10 589	7 258	95,7/94,2
Međimurska županija	619	721	2,0/2,1	5 227	6 099	74,3/79,2

Izvor: DZS

- Prema visini BDP-a Međimurska županija je na 15. mjestu u Hrvatskoj, a kad se promatra BDP po glavi stanovnika MŽ zauzima 12. mjesto.

Grafikon 2. BDP u Republici Hrvatskoj po županijama (2007. godina)

Izvor: DZS

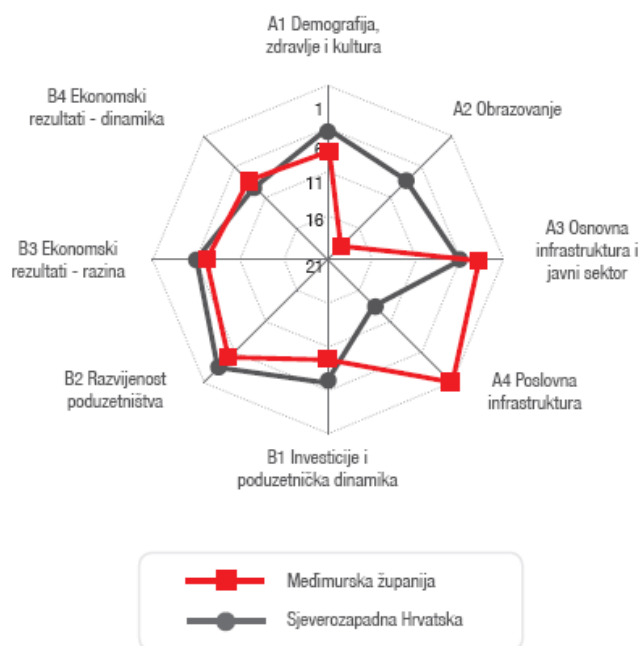
- Međimurska županija najkonkurentnija je županija prema rangui konkurentnosti 2007. (ispred nje je samo Grad Zagreb) što upućuje na pozitivne faktore dugoročnog razvitka.

Tablica 7. Regije i županije Hrvatske rangirane prema konkurentnosti 2007.

Ukupni rang konkurentnosti	Županija	Rang poslovnog okruženja	Rang poslovnog sektora	Statistički rang			Perceptivni rang		
				Ukupno	Rang poslovnog sektora	Rang poslovnog okruženja	Ukupno	Rang poslovnog sektora	Rang poslovnog okruženja
NIJTS II – regije									
1	HR01 Sjeverozapadna Hrvatska	1	1	2	1	2	1	1	1
2	HR03 Jadranska Hrvatska	2	2	1	2	1	2	2	2
3	HR02 Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska	3	3	3	3	3	3	3	3
NIJTS III – županije									
1	Grad Zagreb	1	1	2	1	2	2	2	2
2	Međimurska	2	2	6	6	6	3	1	3
3	Istarska	3	3	1	3	1	9	6	11
4	Varaždinska	4	4	12	9	13	1	3	1
5	Zagrebačka	5	7	5	4	5	7	8	6
6	Primorsko-goranska	6	5	3	2	4	8	11	8
7	Koprivničko-križevačka	8	6	10	10	10	4	4	4
8	Šplitsko-dalmatinska	7	15	4	11	3	13	16	12
9	Zadarska	10	8	8	8	8	10	10	10
10	Dubrovačko-neretvanska	9	10	7	5	7	11	13	9
11	Bjelovarsko-bilogorska	11	12	15	18	14	5	7	5
12	Karlovačka	12	9	16	13	16	6	5	7
13	Sibensko-kninska	13	11	9	7	9	14	15	14
14	Očeječko-baranjska	15	13	13	12	12	16	14	16
15	Krapinsko-zagorska	14	14	11	15	11	18	12	18
16	Sisačko-moslavačka	16	17	14	14	15	15	17	15
17	Virovitičko-podravaka	17	16	18	19	17	12	9	13
18	Brodsko-posavska	18	20	20	20	20	17	20	17
19	Ličko-seњjska	20	19	17	16	18	21	21	20
20	Požeško-slavonska	19	21	19	21	19	19	19	19
21	Vukovarsko-srijemska	21	18	21	17	21	20	18	21

Izvor: Publikacija Regionalni indeks konkurentnosti 2007.

Grafikon 3. Profil konkurentnosti Međimurske županije

Izvor: Publikacija Regionalni indeks konkurentnosti 2007.

- Prednosti Međimurske županije prema čimbenicima konkurentnosti naročito su u kvaliteti poslovnog okruženja (osnovna infrastruktura, javni sektor, poslovna infrastruktura) te u kvaliteti poslovnog sektora (razvijenost poduzetništva, razina i dinamika ekonomskih rezultata u odnosu na ostale županije). Jedini nedostatak (rang između 15. i 21. mjesta) iskazan je u području obrazovanja.
- Promatrajući poslovanje i ostvarenje dobiti zamjetna je uloga velikih poduzetnika (njih ukupno 10) koji čine 0,4% od ukupnog broja poduzetnika, a istovremeno ostvaruju neto dobit od 65 milijuna kn, dok 2.208 malih poduzetnika Međimurske županije koji čine 97,8% od ukupnog broja poduzetnika Međimurske županije ostvaruje 75 milijuna kn neto dobiti.
- Dio velikih tvrtki (građevinarstvo, prehrambena industrija) veže uz sebe značajan broj kooperanata, malih poduzeća i obrta, a kod prehrambene industrije veliki broj kooperanata registrirano je kao obiteljska gospodarstva. U 500 najvećih poduzetnika Hrvatske prema ukupnom prihodu nalazi se 10 međimurskih poduzetnika tj. 2%, a po ostvarenoj neto dobiti 11 tj. 2,2% (2008.).

Tablica 8. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Međimurske županije u 2009. godini - prema veličini poduzetnika (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)

Opis	Broj/ Iznos	Indeks 2009./2008.	Udjel MŽ u RH %	Mali		Srednje veliki		Veliki	
				Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Broj poduzetnika	2.258	99,6	2,5	2.208	97,8	40	1,8	10	0,4
Broj zaposlenih	25.417	99,0	2,9	15.554	61,2	6.460	25,4	3.403	13,4
Ukupan prihod	10.848.530	87,2	1,8	5.666.964	52,2	2.912.246	26,8	2.269.319	20,9
Ukupni rashodi	10.575.660	88,2	1,8	5.546.274	52,4	2.829.989	26,8	2.199.397	20,8
Dobit prije oporezivanja	468.237	81,2	1,5	229.370	49,0	161.696	34,5	77.170	16,5
Gubitak prije oporezivanja	195.367	153,7	0,9	108.680	55,6	79.439	40,7	7.247	3,7
Porez na dobit	74.609	71,9	1,5	45.311	60,7	24.624	33,0	4.673	6,3
Dobit razdoblja	393.431	83,2	1,5	183.863	46,7	137.071	34,8	72.496	18,4
Gubitak razdoblja	195.172	153,5	0,9	108.485	55,6	79.439	40,7	7.247	3,7
Neto dobit (konsolid. financ. rezultat)	198.259	57,4	4,5	75.378	38,0	57.632	29,1	65.248	32,9

Izvor: DZS, HGK; obrada: Upravni odjel za gospodarstvo, promet i EI MŽ

SEKTORI U RAZVOJU

- U Međimurju također postoji nekoliko sektora koji su u razvoju te se u njih polažu velike nade za razvoj regije:
  - Informacijsko-komunikacijske tehnologije,
  - Logistika i poslovne usluge,
  - Obnovljivi izvori energije.

Informacijsko-komunikacijske tehnologije

- Potencijali razvoja ICT sektora u Međimurju vezani su uz blizinu Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu, koji generira značajan broj stručnjaka iz tog područja. Drugi poticaj razvoju ovog sektora rastuća je poduzetnička aktivnost koja rezultira sve većim potrebama za informatičkim rješenjima. Značajnu ulogu u razvoju ovog sektora imat će stručni studij računarstva na Međimurskom veleučilištu s dva smjera: programsko inženjerstvo te inženjerstvo računalnih sustava i mreža. Važnu ulogu u budućem razvoju ICT sektora imat će Tehnološko Inovacijski Centar Međimurje koji je fokusiran upravo na ICT sektor, a čije aktivnosti su usmjerene na stvaranje uvjeta za inkubaciju na znanju utemeljenih poduzeća, pružanje naprednih usluga potpore poduzetništvu, usluge transfera tehnologije i komercijalizacije inovacija.
- Značajan iskorak u pozicioniranju međimurskog ICT sektora napravljen je osnivanjem Međimurskog IT Clustera (MIT Cluster) koji okuplja 12 poduzeća i pokazuje opredijeljenost za zajedničko djelovanje u nastupu prema tržištima i širenju obujma i kvalitete poslovanja. MIT Cluster je dio Saveza hrvatskih ICT udruga – cro.ict.

Logistika i poslovne usluge

- Ovaj sektor se, u skladu s ubrzanim i tehnološki naprednim rastom, razvija kao podupirući segment gospodarstvu. Međimurje se zbog svojeg strateškog geografskog položaja i izvrsne prometne infrastrukture nameće kao idealna lokacija za uspostavljanje logističkih i distribucijskih centara. Poznavanje poslovnih prilika na tržištima bivše SFRJ, poznavanje slavenskih jezika u regiji, veliki broj školovanih špeditera i prijevoznika također su aduti Međimurja kao logističkog centra, a treba naglasiti i da poduzetničke zone svojim kapacitetima mogu odgovoriti prostornim zahtjevima logističke industrije.
- Vezano uz poslovne usluge, treba naglasiti potrebu tehnološki naprednih i inovativnih međimurskih tvrtki za još većim tehnološkim iskorakom i mogućnošću za testiranjem i razvijanjem ideja i inovacija na još višoj tehnološkoj i ekspertnoj razini. Upravo je tu očit prostor za razvoj poduzeća koja će nuditi specifične savjetničke usluge na polju financiranja, marketinga, organizacije, ostvarivanja prava na korištenje poticajnih mjera, pripremi projekata za EU fondove, umrežavanja i slično.

Obnovljivi izvori energije

- Obnovljivi izvori energije (OIE) imaju sve veću ulogu u proizvodnji energije, a samim time i značajnu ulogu u gospodarstvu jer omogućuju dobivanje energije po prihvatljivim cijenama (ovisno o izvoru) te na za okoliš manje štetan način od klasičnih izvora energije baziranih na ugljikovodicima. Uočljiv je trend porasta pristupačnosti tehnologija za korištenje OIE omogućen tehnološkim razvojem, poticajima, ali i rastom cijene klasičnih energenata koji ulaganja u OIE čini isplativijima. Stoga razvoj i proizvodnja postrojenja i tehnologija koje omogućuju korištenje OIE predstavljaju izrazit gospodarski potencijal koji su prepoznali gospodarstvenici Međimurja. Ovo se za sad odnosi pretežno na poduzetnike iz metaloprerađivačke industrije (proizvodnja suvremenih kotlova na drvenu biomasu), ali postoje i inicijative za proizvodnju solarnih kolektora, fotovoltaike i drugih sustava za korištenje OIE.
- Značajni potencijali za korištenje OIE na području Međimurja postoje u korištenju sunčeve energije, biomase (pretežno kao nusprodukta farmi) i geotermalne energije, dok potencijali za korištenje energije vjetra, kao ni drvene biomase nisu značajni. Područje OIE s gledišta potrošnje

detaljnije je obrađeno u dijelu osnovne analize koji se odnosi na prirodne resurse, okoliš i infrastrukturu.

ZAKLJUČNO:

- Pozitivni financijski rezultati međimurskog gospodarstva 2009., kao i prethodnih godina ponajprije se temelje na ekonomičnom poslovanju odnosno povoljnim odnosima ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzetnika. Tako je u 2009. godini u Međimurskoj županiji na 100 kuna ukupnih rashoda ostvareno 102,6 kuna ukupnih prihoda što je manje nego prethodne 2008. godine kada je na 100 kuna ukupnih rashoda ostvareno 103,7 kuna ukupnih prihoda.
- Analiza ukupne neto dobiti poduzetnika Međimurske županije u 2009. godini prema područjima i djelatnostima u kojoj su registrirani pokazuje da su dominantne tri djelatnosti, prerađivačka industrija, trgovina i građevinarstvo dok je značaj ostalih djelatnosti puno manji.
- U ostvarenju ukupnih rezultata poslovanja poduzetnika Međimurske županije značajna je uloga malih poduzetnika, dominantna uloga poduzetnika u privatnom vlasništvu, te značajna uloga poduzetnika prerađivačke industrije, trgovine i građevinarstva. Brža prilagodljivost promjenama, dinamičnost u nastanku i prestanku, te prije svega disperzija poslovnog i razvojnog rizika samo su neke od poznatih značajki malog gospodarstva koje su posebno uočljive kod međimurskih gospodarstvenika.
- Analizirajući županije u okruženju, može se zaključiti da Varaždinska, Koprivničko-križevačka i Krapinsko-zagorska županija imaju vrlo slična gospodarstva te sve bilježe rezultate iznad prosjeka Republike Hrvatske. Međimurska županija, iako površinom i brojem stanovnika najmanja, prednjači u većini promatranih pokazatelja, ali istovremeno ima najnižu prosječnu plaću uzevši u obzir činjenicu da i tri susjedne županije imaju niže prosječne plaće od prosjeka Republike Hrvatske.
- Regija Sjeverozapadna Hrvatska uspješnija je po svim parametrima od ostatka Republike Hrvatske. U perspektivi bi svakako trebalo intenzivnije planirati zajedničke aktivnosti kroz strukturne i kohezijski fond što bi zasigurno pridonijelo daljnjem razvoju i osnaživanju gospodarstva, poglavito prerađivačke industrije.

Tablica 9. Razvojni problemi i potrebe gospodarstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Značajan udio zastarjelih, niskoakumulativnih, radno-intenzivnih industrija (tekstilna i obućarska) bez perspektivnih programa i prilika za restrukturiranje i opstanak; • U graditeljstvu je zaposleno znatno više radnika (relativno) nego na razini države, no prihodi i dobit razmjerno su niski (niska kvalifikacijska struktura zaposlenih u graditeljstvu, što rezultira niskom plaćenim graditeljskim poslovima); • Ugostiteljstvo, turizam i promet slabije su 	<ul style="list-style-type: none"> • Restrukturirati poduzeća iz djelatnosti u teškoćama i poticati inovativne aktivnosti u tradicionalnim djelatnostima (tekstilna, metalna industrija i dr.); • Poticati razvoj sektora vezanih uz demografsku ekspanziju (zdravstvo, usluge u domaćinstvu i sl.), zelenu ekonomiju (proizvodi proizvedeni na etičan i ekološki prihvatljiv način, investicije u obnovljive izvore energije i sl.); • Ulagati u razvoj ljudskih potencijala u gospodarstvu ali i u županijskoj upravi te u

<p>razvijeni u odnosu na susjedne županije;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatna je suradnja gospodarstva s visokoškolskim i istraživačkim institucijama – nedostatan je oslonac na tehnologiju i znanje; • Povećanje stope propadanja poslovnih subjekata i stope nezaposlenost; • Konkurentnost u području obrazovanja i obrazovanosti nije zadovoljavajuća; • Nedovoljno razvijeni ICT te sektori obnovljivih izvora energije i logistike (tzv. sektori u razvoju). 	<p>jedinicama lokalne samouprave za upravljanje gospodarskim razvojem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poticati poslovno i razvojno povezivanje i umrežavanje poduzeća u Županiji i stvarati pogodne uvjete za razvoj klastera; • Unaprijediti poduzetničko okruženje u Županiji radi jačanja konkurentnosti gospodarstva; • Poticati korištenje znanja i inovacija radi stvaranja proizvoda veće dodane vrijednosti i bolje organizacije rada; • Poticati bolju suradnju gospodarstva s visokoškolskim i istraživačkim institucijama; • Podržati programe koji pridonose integriranju malih i srednjih poduzeća u gospodarske tokove Europske unije; • Poticati jačanje sektora u razvoju.
---	--

2. INDUSTRIJA

Tradicionalnim industrijskim sektorima Međimurske Županije smatraju se:

- PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA
  - Metaloprerađivačka industrija
  - Tekstilna i obućarska industrija
  - Prehrambena industrija
- GRAĐEVINARSTVO

2.1. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

2.1.1. Metaloprerađivačka industrija

- Metaloprerađivačka industrija vodeća je grana prerađivačke industrije Međimurske županije. Prema podacima FINA-e u metalnoj industriji posluju 153 tvrtke, odnosno 33,5% od svih tvrtki prerađivačke industrije. Također, snagu metaloprerađivačke industrije predstavlja i obrtništvo (101 aktivan obrt, što je 21% od svih proizvodnih obrta u MŽ).
- U sklopu metalne industrije posluju vrlo uspješne male i srednje tvrtke, koje svoj razvoj temelje na znanju, tehnologiji te stalnom povećanju konkurentnosti i izvozu.
- Poduzeća u ovom sektoru izrazito su izvozno orijentirana te kontinuirano ulažu u razvoj i nova znanja.
- Najveći udio u izvozu prerađivačke industrije ostvaruje proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme s 27,22% u 2009. godini (2008. – 25,37%).

Tablica 10. Osnovni podaci o poslovanju metalne industrije MŽ u 2008./2009.

	2008.	2009.	indeks	udio u prerađivačkoj	
				2008.	2009.
Broj poduzeća	132	131	91,7	31,65	29,37
Prosječan broj zaposlenih (na bazi sati	3.022	2.887	95,5	22,95	22,39

Ukupni prihodi (u 000 kn)	1.296.485	1.062.603	82,0	25,37	23,30
Ukupni rashodi (u 000 kn)	1.204.421	978.156	81,2	24,80	22,25
Dobit prije oporezivanja (u 000 kn)	96.086	92.272	96,0	30,65	34,99
Gubitak prije oporezivanja (u 000 kn)	4.021	7.825	194,6	6,91	7,76
Prosječna neto plaća (u kn)	4.240	4.209	99,3	116,37	117,98

Izvor: HGK - Županijska komora Čakovec -Gospodarski profil županije u 2009.

2.1.2. Tekstilna i obućarska industrija

- Tekstilna industrija ima dugu tradiciju u Međimurju i svojevremeno (70-e i 80-e godine 20. stoljeća) bila je jedan od glavnih stupova gospodarskog razvoja Međimurja. Recesija koju tekstilna industrijska grana proživljava u Europi tijekom proteklih 30 godina, zahvatila je i hrvatske tekstilne tvrtke. Slijedom toga današnje stanje tekstilne industrije u županiji je nezadovoljavajuće. To se u prvom redu odnosi na nastavak trenda zatvaranja radnih mjesta, smanjenje dobiti, rast gubitka i nisku razinu prosječnih plaća. S obzirom na to da se u 2010. godini dogodio stečaj tvrtki MTČ d.d. i Tvornice Rublja MTČ d.d. za očekivati je da će najnoviji podaci pokazati i daljnje smanjenje broja zaposlenih u tekstilnoj industriji, dok će se gubitak industrije smanjiti, međutim ne kao posljedica boljeg poslovanja, već likvidacije dvaju velikih gubitaša.
- Neki od značajnijih predstavnika tekstilne industrije pretežno su izvozno orijentirani, ili su nastali temeljem stranih ulaganja (Tubla d.o.o. - Calzedonia Italija).
- Za industriju obuće vrijede iste značajke kao i za tekstilnu industriju, uz razliku što je riječ o industriji sa znatno manjim brojem subjekata, ali ne i proporcionalno manjem broju zaposlenih. Jedan od najznačajnijih predstavnika obućarske industrije tvrtka je Haix obuća d.o.o. iz Male Subotice koja je u vlasništvu stranog ulagača i zapošljava približno 530 djelatnika, a visoko je produktivna i profitabilna.

Tablica 11. Osnovni podaci o poslovanju tekstilne i obućarske industrije MŽ u 2008./2009.

	tekstilna industrija			obućarska industrija		
	2008.	2009.	indeks	2008.	2009.	indeks
Broj poduzeća	57	54	94,7	5	7	140,0
Prosječan broj zaposlenih (na bazi sati	3.401	3.470	102,0	1.074	1.097	102,1
Ukupni prihodi (u 000 kn)	712.427	758.834	106,5	116.903	144.246	123,4
Ukupni rashodi (u 000 kn)	696.200	783.128	112,5	117.556	149.319	127,0
Dobit prije oporezivanja (u 000 kn)	54.260	46.090	84,9	4.411	8.551	193,9
Gubitak prije oporezivanja (u 000 kn)	38.032	70.384	185,1	5.074	13.625	268,5
Prosječna neto plaća (u kn)	2.664	2.801	105,2	2.529	2.557	101,1

Izvor:HGK - Županijska komora Čakovec -Gospodarski profil županije u 2009.

2.1.3. Prehrambena industrija

- S obzirom na to da je Međimurje izrazito ruralno područje s tradicionalno razvijenom poljoprivrednom proizvodnjom nastavno se razvila i prehrambena industrija.
- U okviru prehrambene industrije u Međimurskoj županiji posluje relativno mali broj subjekata koji su izrazito veliki i svojim kapacitetima i ugledom predstavljaju bitne igrače u

hrvatskoj prehrambenoj industriji (Perutnina Ptuj - PIPO d.o.o., Čakovečki mlinovi d.d., Mesna Industrija Vajda d.d., Agromeđimurje d.d.).

- Većinu sirovina prehrambena industrija u Međimurju nabavlja upravo od međimurskih poljoprivrednika što je izvrstan primjer zdrave suradnje na lokalnoj razini.

Tablica 12. Razvojni problemi i potrebe prerađivačke industrije

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Dio poduzetnika u metaloprerađivačkoj industriji još uvijek radi na principu „lohn“ poslova; • Prosječna plaća u tekstilnoj i obučarskoj industriji značajno zaostaje za županijskim prosjekom i to gledajući dugoročno unatrag; • Tekstilna industrija se nalazi pri vrhu među izvoznim gospodarskim granama u županiji, ali ujedno ostvaruje i najveće gubitke (preko 50% ukupnih gubitaka međimorskog gospodarstva); • Nastavlja se višegodišnji trend zatvaranja radnih mjesta, smanjenja dobiti i rasta gubitka u tekstilnoj i obučarskoj industriji; • Nedovoljna povezanost i klasterizacija; • Niska produktivnost rada u odnosu na druge županije iste ili slične razine konkurentnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijati metaloprerađivačku industriju temeljenu na proizvodima veće dodatne vrijednosti; • Podržavati poduzeća koja svoje poslovanje i rast zasnivaju na primjeni znanja, razvoju tehnologija i inovacija i koja su usmjerena na proizvodnju viših tehnoloških razina; • Razvijati samo perspektivne segmente tekstilne industrije uz potrebna ulaganja u sredstva za proizvodnju, opremu i radnu snagu. • Prevladati usitnjenost prerađivačkih kapaciteta; • Nastaviti razvijati prehrambenu industriju utemeljenu na domaćim, visoko kvalitetnim sirovinama; • Ulagati u ljudske potencijale radi povećanja produktivnosti rada.

2.2. GRAĐEVINARSTVO

- U 2009. u građevinarstvu su djelovale 322 pravne osobe i 474 obrta;
- Sektor građevinarstva zapošljava 16,7% zaposlenih u županiji te sudjeluje sa 16,63% u ukupnom prihodu županije (2008.);
- Dominiraju poslovi niske tehnološke razine i male dodane vrijednosti;
- Više od trećine trgovačkih društava je u djelatnosti izgradnje objekata, a ostala su u djelatnosti završnih radova, u djelatnosti instalacijskih radova itd.;
- Postojanje graditeljske tradicije i graditeljskog umijeća dobra su osnova za kreiranje brenda međimorskog graditeljstva;
- Radi razvoja i povećanja konkurentnosti graditelji su izradili vlastitu razvojnu strategiju: "Studija polaznih osnova strateškog plana razvoja graditeljstva u Međimurskoj županiji".

Tablica 13. Osnovni podaci o poslovanju građevinarstva MŽ u 2008./2009.

	2008.	2009.	indeks	udio u MŽ	
				2008.	2009.
Broj poduzeća	350	322	92,0	16,81	92,0
Prosječan broj zaposlenih (na bazi sati rada)	4.101	3.924	95,7	16,70	95,7
Ukupni prihodi (u 000 kn)	1.884.773	1.657.629	87,9	16,63	87,9
Ukupni rashodi (u 000 kn)	1.843.866	1.630.350	88,4	17,14	88,4
Dobit prije oporezivanja (u 000 kn)	63.429	45.649	72,0	10,70	72,0
Gubitak prije oporezivanja (u 000 kn)	22.523	18.370	81,6	10,01	81,6
Prosječna neto plaća (u kn)	3.342	3.447	103,1	98,71	103,1

Izvor: HGK - Županijska komora Čakovec -Gospodarski profil županije u 2009.

- Stanje u građevinarstvu se prema podacima za prvih 9 mjeseci 2010. drastično pogoršalo s usporedivim razdobljem u 2009. Zaposlenost je pala za 9%, ukupni prihodi su se smanjili za čak 28%.

Tablica 14. Razvojni problemi i potrebe građevinarstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Usitnjenost i nepovezanost proizvodnih kapaciteta; • Nedostatak stručne radne snage, kvalificirane i visokokvalificirane (zidara, tesara i armirača, ali i poslovođa, te diplomiranih inženjera graditeljstva); • Zastarjela oprema i tehnologija; • Nedovoljna suradnja građevinskih tvrtki; • Intelktualne usluge u graditeljstvu u pravilu djeluju izolirano od građevinske operative; • Utjecaj gospodarske krize i značajnog pada investicija utječe na smanjenje prihoda građevinskih tvrtki, što posljedično dovodi do otpuštanja radnika ali i propadanja malih građevinskih tvrtki i obrtnika (kooperanata); • Postojeća Strategija razvoja graditeljstva ne provodi se u potpunosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Okrupniti graditeljske resurse radi zajedničkog nastupa na tržištu i poticati njihovo usmjeravanje na tehnološki složenije i zahtjevnije poslove s većom dodanom vrijednošću; • Privlačiti i uključiti potreban broj kvalificiranih graditeljskih radnika; • Educirati mlade kadrove za zanimanja u građevinarstvu; • Razviti sofisticirane poslovne usluge vezane uz graditeljsku djelatnost radi zaokruživanja ponude graditeljskih usluga (projektiranje, procjena i promet nekretnina i dr.); • Intenzivnije ulagati u razvoj, nova znanja i tehnologije te organizaciju i upravljanje projektima; • Jačati djelovanje klastera Međimurski graditeljski grozd; • Jačati promidžbu međimorskog graditeljstva, posebno na rastućim tržištima (istočna EU, Azija, Sjeverna Afrika); • Provesti Strategiju razvoja graditeljstva.

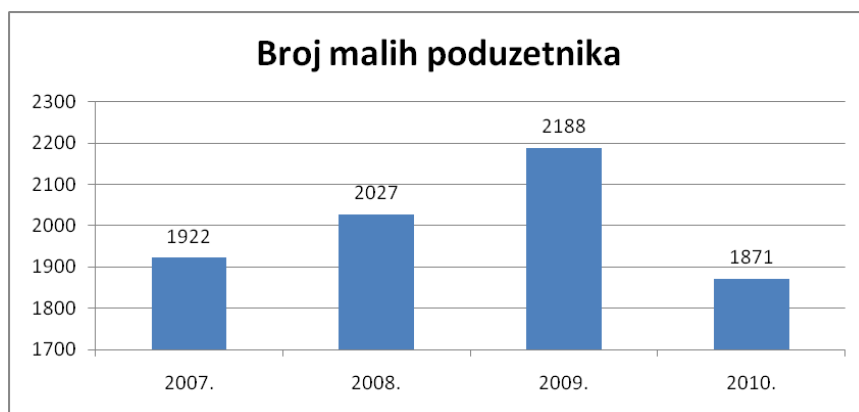
3. MALO GOSPODARSTVO

U dijelu analize gospodarstva koji se odnosi na malo gospodarstvo zasebno su analizirana mala i srednja poduzeća (organizirana kao trgovačka društva) i obrtništvo, zbog različitog načina poslovanja, počevši od samog osnivanja, preko računovodstvenog praćenja, vrste dostupnih podataka, te vrste i načina obračuna poreza.

3.1. SEKTOR MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

Malo gospodarstvo, posebno mala poduzeća, imaju dugu tradiciju u Međimurju. Međimurska županija pripada skupini onih županija u Hrvatskoj koje imaju razvijeno i dinamično malo gospodarstvo.

Grafikon 4. Broj malih poduzetnika

Izvor: HGK - Županijska komora Čakovec – Pregledi gospodarskih kretanja

- 2009. godine od ukupno 2.237 poduzetnika 2.188 otpada na male poduzetnike (97,8%), dok je srednjih poduzetnika 40 tj. 1,8%;
- Mali poduzetnici zapošljavaju 61,2% ukupnog broja zaposlenih, u dobiti nakon oporezivanja sudjeluju s 46,7%, a u gubicima prije oporezivanja s 55,6%, što potvrđuje važnost malog gospodarstva u međimurskom gospodarstvu;
- Srednji poduzetnici zapošljavaju 25,4% od ukupnog broja zaposlenih (2009. godine);
- Karakteristika je srednjih poduzetnika polarizacija na one s dobrim rezultatima i one s velikim gubicima;
- Najvažnije djelatnosti kojima se bave mali i srednji poduzetnici su prerađivačka industrija (tekstilna, metalna, kemijska, drvna, obućarska i industrija građevnog materijala), građevinarstvo i trgovina;
- Najniže plaće i dalje su zabilježene u malim poduzećima, kod kojih prosječne neto plaće iznose 3.319 kuna ili 7,5% manje od prosjeka međimorskog gospodarstva. Istodobno, srednji poduzetnici isplaćivali su najviše plaće i to u iznosu od 4.105 kuna odnosno 12,62% iznad prosjeka međimorskog gospodarstva.
- Srednji poduzetnici u izvozu Međimurske županije sudjeluju s visokih 56,6%, a mali poduzetnici s 32,0%.

3.2. OBRRTNIŠTVO

- Obrtništvo ima dugu tradiciju i razmjerno je razvijeno u županiji;
- Obrti su vrlo važan partner velikim poduzećima (kooperanti);
- Ukupan broj obrtnika u 2009. bio je 1.722 (aktivnih 1.684), a unatrag nekoliko godina bilježi stalni pad. Obrtnici su u 2009. zapošljavali 4.394 djelatnika;
- Obrtničke jedinice su u prosjeku vrlo male, ostvaruju prosječni ukupni prihod od 279.000 kn, prosječni dohodak od 36.317,00 kn, plaćaju porez na dohodak u prosjeku 6.500,00 kn godišnje (2007.) i zapošljavaju 5.498 (2009.) – u prosjeku 1,9 djelatnika (2008.), većinom KV i SSS (70%);
- Najveći broj obrta otpada na proizvodne djelatnosti (27,80%) i građevinarstvo (27,50%), trgovina drži visoki udio od 18,80% (2008.);
- U proizvodnim djelatnostima najviše je obrtnika u nisko akumulativnim granama – tekstil, prerada i obrada metala i proizvodnja proizvoda od drveta;
- Najviše obrtnika ima grad Čakovec (525), a od općina prednjači općina Nedelišće s 200 obrtnika;

- Na dan 31.12.2009. godine u Međimurskoj županiji bilo je evidentirano 677 fizičkih osoba nesposobnih za podmirenje svojih financijskih obveza, što je za 84 obrtnika više nego prethodne godine. Ukupan broj nepodmirenih obveza 677 insolventnih obrtnika Međimurske županije iznosi 115.404.000,00 kn, što pokazuje povećanje za 18,3% u odnosu na 2008. godinu.

Tablica 15. Razvojni problemi i potrebe malog gospodarstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Usitnjenost, atomiziranost malih poduzeća, njihova nedovoljna povezanost, suradnja i opredijeljenost za udruživanje; • Nedovoljno ulaganje u nova znanja, istraživanje i razvoj te nove tehnologije; • Nedovoljna educiranost poduzetnika i zaposlenih te nedovoljna uključenost mladih sposobnih stručnjaka sa znanjima za primjenu i razvoj novih tehnologija – proizvodnih i informacijskih, kao i metoda upravljanja; • Nedovoljno korištenje suvremenog menadžmenta u poduzećima; • Premalo certifikata ISO-9000 i drugih standarda; • Rastuća insolventnost obrtnika; • Nedovoljna obrazovanost obrtnika i nedovoljno mladih kadrova zaposlenih u obrtništvu; • Porast parafiskalnih nameta u nekim jedinicama lokalne samouprave. 	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđivati povezivanje tvrtki s istraživačkim i razvojnim institucijama; • Poticati ulaganja poduzetnika u nova znanja i tehnologije; • Sustavno razvijati korištenje modernih informacijskih tehnologija na županijskoj i lokalnoj razini (e-upravljanje, e-bussiness, e-obrazovanje i dr.); • Jačati i razvijati poduzetništvo kroz obrazovne programe (cjeloživotno učenje, učenje na radnome mjestu, specijalistička znanja i dr.); • Poticati uvođenje sustava kvalitete; • Poticati korištenje iskustava i «najbolje prakse» unutar županije i iz drugih područja Hrvatske i Europe radi jačanja produktivnosti, kvalitete proizvoda i konkurentnosti; • Osmisliti i financirati projekte za jačanje izvoznog potencijala MSP-a; • Pokrenuti ciljane programe poticaja obrtnicima s praćenjem učinaka očuvanja zaposlenosti; • Smanjivati sve administrativne zapreke u županiji i JLS u svim fazama ciklusa poduzetničkog pothvata.

4. ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST

- U Međimurskoj županiji na dan 30.09.2010. godine od ukupno 46.100 radno aktivnih stanovnika bilo je 39.020 aktivnih osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje promatranih kao zaposlene osobe.
- Prosječna neto plaća po zaposlenom u pravnim osobama u Međimurskoj županiji iznosila je 3.587 kuna (FINA) ili 22,6% niže od prosjeka Republike Hrvatske za 2009. godinu. Ako podatak kompariramo s prosječnom cijenom košarice za četveročlanu obitelj koja iznosi 6.588,58 kuna, znači da je plaćom pokriveno 54,44% košarice.
- Prošle godine najveći porast zapošljavanja zabilježen je u djelatnosti popravaka i instaliranja strojeva i opreme te iznosi 10,8%. U ostatku prerađivačke industrije zabilježen je porast od 3,08%. Djelatnosti koje su zaposlile veći broj osoba nego prethodne godine uključuju tekstilnu i prehrambenu industriju. U ostatku djelatnosti zabilježen je pad broja zaposlenih.

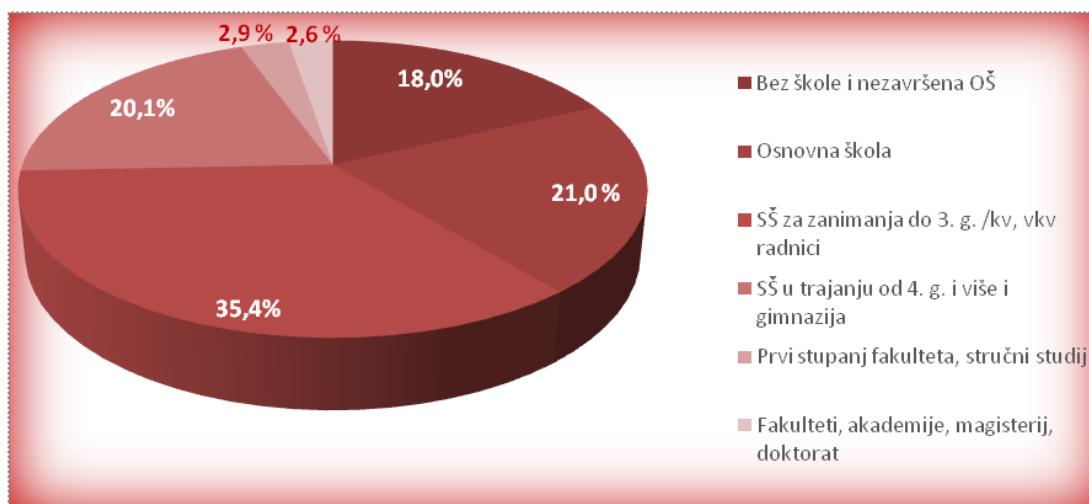
Tablica 16. Kretanje zaposlenosti prema djelatnosti, 2007- 2009. godina

DJELATNOST/GODINA	2007.	2008.	2009.
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	13.317	13.081	12.960
TRGOVINA	3.471	3.425	3.186
GRADITELJSTVO	3.717	4.233	4.144
OSTALO	4.533	4.691	4.889
UKUPNO	25.038	25.430	25.179

Izvor: Pregled gospodarskih kretanja 2007-2009. godine, Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Čakovec

- Prema zadnjim podacima u listopadu 2010. godine u evidenciji su bile 7.182 nezaposlene osobe. Stopa registrirane nezaposlenosti krajem rujna 2010. godine iznosila je 15,4, što je 2,7% više nego u istom razdoblju prethodne godine te 4,6% nego u rujnu 2008. godine, dakle razdoblju prije gospodarske krize.
- Uspoređujući stopu nezaposlenosti u Međimurskoj županiji sa stopom nezaposlenosti na nivou Republike Hrvatske ona je manja za svega 0,6%, čime se približavamo državnom prosjeku za rujna 2010. (16,0%). Navedena stopa nezaposlenosti je stopa registrirane nezaposlenosti izračunata prema administrativnim izvorima (dakle prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje).
- Kao rezultat gospodarske krize, nezaposlenost nije porasla samo u brojkama, već je značajno promijenjena i struktura nezaposlenih osoba. Zbog pojačanog priljeva muškaraca, obrazovnijih i novoprijavljenih direktno iz radnog odnosa, promijenjena je struktura evidentiranih nezaposlenih osoba kroz smanjenje udjela teže zapošljivih skupina (žene, osobe starije dobi, dugotrajno nezaposlene osobe, starije osobe i nezaposlene osobe s deficitom obrazovanja). Navedeno ne znači da su te skupine poboljšale svoju poziciju na tržištu rada, već su u razdoblju gospodarske krize mogućnosti za zadržavanje posla i zapošljavanje otežane za čitavo aktivno stanovništvo. Osim toga, znatan broj u evidenciji nezaposlenih čini romska populacija, koja obuhvaća gotovo 18,0% ukupno nezaposlenih (listopad 2010.), a većinom se radi o osobama bez obrazovanja, radnog iskustva i radnih navika.

Grafikon 4. Obrazovna razina nezaposlenih osoba – rujna/2010.

Izvor: Zavod za zapošljavanje, Područna služba Čakovec

- Hrvatski zavod za zapošljavanje – područna služba Čakovec provodi državne programe i projekte za zapošljavanje na području županije te programe koji odgovaraju županijskim specifičnostima (povezivanje i suradnja s poslodavcima, informiranje, osnivanje i rad «Job centra» i dr.), a vrlo su aktivni na provođenju programa financiranih iz EU fondova.

Tablica 17. Razvojni problemi i potrebe zaposlenosti

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Naglašen je manjak kvalificiranih radnika u graditeljstvu i metaloprerađivačkoj industriji. Iako su neka od tih zanimanja prisutna u evidenciji nezaposlenih osoba u relativno visokom omjeru, radi se o osobama starije dobi, narušenog zdravlja, koje više ne mogu raditi poslove u struci; trenutačno je zbog krize također prisutan i povećani broj mlađe, radno sposobne populacije; • Nedostatak fakultetski obrazovnih kadrova kao što su dipl. inženjeri graditeljstva i dipl. inženjeri strojarstva; • Trajan je višak nezaposlenih u zvanjima srednje stručne spreme (tehničari) jer su mogućnosti za njihovo zapošljavanje male; • Među nezaposlenima dominiraju zvanja/zanimanja prodavači i ekonomisti, koja bilježe najveću dinamiku u zapošljavanju, odnosno fluktuaciju, ali se to često svodi na zaposlenja koja nisu dugoročnija; • «Neatraktivnost» KV profila zbog vrlo niskih plaća, koje zaostaju za susjednim županijama; • Iako je zbog recesije trenutačno prisutan pad udjela starijih od 50 godina u ukupnoj zaposlenoj radnoj snazi, trend je porast tog udjela; • Niska obrazovna razina nezaposlenih osoba; • Sve starija radna snaga. 	<ul style="list-style-type: none"> • Provesti obrazovne aktivnosti: prekvalifikacije, doškolovanje, stručno osposobljavanje za određene profile; • Usmjeravati programe mjera aktivne politike u zapošljavanju (koji su do sada bili jednaki za cijelu Hrvatsku), prema regionalnim specifičnostima Međimurske županije, a te su: <ul style="list-style-type: none"> ○ poticanje javnih radova i drugih oblika zapošljavanja s ciljem zapošljavanja a posebice korisnika socijalne skrbi (novčane naknade ili socijalne pomoći), a prvenstveno pripadnike romske populacije; ○ poticanje osposobljavanja žena za poslove u kući/zbrinjavanje starijih i nemoćnih, za kategoriju ljudi koja je od Centra za socijalnu skrb prepoznata kao potrebna za tu vrstu pomoći; • Realizirati čvršću suradnju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i poslodavaca kroz lokalna partnerstva i razvoj lokalnog tržišta rada; • Usmjeravati programe sufinansiranja zapošljavanja prema podizanju sposobnosti i konkurentnosti radne snage, kojoj prijeti nezaposlenost zbog tehnološkog viška.

5. VANJSKA TRGOVINA

- Međimurska županija u 2009. godini nakon dugog niza godina bilježi suficit robne razmjene s inozemstvom. Tako je izvoz veći od uvoza za 10,7% što u apsolutnim brojkama iznosi 36,9 milijuna USD. Pri tome je pokrivenost uvoza izvozom povećana za 14,18 %.
- Prema veličini ostvarenog izvoza, županija zauzima 8. mjesto od ukupno 20 županija i grada Zagreba s ukupno izvezenih 359,2 mil USD (2008. godina), što je 3,26% ukupnog izvoza na nacionalnoj razini.
- Prema veličini uvoza Republike Hrvatske po županijama, Međimurska županija je na 8. mjestu s ukupno uvezenih 377,6, što je 1,55% ukupnog uvoza na nacionalnoj razini mil USD (2008.);
- Najveći udio u izvozu Međimurske županije čini prerađivačka industrija. Taj udio za Međimursku županiju iznosi 95,90%, dok je u RH 84,21% (2008.). Druge grane izvoza su trgovina i građevinarstvo;
- U uvozu najveći udio (2009.) također ima prerađivačka industrija (69,33%). Drugo mjesto u uvozu zauzima trgovina s udjelom od 25,04%.

Tablica 18. Uvoz i izvoz po sektorima (u USD)

Djelatnost	Izvoz			Uvoz		
	2008.	2009.	Indeks	2008.	2009.	Indeks
Ukupno	459.018.063	382.844.565	83,4	475.606.927	345.859.150	72,7
Poljoprivreda i šumarstvo	4.500.230	2.477.628	55,1	4.697.711	3.442.530	73,3
Prerađivačka industrija	439.723.673	367.015.766	83,5	329.722.329	255.973.750	77,6
Metalna industrija	177.931.010	142.155.096	79,9	89.932.879	63.152.071	70,2
Tekstilna industrija	89.547.610	77.878.930	87,0	73.610.332	57.960.629	78,7
Drvena industrija	72.093.661	59.654.314	82,8	49.146.559	36.447.113	74,2
Građevinarstvo	953.563	1.155.434	121,2	13.145.701	8.978.679	68,3
Trgovina	12.207.559	9.501.123	77,8	119.088.105	71.466.184	60,0

Izvor: DZS, HGK; obrada: Upravni odjel za gospodarstvo, promet i EI MŽ

- Kao što je vidljivo iz rasta suficita robne razmjene, glavni poticaj međimurskom gospodarstvu u budućem razdoblju mogao bi doći od izvoza, prije svega iz razloga što se uglavnom izvozi na tržišta zemalja koje izlaze iz krize i pozitivno posluju (Njemačka, Nizozemska).

Tablica 19. Razvojni problemi i potrebe vanjske trgovine

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna informiranost poduzetnika o vanjsko-trgovinskom poslovanju, naročito u smislu skorog pristupanja EU; • Nedovoljna potpora poduzetnicima putem državnih i lokalnih programa poticaja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Naglašena je potreba za informacijama o utjecaju pristupanja (članstva) u EU na gospodarstvo (poticaji, negativni utjecaji...); • Potrebno je izraditi dublju analizu izvoza u Međimurskoj županiji (kao jednog od najvažnijih čimbenika za izlaz iz recesije i daljnji rast gospodarstva) te osmisliti nove programe potpora i poticaje.

6. STRANA I DOMAĆA ULAGANJA

- Međimurska Županija kao županija razvijenog poduzetništva i vrlo povoljnog geografskog položaja, koji je postavlja na sjecište mnogih važnih europskih koridora, idealna je za prihvat investicija, kako stranih tako i domaćih.
- Uz komparativne prednosti, konkurentske prednosti županije za privlačenje ulaganja su:
  - ljudi (radna snaga razvijenih radnih navika, spremna na usvajanje novih znanja),
  - baza potencijalnih kooperanata za metaloprerađivačku, tekstilno-obućarsku i prehrambenu industriju,
  - veliki broj poslovnih zona spremnih za ulaganje,
  - snažna graditeljska industrija,
  - razvijena komunalna i poslovna infrastruktura,
  - senzibilna lokalna uprava i samouprava po pitanju prihvata stranih ulagača,
  - visoka kvaliteta života.
- REDEA u suradnji s Međimurskom županijom (Upravnim odjelom za gospodarstvo, promet i EU integracije) poduzima aktivnosti na promoviranju županije kao poželjnog ulagačkog odredišta i stvaranju uvjeta za privlačenje ulaganja.
- Napori i aktivnosti MŽ na privlačenju ulaganja prepoznati su i vrednovani od strane FDI magazina (izdanje Financial Timesa) na natječaju *Europski gradovi/regije budućnosti 2010./2011.* gdje je Međimurska županija rangirana na 3. mjesto prema strategiji za privlačenje ulaganja među malim europskim regijama.
- Međimurska županija je kroz projekt ICPR 2006. certificirana kao „Hrvatska regija pogodna za ulaganje“, a kroz sudjelovanje u projektu djelatnici iz Županije i REDEA-e stekli su znanja potrebna za privlačenje izravnih inozemnih ulaganja, odnosno razvoj povoljne ulagačke klime. U 2010. MŽ se u suradnji s REDEA-om uključila u **ICPR - Napredni Program certificiranja regija za ulaganja**.
- Trenutno na području Međimurja djeluje nekoliko značajnih tvrtki koje su u vlasništvu stranog kapitala, čija je osnovna karakteristika ta da su visoko dohodovne, profitabilne i produktivne. Svi ulagači su ili izgradili nove proizvodne pogone ili proširili već postojeće. Uz ulagače u proizvodne djelatnosti u Međimurju posluju i veliki ulagači iz područja trgovine.

Tablica 20. Razvojni problemi i potrebe stranih ulaganja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno razrađena sustavna strategija za privlačenje ulaganja; • Nepostojanje službenog „one-stop-service“ centra za prihvat ulagača; • Nedovoljna proračunska sredstva za aktivnosti promocije Međimurja kao ulagačkog odredišta; • Nespremnost zona od strateške važnosti za prihvat ulagača. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrebno je razraditi i provesti strategiju za privlačenje ulaganja; • Formirati službeni „one-stop-service“ centar za prihvat ulagača; • Povećati proračunska sredstva za aktivnosti promocije ulagačkih potencijala; • Pripremiti zone od strateške važnosti za prihvat ulagača.

7. PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA

- Neke od važnijih institucija koje pružaju potporu poduzetništvu u Međimurskoj županiji su: razvojne agencije REDEA i ČAKRA, MESAP – Međimurski sajam poduzetništva, HGK Županijska komora Čakovec, HOK Obrtnička komora Međimurja, Međimurska energetska agencija, te novoosnovani TEHNOLOŠKO INOVACIJSKI CENTAR Međimurje, kao i uredi Županije i jedinica lokalne samouprave.
- U županiji se provode programi poticanja i kreditiranja malog gospodarstva i obrtništva, te je od 1998. godine dodijeljeno ukupno više od 230 mil. kuna kreditnih sredstava sa subvencioniranom kamatom.
- Osnovne aktivnosti REDEA-e u potpori malom gospodarstvu jesu:
  - potpora razvoju malog gospodarstva kroz edukaciju (od 1998. godine seminare, tečajeve i treninge pohađalo je više od tisuću poduzetnika i njihovih djelatnika);
  - savjetodavne usluge i informiranje (samo tijekom 2009. godine REDEA-i se obratilo više od 250 poduzetnika, bilo osobno, telefonom ili elektroničkom poštom);
  - konzultantske usluge (priprema investicijskih studija, prijava na natječaje - u 2009. godini temeljem pripremljenih prijava odobreno je više od 1,6 mil kuna potpora poduzetnicima);
  - promicanje ulaganja;
  - sudjelovanje u implementaciji kreditnih linija;
  - priprema i implementacija projekata financiranih iz fondova EU i ostalih stranih i domaćih fondova u području poduzetništva, energetike (OIE) i poticanja ulaganja. U nastavku je dan pregled važnijih projekata u kojima je REDEA sudjelovala od svog osnivanja kao nositelj ili kao partner:
    - od projekata koji su završeni, REDEA je kao nositelj sudjelovala u njih tri (*IMPER, INVESTIMULATION, GREEN ENERGY*), a njihova ukupna vrijednost je 313.735 eura;
    - kao partner, Agencija je sudjelovala u 11 projekata (*NIMSEC, DEPACT, KLIMA DISZFA, Razvoj turističkih regija, REDEEM* itd.) ukupne vrijednosti 1,75 milijuna eura, te je također pripremala dokumentaciju za još desetak projekata ukupne vrijednosti 1,2 milijuna eura;
    - u tijeku je nekoliko projekata u kojima je REDEA partner, a njihova ukupna vrijednost je 2,2 milijuna eura, dok je pripremljeno i prijavljeno (REDEA kao nositelj ili partner) na razne natječaje 15-ak projekata u vrijednosti većoj od 7 mil. kuna.
- Projekt osnivanja Tehnološko Inovacijskog Centra Međimurje (TIC) osmišljen je kako bi se dao dodatan poticaj razvoju na znanju utemeljenog gospodarstva u Međimurju i regiji. Projekt je pripremila REDEA d.o.o. koja ga i provodi. TIC u prvih 5 godina sufinancira Poslovno-inovacijski centar Hrvatske – BICRO d.o.o. u okviru programa razvoja tehnologijske infrastrukture – TEHCRO kreditom Svjetske banke. Ugovor o financiranju projekta potpisan je 10. rujna 2009., a provedba projekta započela je 1. listopada 2009. godine. U prve tri godine TIC će djelovati kao odjel unutar REDEA-e, a nakon toga bit će osnovan kao novo trgovačko društvo. Ukupna vrijednost projekta je 23,5 milijuna kuna. Svrha TIC-a je:
  - poticati tehnološki razvitak regije kroz razvoj tehnološke infrastrukture te stvaranje uvjeta za zapošljavanje i napredovanje mladih stručnjaka,
  - stvoriti uvjete za inkubaciju na znanju utemeljenih poduzeća te poticati njihovo osnivanje i djelovanje u okviru TIC-a,

- stvoriti uvjete za pružanje usluga vezanih uz transfer tehnologija i komercijalizaciju inovacija,
- jačati regionalna i međunarodna partnerstva s ciljem pružanja kvalitetnih usluga i transfera najboljih praksi.
- Za djelovanje TIC-a namijenjene su tri zgrade u okviru kompleksa bivše vojarne u Čakovcu. Na taj način dio je Centra znanja koji čine razvojne institucije (REDEA i MENE) i Međimursko veleučilište. Sam inkubator djelovat će u dvije zgrade s ukupno 2600 m² uredskih prostora, multimedijalnih dvorana, laboratorija i ostalih sadržaja. U svrhu podrške što jednostavnijem i učinkovitijem početku poslovanja, stanarima unutar inkubatora na raspolaganju je specifična, visokotehnološka oprema te kvalitetna infrastruktura.
- Vežano za poslovne zone, dokument *Stanje u gospodarskim zonama Međimurske županije* iz travnja 2010. kojeg je izradila REDEA u suradnji s Međimurskom županijom, navodi da je u Međimurskoj županiji od ukupno 58 odlukom nadležnog tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave osnovanih poslovnih zona, u funkciji njih 39, od kojih je 13 popunjenih, a 26 spremnih za ulaganje. U fazi pripreme 14 je gospodarskih zona, među kojima su tri od strateške važnosti zbog velike površine (iznad 50 ha) i povoljne lokacije, a to su: Središnja gospodarska zona Međimurje, Poslovni park Međimurje i Privredna zona Nedelišće.

Tablica 21. Razvojni problemi i potrebe poduzetničke infrastrukture

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> ● Nedostatna podrška poduzetnicima i početnicima s obzirom na rastuće potrebe, ali i financijske mogućnosti poduzetnika u korištenju savjetodavnih i konzultantskih usluga; ● Ograničen broj privatnih konzultantskih kuća i nedovoljna ponuda specijaliziranih konzultantskih usluga; ● Nepostojanje ili neprihvatanje inicijativa vezanih za specifične financijske instrumente za poduzetnike (garancijske sheme); ● Nedovoljan broj prekograničnih i međuregionalnih projekata vezanih uz gospodarstvo, ali i tehnološki i inovativni razvoj; ● Ograničenost programa (kredita) za potporu (sufinanciranje) projekata financiranih iz EU fondova; ● Prevelik broj službeno postojećih poslovnih zona s obzirom na veličinu županije i razinu gospodarske aktivnosti (ograničena sredstva za opremanje zona); ● Nizak koeficijent izgrađenosti u poslovnim zonama (pretežno 0,4). 	<ul style="list-style-type: none"> ● Jačati kapacitete REDEA-e, HGK i HOK za uključivanje u nacionalne programe potpore malom gospodarstvu kao i programe EU-a te druge međunarodne programe; ● Unaprjeđivati poduzetničko okruženje u županiji kroz posebnu podršku potpornim institucijama za malo gospodarstvo – u prvom redu otvaranju i daljnjem razvoju poduzeća. Dalje razvijati i poticati pružanje stručnih i profesionalnih usluga malom gospodarstvu; ● Kreirati i promovirati nove financijske instrumente za potporu poduzetništvu; ● Jačati suradnju županijskih s drugim hrvatskim, ali i međunarodnim institucijama na razvojnim projektima koji potiču razvoj inovativnosti i primjenu novih tehnologija; ● Podržati rad potpornih tehnoloških institucija radi unaprjeđivanja tehnološkog i inovativnog razvoja, a time i jačanja konkurentnosti malog gospodarstva; ● Fokusiranje sredstava za opremanje i pripremu poslovnih zona na one s najvećim potencijalom i značajem; ● Intenzivirati razvoj Poslovnog parka Međimurje; ● Izgraditi Središnju gospodarsku zonu Međimurje; ● Povećanje koeficijenta izgrađenosti u zonama.

II. RURALNI RAZVOJ

1. POLJOPRIVREDA

- Poduzetništvo, poljoprivreda i turizam oduvijek su se isticali kao sektori koji „nose“ razvoj Međimurja. Poljoprivreda u Međimurju je grana koja omogućuje prehrambenu sigurnost i zapošljava znatan broj stanovništva (u MŽ je registrirano 6.944 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, a 797 osoba zaposleno je u sektoru poljoprivrede). Poljoprivreda ne osigurava samo hranu i posao, već ima i važnu socijalnu ulogu u ravnomjernom razvoju urbanih i ruralnih sredina. Najviše iskorištava zemlju i ima ključnu ulogu u upravljanju prirodnim resursima te pri utvrđivanju ruralnog krajolika. Stoga ima važnu sinergiju s ruralnim turizmom vezano uz krajolik i okoliš, generirajući niz proizvoda koji su od interesa za razvoj turizma.
- Iznimno važan dokument koji definira viziju ruralnog razvoja, ciljeve i usmjerenje ruralnog razvoja Međimurja te sadrži odgovarajuće preporuke i primjenjive mjere je *Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije* koja je dovršena i javnosti predstavljena 2009. godine. Tom su strategijom:
  - utvrđeni uvjeti za županijska ruralna područja, postojeća situacija i prioritetne potrebe;
  - postavljeni ciljevi, mjere i prioriteti;
  - definirani individualni programi ruralnog razvoja i mjere posebno za područje investicija u poljoprivredne proizvodne jedinice, modernizaciju prerađivačkih objekata i trgovine poljoprivrednim proizvodima;
  - utvrđene investicijske potrebe za ruralnu infrastrukturu.
- Kao krajnji cilj Strategije ruralnog razvoja određeno je poboljšanje kvalitete života i učinkovitosti u pogledu korištenja prirodnih dobara i ljudskog potencijala u ruralnim područjima Međimurske županije.

1.1. Osnovna obilježja

- Prednosti za razvoj poljoprivrede su:
  - relativno nezagađeni prirodni resursi (tlo i voda) kao dobra osnova za ekološku proizvodnju;
  - postignuta specijaliziranost određenih proizvodnji (vinogradarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo te peradarstvo);
  - rastuća potražnja za poljoprivrednim proizvodima na županijskoj, ali i na nacionalnoj razini (najgušće naseljeno područje u Hrvatskoj, blizina Zagreba te dobra prometna povezanost za opskrbu poljoprivrednim proizvodima turističkih regija).
- Poljoprivreda je po udjelu u županijskom gospodarstvu i po udjelu poljoprivrednog stanovništva u ukupnom stanovništvu iznad prosjeka Hrvatske i znatno iznad prosjeka EU. U poljoprivrednim kućanstvima živi 59,45% ukupnog stanovništva, dok je taj udio za Hrvatsku 33,66%, a za EU 5%.
- U strukturi gospodarstava prevladavaju mala obiteljska gospodarstva koja proizvode uglavnom za vlastite potrebe.

- Stručna osposobljenost i obrazovanost poljoprivrednika relativno je niska (iako u regiji postoji velik broj obrazovnih programa u poljoprivredi), dok s druge strane sve jača diversifikacija ruralne ekonomije od ruralne populacije zahtijeva specifična znanja i vještine. Posljedično je sposobnost za primjenu novih znanja i tehnologija u proizvodnji, organizaciji, marketingu i menadžmentu niska. Nemogućnost da se bude konkurentan na tržištu s postojećom razinom i načinom proizvodnje dovodi do efekta povećanja broja staračkih domaćinstava.
- Nastup proizvođača na tržištu nije organiziran i nedovoljno je razvijeno povezivanje malih poljoprivrednih proizvođača. Poljoprivrednici imaju problema prilikom identificiranja tržišta za svoje sirovine ili su, ako im to uspije, financijski učinci umanjeni zbog većih troškova pristupanja tim udaljenim tržištima. S druge strane, prerađivači koji su suočeni s nedovoljnom opskrbom sirovine moraju se snalaziti nabavljajući je na drugim tržištima. Cjelokupni uspjeh i razvoj međimurske poljoprivredne proizvodnje ovisi ne samo o individualnoj konkurentnosti poljoprivrednika i prerađivača, već i o stupnju njihove suradnje koji omogućuje smanjenje troškova s jedne strane i veće financijske učinke s druge strane.
- Ne postoji strateško opredjeljenje u pogledu odnosa prema održivom gospodarstvu i nedovoljne su potpore pojedinim granama, primjerice pčelarstvu, organskoj proizvodnji i biodinamičkoj poljoprivredi. Mnogi proizvođači Međimurske županije, koji su prije svega orijentirani na tržište, prebacili su se na praksu integrirane zaštite bilja, a samo nekolicina poljoprivrednika bavi se organskom poljoprivredom. Integrirana zaštita trebala bi biti minimalan standard, a poticanje organske poljoprivrede nužno je za one proizvode za koje su dobiti u ekonomskom smislu najznačajnije.
- S obzirom na kvalitetu, tehnologiju i koncentraciju proizvodnje županija je vodeća u RH u:
  - *plantažnom voćarstvu* - udio plantažnih voćnjaka u ukupnoj površini voćnjaka u Međimurju je 55%, a u Republici Hrvatskoj 30%. Županija je na prvome mjestu u državi po površinama nasada jabuke na obiteljskim gospodarstvima;
  - *vinogradarstvu* - vrlo visok udio plantažnih nasada i to 86% od ukupne površine. Visoki je udio kvalitetnih vina s geografskim porijeklom (40 međimurskih vinogradara proizvodi 160 vrsta vina sa zaštićenim geografskom porijeklom);
  - *proizvodnji krumpira* - županija je na prvom mjestu u Hrvatskoj po površinama na kojima je zasađen krumpir (18,3%).
- U strukturi proizvodnje dominira biljna proizvodnja (žitarice, s 80%), koja se u srednjoročnom razdoblju gotovo nije mijenjala u usporedbi s EU i razvijenim poljoprivrednim zemljama, u kojima u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje prevladava stočarstvo (60%), a udio biljne proizvodnje je oko 40%.
- Međimurska županija započela je sa subvencioniranjem poljoprivredne proizvodnje 2004. godine s četiri vrste subvencija. Od tada do danas povećavao se broj subvencioniranih vrsta proizvodnje, ukupan broj korisnika subvencija i sveukupno isplaćeni iznosi. U 2009. godini na raspolaganju je bilo 11 vrsta subvencija, a ukupno je isplaćeno 2.277.651,15 kn. Vezano uz kreiranje i strukturu subvencija i potpora, Županija je izravno prepoznala trend te umjesto izravnih plaćanja veći dio sredstava usmjerila u investicijsku potporu. Konkretno, zaštićeno je 125,04 hektara voćnjaka mrežom, podignuto je 7.621 m² novih staklenika što izravno pridonosi povećanju kvalitete proizvodnje i konkurentnosti na tržištu. Značajan utjecaj je imala i potpora koja se odnosi na okrupnjavanje i povećanje posjeda - sredstvima iz županijskog proračuna potpomognuta je kupnja, odnosno povećanje i okrupnjavanje

poljoprivrednih posjeda za ukupno 980,43 ha, što je oko 2% od ukupnog obradivog zemljišta u županiji.

- Zbog unaprjeđenja tehnologije u proizvodnji hrane sve je manja potreba za radnom snagom u poljoprivredi i sve je veća diversifikacija aktivnosti u poljoprivrednom domaćinstvu vezano uz turizam, zanatstvo i usluge.
- Otvaranje granica kroz proces priključivanja EU-u i članstva u WTO-u, uvjetuju sve jaču tržišnu utakmicu na domaćem tržištu i potrebu za povećanjem cjenovne konkurentnosti vlastitih proizvoda, prilagodbu sve zahtjevnijim standardima, posebno vezanim za izvoz, te sve bolju sljedljivost u proizvodnji.
- Povećava se potražnja za proizvodima koji su konkurentni kvalitetom, a gdje je ta kvaliteta dokazana certifikatom – integrirana proizvodnja, organska proizvodnja, zaštita imena porijekla, zaštita oznake porijekla i sl.
- Zamjetna je promjena tržišnih lanaca u pravcu veće potrošnje u supermarketima i koncentracija u nekoliko prerađivačkih kapaciteta koji traže veće količine i poboljšanu kvalitetu.

1.2. Poljoprivredno zemljište

- Vlasničku strukturu poljoprivrednog zemljišta obilježavaju usitnjenost i rascjepkanost. U posljednjih desetak godina povećava se broj poljoprivrednih gospodarstava s većom ukupnom površinom posjeda, no ti povećani posjedi i dalje imaju problema s rascjepkanošću, odnosno s velikim brojem čestica malih površina unutar svojeg posjeda.
- Poljoprivredno zemljište u Međimurskoj županiji obuhvaća 53.075 hektara ili 72,7% ukupne površine. Obradive površine zauzimaju 51.139 hektara ili 96,4% ukupnih poljoprivrednih površina (hrvatski prosjek iznosi oko 65%). Poljoprivredna površina po stanovniku u Međimurju je 0,45 hektara, a u Hrvatskoj 0,71 hektara, što je svrstava među zemlje s formalno zadovoljavajućom razinom raspoloživosti ovim resursom.
- 96% posjednika ima posjed manji od 3 hektara i posjeduje 63% poljoprivrednog zemljišta, što je posjedovna struktura za koju nije moguće planirati suvremenu poljoprivrednu proizvodnju. Udjel gospodarstava s više od 10 ha raspoložive površine (površina s kojom se u pojedinim proizvodnjama može započeti komercijalno poslovanje) iznosi 2,33% i ta su poljoprivredna gospodarstva nositelji županijske poljoprivredne proizvodnje.

Tablica 22. Struktura poljoprivrednih gospodarstava i veličina poljoprivrednih posjeda RH i MŽ

Veličina poljoprivrednog posjeda u ha	REPUBLIKA HRVATSKA			MEĐIMURSKA ŽUPANIJA		
	broj poljoprivrednih gospodarstava (PG)	ha	prosječna veličina posjeda	broj poljoprivrednih gospodarstava (PG)	ha	prosječna veličina posjeda
< 3 ha	92.554	103.680	1,12	3.923	5.255	1,34
>=3 i < 20	63.707	424.719	6,67	2.311	14.076	6,09
>= 20 i < 100	6.060	238.654	39,38	147	5.262	35,80
>= 100 i <750	628	123.790	121,96	7	1.038	148,29
>= 750 i < 3.000	36	46.295	1.285,97	1	2.103	2.103
>= 3.000	11	70.821	6.529,18	1	3.120	3.120
UKUPNO	162.996	1.007.959	6,18	6.390	30.854	4,83
bez zemljišta	27.676	-	-	554	-	-
SVEUKUPNO	190.672	1.007.959	-	6.944	30.854	-

Izvor: MPRRR, Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, 2009. (preuzeto iz: Informacija o stanju poljoprivrede u Međimurskoj županiji u 2009. godini)

- Gradovi i općine Međimurske županije do sada su proveli cjeloviti postupak raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države samo s 903,7 hektara od ukupno 6.922,33 hektara, odnosno samo s 13% površina (prosjeak na razini RH iznosi 35%).
- Nedovoljno je navodnjavanih površina iako za to postoje vodeni resursi i ne koriste se dovoljno mogućnosti agrotehnike: posljedica je 20-30% manji prinos svih ratarskih kultura od njihovog genetskog potencijala. Proveden je pilot-projekt navodnjavanja državnog poljoprivrednog zemljišta koje se prostire na području k.o. Čakovec, k.o. Nedelišće i k.o. Strahoninec, veličine do 250 ha, za koje su ispunjeni osnovni preduvjeti navodnjavanja (okrupnjenost parcela i volja poljoprivrednika za realizaciju i sudjelovanje u projektu navodnjavanja). Pokrenut je projekt navodnjavanja ukupno 2.500 hektara poljoprivrednog zemljišta na području grada Preloga i općina Donji Kraljevec i Goričan, koji bi se trebao realizirati od 2011. do 2013. godine.
- Uvođenjem navodnjavanja u budućnosti bi se značajno trebale smanjiti površine pod strnim žitaricama, a povećati površine pod dohodovnijim kulturama, prvenstveno povrća i voća. Uz postojeću kvalitetu i pogodnost tla za navodnjavanje, te pravilan izbor plodoreda značajno će se povećati i stabilizirati prinosi po hektaru obradivih površina, a navodnjavanje donosi i društvene (zadržavanje žitelja na selu, zapošljavanje u poljoprivredi) te ekološke koristi (bolji nadzor nad uporabom vodnih resursa, manje zagađivanje zemljišta).

1.3. Biljna proizvodnja

- U biljnoj proizvodnji u Međimurju dominiraju žitarice, među kojima je najviše kukuruza na razini 13.000 zasijanih hektara. Pšenica se sije na oko 3.500 do 4.000 ha, ječam na 1.500 ha.

Raž, zob, tritikale i ostale žitarice zastupljene su u manjoj mjeri s ukupno oko 800 ha. Dominacija kukuruza na međimurskim poljima nastaviti će se i dalje, a za očekivati je smanjenje površina pod pšenicom.

- Iza žitarica, na oraničnim površinama najviše se uzgaja povrće, na ukupnim površinama od 4.000 – 5.000 ha. Dominantna povrtlarska kultura je krumpir, tradicionalan i prepoznatljiv proizvod međimurskih polja. Oko 120 proizvođača djeluje i zastupa zajedničke interese kroz Udrugu proizvođača merkantilnog krumpira Međimurske županije.
- Najveći dio povrtlarske proizvodnje odvija se na obiteljskim gospodarstvima, uglavnom na manjim parcelama i okućnicama. Intenzivna, tržišna proizvodnja povrća zastupljena je na 200-300 ha, kod nekoliko desetaka obiteljskih gospodarstava, uz visok stupanj primjene agrotehničkih mjera, upotrebu vrhunskog sjemenskog materijala i uz navodnjavanje.
- Plodovito povrće (paprika i rajčica), salata i rasad za vlastite potrebe, te cvijeće uzgajaju se tijekom cijele godine u zaštićenim prostorima (plastenici, staklenici) s modernom opremom kojih u županiji ima oko 40.000 m², a još toliko je plastenika bez opreme ili opremljenih samo sustavom za navodnjavanje. Desetak skladišta s modernim ventilacijskim sustavom omogućuje kvalitetno čuvanje i ostvarenje bolje cijene u prodaji, no to nije dovoljno za potrebe proizvođača.
- Na otvorenom se najviše uzgaja luk, korjenasto povrće (mrkva, peršin, celer), kupusnjače (zelje, kelj, cvjetača, brokula) i ostalo. Prosječni prinosi luka kreću se od 35-40 t/ha, korjenastog povrća oko 30 t/ha, a kupusnjača od 15 t/ha za brokulu do 30 t/ha za kupus.
- Proizvođači povrća nisu udruženi u nabavno-prodajne zadruge koje bi im omogućile pristup jeftinijim *inputima* radi zajedničke nabave, ali i olakšane prodaje. Ne postoji robna marka unatoč prepoznatoj kvaliteti od strane potrošača te je zato potrebno uspostaviti sustav kvalitete koji bi bio lako prepoznatljiv potrošačima. Problem je i nepostojanje prihvatnog centra za skladištenje povrća koji bi ujedno bio i distributivni centar za povrće, a isto tako nedostaju i prerađivački kapaciteti viših faza prerade.
- Na 1.700-1.800 ha uzgaja se krmno bilje za potrebe stočarske proizvodnje. Značajne su površine uljarica (oko 1.500 ha) od kojih se uzgaja uglavnom tikva uljarica i uljana repica, a na manjim površinama i suncokret. Proizvodnja šećerne repe posljednjih je godina uglavnom u opadanju.
- Na manjim površinama uzgaja se ljekovito i aromatično bilje (kamilica, lavanda), a nekoliko gospodarstava proizvodi gljive.
- U Međimurju kao i mnogim drugim europskim regijama diversifikacija će srednjoročno biti jedini način da se osigura prihod za mnoge male i srednje poljoprivrednike. Sinergija s turističkim aktivnostima i aktivnostima na otvorenom daje priliku za ponudu povezanih usluga. Povećana potražnja za kvalitetom i moguće ponude novih proizvoda također su prilika za poljoprivrednike da povećaju svoju zaradu. Međimurski poljoprivrednici prepoznali su ovaj trend kao svoju priliku te je sve više onih koji svoju ponudu finaliziraju na malim obiteljskim preradbenim kapacitetima i/ili svoje proizvode nude na konzumaciju na gospodarstvu. Posljednjih godina registrirano je 20-ak vinotočja/kušaonica, pokrenuto 10-ak projekata prerade (domaći sir, voćne rakije, voćni sokovi, sušeno voće). Također, tržišno orijentirana poljoprivreda tj. poljoprivrednici polako uzimaju u obzir trendove u ponašanju potrošača te se tradicionalni usjevi i proizvodi životinjskog porijekla polako zamjenjuju novim

vrstama proizvoda što posebno vrijedi za gospodarstva koja raspolažu s manje (nedovoljno) zemljišta i mlade obrazovane poljoprivrednike.

1.4. Stočarstvo

- Stočarstvo se u Međimurju prvenstveno temelji na proizvodnji kravljeg i kozjeg mlijeka, svinjskog, goveđeg i kozjeg mesa, kao i peradi, a županija je i vodeća u RH u tovu peradi tj. proizvodnji peradarskog mesa.

1.4.1. Govedarstvo

- Na području županije evidentirano je ukupno 5.133 krava na 664 gospodarstava. Uzgojno-selekcijским radom (kontrola mliječnosti i kontrola rasploda) obuhvaćeno je 4.837 grla (94,23%). Izvan nadzora su većinom gospodarstva koja drže 1-2 krave i proizvode mlijeko uglavnom za vlastite potrebe, uz manje tržišne viškove.
- Farmeri iz Međimurske županije proizveli su više od 22 mil. litara mlijeka za potrebe regionalnih mljekara i mliječne industrije u 2009. godini. Oko 80% ukupne količine mlijeka otkupljuje Vindija d.d., a ostalo mljekara Hamer iz Čakovca i mljekara Bohnec iz Ludbrega. Gotovo cjelokupna količina proizvedenog mlijeka je ekstra i prve klase, što govori da je većina mljekara iz Međimurja kvalitetom svog proizvoda dostigla europske standarde. Kako bi se ovaj potencijal iskoristio za daljnji razvoj stočarstva potrebna je potpora investicijama na razini proizvodnje stočne hrane i poboljšanja rasnog sastava, potpora poboljšanju znanja u proizvodnji stočne hrane, te poboljšanje pristupa zemljištu koje treba omogućiti sniženje cijene stočne hrane. Rascjepkanost i veličina posjeda zajedno s lokacijom farmi još uvijek predstavljaju bitna ograničenja u toj grani te u većini slučajeva limitiraju veličinu farme tj. broj grla. Ujedno postoji problem konkurencije između stočara i povrtlara za zakup poljoprivrednog zemljišta, kako državnog, tako i privatnog, a najveći problem je to što je Međimurje prenaseljeno područje s malo obradivog zemljišta.
- Većina najjačih proizvođača mlijeka uključena je u rad Udruge proizvođača mlijeka Međimurske županije koja broji 103 člana s ukupno 2.900 krava. Činjenica da su gotovo svi veći farmeri članovi udruge/a govori u prilog tome da se žele povezivati, učiti i razmjenjivati iskustva kako bi bili što konkurentniji.
- Govedarstvo i proizvodnja mlijeka imaju snažnu financijsku podršku kroz sustav potpora iz proračuna Republike Hrvatske. Kroz poticaje za pojedine kategorije goveda i za isporuku kravljeg mlijeka proizvođačima iz Međimurske županije u 2009. godini isplaćeno je 32.042.936,84 kn.

1.4.2. Svinjogojstvo

- Svinjogojstvo je tradicijska grana stočarstva u Međimurju i, po svojem udjelu u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje županije, najznačajniji poljoprivredni proizvod.
- Oko 10.000 domaćinstava u županiji drži i uzgaja svinje. Na području Međimurske županije prosječno se utovi i proda oko 110.000 svinja godišnje.

- Najznačajnija svinjogojska proizvodnja odvija se na farmama poduzeća Agromeđimurje d.d. koje djeluju kao reprocentar.
- Za razliku od peradarske proizvodnje, svinjogojske farme i objekti u kojima se uzgajaju svinje na manjim domaćinstvima pretežito su stariji, često nelegalizirani i tehnološki sabije opremljeni te njihova modernizacija i legalizacija zahtjevaju značajnija financijska sredstva. Iako svinjogojstvo ima dugu tradiciju i veliku važnost za međimursko stočarstvo, ono zahtjeva značajna ulaganja kako bi se farme uskladile s europskim standardima i kako bi se podigla kvaliteta i konkurentnost.
- Najznačajniji otkupljivač mesa je Mesna industrija Vajda d.d., koja otkupljuje najveći dio proizvodnje, ali bez dugoročnih ugovora, što u znatnoj mjeri otežava planiranje proizvodnje proizvođačima svinjskog mesa i Vajdi, a potrošači su izloženi znatnom variranju cijena zbog svinjskog ciklusa.

1.4.3. Kozarstvo, peradarstvo i ostala stočarska proizvodnja

- Kozari iz Međimurske županije vodeći su u Hrvatskoj u provođenju uzgojno-seleksijskih mjera. Od ukupno 198 uzgajivača upisanih u Upisnik uzgojno valjanih koza, 51 je iz naše županije. Od ukupno 11.731 uzgojno valjanih koza u Republici Hrvatskoj, 3.492 uzgaja se u Međimurskoj županiji.
- Međimurski kozari ostvaruju 37% proizvodnje kozjeg mlijeka u Hrvatskoj.
- U 2009. g. evidentirano je 12 uzgajivača i 500 koza manje nego 2007. g., što pokazuje da su neki manji proizvođači odustali od uzgoja. Za daljnji uspješni razvoj ove grane potrebno je osigurati kvalitetni rasplodni materijal, osigurati financijska sredstva za povećanje kapaciteta i povećanje standarda farmi.
- Županija je vodeća u Hrvatskoj po peradarskoj proizvodnji - godišnje se utovi oko 15,5 milijuna brojlera, većina na modernim farmama izgrađenim u posljednjih 10-15 godina.
- Držanjem pčela i proizvodnjom meda bavi se 107 uzgajivača upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Godišnja proizvodnja meda iznosi oko 50.000 kg.

Tablica 23. Razvojni problemi i potrebe poljoprivrede

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Usitnjenost i rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta; • Uglavnom ekstenzivno stočarstvo, s iznimkom peradarske proizvodnje - dominiraju mali proizvođači i malo je modernih stočarskih farmi; • Nedostatak "razvojnog stupa" za povrtlarstvo; • Nedovoljno navodnjavanih površina iako za to postoje vodeni resursi, nedovoljno korištenje mogućnosti agrotehnike; • Nepostojanje strateškog opredjeljenja u pogledu odnosa prema održivom gospodarenju i nedovoljne potpore pojedinim granama (pčelarstvo); • Niska stručna osposobljenost i obrazovanost 	<ul style="list-style-type: none"> • Okrupniti zemljišne posjede; • Povećati kapacitete, modernizirati tehnologiju proizvodnje i uvesti EU standarde; • Poticati i unaprjeđivati vinogradarstvo, povrtlarstvo i voćarstvo te poticati i organizirani razvoj cvječarstva, sjemenarstva i uzgoja ljekovitog bilja; • Uvesti navodnjavanje na što više poljoprivrednih površina; • Prilagoditi ratarsku i stočarsku proizvodnju zahtjevima tržišta, odnosno, izmijenjenim prehrambenim navikama stanovništva; • Podići stručnu osposobljenost poljoprivrednika i razviti specifična znanja i vještine za primjenu

<p>poljoprivrednika i posljedično niska razina primjene novih znanja i tehnologija u poljoprivredi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno razvijeno povezivanje malih poljoprivrednih proizvođača, neorganiziran nastup proizvođača na tržištu; • Nepovoljno administrativno okruženje za razvoj poduzetništva u poljoprivredi (visoki porezi, vremenski rokovi za ishođenje dozvola itd.); • Nedovoljna koordinacija u razvojnom planiranju (između razvoja poljoprivrede i turizma); • Nedovoljan broj malih, obiteljskih prerađivačkih kapaciteta koji bi kroz finalizaciju pridonijeli povećanju dohotka; • Nezainteresiranost radne snage za ciljano bavljenje poljoprivredom. 	<p>novih znanja i tehnologija u proizvodnji, organizaciji, marketingu i menadžmentu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poticati jačanje i rast komercijalnih proizvođača te udruživanje malih proizvođača za zajednički nastup na tržištu (posebno za opskrbu velikih trgovačkih lanaca, hotela i drugih velikih potrošača); • Lobirati za poboljšanje administrativnog okruženja i potpore stvaranju novih proizvodnih kapaciteta kroz smanjivanje i usklađivanje komunalnih pristojbi, te redukciju troškova i uštedu vremena kod ishođenja dozvola; • Brendirati autohtone poljoprivredne proizvode i promovirati ih u okviru turističke ponude (seoski turizam); • Poticati otvaranje malih prerađivačkih kapaciteta (male mljekare, sirane i dr.); • Iznaći načine za povećanje interesa za ciljano bavljenje poljoprivredom.
--	--

2. LOV

- Lov je vrlo popularna aktivnost, a i dio tradicije u Međimurju. Organiziran je preko županijskog lovačkog saveza, u koji je učlanjeno 21 lovačko društvo s 950 članova (od 21 društva 20 ih ima zakupljeno i lovište).
- Lovna društva gospodare s 55.000 ha lovne površine. U županiji postoji 20 zajedničkih otvorenih lovišta i 1 državno lovište (od 20 zajedničkih lovišta 19 ih je u zakupu lovačkih društava, a jednim lovištem gospodari pravna osoba). U lovištima se kao glavne vrste divljači uzgajaju srna, zec, fazan, trčka, jelen i divlja svinja.
- Prije raspada bivše Jugoslavije, Međimurje je bilo vrlo popularno turističko-lovačko odredište, posebno za skupine lovaca iz Italije, Austrije i Njemačke, i glasilo je za jedno od najprestižnijih lovišta u ovom dijelu Europe. Raspadom bivše države od lova se odustalo kao od komercijalne i turističke aktivnosti. Kao posljedica navedenoga, unutar posljednjeg desetljeća povećao se sveukupan broj životinja za lov te sada Međimurje opet ima potencijal i priliku razviti lov u gastronomski i turistički resurs.

Tablica 24. Razvojni problemi i potrebe lova

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje studije razvoja lovstva u Međimurskoj županiji; • Nedovoljan angažman lovačkih društava pri upravljanju lovnim životinjama i zaštitom okoliša; • Nedovoljna suradnja između poljoprivrednog i lovnog sektora; • Nedovoljno praćenje broja životinja namijenjenih za lov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi studije razvoja lovstva u Međimurskoj županiji; • Pojačati angažman lovačkih društava pri upravljanju lovnim životinjama i zaštitom okoliša, uključujući informacije o lovnoj populaciji, trendovima u lovu, krivolovu i incidentima; • Poboljšati suradnju između poljoprivrednog i lovnog sektora i povezati lovačka društva s lokalnim restoranima u svrhu osiguranja divljači, kako bi se udovoljilo zahtjevima ugostiteljskog sektora; • Kontrolirati sveukupan broj životinja namijenjenih za lov, u skladu s kapacitetom prirodnog staništa radi izbjegavanja negativnih posljedica na prenapučenost životinjskog svijeta unutar ekološkog sustava.

3. TURIZAM

S obzirom na razvojnu orijentaciju Međimurja, obilježenu održivim razvojem i osiguranjem kvalitete života koja isključuje velike i za okoliš štetne projekte, uz poljoprivredu i poduzetništvo turizam je prepoznat kao treći ključni sektor za razvoj Međimurja. S jedne strane postoji odgovarajuća resursna osnova za razvoj turizma, a s druge strane upravo je turizam po svojim osnovnim značajkama kompatibilan s visokim razvojnim ciljevima županije. Ove teze prepoznate su i detaljno razrađene u *Strategiji ruralnog razvoja Međimurske županije*.

3.1. Obilježja

- Turistička organiziranost Međimurja temelji se na sustavu turističkih zajednica (TZ) - na regionalnoj razini djeluje TZ Međimurske županije, a na razini gradova i općina TZ Grada Čakovca, TZ Grada Preloga, TZ Grada Mursko Središće, TZ Općine Nedelišće, TZ Općine Sveti Martin na Muri, TZ Općine Štrigova. Turističke zajednice osnovni su inicijator turističkih aktivnosti na području Međimurja. Sustavno od 2000. godine promišljaju i planiraju te provode operativne aktivnosti obogaćivanja ponude destinacije (kreiranje novih proizvoda), promocije destinacije te u posljednje vrijeme i upravljanje destinacijom. U budućnosti je nužno jačati njihove institucionalne kapacitete te osnovati dvije do tri TZ područja (npr. područja Donjeg Međimurja i područja Gornjeg Međimurja) kako bi se sustavom TZ-a pokrio cijeli teritorij županije te kako bi se pojačalo zajedničko usmjerenje na upravljanje destinacijom. To je nužno raditi postepeno i uz suglasnost lokanih zajednica koje moraju biti spremne na dugoročnu suradnju u TZ-ima područja.
- Osnovni resursi za razvoj turizma u županiji očuvana su prirodna i kulturna baština, vode te povoljan geoprometni položaj i termalni izvori.

- Broj turističkih posjeta u razdoblju 1991.-2004. godine kretao se bez oscilacija u rasponu od 6 do 8 tisuća. Od 2005. do 2008. broj turističkih posjeta naglo raste, te u 2008. bilježi brojku od 35.019 dolazaka (i 73.296 noćenja – domaći i strani turisti ukupno). Glavni razlog tome je otvaranje Toplica Sveti Martin (sredinom 2005.) na koje otpada gotovo 50% ukupnih dolazaka turista (2008.). Za 2009. godinu službena statistika bilježi 32.351 dolazaka i 67.313 noćenja.
- Smještajni kapaciteti Međimurja u 2007. godini bili su 594 stalnih i 204 pomoćnih postelja, dok je broj kreveta za 2010. procijenjen na 1165.
- Osnovno tržište za turistički proizvod Međimurja unatrag nekoliko godina, pa i danas, domaće je tržište, osobito urbaniji i ekonomski razvijeniji dijelovi Hrvatske. Domaći gosti većinom su izletničke grupe, sudionici kulturnih i sportskih manifestacija i poslovni ljudi. Inozemni gosti većinom su poslovni ljudi, iseljenici i lovci.
- Ne postoji tradicija turističkih djelatnosti - osmišljeni razvoj novih turističkih proizvoda započeo je tek 2002. godine, što za sobom povlači nedovoljnu diversifikaciju turističke ponude. Do sada se uglavnom poticala zajednička promocija destinacije, razvoj novih proizvoda i obogaćivanje ukupne ponude, provodila se senzibilizacija i edukacija stanovništva. Aktivnosti na izgradnji novih proizvoda bile su dobro osmišljene i provedene, ali su zbog nedostatka ozbiljnijih financijskih ulaganja/poticaja imale relativno mali opseg u odnosu na potrebe. Uбудuće bi trebalo provoditi dugoročne kampanje na senzibilizaciji javnosti za razvojna pitanja održivog turizma novog tipa (ponuda i infrastruktura za tzv. doživljajni turizam okrenut prema individualnim gostima ili manjim grupama, i to ekološki i kulturno osvještenijoj klijenteli koja je prave vrijednosti spremna više platiti). Rad s budućim poduzetnicima/nositeljima turističkih proizvoda/ponuda treba biti što je moguće više individualan do razine "osobnih treninga".
- Nedostatak adekvatnih kadrova u rastućoj industriji turizma sa specifičnim znanjima i sposobnostima te mali interes poduzetnika za ulaganje u edukaciju i usavršavanje. Čimbenik koji bi mogao utjecati na poboljšanje ovog stanja pokretanje je stručnog studija menadžmenta u turizmu i sportu na Međimurskom veleučilištu u Čakovcu, kao i postojanje drugih obrazovnih programa usmjerenih na turizam u regiji.
- Prostorna distribucija smještajnih kapaciteta, dolazaka i noćenja turista po gradovima i općinama Međimurske županije vrlo je neravnomjerna (prednjače Toplice Sveti Martin i Čakovec).
- Međimurska županija potpisnica je Deklaracije o ruralnom turizmu čime se obvezala na kontinuiranu promociju ruralnog turizma i stvaranje preduvjeta za razvoj ruralnog turizma, no nedostaje njegov osmišljeni razvoj – za područje turizma ne postoji dugoročni sektorski plan.
- S obzirom na turističke resurse, osobito na turističku atrakcijsku osnovu te na trendove na europskom turističkom tržištu, razvoj međimurskog turizma osobito će se oslanjati na razvoj poljoprivrednog sektora Međimurja.
- U turizmu je potrebno slijediti načelo održivosti koje podrazumijeva usklađenost i uravnoteženost ekonomskih (osiguranje dugoročno održivog poslovanja i koristi za sve interesne skupine), sociokulturnih (uvažavanje sociokulturne autohtonosti lokalnih zajednica) te ekoloških (optimalno korištenje prirodnih resursa uz zaštitu prirodne baštine i biodiverziteta) aspekata turističkog razvoja.

- Povećano je zanimanje za cjeloviti turistički proizvod koji obuhvaća različite aspekte ponude destinacije pružanjem mogućnosti edukacije i zabave:
  - potražnja za destinacijama u kojima kultura, povijest i običaji čine sastavni dio turističkog proizvoda;
  - svijest o važnosti očuvanja okoliša;
  - svijest o važnosti zdravlja te važnosti zdravog odmora;
  - tehnologija stavlja kupca u poziciju da samostalno osmišljava boravak.

Trenutna ponuda međimurskog turizma može se podijeliti u pet osnovnih turističkih proizvoda:

1. **Spa i wellness (zdravstveni) turizam** – trenutno najznačajniji proizvod koji donosi preko 50% svih noćenja u Međimurju. Početkom rada Terme Hortus Croatiae u Draškovcu očekuje se daljnji rast ovog proizvoda.
2. **MICE (sastanci, *incentive*, konferencije, izložbe)** – proizvod je dobio na važnosti otvaranjem nove kongresne dvorane u Hotelu Golfer (Toplice Sveti Martin), što je trenutno najkvalitetniji i najveći takav centar u kontinentalnoj Hrvatskoj (isključujući Zagreb). Odgovarajuće uvjete za višednevne sastanke može ponuditi još nekoliko hotela i pansiona, a dvorane za jednodnevne sastanke nudi i desetak ugostiteljskih objekata. Osnovna infrastruktura trenutno zadovoljava standarde hrvatskog tržišta s događanjima do najviše 250 sudionika, i to srednje zahtjevnih klijenata u odnosu na prateće usluge. Trenutno je to za domaće tržište optimalno, a može biti konkurentno i za inozemno okruženje, a daljnja će konkurentnost ovisiti o politici cijena ponuditelja. Srednjoročno je u županiji teško očekivati velika kongresna događanja na najvišoj razini jer za to nedostaje smještaj (potencijal izgradnjom Terma Hortus Croatiae). Postoji potreba za jačim upravljanjem destinacijom kako bi se nudile i organizirale sve popratne usluge koje idu uz velika kongresna događanja te jača promocija na stranom tržištu, što iziskuje značajnija financijska ulaganja.
3. **Ruralni turizam (i posebni interesi)** - trenutno nije značajnija ponuda međimurskog turizma, iako su resursi veliki. Ponuda se u ovom segmentu plasira uglavnom kroz jednodnevne do najviše trodnevne manifestacije u organizaciji lokalnih turističkih zajednica ili udruga građana, te nema značajniji komercijalni efekt, iako značajno pridonosi ukupnom imidžu destinacije.
4. **Vino i gastronomija**
  - a. Osnovicu ovog proizvoda čini Međimurska vinska cesta (MVC). Na MVC u 2009. godini bilo je 39 ponuđača od kojih desetak nudi vrlo korektan vinski-turistički doživljaj, a ostali su u različitim fazama profiliranja svoje turističke ponude. Proizvod ima solidne uvjete za rast kako na domaćem tržištu, gdje već sad ima visoku poziciju, tako i na stranom, u kombinaciji s ostalim proizvodima.
  - b. Iako Međimurje na tržištu nije percipirano kao značajnije gastronomsko odredište, prvi koraci prema gastronomskoj prepoznatljivosti učinjeni su 2009. kada je izrađen *eno-gastro katalog*. U ovom segmentu postoji prostor za rast, ali je potrebno kontinuirano raditi na kvaliteti usluge i gastronomske prepoznatljivosti.

5. Kultura i *touring*

- a. Trenutno ovaj proizvod ima mali tržišni udio u ukupnom međimurskom turističkom proizvodu, a mogućnosti za razvoj postoje kroz jače povezivanje s ostalim kontinentalnim središtima. Na razvoju ovog proizvoda potreban je snažan angažman turističkih zajednica gradova i općina.³

Tablica 25. Razvojni problemi i potrebe turizma

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna koordinacija u razvojnom planiranju (između razvoja poljoprivrede i turizma) i nedostatak osmišljenog razvoja ruralnog turizma u županiji; • Nedovoljna iskorištenost potencijala pojedinih destinacija; • Vrlo malo kvalitetno osposobljenog kadra i mali interes poduzetnika za ulaganje u edukaciju i usavršavanje, kao i vrlo slabo turističko obrazovanje lokalnog stanovništva; • Nedovoljna diverzificiranost turističke ponude - ne postoji dovoljno važnijih događaja koji su regionalnog, nacionalnog ili međunarodnog značenja; • Turističke zajednice općina, gradova i županije nemaju dovoljno razvijene fiskalne i ljudske resurse; • Nedovoljan broj smještajnih kapaciteta svih kategorija i namjena; • Poticajne mjere za razvoj turizma nisu dovoljno izdašne i kontinuirane, pogotovo u ruralnom turizmu, gdje je ruralna tradicijska graditeljska baština posve devastirana; • Nedostatna ulaganja u marketing i promociju postojećih turističkih proizvoda; • Nedovoljna prepoznatljivost i slab imidž (nedostatak brenda) Međimurja kao turističke destinacije što je djelomično rezultat slabih promotivnih aktivnosti; • Slaba međusobna povezanost turističkih subjekata. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi dugoročni sektorski plan za turizam za županiju; • Prikupiti podatke o turističkoj atrakcijskoj osnovi i vrednovati ih (izrada katastra i atlasa potencijalnih i realnih turističkih atrakcija županije); • Poticati usmjereno i specijalizirano obrazovanje te podići razinu opće osposobljenosti za rad u turizmu; • Pojačati diversifikaciju ponude: povećati ponudu turističkih proizvoda i usluga, te osmisliti događaje koji bi se vezali za kulturnu baštinu i druge čimbenike koji čine identitet županije (osobito kulturna baština i narodno blago, gastronomija, vinarstvo) te njezino objedinjavanje; • Poticati razvoja receptivnih turističkih agencija; • Razviti kvalitetnije smještajne kapacitete (u seoskom turizmu, autokamp, poslovni hotel/kongresni centar); • Poticati poduzetnike na ulaganje u turizam, osobito ulaganje u očuvanje tradicionalne graditeljske baštine; • Osmisliti marketinški plan; • Jasno definirati Međimurje kao prepoznatljivu turističku regiju i organizirati upravljanje turističkom destinacijom; • Jače povezati sve turističke subjekte u županiji i povećati protok informacija.

³ Pregled događaja i manifestacija u Međimurskoj županiji za 2011. godinu nalazi se u Dodatku 4.

III. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

1. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

1.1. ZDRAVSTVO

1.1.1. Obilježja⁴

- Stopa nataliteta u 2009. godini iznosila je 11,2/1000 (u 2008. 10,9), a stopa mortaliteta 10,8 (u 2008. 10,4), te je prirodni prirast bio pozitivan i iznosio je 0,4 (u 2008. – 0,2). Prirodni prirast bio je pozitivan u gradu Čakovcu i Murskom Središću, te u još 8 općina, a u dvije općine je stopa nataliteta bila jednaka stopi mortaliteta. Općina s najvišim prirodnim prirastom je kao i prethodnih godina općina Pribislavec (12,3), a s najnižim Donji Vidovec (-10,1).
- Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) bio je značajno viši od prosjeka Republike Hrvatske i iznosio je 103,5 (u 2009. godini za RH iznosio je 85). Viši indeks bio je u samo 2 županije (Splitsko – dalmatinskoj i Dubrovačko – neretvanskoj) i u gradu Zagrebu.
- Perinatalni mortalitet bio je 8,2‰ u 2009. (2008. – 8,5‰), a u Republici Hrvatskoj 7,1‰ (2008. – 6,7‰) (Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji za 2009. godinu, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, Čakovec, 2010.). Situacija je relativno povoljna s obzirom na činjenicu da je u Međimurskoj županiji daleko veći udio trudnica s nekontroliranom trudnoćom nego što je prosjek za Hrvatsku (2009. godine u RH je 5% trudnica imalo 0-2 pregleda u trudnoći, a u Međimurskoj županiji 8%). U samo jednoj godini broj nekontroliranih trudnoća značajno se smanjio i taj trend je u porastu (2002. godine 16% trudnica bilo je s 0-2 pregleda). Većina trudnica koje ne kontroliraju trudnoću romske su nacionalnosti.
- Smrtnost dojenčadi je u padu, u 2009. godini stopa mortaliteta dojenčadi u potpunosti je izjednačena s prosjekom Republike Hrvatske i iznosila je 5,3/1000 živorođenih. U razdoblju od 1999. do 2009. godine smrtnost dojenčadi konstantno je viša od prosjeka Hrvatske, izuzev 2006. godine kada je iznosila 4,1/1000 živorođenih, a u RH 5,2/1000 živorođenih (2008. iznosila je 5,4/1000 živorođenih (MŽ) – 4,5/1000 živorođenih (RH); 2007. 9,9/1000 živorođenih (MŽ) – 5,6/1000 živorođenih (RH)).
- U razdoblju od 2004.-2008. godine u Međimurskoj županiji 6.133 je živorođene djece, od toga je 954 živorođene djece rođeno od majki romske nacionalnosti (15,6% od ukupnog broja živorođene djece) (podaci DZS-a), 1.386 djece rođeno je u 2009. godini.
- U istom je periodu (2004.-2008. godina) umrlo 44 dojenčadi s prebivalištem u Međimurskoj županiji, među kojima je 19 dojenčadi bilo romske nacionalnosti, te je sukladno tome prosječna stopa mortaliteta romske dojenčadi iznosila 19,9/1.000 živorođenih.
- Kao i prethodne godine na prvom mjestu ljestvice uzroka smrti u Međimurskoj županiji 2009. god. nalazi se IX skupina bolesti - bolesti cirkulatornog sustava (MKB 10 – Međunarodna klasifikacija bolesti), od kojih je umrlo 586 osoba, te je njihov udio među ukupno umrlima iznosio 45,7%, a stopa smrtnosti 49,5/100.000 stanovnika.
- Međimurska županija bilježi pad smrtnosti od srčanožilnih bolesti, a 2006. godine po je prvi puta udio umrlih od kardiovaskularnih bolesti bio ispod 50% (49,7%).

⁴ Prema: Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji u 2008. godini, 2009.

- Zabilježen je konstantan porast umrlih osoba od malignih bolesti - u 2009. godini 362 osobe umrle su zbog novotvorina (2008. godine 357 osoba) te se smrtnost od raka nalazi na drugom mjestu ljestvice uzroka smrti (udio u ukupnom broju umrlih iznosi 28,3%).
- Udio umrlih od raka u ukupnom broju umrlih raste iz godine u godinu te je u Međimurskoj županiji u 2009. godini broj umrlih od svih sijela raka iznosio ukupno 362 (od čega 228 muškaraca i 134 žene), dok je ukupan broj novodijagnosticiranih bolesnika s invazivnim rakom u 2008. godini iznosio 544 (od čega 308 muškaraca i 236 žena)⁵.
- Najčešće sijelo raka među novooboljelim muškarcima iz Međimurske županije u 2009. godini (308 novooboljelih u 2008.) bio je rak prostate s 54 novoregistrirana bolesnika, slijedi rak bronha i pluća od kojeg je oboljelo 50 muškaraca, na trećem mjestu je incidencija od raka debelog crijeva od kojeg je oboljelo 36 muškaraca.
- Najčešće sijelo raka među ženama (236 novodijagnosticiranih u 2008.) bio je rak dojke koji je dijagnosticiran u 59 žena, slijedi rak debelog crijeva, registriran u 37 žena, te rak želuca od kojeg je oboljelo 11 žena.

Tablica 26. Neki ključni zdravstveni pokazatelji u Međimurskoj županiji za razdoblje 2005. – 2009.

STOPA NATALITETA/1000				
2009.	2008.	2007.	2006.	2005.
11,2	10,9	10,3	10,3	10,5
STOPA MORTALITETA/1000				
10,8	10,7	10,4	10,9	10,6
PRIRODNI PRIRAST/1000				
0,4	0,2	-0,1	-0,6	-0,1
PERINATALNI MORTALITET/1000				
8,2	8,5	9,0	7,3	6,4
STOPA MORTALITETA DOJENČADI/1000				
5,3	5,4	9,9	4,1	7,3
VITALNI INDEKS/100				
103,5	101,1	98,8	94,1	98,6
UKUPAN BROJ UMRLIH OSOBA				
1281	1272	1229	1296	1210* (podaci za 2004)
NOVI SLUČAJEVI RAKA U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJU				
-	544	529	501	455

Izvor: adaptirano prema podacima Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije iz publikacija Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Županiji međimurskoj za 2009., 2008., 2007., 2006. i 2004.

Zdravstvene ustanove

- U županiji postoji jedna bolnica, Županijska bolnica Čakovec, dnevna bolnica i poliklinika. ŽBČ ima 351 krevet, tako da na 1000 stanovnika ima 2,96 kreveta, manje u usporedbi s prosjekom Hrvatske (3,62 kreveta), godišnja zauzetost kreveta je 300 dana (iskorištenost 82,06%); prosječna dužina liječenja u ŽBČ za 2009. godinu iznosila je 6,44 dana (RH – 7,36 dana). S obzirom na godišnju iskorištenost kreveta i prosječnu dužinu liječenja ŽBČ zadovoljava potrebe stanovnika u Međimurskoj županiji.

⁵ Podaci o broju novodijagnosticiranih bolesnika s invazivnim rakom preuzeti iz biltena br. 33, "Incidencija raka u Hrvatskoj 2008". (2008. posljednja godina za koju su podaci prikupljeni)

- U hitnom bolničkom prijemu Županijska bolnica Čakovec (bez pedijatrijskih, ginekoloških i psihijatrijskih pacijenata koji se direktno upućuju u hitne službe tih djelatnosti) tokom 2009. godine pregledano 22.093 pacijenata (6.725 kirurških, 6.414 internističkih, 2.689 neuroloških, 1.120 otorinskih, 1.411 infektoloških, 3.656 očnih pregleda i zahvata) što je velik broj pregleda i upućuje na preopterećenost hitnog bolničkog prijema.
- Gravitacija pacijenta prema bolnici je 2009. godine bila 80% i najviša je od svih općih bolnica u Hrvatskoj (2008. godine iznosila je 81,3%).

Zdravstveni djelatnici, rad i iskorištenost zdravstvenih kapaciteta

- Ukupan broj zdravstvenih djelatnika zaposlenih na neodređeno u državnim i privatnim zdravstvenim ustanovama i privatnim ordinacijama iznosi 976 (2009. godina).
- Broj stanovnika na jednog zdravstvenog djelatnika iznosi 121 (RH – 84).
- U Županijskoj bolnici Čakovec radi 101 specijalist, 30 liječnika je na specijalizaciji, 52 više stručne spreme i 301 srednja medicinska sestra. Dvoje su doktori znanosti, osam magistri znanosti, tri primarijusa, devet subspecijalista (stanje studeni 2010.) – identificirana je kontinuirana potreba za stručnim usavršavanjem zdravstvenog osoblja.
- Omjer ukupnog broja pregleda u djelatnosti primarne zdravstvene zaštite i specijalističko-konzilijarne iznosio je u Međimurskoj županiji u 2009. godini 2,9:1 (2008. godini 3:1), odnosno na svakih 2,9 pregleda u djelatnostima primarne zdravstvene zaštite, obavljen je jedan specijalistički pregled (2007. godine je taj omjer iznosio 3,5) – 2008. godine u Republici Hrvatskoj taj omjer je iznosio 1,8:1.
- Na 1000 stanovnika je 1,8 liječnika - prosjek Hrvatske je 2,66 liječnika (2008. godine).
- Pokrivenost primarnom zdravstvenom mrežom je dobra, ali mreža nije u potpunosti popunjena (pedijatri, ginekolozi, obiteljski liječnici).
- Navedeni podaci, a posebice podaci o broju zdravstvenih djelatnika na 1000 stanovnika i komparacija istih podataka na razini RH govore u prilog preopterećenosti zdravstvenog osoblja.

Tablica 27. Ispisani bolesnici, broj doktora, dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja tijekom 2003.-2009. god. u Županijskoj bolnici Čakovec, te 2009. godine u Republici Hrvatskoj

	2003. ŽBČ	2004. ŽBČ	2005. ŽBČ	2006. ŽBČ	2007. ŽBČ	2008. ŽBČ	2009. ŽBČ	2009.* RH
broj kreveta	351	351	351	351	351	351	351	15.999
broj doktora	83	99	99	104	102	100	100	4.778
Ispisani bolesnici	15.202	15.990	15.651	15.649	16.162	16.845	16.324	659.665
dani liječenja	122.346	120.521	109.893	105.876	105.784	109.027	105.135	4.851.841
Dužina liječenja (dani)	8,05	7,54	7,02	6,77	6,55	6,47	6,44	7,36

Izvor: Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Županiji međimurskoj za 2009. godinu, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, str.133

- Uz prethodnu tablicu, a s obzirom da se u Županijskoj bolnici ne liječe samo pacijenti na bolničkom liječenju, već se veliki rad odrađuje u dnevnoj bolnici i poliklinici, dodatni podaci iz 2008. godine govore sljedeće:
  - Polikliničko-konzilijarna zdravstvena zaštita 422 779 slučaja;
  - Dnevna bolnica 13 114 slučaja;
  - Broj ugovorenih kreveta Dnevne bolnice 26;
  - Popunjenost Dnevne bolnice 138%.
- **Županijski tim za zdravlje** djeluje od travnja 2004. (čine ga predstavnici županijske vlasti, lokalne samouprave, zdravstveni djelatnici iz Zavoda za javno zdravstvo i Doma zdravlja Čakovec, Centra za socijalnu skrb, Doma za starije i nemoćne osobe te predstavnici udruga i medija – u rad tima uključeno gotovo 60 osoba). Tim je identificirao pet javnozdravstvenih prioriteta: koronarna srčana bolest, moždani udar, rak dojke, nedovoljna tjelesna aktivnost te pušenje i prekomjerno pijenje kod mladih. Tim provodi projekte kojima je cilj promicanje zdravlja i prevencija spomenutih bolesti (jedan od većih projekata je **Zdrava županija** u sklopu kojeg su postignuti značajni rezultati uključivanja velikog broja stanovnika u organizirane sportsko-rekreativne sadržaje).
- Osim Županijskog tima za zdravlje, programe i projekte prevencije provodi i **Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije** u suradnji s partnerima. S obzirom na to da Zavod putem svojih projekata i aktivnosti ima značajnu ulogu u unaprjeđivanju preventivne zdravstvene zaštite (provedba programa ranog otkrivanja kroničnih bolesti, jačanje svijest građana o nužnosti brige o zdravlju, i dr.) bitno im je pružiti daljnju podršku i povećati njihov kadrovski normativ.

Tablica 28. Razvojni problemi i potrebe za područje zdravstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Velika opterećenost zdravstvenog osoblja, nedostatak zdravstvenog kadra (ulazak u EU – još veći manjak osoblja); • Kontinuirana potreba za stručnim usavršavanjem zdravstvenog osoblja; • Neusklađenost primarne zdravstvene zaštite, HMP i ŽB u podjeli posla; • Sporo praćenje reforme zdravstvenog sustava; • Nedovoljan broj zdravstvenih timova u nekim teritorijalno izdvojenim dijelovima županije; • Nepopunjenost primarne zdravstvene zaštite; • Nedostatak mobilnih timova u palijativnoj skrbi; • Velika opterećenost i nedostatak opreme, održavanje i amortizacija opreme; • Nedovoljno jačanje svijesti građana o brizi za zdravlje i ranog otkrivanja kroničnih bolesti; • Nedostatno financiranje Županijske bolnice Čakovec od strane HZZO-a i MŽ.. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jačati te financijski podupirati sustavnu edukaciju liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika te unaprjeđivati organizaciju i upravljanje u zdravstvu radi postizanja veće učinkovitosti; • Poboljšati koordinaciju ambulanti primarne zdravstvene zaštite (obiteljski centri), HMP i ŽB (racionalizirati obradu); • Provesti reformu primarne zdravstvene zaštite po napucima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH; • Poboljšati teritorijalnu pokrivenost Hitnom medicinskom službom; • Popuniti i nadopuniti mrežu javne zdravstvene službe; • Unaprjeđivati kvalitetu usluga, dijagnostike i liječenja u ambulantama primarne zdravstvene zaštite; • Poticati ulaganja u opremu u skladu s prioritetnim potrebama;

	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijediti preventivnu zdravstvenu zaštitu jačati trend „zdravog načina života“; • Osnaživati informatizaciju u obavljanju zdravstvenih usluga; • Smanjivati troškove i osiguravati bolju kvalitetu usluga izgradnjom Doma zdravlja Međimurske županije.
--	--

1.2. SOCIJALNA SKRB

1.2.1. Obilježja⁶

- U odnosu na broj stanovnika u županiji ima oko 10-18% siromašnih i oko 9,5% osoba s invaliditetom.
- Na području županije djeluje jedan centar za socijalnu skrb (Centar za socijalnu skrb Čakovec – podružnice u Prelogu i Murskom Središću) što je dobra pokrivenost centrima za područje županije, ali ne postoji ustanova za prihvata djece i maloljetnika s poremećajima u ponašanju u kojoj bi se provodili programi poludnevni stručni tretmana temeljem Obiteljskog zakona i Zakona o socijalnoj skrbi, programi izvršavanja odgojnih mjera temeljem Prekršajnog zakona i Zakona o sudovima za mladež i programi kratkotrajnog prihvata djece u kriznim situacijama. Potrebna je izgradnja zasebne jedinice za odgoj djece i mladeži na novoj lokaciji koja će biti u sklopu CZSS.
- U 2009. godini stalnom pomoći, kao materijalnim oblikom pomoći, obuhvaćeno je 5.232 korisnika, od čega su 533 osobe samci. U okviru obitelji korisnika stalne pomoći obuhvaćeno je čak 4.048 djece. Vidljiv je blagi porast korisnika stalne pomoći u odnosu na 2008. godinu (4.955).
- Projekt pučke kuhinje u Međimurskoj županiji pokrenut je 2010. u suradnji Međimurske županije, Grada Čakovca i Centra za socijalnu skrb Čakovec, korisnici su osobe starije životne dobi i slabijeg imovinskog stanja, mahom s čakovečkog područja. Isti projekt nije zaživio u ostalim sredinama (Prelog i Murško Središće).
- Prema podacima HZJZ – izvješće o osobama s invaliditetom u RH 2009. u MŽ žive 11.293 osobe s invaliditetom (ukupno RH – 511.080). Navedeni podaci pokazuju da oko 9,5% ukupnog stanovništva županije čine osobe s invaliditetom, slijedom čega Međimurska županija zauzima u Republici Hrvatskoj visoko mjesto među županijama po udjelu osoba s invaliditetom.
- Pojedine usluge za osobe s invaliditetom koje postoje u našoj županiji za pojedinu skupinu osoba s invaliditetom:

Za osobe s tjelesnim invaliditetom:

- podrška u zapošljavanju (osposobljavanje za radno-proizvodne aktivnosti);
- pomoć oko nabavke ortopedskih i drugih pomagala, sportsko-rekreativne radionice i kineziterapija.

Za osobe s oštećenjima vida:

- edukacija, socijalizacija i osnaživanje slijepih osoba i članova njihovih obitelji;
- pomoć pri ostvarivanju prava.

Za osobe s oštećenjima sluha:

⁶ (prema Socijalna karta Međimurske županije, Međimurska županija, 2010.)

- usluge usmjerene unaprjeđivanju društvenog položaja i aktivne uloge u rješavanju životnih i materijalnih problema osoba oštećena sluha;
- organiziranje društvenog života (osobito na području edukacije, prosvjete, rekreacije, sporta, kulture i umjetnosti), pružanje pomoći pri ostvarivanju osnovnih socijalnih prava.

Za osobe s intelektualnim teškoćama:

- stanovanje uz podršku, dnevni centar, zdravstveno-rekreacijski programi, edukacija roditelja, volontera i suradnika, izdavačka djelatnost, organiziranje slobodnog vremena, kreativne radionice, sportsko-rekreacijske aktivnosti, radionice za samostalno življenje, samozastupanje, radno-proizvodne aktivnosti.

Za osobe s poremećajima iz autističnog spektra:

- usluga osobnog asistenta za dijete predškolske dobi.

Za osobe s duševnim bolestima:

- smještaj za osobe s duševnim smetnjama.

Ustanove socijalne skrbi

S obzirom na duge liste čekanja za smještaj u domove za starije i nemoćne (i do 5 god.), u županiji nema dovoljno ustanova te vrste, kadar je podkapacitiran, a stupanj opremljenosti varira od doma do doma.

Tablica 29. Privatni domovi za starije i nemoćne na području MŽ

Domovi	Korisnici	Zaposleni
Dom za starije i nemoćne osobe Čakovec	279	74
Centar za pomoć i njegu Mesmar, Prelog	37	13
Dom za starije i nemoćne Stubičar, M. Središće	53	19
Dom za starije i nemoćne Ščavničar Selnica	50	19
Dom za starije i nemoćne Hodošan	60	34
Dom socijalne skrbi za starije i nemoćne Kotoriba	93	26
Dom socijalne skrbi za starije i nemoćne Slakovec	70	21
Dom za psihički bolesne odrasle osobe Orehovica	187	56
Japa Štrigova	52	17
Obiteljski dom za starije i nemoćne „Gudlin“ Goričan	15	6
Obiteljski dom „Kolarić“	14	5
Obiteljski dom za starije i nemoćne Strahoninec	17	6
Ukupno	945	296

Izvor: Međimurska županija u brojkama 2009., Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, 2010.

Tablica 30. Razvojni problemi i potrebe za područje socijalne skrbi

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Povećani izdaci za skrb o Romima ostavljaju bez odgovarajuće skrbi starije neromsko stanovništvo; • Znatna broj pripadnika romske nacionalne manjine koji žive od socijalne pomoći i njihovo otežano zapošljavanje s obzirom na izrazito niske radne kvalifikacije; • Nedostatak ljudskih potencijala za djelatnost socijalne skrbi; 	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati samozapošljavanje, naročito romske populacije, te surađivati s drugim institucijama u programima socijalizacije i integracije Roma u lokalnu zajednicu; • Realizirati započete i nove projekte informatizacije, uvesti ISO standarde, permanentno obrazovati djelatnike, informirati korisnike i dr.;

<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje ustanova za prihvatanje djece i maloljetnika s poremećajima u ponašanju; • "Uzurpiranje" nekretnina na kojima su uglavnom provizorno izgrađena romska naselja, što je zapreka rješavanju njihovih infrastrukturnih i komunalnih potreba; • Nedovoljan nadzor korištenja socijalne pomoći; • Premalo domova za psihički oboljele odrasle osobe; • Nedovoljna edukacija udomitelja; • Potreba proširenja postojećih socijalnih usluga (nove izvaninstitucionalne usluge); • Nedovoljni kapaciteti <i>Sigurne kuće</i> Čakovec. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podržati osnutak i izgradnju Centra za odgoj i kratkotrajni prihvatanje djece i maloljetnika s poremećajima u ponašanju; • Dovršiti infrastrukturne projekte u romskim naseljima; • Osigurati učinkovit nadzor sustava socijalne pomoći; • Poticati osnutak novih domova za psihički oboljele odrasle osobe; • Sustavno provoditi edukaciju za udomiteljske obitelji; • U suradnji s javnim sektorom i OCD-ima poticati otvaranje socijalnih dućana; • Podržati rad Doma za žrtve obiteljskog nasilja <i>Sigurna kuća</i> Čakovec.
---	--

2. OBRAZOVANJE

2.1. PREDŠKOLSKI ODGOJ

2.1.1. Obilježja

- Mreža predškolskih ustanova dobro je razvijena - u školskoj godini 2009./2010. djelovalo je 26 ustanova predškolskog odgoja (11 u vlasništvu JLS, 13 privatnih, 2 vjerska) s ukupno 2.605 djece i 381 zaposlenim (od čega 241 odgojitelj), što iznosi 10,81 djece na odgojitelja (bolje od prosjeka RH - 12.52 djece na odgojitelja).
- U konkurenciji javnog i privatnog sektora otvoreno je više mjesta u vrtićima nego što je potrebno, što korisnicima ostavlja mogućnost izbora, ali ne postoji sustav prema kojem bi se određivala tržišna cijena usluga vrtića.
- Većina vrtića uz osnovni program nudi i različite dodatne programe prema izboru roditelja kao npr. program integracije djece pripadnika romske nacionalne manjine, program odgoja i obrazovanja za okoliš, program katoličkog vjerskog odgoja, program plesno-dramske igraonice, program igraonice ranog učenja engleskog jezika, program sportske igraonice, *Montessori* i *Waldorfski* program za rad s darovitom i potencijalno darovitom djecom predškolske dobi (najšira ponuda dodatnih programa koncentrirana pretežno u Čakovcu).
- Stanje uređenosti dijela vrtića nije na adekvatnoj razini, što je povezano sa starošću objekata te pomanjkanjem didaktičkih i drugih pomagala.
- Oko 20% romske djece uključeno je u predškolski odgoj, što je premalo – odnosi se na djecu u godini prije polaska u osnovnu školu (od 3. godine mali ih je broj uključen).

Tablica 31. Razvojni problemi i potrebe predškolskog odgoja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljan broj stručnih suradnika u usporedbi s brojem predškolske djece (psiholozi, defektolozi...) - problem je u organizaciji rada vanjskih suradnika; • Otežano organiziranje predškolskog odgoja za 	<ul style="list-style-type: none"> • Uvesti sustav po kojemu bi odgojni programi vrtića određivali njihovu tržišnu cijenu jer je financiranje predškolskog odgoja jedan od najvećih problema;

<p>stanovnike romskih naselja jer su naselja izdvojena i u njima nema predškolskih ustanova;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neadekvatni uvjeti za djecu u dijelu vrtića, po pitanju uređenja, razmještaja prostora, opreme; • Nacionalni program za Rome (program Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa) prema kojemu bi se organizirao dvogodišnji predškolski odgoj za svu romsku djecu, nije ostvaren; • Financiranje predškolskog odgoja za Rome - prema Ministarstvu u potpunosti financirano od države – ne pokazuje prave rezultate. 	<ul style="list-style-type: none"> • Privatni i javni vrtići trebali bi se tretirati isto i izjednačiti (primanja djelatnika), nedostatak sufinanciranja edukacija za predškolske djelatnike od strane Županije; • Poboljšati uređenost/obnoviti vrtiće; • Odrediti najniža mjerila za kvalitetu i standarde predškolskog odgoja, te istražiti stvarne potrebe i odrediti što je potrebno ustanovama u predškolskom odgoju; • Potrebno je riješiti financiranje predškolskog odgoja djece pripadnika romske nacionalne manjine (JLS, županija, nacionalna razina) s ciljem poticanja mješovite integracije.
--	---

2.2. OSNOVNO OBRAZOVANJE

2.2.1. Obilježja

- Sustav osnovnog obrazovanja dobro je razvijen u pogledu dostupnosti škole svakom pojedinom učeniku - u županiji djeluje 30 osnovnih škola, Centar za odgoj i obrazovanje i Osnovna umjetnička škola, ali i 27 područnih osnovnih škola – kod određenog dijela ustvrđen je nedostatak uvjeta za provođenje sportskih aktivnosti.
- 30 osnovnih škola u školskoj godini 2009./2010. pohađalo je 10.510 učenika s kojima je radilo 990 učitelja, što iznosi 16.62 učenika na jednog učitelja (lošije od nacionalnog prosjeka – 11.52 učenika na jednog učitelja).
- Nedovoljan je broj stručnjaka koji ne rade izravno u nastavi, ali su za uspješan razvoj djece i njihovo školovanje vrlo važni (pedagozi, psiholozi, defektolozi, socijalni radnici...) što je posebno izraženo u malim školama (kakva je većina u županiji).
- Neke škole imaju vrlo malo učenika – dio njih zbog smanjenja broja učenika, a dio zbog razdvajanja osnovnih škola posljednjih petnaestak godina pa iskoristivost prostora nije optimalna.
- U županiji 10 matičnih škola radi u jednoj smjeni, a za ostale osnovne škole postoji projektna dokumentacija za izgradnju prostornih uvjeta radi organizacije nastave u jednoj smjeni.
- Obrazovna dostignuća u osnovnim školama prosječna su u odnosu na državni prosjek, te u odnosu na iznadprosječne rezultate srednjih škola.
- Nedovoljno je povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja (što uključuje i Zagreb) s osnovnim i srednjim školama u Međimurju u cilju podizanja kvalitete obrazovanja, pružanja dodatnog sadržaja za motivirane učenike i nastavnike, te promociju znanstveno-tehnoloških vještina I u konačnici poticanje upisa na fakultete.

Tablica 32. Razvojni problemi i potrebe osnovnog obrazovanja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljan broj stručnjaka koji ne rade izravno u nastavi; 	<ul style="list-style-type: none"> • Omogućiti zapošljavanje potrebnog broja stručnjaka koji ne rade izravno u nastavi;

<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna usklađenost različitih sustava koji provode aktivnosti profesionalnog usmjeravanja; • Nedostatna opremljenost škola za sportske aktivnosti; • Prosječnost obrazovnih dostignuća u osnovnim školama; • Nedovoljno asistencija u nastavi za rad s djecom s poteškoćama u razvoju; • Nedovoljno povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojačati profesionalnu orijentaciju – za čiju je realizaciju potrebna suradnja osnovnih i srednjih škola te poduzetnika; • Izgraditi nove školske sportske dvorane u devet škola za koje je ustvrđena potreba; • Poticati razvoj centara izvrsnosti u OŠ, poticati rad s darovitom i motiviranom djecom; • Poticati zapošljavanje asistencija u nastavi za djecu s poteškoćama u razvoju; • Potreba za umrežavanjem institucija različitih profila radi podizanja kvalitete obrazovanja; • Provoditi testiranja uspjeha djece na razini Međimurske županije (npr. sposobnosti primjene znanja u praksi i dr.).
---	---

2.3. SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

2.3.1. Obilježja

- Mreža srednjoškolskog obrazovanja dobro je razvijena u pogledu dostupnosti i obrazovnim programima.
- U županiji radi 6 srednjih škola od toga 6 strukovnih škola (Ekonomska i trgovačka škola, Gospodarska škola, Graditeljska škola, Tehnička škola, Srednja škola Prelog, Srednja škola Čakovec – od šk. god. 2009./2010.) i 1 gimnazija (Gimnazija Čakovec) - kapacitet svih škola ukupno iznosi 4500 mjesta.
- Broj učenika srednjih škola u školskoj godini 2009./2010. bio je 4.359, a broj nastavnika 376, što iznosi 11.59 učenika na jednog nastavnika, što je više od nacionalnog prosjeka (7.52 učenika na jednog nastavnika).
- Škole imaju dobro razvijene obrazovne programe, koji se redovito nadograđuju novim fakultativnim i izbornim sadržajima, što između ostalog rezultira iznadprosječnim uspjehom učenika na državnim natjecanjima te visokom stopom upisa na fakultete.
- Kvaliteta sadržaja ovisi o nastavnom osoblju čije se usavršavanje ipak ne provodi dovoljno sustavno.
- Trogodišnji su programi za obrazovanje obrtničkih zanimanja «vertikalno neprohodni» – tj. ne postoji mogućnost za daljnje školovanje.
- Višegodišnji nesklad između poslodavaca koji traže određena zanimanja, te učenika koji imaju interese i preferencije za školovanjem u drugim zanimanjima.
- Aktivnosti su ograničene nedostatkom prostora za pojedine škole, posebno za Ekonomsku i trgovačku školu te Gimnaziju.
- Škole sufinanciraju svoje projekte i programe kroz prijave na natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava EU (IPA CBC, IPA IV), čime se sustavno poboljšava opremljenost, usavršava se nastavno osoblje i razvijaju nastavni programi za što nisu dovoljna županijska i državna sredstva.
- Nedovoljno je izraženo povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja (što uključuje i Zagreb) s osnovnim i srednjim školama u Međimurju u cilju podizanja kvalitete

obrazovanja, pružanja dodatnog sadržaja za motivirane učenike i nastavnike, te promociju znan

- stveno-tehnoloških vještina i u konačnici poticanje upisa na fakultete.
- Osnovano je Lokalno partnerstvo za zapošljavanje (u procesu je formaliziranje te strukture) koje uključuje sve relevantne institucije (HZZ, škole, županijska i lokalna uprava) i gospodarstvenike, što predstavlja značajan korak u povezivanju ključnih aktera na tržištu rada.
- Postoji relativno velik broj inicijativa i projekata usmjerenih na konkurentnost na tržištu rada – npr. osnivanje Instituta sinergije znanosti i društva koji će promicati osuvremenjivanje obrazovnih metoda i politika te povezivati obrazovanje s gospodarstvom.

Tablica 33. Razvojni problemi i potrebe srednjoškolskog obrazovanja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nesklad između ponude i potražnje na tržištu rada; • «Vertikalna neprohodnost» trogodišnjih programi za obrazovanje obrtničkih zanimanja; • Nedovoljno prilika za usavršavanje nastavnog osoblja; • Nedostatan prostor za škole, posebno za Ekonomsku i trgovačku školu te Gimnaziju; • Nedovoljno praćenje daljnjeg obrazovanja i razvoja bivših učenika; • Nedovoljno povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojačati suradnju i koordinaciju svih dionika u kreiranju obrazovne politike u skladu s razvojem gospodarstva; • Razviti programe koji će omogućiti vertikalnu prohodnost obrtničkih zanimanja; • Osigurati uvjete i poticati stručno usavršavanje profesora; • Nastaviti i konkretizirati započete brojne aktivnosti koje razvijaju uspješnu suradnju škola s gospodarstvom, uključujući i usklađivanje upisnih kvota s potrebama gospodarstva; • Proširiti i opremiti prostor za škole kojima je to potrebno; • Poticati razvoj "alumni mreža", gdje bivši učenici ostaju involvirani u rad tih škola, ali i drugih škola u Međimurju; • Umrežavati institucije različitih profila; • Provoditi testiranja uspjeha djece (npr. sposobnosti primjene znanja u praksi, znanstveno-tehnološka pismenost, itd.).

2.4. VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

2.4.1. Obilježja

- Županija ima gotovo najmanje visokoobrazovanih na 10.000 stanovnika, u usporedbi s drugim županijama u Hrvatskoj.
- Aktivno je započeo razvoj visokog školstva kako bi se poboljšala nepovoljna obrazovna struktura koja je ključna za jačanje konkurentnosti gospodarstva i napuštanje radno-intenzivnih djelatnosti.

- U županiji djeluju dvije visokoškolske ustanove – Međimursko veleučilište u Čakovcu (studijski programi: računarstvo, menadžment u turizmu i sportu; u pripremi: održivi razvoj) i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu.
- Županija, općine i gradovi stipendiraju i/ili kreditiraju studente, ali nedostaje sustavni pristup temeljen na zahtjevima tržišta rada.
- Iz donje tablice 34. vidljivo je da obje institucije imaju mali broj stalno zaposlenih osoba, a njihov rast i razvoj zahtijevaju jačanje kapaciteta.
- Uslijed nedostatnih ljudskih potencijala nedovoljno se koriste programi mobilnosti i druge prilike za razmjenu praksi i iskustva.
- Uz visokoobrazovne programe u županiji, blizina Varaždina kao visokoškolskog središta te blizina Zagreba kao najjačeg sveučilišnog centra omogućuje razmjerno dobru dostupnost visokoškolskom obrazovanju.
- Primjetan je slab povratak visokoobrazovanih osoba koje su studirale izvan Međimurske županije zbog nedostatka odgovarajućih radnih mjesta.
- Prisutna je strukturna nezaposlenost - postoji nesklad između ponude i potražnje za radnom snagom (dob, spol, obrazovanje, manjak visoko obrazovanih stručnjaka potrebnih razvoju gospodarstva, visok stupanj dugoročne nezaposlenosti, visok stupanj nezaposlenih mladih, ali i starijih osoba).
- Nedostatno je razvijeno upravljanje ljudskim potencijalima u poduzećima, pa nedostaje planiranje potreba za zapošljavanjem (kao prevencija strukturne nezaposlenosti), ali i naponi za privlačenjem, motiviranjem i zadržavanjem zaposlenika, u prvom redu onih visokoobrazovanih (kao prevencija odljeva mozgova).
- Inicijative na području cjeloživotnog učenja postoje (provode ih visokoškolske, srednjoškolske institucije i organizacije civilnog društva), razvijaju se i uvode novi programi, ali ih je potrebno međusobno usuglasiti i uskladiti s potrebama tržišta rada.

Tablica 34. Visoka učilišta u Međimurskoj županiji

Naziv visokog učilišta	Broj studenata	Broj zaposlenih	
		Stalno zaposleni	Vanjski suradnici
Međimursko veleučilište u Čakovcu	272	16	10
Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet - podružnica u Čakovcu	714	36	34

Izvor: Prilagođeno prema Međimurska županija u brojkama 2009., Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, 2010, str 98

Tablica 35. Razvojni problemi i potrebe visokoškolskog obrazovanja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Potražnja za visokoobrazovanim i visokostručnim kadrovima posljedica je nedovoljnog i nestalnog interesa dijela gospodarstva za ulaganje u ljudske potencijale, tehnologiju i inovacije; • Nepostojanje programa za povratak i zadržavanje mladih s visokoškolskim obrazovanjem, kao i programa za privlačenje mladih i obrazovanih stručnjaka, unatoč brojnim prednostima i mogućnostima (kvaliteta života) u Međimurskoj županiji; • Nedostatak primjerenih programa cjeloživotnog učenja; • Nepostojanje sustavnog stipendiranja u skladu s potrebama tržišta rada; • Nedovoljne aktivnosti vezane uz prijenos najboljih praksi među institucijama visokog obrazovanja; • Nedovoljno brzo praćenje trendova u obrazovanju uslijed nedostatka financijskih i ljudskih resursa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kod poslodavaca promicati potrebu ulaganja u razvoj ljudskih potencijala; • Poticati specijalizirane obrazovne programe u skladu s potrebama gospodarstva; • Provesti specijalizirane programe – za mlade, za poduzetnike, za nezaposlene (međunarodne, nacionalne, privatne) za stjecanje dodatnog obrazovanja za potrebe gospodarstva; • Razviti politiku usporavanja odlaska mladih visokoobrazovanih osoba iz Međimurske županije; • Izrada i provedba programa cjeloživotnog učenja; • Uspostaviti jedinstven sustav stipendiranja u skladu s potrebama tržišta rada; • Poticati korištenje programa mobilnosti i povezivanje s visokoškolskim ustanovama u bližem okruženju i prekograničnom području; • Učiniti obrazovanje dostupnijim i kvalitetnijim praćenjem trendova (učenje na daljinu, informatizacija procesa učenja).

2.5. OSTALO OBRAZOVANJE

- Dostupni su i razvijaju se novi programi obrazovanja i usavršavanja odraslih pri srednjim strukovnim školama, Međimurskom veleučilištu u Čakovcu, Pučkom otvorenom učilištu Čakovec i Pučkom otvorenom učilištu Novak.
- Dostupni su tečajevi stranih jezika u tri škole (Pučko otvoreno učilište, Jezično učilište Barbare Močnik, Škola za učenje stranih jezika – Mirjana Sever), a osnovno umjetničko obrazovanje u Umjetničkoj školi Miroslav Magdalenić – Čakovec.

3. KULTURA I SPORT

3.1. KULTURA

3.1.1. Obilježja

- U Međimurju se nalazi ukupno oko 800 nepokretnih spomenika kulture. Od toga 500 je sakralnih i oko 300 profanih spomenika.
- Nedovoljno korištenje kulturne baštine u turizmu.
- Nepokretni spomenici kulture najviše kategorije jesu:
  - Stari grad u Čakovcu - fortifikacijski i stambeni kompleks nastao u 13. stoljeću. Nakon potresa 1738. godine barokiziran. Kompleks je nakon obnove predviđen kao memorijalni i reprezentativni prostor;
  - tek 8 nepokretnih spomenika kulture stavljeno je pod zaštitu, ostali su spomenici samo evidentirani;
  - ostaci pavlinskog kompleksa u Šenkovcu sa sačuvanim svetištem nekadašnje samostanske crkve oslikane oko 1380. godine iznimno vrijednim freskama talijanskih gotičkih slikara. Uz samostansku crkvu 1559. godine izgrađen je mauzolej obitelji Zrinski;
  - Crkva sv. Jeronima u Štrigovi s pavlinskom rezidencijom čini lijep barokni kompleks (freske najpoznatijeg hrvatskog baroknog iluzionističkog slikara Ivana Rangera).
- Identitet županije nije dovoljno temeljen na kulturnim stečevinama, bogatoj tradiciji (običaji, folklor, glazba i dr.) i povijesnim znamenitostima županije, uključujući primjerice vrlo značajnu povijest željezničke infrastrukture i prometa (povezivanje programa i projekata turizma s kulturnom i tradicionalnom baštinom Međimurja) i legende (osmisliti kulturna događanja vezano uz povijesne osobe i događaje).
- Uočen je nedostatak inventarizacije i valorizacije kulturno-povijesnog naslijeđa, devastacija i neodržavanje kulturne i graditeljske baštine.
- Suradnju između kulturnih i obrazovnih institucija potrebno je intenzivirati.
- Centar za kulturu Čakovec kroz svoje aktivnosti, od izložbi do koncerata i kazališnih predstava, označava i potvrđuje svoju važnu ulogu u razvoju kulturnih aktivnosti u Međimurju.
- Dom kulture grada Preloga aktivna je kulturna institucija donjeg dijela Međimurja, ali i stanovnika obližnjih naselja iz drugih županija.
- Mnogobrojne manifestacije koje promiču tradiciju, glazbu, običaje i kulturu neadekvatno su marketinški popraćene (vidi Dodatak 4. s detaljnim popisom svih manifestacija u MŽ).
- Značajno je djelovanje Zajednice HKUU Međimurske županije koja broji 62 udruge i koja je sa svim svojim članicama temelj očuvanja kulturne baštine i narodnih običaja međimurskog kraja, te koja razvija kulturu i ponudu kulturnih aktivnosti.
- U županiji djeluju etablirane organizacije koje postižu brojne uspjehe i priznanja u inozemstvu i u Hrvatskoj – KD Pinklec, Škola animiranog filma, PZ Josip Štolcer Slavenski.
- Prema Registru udruga RH u Međimurju djeluje 125 kulturnih udruga (19.12.2010.).
- Pojavljuju se novi kulturni oblici po uzoru na trendove u EU, kao što su novomedijske kulture i transdisciplinarni pristup umjetnosti, a koje se provode kroz festivale, multimedijiska

događanja i rezidencijalne susrete temeljene na partnerstvima potaknutim od strane dionika izvaninstitucionalne kulture.

Tablica 36. Razvojni problemi i potrebe kulture

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nesustavna briga o spomenicima kulture; • Nestanak mnogih evidentiranih spomenika ruralnog graditeljstva; • Neadekvatno marketinško praćenje manifestacija; • Nedovoljno korištenje kulturne baštine u turizmu; • Nedovoljno korištenje kulturne baštine u gospodarske svrhe; • Nedovoljno praćenje trendova IC tehnologija od strane kulturnih institucija; • Nedovoljno praćenje ostalih trendova u prezentaciji i upravljanju kulturnim sadržajima. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sustavno obnoviti i revitalizirati Stari grad u Čakovcu; • O kulturi razmišljati u ukupnosti svojstava društvenog nasljeđa, odnosno razmišljati o stanju i željenoj viziji razvoja vrijednosti u društvu; • Staviti pod zaštitu spomenike kulture; • Sustavno voditi brigu o spomenicima kulture te nadzirati izvedbu restauratorskih radova na kulturnim spomenicima Međimurja; • Jačati marketinške kapacitete u svrhu stvaranja identiteta i brenda Međimurske županije; • Provoditi zaštitu spomenika etno-baštine; • Osnovati restauratorski zavod u županiji te izraditi kategorizaciju spomenika kulture, osigurati sredstva i staviti nepokretne spomenike pod zaštitu; • Nekadašnji pavlinski kompleks nakon sveobuhvatne konzervacije i restauracije pretvoriti u prvorazrednu turističku destinaciju; • Kulturnu baštinu i narodno blago u većoj mjeri staviti u funkciju turizma; • Razvijati kulturni identitet županije, koji je potrebno graditi ne samo temeljem kulturnih stečevina nego i bogate tradicije (običaji, folklor, glazba, legende, osobe i dr.); • Modernizirati, informatizirati i digitalizirati ponudu Muzeja Međimurja, ali i drugih kulturnih institucija; • Poticati umrežavanje (razmjenu dobrih praksi) i edukaciju muzejskih i drugih kulturnih djelatnika (posebno u području novih tehnoloških dostignuća); • Intenzivirati suradnju kulturnih institucija i obrazovnog sustava, na svim razinama; • Otvoriti institucije u kulturi i upravitelje prostora pogodnih za kulturna događanja (CZK, Muzej, Zgrada Scheier) za prihvaćanje programa novomedijskih kultura i transdisciplinarnog pristupa umjetnosti te za ulaženje u partnerstva na takvim programima.

3.2. SPORT

3.2.1. Obilježja

- U Međimurju djeluju ukupno 24 registrirane udruge, savezi i klubovi bez saveza, koji organiziraju ukupno 268 klubova sa 17.481 članom.
- Međimurski savez sportske rekreacije Sport za sve uključuje 36 udruga građana, poduzeća i jedinice lokalne samouprave, dosada je educirano uz pomoć HOO-a 36 trenera sportske rekreacije.
- Značajni se uspjesi postižu u skoro svim sportovima koji se razvijaju u Međimurju.
- Značajan je razvoj avanturističkih sportova poput padobranstva ili *paintballa*.
- Izgrađene su i u funkciju stavljene nove školske sportske dvorane, iako je njihov broj još uvijek premalen, a postojeće su neadekvatno opremljene.
- Izgrađena je jedna od najmodernijih dvorana za pripreme i trening gimnastičara u svijetu, u Nedelišću - dvorana Aton.
- Uređen je stadion SRC Mladost s reflektorima, što pruža mogućnost noćnih događaja za mnoge sportove, ali i drugačijih događaja, kao što su kulturne aktivnosti i odvijanje koncerata.
- Sve se veći značaj pridaje civilnim organizacijama, koje okupljaju sportske amatere i rekreativce, a njihova najvažnija uloga očituje se u popularizaciji sporta i povezivanju sa konceptom zdravog života, što daje veliki obol prevenciji velikog broja bolesti.

Tablica 37. Razvojni problemi i potrebe sporta

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna prihvaćenost sporta kao zdravog načina života; • Nedovoljan broj i raznolikost sportskih objekata; • Nedostatni programi pedagoškog i stručnog osposobljavanja kadrova za rad s djecom u sportskim aktivnostima; • Nedovoljna profesionalizacija i privatizacija sporta, što dovodi i do prilike za uključivanje privatnog kapitala u razvoj sporta – promatranje sporta kroz prizmu poslovne investicije.	<ul style="list-style-type: none"> • Promovirati sport (tjelesnu kulturu) među svim dobnim skupinama u svrhu zdravstvene prevencije - poticanje rekreacije i amaterskog sporta – poticanje zdravog života; • Potreba za izgradnjom dodatnih sportskih objekata – vrsta i namjena pitanje struke; • Financirati sportove sa značajnim uspjesima, te one za koje među djecom predškolske i školske dobi postoji najveći interes; • Poticati educiranje kadrova za rad s djecom; • Profesionalizirati sport i aktivnosti u sportu na institucionalnoj i provedbenoj razini kroz obrazovanje kadrova – studij menadžment u turizmu i sportu Međimorskog veleučilišta.

IV. CIVILNO DRUŠTVO

1. OBILJEŽJA

- Organizacije civilnog društva (OCD) u Međimurskoj županiji pokretači su mnogih aktivnosti i događanja, ali imaju nedovoljan utjecaj na društvene promjene u zajednici.
- Primjetno je da se većina građanskih inicijativa nakon vrlo kratkog vremena formalizira u smislu djelovanja preko već postojećih OCD-a ili osnivanjem novih –u Međimurskoj županiji registrirano 1025 udruga (09.11.2010.).
- Najaktivnije su udruge u područjima: socijalne skrbi, zaštite prirode i okoliša, kulture, ljudskih prava, amaterskog sporta, tehničke djelatnosti i rada s djecom i mladima; značajna je edukacijska uloga OCD (programi cjeloživotnog učenja).
- Rad u udrugama u velikoj mjeri je volonterski – tek 15-tak udruga ima stalno zaposlene osobe, financiraju se iz sredstava domaćih i stranih fondova, te iz prihoda od vlastitih djelatnosti dopuštenih zakonom.
- Nedostatni su i neadekvatni prostorni i materijalni kapaciteti OCD za kvalitetan rad.
- Sve je vidljiviji proces diferencijacije ekonomski slabijih OCD i onih institucionalno razvijenijih i financijski stabilnijih.
- Postoji sustav tehničke i stručne pomoći OCD (besplatno informiranje, savjetovanje i izobrazba) - udruga Autonomni centar – ACT akreditirana je od strane Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za provedbu Programa regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti OCD na lokalnoj i regionalnoj razini (Program JAKO).
- Nedostatna su znanja i vještine članova OCD, naročito na područjima institucionalnog jačanja i razvoja, razvoja i implementacije EU projekata te financijskog planiranja i upravljanja.
- Loša je međusobna suradnja OCD-a kao i suradnja s drugim sektorima (u bilo kojem kontekstu i bilo kojem polju djelovanja).
- Velik je broj neaktivnih udruga.
- Ne postoji sustavno planiranje i financiranje projekata/programa OCD od strane JLS, niti se u tim procesima primjenjuje «Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga».
- Nedostaje institucionalna potpora radu OCD – većina OCD nije financijski stabilna te ne mogu ni pratiti nove zahtjeve poput osiguravanja dostatnih sredstava za predfinanciranje i sufinanciranje EU projekata.
- Nedostaje kvalitetna baza inicijativa, projekata i programa OCD, te je slaba vidljivost aktivnosti OCD u javnosti.
- Sve više inicijativa za pokretanje projekata socijalnog poduzetništva dolazi od strane organizacija civilnog društva, a predviđa se da će njihov značaj u spomenutim aktivnostima biti sve veći.
- Razvojem civilnog društva i jačanjem OCD-a povećava se i njihova uloga u proaktivnom kreiranju politika na svim razinama.

Tablica 38. Udruge građana po djelatnostima

Udruge građana po djelatnostima

Vrsta djelatnosti udruge	2007.	2008.	2009.
Športske	351	356	370
Kulturne	106	114	120
Vatrogasne	94	93	93
Lovne i ribolovne	63	63	64
Gospodarske	43	45	46
Tehničke	28	29	31
Okupljanje žena	26	28	31
Zdravstvene	25	26	30
Strukovne	21	19	22
Socijalne	19	22	23
Ekološke	17	17	19
Okupljanje mladeži	15	19	23
Udruge domovinskog rata	10	10	11
Etničke	10	11	17
Informatička	9	9	9
Zaštita prava	8	8	9
Humanitarne	7	8	9
Hobističke	7	7	8
Zaštita prava djece	6	6	8
Okupljanje i zaštita djece, mladeži i obitelji	4	5	6
Znanstvene	3	3	3
Udruge za zaštitu životinja	2	2	2
Duhovne	2	4	5
Okupljanje studenata	1	1	1
Odgovno obrazovne	1	1	1
Prosvjetne	-	2	3
Ostale djelatnosti	12	16	20
Ukupno	890	924	984

stanje 31. prosinca

Izvor: Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, Služba za opću upravu i zajedničke poslove, Registar udruga RH, udruge sa sjedištem u Međimurskoj županiji

Izvor: Međimurska županija u brojkama 2009., Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, 2010.

Tablica 39. Razvojni problemi i potrebe civilnog društva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna umreženost OCD i suradnja s drugim sektorima; • Nedostatni i neadekvatni prostorni i materijalni kapaciteti OCD za kvalitetan rad; • Nedostatna znanja i vještine članova OCD; • Velik broj neaktivnih udruga; • Neadekvatni/nedostatni prostori i sredstva za sufinanciranje; • Nepostojanje sustavno planiranje i financiranje projekata/programa OCD od strane JLS; • Nedostaje institucionalna potpora radu OCD; • Nedostatak kvalitetne baza inicijativa, projekata i 	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati sudjelovanje građana kroz rad u udrugama; • Poticati i podržati razvoj mreža OCD s obzirom na njihova područja djelovanja; • Poticati razvoj i provedbu lokalnih programa formalnog i neformalnog obrazovanja; • Podizati kapacitete, vještine i znanja OCD, naročito na područjima institucionalnog jačanja i razvoja, razvoja i implementacije EU projekata, odnosa s javnošću te financijskog planiranja i upravljanja; • Osigurati dijalog s OCD, kroz postojeća tijela ili osnivanjem novih tijela na razini samouprava, kao

<p>programa OCD;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slaba vidljivost aktivnosti OCD u javnosti. 	<p>što su Savjet za razvoj civilnoga društva MŽ ili Gospodarsko-socijalno vijeće MŽ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Održati i unaprijediti dobru praksu sudjelovanja predstavnika OCD u županijskim razvojnim partnerstvima; • Razviti sustav financiranja programa i projekata OCD primjenjujući načela «Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga» kod JLS; • Razvijati filantropiju kao bitan element za razvoj socijalne kohezije i civilnoga društva; • Osnovati Županijsku/Regionalnu zakladu za razvoj civilnog društva kako bi se odgovorilo izazovima predfinanciranja i sufinanciranja kvalitetnih programa i projekata iz EU fondova, stvorilo uvjete i mogućnosti za veće uključivanje privatnog profitnog sektora u financiranje projekata i programa OCD i usustavilo financiranje projekata i programa OCD od strane JLS; • Poticati i podržati programe eko-socijalne ekonomije, socijalnog zapošljavanja i društvenog poduzetništva te razviti programe za njihovu financijsku potporu • Izraditi kvalitetnu bazu inicijativa, projekata i programa OCD u Međimurskoj županiji.
--	---

V. PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA

1. OKOLIŠ

1.1. TLO

- Na teritoriju Međimurja izdvajaju se sljedeći tipovi tla: ilovasto-glinasto tlo na vapnenačkoj podlozi – briježni dio; glinasta ilovača – ispod briježnog dijela i uz Muru; šljunkovito zemljište – na potezu Gornji Hrašćan – Donji Hrašćan; crnica i ilovača – središnji plato; pijesci i šljunkovito – uz Dravu.
- Rijeke Mura i Drava koje su plavile tj. nanosile zemljišta u ravničarskom dijelu sada su obuzdane nasipima, a zemljišta ugrožena oborinskom vodom prokopana su mrežom kanala i drenirana. Predstoje daljnji zahvati na saniranju tla, klasifikaciji kiselih zemljišta, obogaćivanju humusom, gnojdbom stajskim gnojem i zelenom gnojdbom.
- Nepovratni gubitak poljoprivrednog zemljišta posljedica je prenamjene zemljišta, koja je rezultat proširivanja građevinskih područja predviđenih prostornim planovima na vrijednim poljoprivrednim tlima te eksploatacije mineralnih sirovina, posebno šljunka, bez rudarske dozvole.

Tablica 40. Razvojni problemi i potrebe iz područja zaštite tla

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje Programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla te nedostatak provođenja sustavnog praćenja stanja tla na području županije; • Prekomjerna i nekontrolirana uporaba kemijskih sredstava u poljoprivredi; • Ilegalni iskop mineralnih sirovina, odlaganje otpada na ilegalna odlagališta; • Promet na cestama koje nemaju riješenu odvodnju s pročišćavanjem površinskih voda koje se ispiru s kolnika; • Erozivni procesi na pojedinim lokalitetima na području Gornjeg Međimurja izazvani sječom šuma, odnosno obradom zemljišta na kosim terenima.	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi Program zaštite i poboljšanja kakvoće tla te provoditi <i>monitoring</i> tla; • Uvesti kontrolu u primjeni agrotehničkih mjera u poljoprivrednoj proizvodnji s ciljem smanjenja negativnih utjecaja nekontrolirane primjene kemijskih sredstava u poljoprivredi na tlo; • Stvoriti uvjete za provedbu <i>Nitratne direktive</i> i <i>Pravilnika o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima (NN 107/95)</i>.

1.2. ZRAK

- Mjerenjem posebne namjene provedenim u Međimurskoj županiji 2008. godine dobiveni su rezultati koji ukazuju na djelomično onečišćenje u zraku te na drugu (II.) kategoriju kakvoće zraka. Razlozi mogu biti u prometu, industriji, svinjogojskim farmama i pročištaču otpadnih voda u gradu Čakovcu.

- Kakvoća zraka na području Međimurske županije za sada nije značajnije ugrožena onečišćivačima s teritorija županije i takvo stanje treba zadržati. Najveći izvor onečišćenja zraka za županiju predstavlja promet i to uglavnom u gradu Čakovcu.
- Utjecaj farmi za uzgoj stoke na kvalitetu zraka u okolišu ne odražava se na pojavu štetnih i opasnih tvari u zraku u koncentracijama koje bi mogle ugroziti zdravlje čovjeka ili životinja, već u pojavi neugodnih mirisa čiji intenzitet ovisi o procesima mikrobiološke razgradnje organske tvari i vremenskim prilikama. Izvori emisije plinova neugodnog mirisa objekti su za držanje stoke, otvorene sabirne jame za gnojovku i otvorene lagune za prihvat tekuće gnojovke.

Tablica 41. Razvojni problemi i potrebe iz područja zaštite zraka

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje zakonom propisanog <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i>; • Nepostojanje postaje državne mreže za praćenje kakvoće zraka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i> da bi se dobili precizni podaci, te da bi se pravodobno i na utemeljen način mogao usmjeravati i kontrolirati razvoj u pojedinim područjima i izgradnja u prostoru; • Uspostaviti područnu mrežu za praćenje kakvoće zraka na lokalnoj razini kojom bi se kontinuirano pratila kakvoća zraka.

1.3. VODE

Podzemne vode

- Velik dio područja županije čini dravsko-murska nizina s velikom debljinom vodonosnog sloja. Podzemne su vode visoke kvalitete i najveće su prirodno bogatstvo županije. Procjenjuje se da bi međimurski vodonosnik mogao opskrbljivati dvostruko više stanovnika nego danas.

Vodotoci i vodene površine

- Prostor Međimurja sa sjevera i juga omeđuju rijeke Mura i Drava, koje mu daju prirodna i zemljopisna obilježja, određuju sam naziv, oblik, reljef i prirodne karakteristike.
- Akumulacijska jezera na Dravi (Kuršanec i Prelog) imaju najveći udio u ukupnim vodenim površinama Međimurja. Budući da je pristupačan samo mali dio njihove obale u odnosu na čitavu dužinu, interes za korištenjem jezera i pristup do njih koncentriran je na početke akumulacija. U ovom prostoru formirao se novi ekosustav (otoci i sprudovi kao staništa mnogih biljnih i životinjskih vrsta), što je potrebno uzeti u obzir kod korištenja tog prostora za sport i rekreaciju na vodi.

Tablica 42. Razvojni problemi i potrebe iz područja zaštite voda

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Pogoršanje kvalitete površinske i podzemne vode; • Negativni utjecaj nekontroliranog korištenja kemijskih sredstava i mineralnih gnojiva u II. i III. zoni zaštite izvorišta; 	<ul style="list-style-type: none"> • Očuvati podzemne vode kao najvažniji prirodni resurs izgradnjom vodonepropusne kanalizacije na vodozaštitnom području i smanjenjem negativnog utjecaja poljoprivredne proizvodnje postupnim

<ul style="list-style-type: none"> • Negativni utjecaj prometa na kakvoću podzemne vode, te mogućnost akcidenta pri prijevozu opasnih tvari zbog izrazito ranjivog vodonosnika; • Vodotoci koji uključuju rijeke Muru, Dravu i Trnavu te potoke i kanale najugroženija su kategorija okoliša jer se najčešće koriste kao otvoreni kanali za ispuštanje otpadnih voda iz naselja, stočnih farmi, ispiranje poljoprivrednih strojeva i sl. 	<p>prelaskom s intenzivne (konvencionalne) poljoprivrede na održivu (integriranu) i ekološku poljoprivrednu proizvodnju;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uključiti kućanstava i pravne osobe u sustav odvodnje, prvenstveno u područjima III. zone zaštite izvorišta; • Provesti zaštitu i podići kvalitetu voda u vodotocima u drugu kategoriju, što znači da se isključuje ispuštanje otpadnih voda bez prethodnog pročišćavanja; • Unaprijediti postojeći sustav praćenja kvalitete vode, obuhvaćanjem svih vodotoka. Na taj način moguće bi bilo utvrditi uzroke onečišćenja, determinirati zagađivače, primijeniti mjere sprečavanja zagađivanja i provoditi nadzor nad kvalitetom vode.
--	---

1.4. BIOLOŠKA I KRAJOBRAZNA RAZNOLIKOST

1.4.1. Obilježja

- Krajobraz županije, prema tipološkim značajkama, čini nekoliko cjelina: urbanizirani krajobraz – izdvaja se središnji najgušće naseljeni prostor županije; kultivirani krajobraz Donjeg Međimurja; kultivirani krajobraz Gornjeg Međimurja; krajobraz Mure i Drave – odnosi se na prostor starog toka Drave;
- U Međimurskoj županiji trenutno su pod zaštitom: zaštićeno područje Regionalni park Mura – Drava, značajni krajobraz rijeke Mure, 2 spomenika prirode, 6 spomenika parkovne arhitekture. Predloženo je proglašavanje dodatnih zaštićenih područja: Park šuma Balogovec, Park prirode – geološki Verk Križovec, područje za divlje svojte i stanišne tipove i međunarodno važno područje za ptice.
- *Prepoznate vrijednosti međimurske prirode* su: mozaični krajobraz (uglavnom nema velikih parcela s monokulturama) poput Murščaka; livade košanice; riječne mrtvice uz Muru; stari tok rijeke Drave; rijeke Mura i Drava (s okolnim ekosustavima); potočne doline s vegetacijskim pojansom; staništa livadnog plavca; vlažne livade (stanište kaćuna); šume bukve i pitomog kestena, te bijelog bora; poplavne šume rijeke Mure (stanište crne rode); lovačke remize (sastojina šume i u sredini poljoprivredna kultura); staništa bregunica i pčelarica uz korito Mure; manje umjetne retencije; staništa ribe crnke u Muri i drugih ugroženih životinjskih vrsta; staništa crnkaste sase, kockavice, kebrača i drugih ugroženih biljnih svojti; zavičajna udomaćena pasmina – međimurski konj.
- *Učestale prijetnje međimurskoj prirodi*: ilegalna izgradnja u zaštićenom prirodnom području; ilegalna odlagališta otpada; krivolov i ilegalni izlov ribe; ilegalno vađenje mineralnih sirovina (šljunak, pijesak, ugljen); pustošenje šuma (nekontrolirana gola sječa uglavnom privatnih šuma); nekontrolirano širenje invazivnih vrsti (biljnih i životinjskih); zapuštanje oranica koje dovodi do širenja invazivnih vrsti poput ambrozije i ostalih; pretvaranje livada košanica u oranice za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju; uklanjanje živica i gajeva iz rubnih dijelova oranica i livada

(što utječe na smanjenje biološke i krajobrazne raznolikosti); regulacija vodotoka (kanaliziranje) čime se mijenja režim vodotoka i smanjuje njegova dinamika.

Tablica 43. Razvojni problemi i potrebe iz područja biološke i krajobrazne raznolikosti

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje <i>Programa zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije</i> kojim bi se definirao okvir za sustavnu provedbu aktivnosti zaštite prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županije; • Prirodna baština nije dostatno iskorištena za ruralni razvitak, primjerice za razvoj rekreativnog i seoskog turizma. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi <i>Program zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije</i> kojim će se definirati okvir za aktivno upravljanje svim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije; • Očuvati bioraznolikost i krajobraz kao važan potencijal za razvoj lokalnog gospodarstva i turističke djelatnosti.

1.5. ŠUME I ŠUMSKO PODRUČJE

- Međimurje je siromašno šumama, ukupna šumovitost je vrlo niska, svega 15% u usporedbi s postotkom šumovitosti RH koja iznosi 35%. Kako je šumovitost Međimurja vrlo mala, te s obzirom na veliku usitnjenost šumskih površina i njihovu povezanost s poljoprivrednim površinama i naseljima, državne šume zajedno sa šumama u privatnom vlasništvu imaju sve više zaštitnu i rekreativnu ulogu.
- Na području Međimurske županije nalazi se 3.681 ha državnih šuma i šumskog zemljišta, kojim gospodare „Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, UŠP Koprivnica, Šumarija Čakovec“ (u daljem tekstu: Šumarija Čakovec), podijeljenih u dvije gospodarske jedinice: Donje Međimurje (2.922 ha) i Gornje Međimurje (759 ha).
- 7.644 ha šuma i šumskog zemljišta u privatnom su vlasništvu (prema Šumarskoj savjetodavnoj službi) podijeljenih u 8 gospodarskih jedinica: Istočno međimurske šume (797 ha), Goričanske primurske šume (807 ha), Sjeverno Međimurje (1.014 ha), Gornje Međimurje – istočno (880 ha), Gornje Međimurje – zapadno (1.183 ha), Gornja Dubrava (932 ha), Međimurski bregi (971 ha), Međimurske dravske šume (1.060 ha), a neutvrđenom površinom državnih šuma i šumskog zemljišta gospodare drugi pravni subjekti (Hrvatske vode, HEP i sl.).
- Prema trenutno važećim gospodarskim osnovama one državne šume kojima gospodari Šumarija Čakovec imaju drvenu zalihu od 341.794 m³, desetogodišnji prirast iznosi 162.270 m³, a desetogodišnji etat (sječiva masa) iznosi 84.279 m³, što predstavlja 52% prirasta. Drvenu zalihu, prirast i etat za državne šume kojima gospodare drugi pravni subjekti kao i za šume u privatnom vlasništvu tek je potrebno utvrditi.
- Podaci o radovima biološke obnove šuma postoje samo za državne šume kojima gospodari Šumarija Čakovec, dok za državne šume kojima gospodare drugi pravni subjekti i za privatne šume ne postoje. Za izvršenje potrebnih bioloških radova novčana sredstva Šumarije koja se izdvajaju od prihoda prodaje posječenog drvnog materijala nisu dostatna (pokriveno s 25%). Ne

postoje nikakve državne subvencije (osim naknade za opće korisne funkcije šuma - OKFŠ) iz kojih bi se dodatno mogli financirati pa razliku pokrivaju Hrvatske šume.

- Radovi na biološkoj obnovi privatnih šuma isključivo se financiraju iz sredstava OKFŠ-a, o čemu je do 1.11.2010. brigu vodila Šumarska savjetodavna služba, kao i o izradi programa gospodarenja tim šumama te sječi.

Tablica 44. Razvojni problemi i potrebe iz područja šuma

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Vrlo mala šumovitost Međimurja, te velika usitnjenost šumskih površina i njihova povezanost s poljoprivrednim površinama i naseljima; • Nedovoljno korištenje šuma u rekreativne i edukacijske svrhe - još uvijek nije proglašena ni jedna park šuma na području županije iako postoje preduvjeti za to, zanemaruju se opće korisne funkcije šuma od strane lokalne uprave te se smanjuju izdvajanja za OKFŠ; • Usitnjenost privatnih šuma tj. male površine i velik broj vlasnika uglavnom nezainteresiranih za okrupnjavanje i udruživanje svojih šumskih čestica u veće komplekse kojima je lakše gospodariti; • Nesređeno gruntovno i katastarsko vlasništvo te neutvrđena površina državnih šumama kojim gospodare drugi pravni subjekti, u kojima se uglavnom ništa ne radi ili se radi bez važećih gospodarskih planova. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kod zaštite šumskog prostora omogućiti vlasnicima sudjelovanje u prihodovnoj strani ili oštećiti vlasnike. Pošumljavati manje vrijedne i neobradive poljoprivredne površine; • Educirati lokalnu upravu o potrebi očuvanja šumskih površina te očuvati izdvajanje za OKFŠ. Poticati korištenje šuma u rekreativne i edukacijske svrhe. Proglasiti šumu Balogovec u kategoriju park šume jer predstavlja iznimnu sociološku, ekološku i krajobraznu vrijednost; • Izraditi programe gospodarenja za privatne šume te educirati privatne šumoposjednike i potaknuti ih na okrupnjavanje šumskih čestica i međusobno udruživanje radi racionalnijeg gospodarenja; • Srediti gruntovno i katastarsko stanje šumskih površina te utvrditi površinu državnih šuma kojima gospodare drugi pravni subjekti.

1.6. GOSPODARENJE OTPADOM

- Županija je napravila velik napredak u gospodarenju otpadom. U potpunosti su sanirana gotovo sva službena odlagališta. Međimurska županija ističe se kao pozitivan primjer u rješavanju problema divljih deponija broj kojih se u 2009. godini smanjio za cca 50%.
- Specifična količina komunalnog otpada koju proizvede prosječni stanovnik područja županije iznosi 0,619 kg/st/dan što je malo ispod prosjeka u Republici Hrvatskoj. U području odvojenog skupljanja otpada Međimurska županija ističe se kao pozitivan primjer jer se u cijeloj županiji u potpunosti provodi odvojeno skupljanje otpada na mjestu nastanka, razvrstavanje te čak i predobrada prije odlaganja otpada na odlagalište Totovec kod Čakovca. Udio odvojeno skupljenog komunalnog otpada je 32,6% što je znatno iznad prosjeka u Republici Hrvatskoj (podaci iz 2009. godine).
- *Plan gospodarenja otpadom u Međimurskoj županiji* donesen je 2006. godine te predstavlja polazište za iznalaženje povoljne lokacije i uspostavu privremenog županijskog centra za gospodarenje otpadom i postupno smanjivanje broja odlagališta u županiji, uz odgovarajuću provedbu sanacija i rekultiviranja prostora. Predloženi elementi u sustavu gospodarenja otpadom sadržani u Planu sastavni su dio izmjena i dopuna Prostornog plana Međimurske županije. U oba dokumenta sadržane su smjernice za osnivanje reciklažnih dvorišta s preporukom da se ona

smjeste u radnoj zoni. Jedinice lokalne samouprave na području županije donijele su planove gospodarenja otpadom za svoje područje te prihvatile koncept gospodarenja otpadom predložen u županijskom planu na lokaciji prema prostorno-planskoj dokumentaciji. Niti jedna jedinica lokalne samouprave nije u prostornim planovima predvidjela izgradnju centra za gospodarenje otpadom, već su se sve opredijelile za rješenje predloženo Prostornim planom MŽ i PPU Grada Čakovca ili pak za odvoz otpada na prostor izvan županije.

- Predloženi koncept cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u županiji sadrži sljedeće elemente: izbjegavanje i smanjivanje količina otpada; odvojeno skupljanje otpada (primarna reciklaža); skupljanje i prijevoz otpada; skladištenje otpada; izgradnja centra za gospodarenje otpadom; obrada otpada; odlaganje otpada. Realizacija ovog sustava odvijat će se u etapama i postupcima:
  1. obustava dovoza novog otpada, zatvaranje, sanacija/rekultiviranje svih postojećih odlagališta;
  2. ograničeno funkcioniranje odlagališta "Totovec" kao privremenog županijskog centra za gospodarenje otpadom, s aktivnostima na pripremi i izgradnji regionalnog/županijskog centra za gospodarenje otpadom.
- U sklopu odlagališta „Totovec“ u funkciji je sortirnica za odvojeno skupljeni otpad koja je dobila od strane Fonda za zaštitu okoliša status centra za postupanje s ambalažnim otpadom. Na istoj lokaciji planiraju se dopuniti sadržaji za postupanje s različitim vrstama otpada u smjeru uspostave i opremanja oporabilišta, pretovarne stanice i reciklažnog dvorišta.

Tablica 45. Razvojni problemi i potrebe iz područja gospodarenja otpadom

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno koordinirano provođenje aktivnosti gospodarenja otpadom - lokalna samouprava i dalje pristupa rješavanju problema bez potrebne komunikacije sa stručnim službama Županije; • Postoji značajan prostor za poboljšanje navika svih građana povezanih s postupanjem otpadom; • Nedovoljan udio odvojeno skupljenog otpada te prevelik udio biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu; • Divlje deponije otpada; • Nedostatak građevina za uporabu i obradu otpada. 	<ul style="list-style-type: none"> • Općine i gradovi dužni su organizirati skupljanje i sigurno odlaganje komunalnog otpada, organizirati odvojeno prikupljanje i organizirati prijevoz otpada čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti, a u prostornim planovima utvrditi lokaciju za građevine i postrojenja za gospodarenje otpadom; • Posebnu pažnju posvetiti odgoju i obrazovanju za gospodarenje otpadom građana, gospodarskih subjekata i ukupne javnosti s ciljem stjecanja potrebnih znanja, oblikovanja stavova i ponašanja, te pripremanja za odgovorno donošenje odluka, uz razvijanje spremnosti svakog pojedinca za osobno djelovanje; • Dodatno povećati udio odvojeno skupljenog otpada, odnosno otpada čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti te smanjiti udio biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu; • Sanirati sve deponije otpada, a prioritetno one koje se nalaze u zonama zaštite izvorišta Prelog, Nedelišće i Sveta Marija; • Izgraditi građevine i opremiti ih uređajima za uporabu i obradu otpada.

2. VODNO GOSPODARSTVO I INFRASTRUKTURA

2.1. VODNO GOSPODARSTVO

2.1.1. Vodoopskrba

- Javni vodoopskrbni sustav opskrbljuje svih 130 naselja Međimurske županije. Izgrađenost sustava iznosi 99 posto. Na javni vodovod priključeno je preko 33.500 domaćinstava ili 84% od ukupnog broja domaćinstava, te gotovo svi gospodarski subjekti i ustanove (oko 2.200). Sustavom upravljaju Međimurske vode d.o.o. Čakovec, u vlasništvu svih jedinica lokalne samouprave u Međimurju.
- Prema usvojenoj koncepciji tehničkog rješenja vodoopskrbni sustav županije podijeljen je na četiri vodoopskrbne zone. Crpilište Nedelišće kapaciteta je 600 L/sek i opskrbljuje I., II. i III. zonu. Crpilište Prelog kapaciteta je 130 L/sek, a opskrbljuje IV. vodoopskrbnu zonu (donje Međimurje). Crpilište Nedelišće podmiruje oko 80 posto potreba za vodom, a preostalo podmiruje crpilište Prelog. U sustavu su i četiri vodospremnika (Čakovec 700 m³, Lopatinec 750 m³, Mohokos 750 m³, Zebanec 200 m³) i vodotoranj Prelog 350 m³. Pored toga izvedene su precrpnice Mohokos, Banfi, Selniščak i Robadje za povišenje tlaka, te osamdesetak redukcijskih stanica za sniženje tlaka. Prosječna potrošnja iznosi 100 L/stanovnik/dan (ukupno s gospodarstvom), dok prosječna potrošnja za Republiku Hrvatsku iznosi 140 L/stanovnik/dan.
- Osnovni podaci o javnom vodovodu dostupni su u donjoj tablici:

Tablica 46. Osnovni podaci o javnom vodovodu

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Zahvaćene količine vode, [tisuće m ³]	8.435	7.951	7.577	7.397	7.166	6.977
Dužina glavnog vodovoda, [metara]	213.405	217.856	228.139	232.304	236.626	242.523
Dužina razvodne mreže, [metara]	768.257	772.715	780.572	789.472	794.072	800.116
Broj vodovodnih priključaka	31.456	32.459	32.770	34.031	34.752	35.264

Izvor: Državni zavod za statistiku, Međimurske vode d.o.o.

Tablica 47. Razvojni problemi i potrebe vodoopskrbe

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Vodoopskrbni sustav karakterizira velika duljina cjevovoda, velik broj priključaka, predimenzionirani cjevovod zbog požarnih količina, mala potrošnja vode i mali vodospremnčki prostor. Zbog toga dolazi do gubitaka vode unutar vodoopskrbnog sustava te je potrebno svakodnevno preventivno ispuštati velike količine iz hidranata i muljnih ispusta da bi održali kvalitetu vode u vodoopskrbnom sustavu.	<ul style="list-style-type: none"> • Daljnja rekonstrukcija, modernizacija javnog vodoopskrbnog sustava, izgradnja dodatnih objekata, priključivanje svih kućanstava na javni sustav vodoopskrbe te osiguravanje sigurne i kvalitetne vodoopskrbe primjenom suvremenih tehnologija praćenja i upravljanja sustavom vodoopskrbe.

2.1.2. Odvodnja

- Formirani su sljedeći sustavi odvodnje: grad Čakovec s gravitirajućim naseljima, grad Prelog, grad Mursko Središće, naselje Kotoriba, naselje Donji Kraljevec i naselje Vratišinec. Kod navedenih sustava primijenjen je mješovit način odvodnje, tj. skupno prikupljanje i odvođenje sanitarnih i tehnoloških otpadnih voda te oborinskih voda.
- Grad Čakovec ima izgrađeni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda;
- Provedeni su postupci procjene utjecaja na okoliš i donesena rješenja za uređaje za pročišćavanje otpadnih voda u Podturnu, Murskom Središću, Donjoj Dubravi, Donjem Kraljevcu i Svetom Martinu na Muri. Za realizaciju projekata zadužene su Međimurske vode d.o.o.. Financiranje ostalih projekata prvenstveno je planirano iz strukturnih fondova EU nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju odnosno iz državnih i lokalnih sredstava.
- Zbog izrazito negativnog utjecaja direktnog ispuštanja otpadnih voda u vodotoke na kvalitetu podzemnih voda i vodotoka ne odobrava se više izgradnja kanalizacijskog sustava bez istovremene izgradnje sustava za pročišćavanje otpadnih voda.
- Podaci o sustavu odvodnje dostupni su u sljedećoj tablici:

Tablica 48. Sustav odvodnje

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Otpadne vode ukupno, [tisuće m ³]	2.076	2.014	2.206	2.440	1.956	2.191
Pročišćene otpadne vode, [tisuće m ³]	1.489	1.458	1.828	1.995	1.840	2.105
Nepročišćene otpadne vode, [tisuće m ³]	587	556	378	445	116	86
Ukupna dužina zatvorene kanalizacijske mreže, [metara]	105.187	106.443	150.525	151.237	164.317	127.726*
Dužina glavnog kolektora, [metara]	27.191	30.865	63.487	66.903	69.431	20.488
Broj kanalizacijskih priključaka	6.189	6.231	8.322	8.994	9.612	7.779**

* podaci ne sadrže sveukupnu dužinu već samo dužinu kanalizacijske mreže u vlasništvu Međimurskih voda

** podaci ne sadrže sveukupan broj priključaka već samo broj priključaka koje su izvršile Međimurske vode

Izvor: Državni zavod za statistiku, Međimurske vode d.o.o.

Tablica 49. Razvojni problemi i potrebe sustava odvodnje

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Iako se već dugi niz godina ulaže u njegovu izgradnju, potrebna su još izrazito velika ulaganja u sustav odvodnje na području županije kako bi se otklonio negativni utjecaj otpadnih voda na okoliš. Izgradnja sustava je i preduvjet za zaštitu vodenih resursa posebice u III. zoni zaštite izvorišta gdje otpadne vode iz naselja zbog neizgrađene kanalizacije uglavnom završavaju u tlu i površinskim vodama. 	<ul style="list-style-type: none"> • Novelacija <i>Studije odvodnje Međimurja</i>; • Izrada projektne dokumentacije za sustave odvodnje, završetak izgradnje sustava odvodnje u naseljima gdje je izgradnja započela te izgradnja sustava odvodnje i pripadnih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na područjima gdje još nisu izgrađeni.

2.2. ELEKTROOPSKRBA

- Distribucijsko područje *Elektra Čakovec* posluje u sastavu društva *HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. Zagreb*, kao jedna od teritorijalnih organizacijskih jedinica. Svoje planove održavanja i razvoja sustava *Elektra Čakovec* ostvaruje u okviru planova društva u čijem sastavu posluje. Glede sustava za distribuciju električne energije, *Elektra Čakovec* nadležna je za njegovo vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju. Teritorijalna nadležnost *Elektre Čakovec* poklapa se s granicama Međimurske županije.
- Električnom energijom opskrbljuje se cca 46.000 kupaca, čiji su struktura i broj prikazani u donjoj tablici:

Tablica 50. Struktura i broj kupaca električne energije u Međimurskoj županiji

	2007.		2008.		2009.	
	Broj kupaca	Prodaja [MWh]	Broj kupaca	Prodaja [MWh]	Broj kupaca	Prodaja [MWh]
Visoki napon	-	-	-	-	-	-
Srednji napon	54	68.351	56	72.789	59	76.959
Kućanstvo	40.307	119.319	40.720	124.148	40.995	129.085
Poduzetništvo	4.297	92.574	4.491	96.474	4.453	102.832
Javna rasvjeta	425	4.934	435	5.596	445	5.724
Ukupno	45.083	285.178	45.702	299.007	45.952	314.600

Izvor: HEP – DP *Elektra Čakovec*

stanje 31. prosinca 2009.

- Na graničnom području Međimurske i Varaždinske županije nalaze se dvije hidroelektrane, HE *Čakovec* i HE *Dubrava*, ukupne snage oko 160 MW.
- Postignuta vršna snaga je 55,54 MW, pa trenutno postoje dovoljni kapaciteti za preuzimanje energije i snage iz prijenosnoga sustava.
- Gubici električne energije (razlika preuzete i isporučene energije) iznose 5,72% što se smatra prihvatljivim.
- Izgrađenost postojeće elektroenergetske infrastrukture i njezini kapaciteti zadovoljavaju trenutne potrebe potrošnje. Dinamiku razvoja sustava diktirat će prije svega potrebe kupaca utvrđene kontinuiranim praćenjem stanja u sustavu, kao i okviri raspoloživih financijskih sredstava za realizaciju planova ulaganja.
- Određeni investicijski zahvati (kapitalni) grade se za potrebe dugoročnoga razvoja s ciljem osiguranja raspoloživosti energije i snage na određenom većem području, a njihova izgradnja planirat će se u skladu sa Studijom razvoja za narednih 20 godina i ukazanim potrebama potrošnje. Dugoročni razvoj usmjerava se prema tronaponskom sustavu 110/20/0.4 kV.

Tablica 51. Razvojni problemi i potrebe elektroopskrbe

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Gubici energije i snage u sustavu; • Nedovoljna spremnost sustava za prihvat proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora; • U nekim slučajevima nedovoljno zadovoljeni preduvjeti za daljnji razvoj sustava. 	<ul style="list-style-type: none"> • Provesti mjere za smanjivanje gubitaka energije i snage u sustavu; • Stvoriti uvjete za prihvat proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora; • U postojećim koridorima vodova i na lokacijama objekata (gornje) naponske razine 35 kV predvidjeti mogućnost izgradnje elektroenergetskih objekata naponske razine 110 kV; • U prostornim planovima jedinica lokalne samouprave predvidjeti lokacije novih elektroenergetskih građevina. Na taj način otvorit će se mogućnost dovođenja veće snage u pojedine energetske točke i osigurati sposobnost sustava da u skladu s potrebama razvoja gospodarstva odgovori na porast potreba kupaca za energijom i snagom.

2.3. PLINOOPSKRBA

- Prema pokrivenosti plinske mreže i broja priključaka županija je najbolja u Republici Hrvatskoj.
- Glavni plinski dovodi su iz pravca Varaždina i Koprivnice. Mreža je novija i u dobrom stanju.
- Sadašnji distributivni plinski sustav tehnički omogućuje korištenje plina za industrijski razvoj.

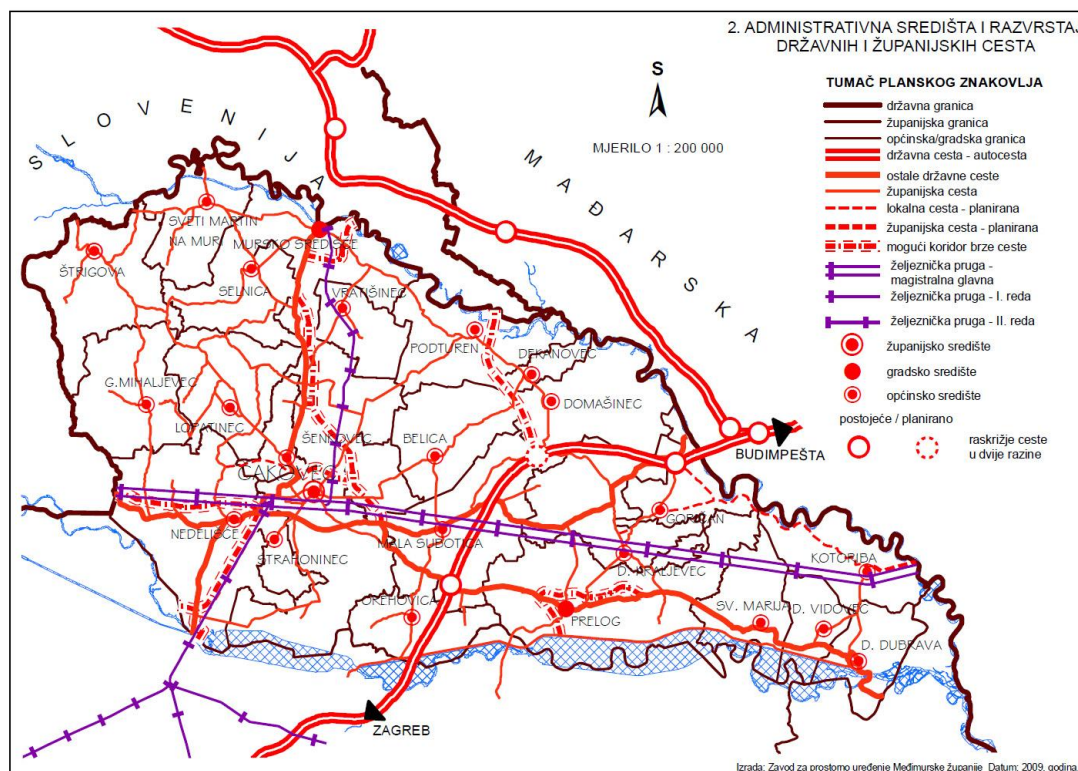
Tablica 52. Razvojni problemi i potrebe plinoopskrbe

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak značajnih razvojnih problema u sustavu opskrbe plinom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sustav opskrbe plinom kontinuirano pratiti i nadograđivati kako bi se osigurala sigurna i kvalitetna opskrba.

2.4. PROMET I PROMETNA INFRASTRUKTURA

- Područje Međimurske županije prometno je značajno jer se nalazi na tromeđi s Mađarskom i Slovenijom te na sjecištu međunarodnih prometnih tijekova. Kroz županiju prolazi dio autoceste Zagreb – Goričan, glavne prometnice koja povezuje središnju Europu s Jadranom.
- Na relativno malom prostoru nalaze se tri međunarodna cestovna i dva međunarodna željeznička granična prijelaza. Brzo povezivanje s europskim prometnim mrežama i prometnom mrežom ostalih dijelova Hrvatske važna je pretpostavka daljnjeg razvoja županije.

Slika 8. Administrativna središta i razvrstaj državnih i županijskih cesta

Izvor: Izmjene i dopune prostornog plana Međimurske županije, Službeni glasnik Međimurske županije broj 23/10

Cestovni promet

- Na području Međimurske županije ukupno je 615 km cesta sa suvremenim kolnikom. Udio ove cestovne mreže u cestovnoj mreži Republike Hrvatske je oko 1,97%. S obzirom na ostale pokazatelje (stanovništvo, površina...) cestovna struktura u Međimurskoj županiji može se ocijeniti vrlo dobrom, što znači da je mreža javnih cesta kvalitetom u gornjem dijelu hrvatskog prosjeka, no nedostaje kvalitetna povezanost dijelova županije (stanje 2009. godine).
- Međimurje s oko 120.000 stanovnika, ima razvijenu mrežu cesta i veliki broj registriranih osobnih vozila – prema podacima Policijske uprave međimurske njih 47.710 što je približno na svakih 2,5 stanovnika po jedan osobni automobil.
- Budući da dosadašnji javni prijevoz ne udovoljava u potpunosti potrebama stanovništva, stanovnici radije pribjegavaju vlastitom prijevozu što je s gledišta energetske učinkovitosti izrazito nepovoljno. Sustav javnog prijevoza putnika ne razvija se te ne može odgovoriti suvremenim izazovima razvitka gospodarstva i cijeloga društva.

Željeznički promet

- Željeznica je povijesno imala izrazito važan utjecaj na razvoj županije. Područjem županije prolaze: pruga od značaja za međunarodni promet M501 (MG 3) (Središće) Državna granica-Čakovec-Kotoriba-Državna granica (Murakeresztur); pruga od značaja za regionalni promet R201 (I 101) Zaprešić-Zabok-Varaždin-Čakovec; pruga od značaja za lokalni promet L101 (II 200) Čakovec-Mursko Središće-Državna granica (Lendava).

- Unatoč suprotnim trendovima na europskoj razini, u novije vrijeme željeznički promet gubi na važnosti, što je intenzivirano gubitkom važnosti koridora koji prolaze područjem županije, ukidanjem željezničkih linija te nedovoljnim ulaganjima u željezničku infrastrukturu.

Zračni promet

- Postojeće zračno pristanište za prihvat zrakoplova opće namjene i povremeni prijevoz (taxi) u Pribislavcu u sustavu zračnog prometa Hrvatske planira se unaprijediti u tercijarnu (2C) kategoriju.

Tablica 53. Razvojni problemi i potrebe prometa i prometne infrastrukture

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Postojeći prometni sustav, prvenstveno međugradska cestovna mreža i veze te mreže s postojećom cestovnom mrežom Republike Hrvatske mogu biti značajan ograničavajući faktor daljnjeg gospodarskog razvoja Međimurja; • Unutaržupanijski tranzitni promet danas je znatno većeg intenziteta čemu postojeće prometne mreže gradova nisu prilagođene, • Promet na prometnicama koje prolaze II. i III. zonom zaštite izvorišta ima potencijalno negativan utjecaj na podzemne vode. Zbog ranjivog vodonosnika velika opasnost prijeteći od prijevoza opasnih tvari; • Nisu postignuti uvjeti sigurnosti prometa za sve sudionike; • Ne postoji kvalitetan sustav lokalnoga javnog prijevoza stanovništva; • Sadašnja obilježja zračnog pristaništa ne udovoljavaju potrebnim uvjetima za zračne luke 2C kategorije; • Granični prijelazi nisu dovoljno iskorišteni za prometno povezivanje županije s prekograničnim područjima te gospodarski razvoj; • Zanemarivanje željezničkih koridora koji prolaze područjem županije te nedovoljne investicije u željezničku infrastrukturu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijediti prometni sustav definiranjem i osiguravanjem koridora te izgradnjom potrebnih prometnih pravaca i zaobilaznica; • Iznaci takve trase nove cestovne infrastrukture koje će omogućiti brzo odvijanje tokova cestovnog prometa unutar županije te proširiti mrežu lokalnih cesta; • Pri rekonstrukciji i izgradnji novih državnih cesta izgraditi sustav odvodnje i pročišćavanja oborinskih voda s kolnika državnih cesta koje prolaze II. i III. zonom zaštite izvorišta. Zabraniti prijevoz opasnih tvari lokalnim, županijskim i državnim cestama i željezničkim prugama bez provođenja odgovarajućih mjera zaštite u skladu s propisom o prijevozu opasnih tvari i izvan odobrenih koridora; • Izgraditi pješačko-biciklističke staze uz trase državnih i županijskih cesta na dionicama unutar naselja, a izvan naselja izgraditi biciklističke staze na onim dionicama gdje je biciklistički promet frekventan. Na glavnim prometnim pravcima osigurati prostor za servisne ceste za ostale sudionike u prometu osim motornih vozila (npr. poljoprivredna vozila); • Razviti kvalitetni sustav lokalnoga javnog prijevoza stanovništva kroz koncept integriranoga prometnog sustava (IPS); • Osigurati prostor za mogućnost razvoja zračne luke u 2C kategoriju proširenjem poletno-slijetne staze i pratećih sadržaja; • Realizirati granične prijelaze određene <i>Uredbom o graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj</i> (stalni granični prijelaz za pogranični promet u Preseki, cestovni granični prijelazi za međunarodni i međudržavni promet druge kategorije u Kotoribi i Podturnu), a bivši granični prijelaz Goričan staviti u

	<p>funkciju odmorišta na autocesti i/ili logističkog centra te omogućiti neposredan izlaz i ulaz na autocestu s tog pravca;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planiranjem razvoja željezničkog prometa u županiji voditi brigu o što boljoj povezanosti Međimurja s ostalim dijelovima države, kao i uključivanju u sustav željezničkog prometa Srednje Europe.
--	---

3. MINERALNE SIROVINE, OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST

3.1. MINERALNE SIROVINE

- Stijene na području županije nosioci su raznih mineralnih sirovina s ekološkom vrijednošću. U studiji *Resursne osnove mineralnih sirovina na području Međimurske županije* navedene su informacije za 80-tak ležišta mineralnih sirovina i eksploatacijska polja pojedinih sirovina.
- Budući da na prostoru Međimurske županije postoje brojna prostorna ograničenja te sagledavajući posljedice u prostoru koje nastaju površinskom eksploatacijom šljunka i pijeska, raspoloživi prostor pogodan za eksploataciju mineralnih sirovina u županiji ostaje ograničen. Proizvodne pogone koji u proizvodnom procesu koriste šljunak i pijesak kao osnovnu sirovinu (betonare, proizvodnja betonske galanterije, asfaltne baze i sl.) nužno je smjestiti unutar gospodarskih zona ili izvan građevinskog područja uz eksploatacijska polja mineralnih sirovina, zbog mogućih nepovoljnih utjecaja na okoliš.
- Građevni pijesci i šljunci zastupljeni su u područjima uz tokove rijeka Mure i Drave. Na tim prostorima županije aktivno je jedanaest eksploatacijskih polja. Njihovom eksploatacijom u pravilu nastaju vodene površine, za koje je osobito važno njihovo oblikovanje, kao i svrsishodna prenamjena nakon prestanka eksploatacije.
- Ciglarske gline smještene su u središnjem dijelu županije i za sada se eksploatiraju na eksploatacijskom polju „Šenkovec“ za potrebe ciglane. Zavisno o potrebama same ciglane na njenom širem području moguće je proširenje postojećih ležišta ili otvaranje novih.
- Na području Međimurske županije, temeljem rezultata istraživanja i odobrenja za eksploataciju energetske mineralnih sirovina, PPŽ određuje eksploatacijska polja Vukanovec, Vučkovec, Zebanec i Mihovljan 1 i 2. Daljnjim radovima na ispitivanju nalazišta nafte i plina moguće je utvrditi nova eksploatacijska polja nafte i plina. Za pokretanje eksploatacije mineralnih sirovina na odobrenim novim eksploatacijskim poljima potrebno je izgraditi sabirno transportni sustav.

Tablica 54. Razvojni problemi i potrebe mineralnih sirovina

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nerazvijenost proizvodnje s većom dodanom vrijednošću koja kao <i>inpute</i> koristi mineralne sirovine; • Ilegalni iskop mineralnih sirovina. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati proizvodnju s većom dodanom vrijednošću na temelju mineralnih sirovina (npr. betonare i cementare); • Spriječiti i sankcionirati ilegalni iskop mineralnih sirovina te sanirati površine nastale iskopom mineralnih sirovina.

3.2. OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST

- U prostorno-planskim dokumentima definirani su uvjeti za proizvodnju električne i toplinske energije iz biomase i bioplina.
- Provodi se praćenje potrošnje energenata i vode u školama i javnim zgradama u vlasništvu županije i gradova kroz Informacijski sustav gospodarenja energijom (ISGE).
- U pripremi je program sufinanciranja ugradnje solarnih sustava za kućanstva.
- Provedeno je niz projekata financiranih iz fondova Europske unije, nacionalnih fondova i drugih izvora financiranja usmjerenih na edukaciju i povećanje svijesti o potrebi ulaganja u obnovljive izvore energije i povećanja energetske učinkovitosti.

Tablica 55. Razvojni problemi i potrebe obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje <i>Energetskog plana županije</i> kojim bi se precizno odredila energetska bilanca Međimurske županije, potencijali za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te identificirali projekti iz područja OIE i energetske učinkovitosti; • Nedostatno poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i uvođenje mjera energetske učinkovitosti kao načina za povećanje energetske neovisnosti, ostvarenje ušteda i smanjenje negativnog utjecaja na okoliš.	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi <i>Energetski plan županije</i>; • Osmisliti i provoditi mjere za povećanje korištenja obnovljivih izvora energije (sunčeve energije, biomase i bioplina, geotermalne energije) te poticati energetske učinkovitost.

VI. UPRAVLJANJE RAZVOJEM

1. PROCJENA RAZVIJENOSTI MEĐIMURSKE ŽUPANIJE⁷

Razvijenost lokalnih i županijskih jedinica procjenjuje se indeksom razvijenosti, računa se kao ponderirani prosjek pet osnovnih društveno-gospodarskih pokazatelja: dohotka po stanovniku, stope nezaposlenosti, izvornih prihoda po stanovniku lokalnih odnosno županijskih jedinica, kretanja broja stanovnika i stupnja obrazovanosti. S obzirom na odstupanje od nacionalnog prosjeka, jedinica se razvrstava u pripadajuću skupinu.

Međimurska županija prema indeksu razvijenosti od 75,11% svrstana je na deseto mjesto, iza Zadarske županije, a ispred Koprivničko-križevačke, te je time posljednja županija u drugoj skupini razvijenosti (vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske). Promatrano na razini NUTS II regije Sjeverozapadne Hrvatske, Međimurja županija je pretposljednja odnosno peta, iza Krapinsko-zagorske županije. Ovaj rezultat ukazuje na potrebu unaprjeđenja razvijenosti.

Tablica 56. Indeks razvijenosti županija

Županija	Indeks razvijenosti i skupine		
	Indeks razvijenosti	Skupine	
Virovitička-podravska	20,51%	<75%	I.
Vukovarsko-srijemska	20,57%	<75%	I.
Brodsko-posavska	33,36%	<75%	I.
Bjelovarsko-bilogorska	35,17%	<75%	I.
Požeško-slavonska	43,95%	<75%	I.
Sisačko-moslavačka	48,50%	<75%	I.
Osječko-baranjska	52,88%	<75%	I.
Karlovačka	54,52%	<75%	I.
Ličko-senjska	55,48%	<75%	I.
Šibensko-kninska	63,30%	<75%	I.
Koprivničko-križevačka	64,32%	<75%	I.
Međimurska	75,11%	75-100%	II.
Zadarska	75,59%	75-100%	II.
Krapinsko-zagorska	87,72%	75-100%	II.
Splitsko-dalmatinska	89,09%	75-100%	II.

⁷ Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/2009), Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013., Uredba o indeksu razvijenosti (NN 63/10), Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 89/10)

Varaždinska	96,30%	75-100%	II.
Dubrovačko-neretvanska	107,93%	100-125%	III.
Zagrebačka	123,22%	100-125%	III.
Primorsko-goranska	142,32%	>125%	IV.
Istarska	156,13%	>125%	IV.
Grad Zagreb	187,54%	>125%	IV.

	Potpomognuta područja
--	-----------------------

Izvor: internetske stranice Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva <http://mrrsvg.hr>

Indeksom razvijenosti jedinice se također razvrstavaju u potpomognuta područja. Potpomognuto područje je područje Republike Hrvatske koje prema stupnju razvijenosti značajno zaostaje za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati. Potpomognuta područja definiraju se na razini jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Prema Zakonu o regionalnom razvoju (NN br. 153/09), potpomognuta područja obuhvaćaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje prema indeksu razvijenosti zaostaju više od 25% za nacionalnim prosjekom. Kao što je vidljivo iz donje tablice (osjenčano), u drugu skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% i 75% prosjeka Republike Hrvatske te se ubrajaju u potpomognuta područja, u Međimurskoj županiji je 14 od ukupno 25, što možemo smatrati nezadovoljavajućim.

Tablica 57. Indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave

JLS	Indeks	Skupina
Čakovec	103.37%	IV
Šenkovec	99.23%	III
Strahoninec	95.51%	III
Prelog	88.77%	III
Nedelišće	86.71%	III
Sveta Marija	82.06%	III
Donji Kraljevec	81.33%	III
Pribislavec	80.45%	III
Goričan	78.76%	III
Mursko Središće	76.53%	III
Sveti Juraj na Bregu	76.28%	III
Orehovica	52.21%	II.

Štrigova	64.77%	II.
Podturen	65.40%	II.
Selnica	66.04%	II.
Domašinec	67.08%	II.
Dekanovec	67.82%	II.
Sveti Martin na Muri	68.77%	II.
Gornji Mihaljevec	69.44%	II.
Mala Subotica	71.01%	II.
Belica	71.16%	II.
Vratišinec	72.49%	II.
Donji Vidovec	73.89%	II.
Donja Dubrava	76.80%	II.
Kotoriba	74.88%	II.

Izvor: internetske stranice Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva <http://mrrsvg.hr>

2. ODGOVORNE INSTITUCIJE / NOSITELJI UPRAVLJANJA RAZVOJEM

U nastavku je dan prikaz organizacija koje se smatraju nositeljima upravljanja razvojem u Međimurskoj županiji.

UPRAVNA TIJELA ŽUPANIJE, GRADOVA I OPĆINA

Glavna uloga u upravljanju razvojem pripada županu te Skupštini Međimurske županije koju čine izabrani zastupnici i donositelji odluka sa zadaćom promicanja razvoja Međimurske županije. Također, kao nositelji razvoja izdvajaju se upravna tijela, odnosno upravni odjeli Međimurske županije, ali i tri grada te dvadeset i dvije općine u županiji. Problemi s kojima se navedeni nositelji suočavaju jesu sljedeći:

- suradnja u oblikovanju i provedbi razvojne politike nije zadovoljavajuća;
- suradnja županijskih upravnih tijela s tijelima na centralnoj razini nije zadovoljavajuća;
- problem nedostatka djelatnika s visokom stručnom spremom u gradovima i općinama;
- instrumenti upravljanja razvojem – proračun, strateški razvojni dokumenti – potreba za vertikalnom povezanošću strateških dokumenata od lokalne preko regionalne do državne razine, na čemu se počelo raditi.

RAZVOJNE AGENCIJE

Kroz sudjelovanje na projektima financiranim iz pretpristupnih fondova Europske unije, REDEA i čakRA aktivno promoviraju međuregionalnu i prekograničnu suradnju. Ovo uključuje i sudjelovanje na projektima u svojstvu partnera, ali i pomoć pri prijavi projekata za zainteresirane strane koje im se obrate, što podrazumijeva pronalazak partnera u prekograničnom području, pripremu projektne prijave, te pomoć u implementaciji.

Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o.

REDEA je u obliku društva s ograničenom odgovornošću za regionalni razvoj i poslovne usluge osnovana Odlukom o prihvaćanju projekta regionalne razvojne agencije od strane Skupštine Međimurske županije na sjednici održanoj 27. veljače 2004. godine. Međimurska županija jedini je član i osnivač REDEA-e te je ona 2010. godine od strane Agencije za regionalni razvoj RH akreditirana kao regionalni koordinator.

Područje rada REDEA-e izravno je povezano s potrebama Međimurja, a obuhvaća sljedeća polja:

- podršku poduzetništvu – izrada poslovnih planova i investicijskih studija, informiranje o raspoloživim bespovratnim sredstvima, edukacija, podrška umrežavanju, usluge inkubacije;
- ruralni razvoj - izrada poslovnih planova i investicijskih studija, informiranje o raspoloživim bespovratnim sredstvima, edukacija;
- promicanje ulaganja – praćenje razvoja gospodarskih zona, razvoj imidža Međimurja kao ulagačkog odredišta, informiranje potencijalnih ulagača o mogućnostima ulaganja te podrška u pokretanju ulagačkog projekta;
- pripremu strateških dokumenata.

U ovom pretpristupnom periodu REDEA nastoji osigurati što je više moguće resursa iz EU fondova, posebice u gore spomenutim područjima. Uzevši u obzir kompleksnost upravljanja projektnim ciklusom (PCM), institucijama zainteresiranim za prijavu na natječaje raspisane od strane EU, REDEA pruža pomoć kroz sve faze procesa, u obliku edukacije, savjeta i pripreme potrebnih dokumenata.

Razvojna agencija Grada Čakovca – čakRA

Razvojna agencija Grada Čakovca čakRA osnovana je 20. travnja 2007. godine, od strane Grada Čakovca, kao jedinog osnivača i člana društva. Osnovni ciljevi osnivanja i osnovne aktivnosti Agencije sljedeći su:

- priprema projekata s područja turizma, kulture, komunalne infrastrukture, obrazovanja i zaštite okoliša za Grad Čakovec (Međimursku županiju) i za institucije Grada Čakovca (Međimurske županije) s ciljem dobivanja sredstava iz razvojnih fondova Republike Hrvatske i Europske unije;
- gospodarska promidžba Grada Čakovca (Međimurske županije) i privlačenje domaćih i stranih investicija u šire područje Grada Čakovca;
- stručna pomoć malom i srednjem poduzetništvu sa šireg područja Grada Čakovca (priprema investicijskih studija, studija izvedivosti i poslovnih planova, istraživanje tržišta, savjetodavne i marketinške usluge);

- priprema projekata javno-privatnog partnerstva za Grad Čakovec (Međimursku županiju) i zainteresirane jedinice lokalne samouprave sa šireg područja Grada Čakovca;
- priprema razvojnih projekata za jedinice lokalne samouprave, te za poljoprivredni i turistički sektor;
- razvoj cjeloživotnog obrazovanja kroz obrazovne institucije sa šireg područja Grada Čakovca;
- informiranje javnosti o procesu pristupa RH Europskoj uniji, organizacija seminara, radionica i konferencija na tu temu;
- prekogranična suradnja s razvojnim i potpornim institucijama (razvojne agencije, poduzetnički centri, inkubatori, tehno-parkovi i sl.) iz Slovenije, Mađarske i Austrije s ciljem povezivanja malog i srednjeg poduzetništva, jedinica lokalne samouprave, te institucija iz kulture, obrazovanja, komunalne infrastrukture, zaštite okoliša i turizma.

CIVILNO DRUŠTVO

Civilno društvo provodi velik broj projekata i aktivnosti važnih za razvoj Međimurske županije. Ima važnu ulogu u razvijanju i promoviranju suradnje na razvojnim projektima, koji se pokazuju uspješnima u zadovoljavanju potreba zajednice s obzirom na to da omogućuju osnaživanje i uključivanje samih korisnika u njihovu provedbu.

PRIVATNI SEKTOR

Privatni je sektor glavni pokretač razvoja i otvaranja novih radnih mjesta. Interese privatnog sektora zastupa Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Čakovec i Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Međimurja. U fazi formaliziranja strukture je Lokalno partnerstvo za zapošljavanje u koje su, uz Hrvatski zavod za zapošljavanje, Međimursku županiju i gradove, škole, razvojne agencije i dr., uključeni i veći poslodavci.

Privatnom sektoru nužno je omogućiti potreban okvir putem odgovorne i djelotvorne potpore javnog sektora, koja na taj način povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva, a konkurentno gospodarstvo otvara nova radna mjesta.

OSTALI SUBJEKTI

Veći ili manji utjecaj na upravljanje razvojem imaju (uglavnom u provedbi mjera) i razni državni fondovi, zavodi, agencije i uredi, kao što su Ured državne uprave Međimurske županije, Državna geodetska uprava, Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Hrvatska poljoprivredna agencija, vatrogasna zajednica, turističke zajednice, i drugi.

3. OBILJEŽJA I OCJENA STANJA

- Osim samih institucija i tijela koja čine institucionalni okvir, od prvenstvene je važnosti njihova osposobljenost za efikasno i efektivno upravljanje razvojem. Važna je i njihova koordinacija te horizontalna i vertikalna suradnja, tj. odnosi, komunikacija i koordinacija svih ključnih aktera upravljanja razvojem županije. Upravo su tu uočljiva bitna ograničenja i nedostaci u županiji:

- nedostatno ulaganje i poticanje na edukaciju ljudskih potencijala u ključnim područjima za upravljanje regionalnim razvojem;
- slaba suradnja županijskih upravnih tijela s drugim županijskim ustanovama, udrugama i komorama oko tema ključnih za razvoj županije.
- Osnovna svrha županijske razvojne agencije REDEA-e jest promicanje održivog razvoja Međimurja, doprinos otklanjanju sadašnjih razvojnih ograničenja te povezivanje gospodarskog, javnog i civilnog sektora, što zahtijeva specijalizaciju i reorganizaciju zbog velikog broja različitih aktivnosti i općenito prilagodbu sustava upravljanja regionalnim razvojem novim okolnostima.
- Strateško planiranje razvoja postupno je usvajano kroz izradu Regionalnog operativnog programa 2006.-2013., Strategiju ruralnog razvoja MŽ, te aktualne procese izrade ŽRS i Strategije razvoja ljudskih potencijala.
- Primijećena je veća učinkovitost javnih usluga u usporedbi s ostatkom Hrvatske (primjerice izdavanje građevinskih dozvola).
- Sustav praćenja učinkovitosti i vrednovanja razvojnih programa i projekata nije uspostavljen.
- Javni sektor nalazi se pred velikim izazovima – povećanja izdataka (i većih deficita), potražnje za kvalitetnim ljudskim potencijalima i sve zahtjevnijim korisnicima javnih usluga.
- Primjetna je proaktivnost odnosno porast interesa svih sektora (civilni, obrazovni, ...) za prijavu na natječaj za dodjelu sredstava EU pri čemu podršku pružaju razvojne agencije i Županija.
- Suradnja s drugim županijama unutar statističke regije po pitanju razvoja programa i projekta nije dovoljno iskorištena, a ključna je za daljnji razvoj posebno u kontekstu pristupanja EU.
- Najmanje razvijeni gradovi i najslabije razvijene općine, u kojima su razvojni problemi najveći, kao i potrebe za razvojnim ulaganjima, imaju najniže proračune, tj. raspolažu iznimno malim sredstvima za upravljanje razvojem. S prosječnim proračunom od 2-4 milijuna kuna nije moguće pokrenuti niti provesti znatnije razvojne programe. Ne postoji sustavna politika prema najslabije razvijenim dijelovima županije.
- Očekivani skorašnji ulazak u Europsku uniju donijet će promjene u vidu potreba za boljom organizacijom i koordinacijom različitih aspekata razvoja, te usklađivanjem sa smjernicama razvoja Europske unije, kako na najvišoj instanci, tako i na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Tablica 58. Razvojni problemi i potrebe upravljanja razvojem

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem u skladu s promjenama u okruženju; • Nepostojanje specijaliziranih programa kojima bi se podigla nedostatna razina znanja o upravljanju razvojem; • Slaba suradnja županijskih upravnih tijela s drugim županijskim ustanovama, udrugama i komorama; • Nedostatna suradnja sa županijama na NUTS II razini; • Loš protok informacija u tijelima regionalne 	<ul style="list-style-type: none"> • Razviti učinkoviti model upravljanja regionalnim razvojem koji uključuje reorganizaciju i specijalizaciju pojedinih institucija; • Podići razinu znanja i vještina za učinkovito upravljanje razvojem; • Poboljšati koordinaciju i protok informacija među općinama, gradovima i Županijom te popraviti suradnju na zajedničkim razvojnim programima te obvezati općine da obavještavaju Županiju o potpisanim sporazumima; • Intenzivnije uključiti gospodarsku i obrtničku

<p>samouprave;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatna komunikacija i praćenje informacija oko ključnih razvojno orijentiranih programa i projekata; • Nedostaje jedinstvena baza podataka o projektima; • Odsutnost praćenja i vrednovanja provedbe razvojnih programa i projekata; • Nepostojanje sustavna politika prema najslabije razvijenim dijelovima županije. 	<p>komoru i druge županijske institucije, strukovna udruženja i udruge pri osmišljavanju i raspravljanju o razvoju županije;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intenzivirati suradnju na NUTS II razini po pitanju razvoja programa i projekata; • Uspostaviti jedinstvenu bazu podataka o projektima u županiji te educirati korisnike informacijskog sustava; • Sustavno uvoditi praćenje i vrednovanje razvojnih programa i projekata; • Omogućiti REDEA-i da bude bitan čimbenik u lobiranju prema središnjim i međunarodnim institucijama, ali i drugim institucijama, razvojnim agencijama i sl. u drugim županijama; • Omogućiti stalan protok informacija između svih ključnih ureda/institucija u županiji i REDEA-e radi provedbe koordiniranih razvojnih inicijativa i programa; • Razviti sustavnu politiku prema najslabije razvijenim dijelovima županije.
--	---

4. PREKOGRANIČNA I MEĐUREGIONALNA SURADNJA

4.1. Obilježja

- Međimurska županija je, s obzirom na svoj geografski položaj, prirodno okrenuta prekograničnoj (Slovenija, Mađarska) i međuregionalnoj suradnji.
- Prekogranična i međuregionalna suradnja osobito je jačala otvaranjem programa suradnje financiranim iz fondova Europske unije.
- Na institucionalnoj razini najviše tijelo Međimurske županije nadležno za prekograničnu i međuregionalnu suradnju je Upravni odjel za gospodarstvo, promet i europske integracije, odnosno Odsjek za europske integracije čije su najvažnije nadležnosti:
  - poslovi koji se odnose na suradnju Županije s međunarodnim institucijama te regijama drugih država;
  - vođenje, nadzor i koordinacija izrade projekata koji se kandidiraju za financiranje iz fondova Europske unije;
  - rad na unaprjeđivanju suradnje županijskih tijela i udruga s područja županije s međunarodnim organizacijama i udrugama;
  - izrada akata o uspostavi suradnje s međunarodnim subjektima, regijama i drugim odgovarajućim lokalnim jedinicama;
  - stručni poslovi za potrebe Savjeta za europske integracije.
- Početak prekogranične i međuregionalne suradnje na projektnoj osnovi vezan je uz program za susjedstvo Mađarska - Hrvatska - Slovenija - INTERREG III A (kraj 2004.).
- Prekogranična i međuregionalna suradnja odvija se i na razini jedinica lokalne samouprave, javnih institucija, obrazovnih institucija i različitih udruga.

- Područja suradnje najčešće su kultura, turizam, zaštita okoliša, očuvanje tradicijskih vrijednosti, pitanja manjina i gospodarska suradnja.
- Osobito značajnu ulogu u aktivnostima i projektima prekogranične i međuregionalne suradnje imaju razvojne agencije (REDEA i ČAKRA).
- Primjetan je rast zanimanja za sudjelovanjem u projektima prekogranične suradnje (IPA: Prekogranična suradnja *Mađarska - Hrvatska* odobreno 16 projekata u kojima sudjeluju partneri iz MŽ).

Činjenica da je Međimurska županija usmjerena na intenziviranje prekogranične i međuregionalne suradnje vidljiva je iz popisa sporazuma čiji je potpisnik:

- *Sporazum o međusobnoj suradnji* – između Županije Zala i Međimurske županije, o njegovanju dobrosusjedskih odnosa te suradnji samouprava i ustanova, gospodarskih, poljoprivrednih, turističkih, kulturnih, znanstvenih, sportskih i građanskih organizacija (1995.);
- *Mješoviti odbor za suradnju Međimurske županije s pomurskim Hrvatima* - MŽ je osnovala ovaj Odbor s ciljem povezivanja Međimurja i pomurskih Hrvata tj. Hrvata koji žive u pograničnim područjima uz rijeku Muru (rujan 1997.);
- *Pristupanje Skupštini europskih regija* - Skupština europskih regija (Assembly of European Regions - AER) politička je organizacija za promicanje sudjelovanja regija u donošenju politika na europskoj razini te međuregionalnu suradnju između regija u Europi (1999.);
- *Savjet za europske integracije* - osnovan s ciljem rada na povezivanju Županije s europskim regijama te se bavi svim pravnim, gospodarskim i drugim implikacijama europskih integracija na razini županije (rujan 2000.);
- *Sporazum o osnivanju Euroregije Mura – Drava* - između Županije Zala, Županije Somogy i Međimurske županije s ciljem proširivanja gospodarskih i kulturnih veza, suradnje nacionalnih i etničkih manjinskih skupina, poticanja zaštite okoliša i dr. (studeni 2004.);
- *Sporazum o razvoju gospodarskih projekata* – između Pokrajine Štajerske (Republika Austrija), Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Varaždinske, Virovitičko-podravske i Međimurske županije (svibanj 2005.);
- *Sporazum o suradnji s Općinom Lendava* - kojim se želi unaprijediti međusobna suradnja radi zajedničkog gospodarskog i društvenog razvoja (ožujak 2009.);
- *Pristupanje Institutu europskih regija* (Institute of the Regions of Europe/Institut der Regionen Europas - IRE) - udruga koja povezuje gospodarske, pravne, kulturne i dr. jedinice lokalne uprave i samouprave (regije), institucije, organizacije i pojedince s čitavog europskog prostora. Naglasak na prekograničnoj regionalnoj suradnji pridonosi i olakšava dobivanje sredstava iz europskih fondova (studeni 2009.);
- *Pismo namjere* o prepoznavanju i uspostavljanju mogućih modela suradnje između RESOC-a Središnja Zapadna Flandrija i REDEA-e (studeni 2010.).

Tablica 59. Razvojni problemi i potrebe prekogranične i međuregionalne suradnje

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljni financijski kapaciteti udruga i ostalih organizacija koje su prihvatljivi partneri u EU 	<ul style="list-style-type: none"> • Prekograničnoj i međuregionalnoj suradnji dati značajno mjesto u okviru provedbe ŽRS;

<p>programima prekogranične suradnje (problem predfinanciranja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna koordinacija pri pripremi projekata (prijava sličnih projekata i preklapanje aktivnosti); • Nedovoljni stručni kapaciteti za pripremu i provedbu projektnih prijedloga, odnosno projekata za financiranje iz EU fondova; • Jezična barijera (osobito izraženo u suradnji s partnerima i potencijalnim partnerima iz Mađarske). 	<ul style="list-style-type: none"> • Fokusirati programe i projekte na područja i ciljeve koji su bitni za razvoj Međimurja; • Imenovati koordinacijski centar raznih županijskih tijela i jedinica lokalne samouprave za programiranje i provedbu suradnje i pripremu projekata za programe EU-a; • Osnovati fond za sufinanciranje aktivnosti u projektima financiranim od EU; • Jačati kapacitete za pripremu prijedloga za EU i druge programe prekogranične i međuregionalne suradnje, za provedbu tih programa kao i njihovo praćenje i vrednovanje; • Prijenos tuđih iskustava u prekograničnoj i međuregionalnoj suradnji, pripremi i provedbi razvojnih projekata.
--	--

REZULTATI PROVOĐENJA PRIJAŠNJIH STRATEGIJA

Regionalni operativni program Međimurske županije

Najvažniji srednjoročni razvojni dokument Međimurske županije za razdoblje 2006. - 2013. godine je *Regionalni operativni program Međimurske županije*. ROP definira razvojne ciljeve, prioritete i mjere prema kojima su do sada usmjeravana ulaganja iz EU fondova, vlastitih županijskih i lokalnih izvora kao i drugih dostupnih izvora.

Ideja o pokretanju ROP-a datira iz prosinca 2004. kada je REDEA inicirala i organizirala dvije radionice na temu Partnerstvo i njegova uloga u razvojnim procesima. Nakon odluke Županijskog poglavarstva o izradi ROP-a, zadatak za operativno provođenje preuzela je Regionalna razvojna agencija Međimurje - REDEA. Strateški dokument pripreman je kroz niz radionica i konzultacija kroz podgrupe i plenarno. Podgrupe su pokrivala područja gospodarstva, društvenih djelatnosti, prirodnih i izgrađenih resursa i upravljanja razvojem.

Iako još uvijek aktualan, ROP dobiva ažuriranog nasljednika u *vidu Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.* Pregled rezultata prema mjerama definiranim u ROP-u bio je sastavni dio procesa izrade županijske razvojne strategije. Kompletan pregled dosadašnjih rezultata predstavljen je u Dodatku 3.

Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije

Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije koja definira viziju, ciljeve i usmjerenje ruralnog razvoja Međimurja te sadrži odgovarajuće preporuke i primjenjive mjere dovršena je i javnosti predstavljena 2009. godine.

Iako akcijski plan za provedbu Strategije još nije dovršen, pomaci koji su ostvareni u sektorima poljoprivrede i turizma koji su dominantno zastupljeni u Strategiji ruralnog razvoja također su uključeni u pregled rezultata u Dodatku 3., obuhvaćeni kroz mjere ROP-a.

Prostorni plan Međimurske županije

Prostorni plan Međimurske županije osnovni je dokument kojim se regulira namjena i korištenje prostora te određuju uvjeti uređenja prostora za zahvate u prostoru od državnog i županijskog značaja. Donesen je 2001. godine, a u kasnijim izmjenama i dopunama primijenjena su načela prostornog uređenja navedena u Zakonu i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske te ciljevi korištenja i uređenja prostora u Međimurskoj županiji. *Regionalni operativni program Međimurske županije* u potpunosti je usklađen s Prostornim planom Međimurske županije te su stoga rezultati prikazani u Dodatku 3. ujedno primjenjivi i na ovaj dokument.

Strateški planovi općina

Opisi i ocjene stanja razvoja, prioriteta i predviđenih mjera definirani su i programima ukupnog razvoja (PUR) općina. Uglavnom su strateški programi razvoja općina neusklađeni s potencijalnim izvorima financiranja, što, posljedično, dovodi do relativno niske uspješnosti u provedbi.

Kod izrade financijskog plana za provedbu županijske razvojne strategije općine su dostavile svoje proračune i planove razvojnih programa za razdoblje do 2013. godine kako bi se postigla što bolja usklađenost izvora financiranja i planiranih razvojnih projekata.

Iskustva Jedinice za provedbu ROP-a Međimurske županije:

Regionalnim operativnim programom Međimurske županije predloženo je da se Jedinica za provedbu projekata nalazi unutar REDEA-e. Predviđeno je i da REDEA bude zadužena za učinkovito komuniciranje između Skupštine MŽ, Partnerskog odbora za razvoj županije i drugih interesnih skupina u tom procesu, kao i za rad i unaprjeđenje partnerstva u Međimurskoj županiji.

Kroz prethodni period, REDEA je uz koordinacijsku ulogu aktivno pružala i podršku organizacijama u županiji u pripremi projekata u skladu sa smjernicama EU. Neka od najvažnijih iskustava u cijelom procesu bila su sljedeća:

- Strateški pristup planiranju regionalnog razvoja (izrada ROP-a) pokazao se vrlo zahvalnim, jer je zahvaljujući ROP-u i pozivanju na prioritete i mjere ROP-a ostvaren velik broj razvojnih projekata na razini čitave županije koji su financirani bespovratnim sredstvima EU.
- Provedba ROP-a bila je povezana s realizacijom projekata koji podržavaju razvoj gospodarstva, međutim, isto je tako ovisna i o svakodnevnom radu svih onih dionika koji su na bilo koji način uključeni u razvojne procese u Međimurskoj županiji, kako u javnom, tako i u civilnom i privatnom sektoru. Na taj segment u narednim je fazama provedbe županijske razvojne strategije potrebno staviti jači naglasak.
- Važnost partnerstva i participativni pristup prepoznat je u dosadašnjoj provedbi kao ključan moment: jačanje međusektorske suradnje ključ je za pravilno identificiranje problema i mogućnosti njihova rješavanja te ćemo i dalje ustrajati na tom pristupu.
- Međusobna povezanost svih gospodarskih sektora iziskuje holistički pristup prilikom planiranja projekata i potrebu za snažnom koordinacijom svih razvojnih inicijativa na razini županije.
- U dosadašnjoj provedbi ROP-a, vrlo vjerojatno i zbog činjenice što partnerski odbor, kao tijelo unutar sustava za provedbu ROP-a koje je bilo osnovano tijekom procesa pripreme ROP-a, nije zaživio kao provedbena jedinica, nisu svi dionici prepoznali „vlasništvo“ nad ROP-om i prihvatili ga kao okvir za planiranje i provedbu svojih aktivnosti. Buduće partnersko vijeće tu će imati ključnu ulogu koja se neće očitovati samo u koordinaciji, već bi trebala pridonijeti i jačoj prepoznatljivosti županijske razvojne strategije kao referentnog dokumenta u planiranju aktivnosti na razini cijele županije među svim dionicima. Partnersko vijeće bit će formirano od aktivnih sudionika koji su kroz sektorske radne skupine bili uključeni u proces izrade razvojne strategije (do najviše 20 predstavnika svih sektora).
- Nepostojanje referentnog okvira za regionalni razvoj na nacionalnoj razini dovelo je do otežanog usklađivanja prema gore (sve do donošenja Zakona o regionalnom razvoju i Strategije o regionalnom razvoju).
- Nedostatak ljudskih resursa za pripremu i provedbu projekata i dalje je evidentan - sve veći interes dionika za prijavljivanjem projekata na programe EU dovodi do stvaranja uskog grla u razvojnim agencijama i kod nekoliko drugih institucija zbog nemogućnosti da se svima pomogne u pripremi projektne dokumentacije ili kasnije u fazi provedbe.

- Generalno znanje o mogućnostima financiranja projekata kroz pretpristupne i druge fondove i dalje je nisko te je potrebno sustavno raditi na jačanju ljudskih kapaciteta na ovom području.
- Slaba decentralizacija sredstava i neusklađenost financijskog okvira i planiranih mjera i projekata iz ROP-a na svim razinama imala je za posljedicu odustajanje od određenih projekata i inicijativa koji su bili planirani u ovom razdoblju.

SWOT ANALIZA

SNAGE	SLABOSTI
<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontinuiran rast i razvoj grupe MSP-a koja ostvaruju visok udjel dodane nove vrijednosti, konkurentna su i izvozno orijentirana (posebno u metaloprerađivačkoj industriji), ulažu u razvoj te vežu uz sebe velik broj kooperanata; • Snažna tradicija obrtništva; • Graditeljstvo koje uz tradiciju i kapacitete ima strategiju razvoja; • Prisutnost brojnih stranih kompanija kao važnog faktora privlačenja direktnih stranih ulaganja (FDI) ali i ukupnog gospodarskog razvoja; • Konkurentnost Međimurske županije na nacionalnoj i međunarodnoj razini na visokom nivou; • Povoljni uvjeti za razvoj ICT sektora (postojanje MEV-a, TIC-a, MIT-a, velik udio građana koristi moderne tehnologije, dostupnost visokog obrazovanja iz područja računarstva); • TIC Međimurje i inkubator koji za cilj ima tehnološki razvitak regije; • Postojanje velikog broja gospodarskih zona; • Potporne institucije koje svojom ekspertizom, savjetničkim uslugama i projektima potpomažu razvoj malih i srednjih poduzeća. <p><u>Poljoprivreda</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretežno ruralno područje s odličnim uvjetima za poljoprivrednu proizvodnju, osobito za voćarstvo (velik udio plantažnih voćnjaka), povrtlarstvo i vinogradarstvo; • Prehrambena industrija u kojoj je niz konkurentnih tvrtki s uspješnim rastom i razvojem, te značajnim izvozom i koje uz sebe vežu značajan broj kooperanata iz županije; • Rastuća specijalizacija u poljoprivredi; • Kontinuirana proizvodnja kvalitetnih vina s prepoznatljivošću na tržištu te organizirana proizvodnja voća i povrća sa značajnim udjelom u nacionalnoj proizvodnji i potrošnji; • Razvoj autohtonih tradicijskih proizvoda i usluga <p><u>Turizam</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobro očuvan okoliš i dobar geografski položaj; 	<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljna gospodarska struktura - značajan udio zastarjelih, niskoakumulativnih, radno-intenzivnih industrija (tekstilna i obućarska); • Povećanje stope propadanja poslovnih subjekata i povećanje stope nezaposlenosti; • «Razdrobljenost» gospodarstva, individualizacija poduzetnika i nedostatak programa za povezivanje i umrežavanje MSP-a; • Nedovoljna suradnja gospodarstva s visokoškolskim i istraživačkim institucijama; • Nepripremljenost poduzetnika za ulazak RH u EU; • Porast parafiskalnih nameta u nekim JLS-ima; • Najniže plaće u gospodarstvu u usporedbi s drugim HR županijama; • Niska produktivnost rada u odnosu na druge županije iste ili slične razine konkurentnosti; • Velik broj nezaposlenih niske razine obrazovanja s lošom perspektivom zapošljavanja; • Gospodarske zone su pretežno male površine i nisu prikladne za velike investitore; • Niski koeficijent izgrađenosti u poslovnim zonama. <p><u>Poljoprivreda</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Usitnjeni poljoprivredni resursi (zemljišta, mali proizvođači); • Uglavnom ekstenzivna stočarska proizvodnja s iznimkom peradarstva; • Relativno niska obrazovna struktura i informatička nepismenost većine poljoprivrednika koja vodi i slabijem korištenju suvremenih tehnologija; • Neorganizirani nastup proizvođača na tržištu; • Uzgajanje poljoprivrednih kultura s lošim odnosom uloženog i dobivenog; • Teško pronalaženje zainteresirane radne snage u poljoprivredi i sve manje ciljanog bavljenja poljoprivredom; • Nedostatak koordinacije u razvoju poljoprivrede i turizma s ciljem komplementarnosti konačne ponude i nastupa na tržištu. <p><u>Turizam</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna prepoznatljivost Međimurja kao turističke destinacije;

- Izvršna konfiguracija tla pogodna za ruralni turizam;
- Bogatstvo i autentičnost prirodne i kulturno-povijesne baštine (mjesta, građevine, folklor, običaji, kulinarnost, glazba i dr.);
- Radišnost, poduzetnost i gostoljubivost stanovnika Međimurja;
- Povećanje broja visoko kvalitetnih usluga – spa i wellness , golf i raznorazni sportski tereni;
- Sve veći broj uspješnih projekata vezanih uz diversifikaciju turističke ponude.

Društvene djelatnosti

- Dobra razvijena teritorijalna mreža osnovnih škola;
- Kvaliteta srednjoškolskog obrazovanja iznad prosjeka države;
- Dostupnost edukacije kroz visokoškolsko obrazovanje (Čakovec, blizina Varaždina i Zagreba);
- Rad i razvoj Međimurskog veleučilišta u Čakovcu;
- Pokrenuta suradnja obrazovanja i gospodarstva i drugih aktera kroz Lokalno partnerstvo za zapošljavanje;
- Dobra pokrivenost primarnom zdravstvenom zaštitom;
- Sustavno provođenje aktivnosti vezanih uz prevenciju;
- Dobra infrastrukturna izgrađenost ambulanata, obnovljena i proširena Županijska bolnica Čakovec;
- Važnost OCD-a i jačanje njihovog djelovanja u razvoju civilnog društva i ukupnog razvoja županije;
- Velik broj kulturnih spomenika;
- Bogata kulturna baština – materijalna i nematerijalna.

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

- Podzemna voda visoke kakvoće i izdašnosti;
- Bogatstvo vodenih resursa - rijeke Mura i Drava;
- Postojanje geotermalnih bušotina sa značajnim procijenjenim potencijalom geotermalnih voda koji se može koristiti za zdravstvene i turističke namjene i za dobivanje toplinske energije;
- Organizirano odvojeno skupljanje otpada po kućanstvima u sve većem broju općina i gradova;
- Dobra izgrađenost vodoopskrbnog sustava (99%);
- Prema pokrivenosti plinske mreže i broju priključaka Međimurska županija je vodeća u RH;
- Dobar geoprometni položaj i povezanost s međunarodnim prometnim tokovima (autocesta A4 Goričan-Zagreb).

- Nedostatak adekvatnih kadrova sa specifičnim znanjima i sposobnostima;
- Slaba međusobna povezanost turističkih subjekata;
- Nedovoljan protok informacija i nepostojanje integralnog informacijskog sustava o turističkoj ponudi na razini županije;
- Nedovoljna aktivnost javnog sektora (JLS, turističke zajednice) u stvaranju prilika i privlačenju poduzetnika u turizam te kvalitetnoj promociji ponude;
- Nedovoljan broj smještajnih kapaciteta na obiteljskim gospodarstvima;
- Nedostatna iskorištenost prirodne baštine kao resursa za ruralni razvitak;
- Vrlo slabo turističko obrazovanje lokalnog stanovništva.

Društvene djelatnosti

- Prosječno niska obrazovna struktura stanovništva;
- Nedovoljna usklađenost različitih sustava koji provode aktivnosti profesionalnog usmjeravanja;
- Nedovoljno korištenje programa mobilnosti;
- Porast nezaposlenosti nestručne radne snage;
- Velika opterećenost i nedovoljan broj liječnika;
- Preopterećenost i nedostatak opreme, otežana nabava nove opreme;
- Nedovoljna koordinacija između ambulanti primarne zdravstvene zaštite, hitne medicinske pomoći i Županijske bolnice (neracionalna obrada...);
- Nedostatak ljudskih potencijala za djelatnost socijalne skrbi, nedovoljna edukacija udomitelja;
- Nedostatak učinkovitog i uspješnog rješavanja socijalnih i gospodarskih problema socijalno ugroženih skupina, posebno Roma;
- Loša međusobna suradnja OCD-a kao i suradnja s drugim sektorima;
- Nedostatna znanja/vještine članova OCD-a;
- Nedostatak inventarizacije i valorizacije kulturno-povijesnog naslijeđa, devastacija i neodržavanje kulturne i graditeljske baštine;
- Nepostojanje konzervatorskog odjela za zaštitu kulturne baštine na razini županije.

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

- Neizgrađenost sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na cijelom području županije;
- Loša kvaliteta podzemne i površinske vode unutar naselja;
- Nesanirane vodene površine nakon eksploatacije rudnih bogatstava šljunka i pijeska, koje se često pretvaraju u divlja odlagališta;
- Gubici vode unutar vodoopskrbnog sustava;
- Nepostojanje *Plana upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županije*;
- Vrlo niska šumovitost, usitnjenost šumskih površina, nepostojanje Programa gospodarenja privatnim šumama, zanemarivanje opće korisne funkcije šuma (ekološke i socijalne);
- Onečišćenje i degradacija tla nekontroliranom uporabom kemijskih sredstava u poljoprivredi, odlaganjem otpada na nelegalna odlagališta. Erozivni procesi na području Gornjeg Međimurja;
- Loš sustav javnog prijevoza;
- Neprilagođenost postojećih prometnih mreža gradova sve jačem unutaržupanijskom tranzitnom

<p><u>Upravljanje razvojem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rast i razvoj institucija za upravljanje regionalnim razvojem; • Proaktivnost sudionika u regionalnom razvoju u korištenju sredstava EU fondova; • Rastuća prekogranična suradnja sa Slovenijom, Mađarskom u razmjeni informacija, gospodarstvu, pripremi zajedničkih projekata i kulturi, zajedničkim nastupima na sajmovima itd.; • Veća učinkovitost javnih usluga u usporedbi s prosjekom RH; • Uključenost dionika i usvojeno znanje o strateškom planiranju. 	<p>prometu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postojeće trase državnih i županijskih cesta u Međimurskoj županiji ne zadovoljavaju tehničkim elementima - na dionicama kroz naselja nisu u potpunosti izgrađene pješačke i biciklističke staze. <p><u>Upravljanje razvojem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem; • Nedovoljna koordinacija, komunikacija i protok informacija između ključnih aktera i razvojnih institucija, te županijske uprave i jedinica lokalne samouprave; • Manjak dovoljno osposobljenih kadrova i znanja za efikasno upravljanje razvojem i uključivanje u međunarodne razvojne programe; • Nedostatna suradnja sa susjednim županijama na pripremi i provođenju zajedničkih razvojnih projekata; • Nedovoljna pripremljenost ključnih dionika za ulazak u EU; • Nedovoljno financijskih instrumenata za poticanje provedbe projekata na lokalnoj i regionalnoj razini; • Nedostatna politika prema potpomognutim područjima.
--	--

PRILIKE	PRIJETNJE
<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Osnaživanje razvoja MSP-a i velikih tvrtki kroz umrežavanje poduzetnika, razvoj ljudskih resursa, razvoj tehnološke i poduzetničke infrastrukture, inovacije, razvoj novih proizvoda, jačanje uloge TIC- a i MEV-a, poboljšanje uvjeta za privlačenje stranih investicija itd.; • Prekograničnu suradnju iskoristiti za financiranje gospodarskih projekata i privlačenje stranih investicija; • Povećanje izvoznog potencijala; • Razvoj rastuće kulture inovacija i kreativnosti kao prilika za komercijalizaciju inovacija i osnivanje novih tvrtki temeljenih na visokim tehnologijama; • Razvoj klastera okupljenih oko vodećih poduzeća; • Poticanje razvoja novih poslovnih usluga radi potpore novoosnovanim poduzećima, inovatorima i visokotehnološkim tvrtkama; • Promicanje i poticanje snažnijeg povezivanja između poslovnih subjekata i razvojnih institucija kako bi se omogućila razmjena ideja i povećale mogućnosti financiranja; • Razvojem Poslovnog parka Međimurje omogućava se razvoj sektora temeljenih na novim tehnologijama, kao i sektora u razvoju – ICT, nanotehnologija, energetika, logistika i poslovne usluge. 	<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurencija u tradicionalnim industrijama (tekstilna i obućarska) iz EU, Kine i drugih zemalja, osobito onih s izdašnjim državnim potporama za izvoznike (nakon pristupanja EU); • Brzi razvoj novih tehnologija, menadžmenta i organizacije u svijetu, za čije su praćenje i uvođenje potrebna stalna i velika ulaganja; • Otežan pristup izvorima financiranja; • Nedovoljno brz proces kvalitetne organizacije katastra i zemljišnih knjiga – nemogućnost prihvatanja investicija; • Konkurencija u vidu privlačenja investicija u sklopu poslovnih/gospodarskih zona u drugim županijama te inovacijskih i tehnoloških kompetencija u dr. županijama, Zagrebu te obližnjim susjednim regijama

Poljoprivreda

- Porast potražnje za kvalitetnim regionalnim proizvodima prepoznatljivog identiteta (vina, voća, povrća) na domaćem i stranom tržištu;
- Zamah agroturizma iskoristiti za jačanje proizvodnje i preradu visokokvalitetnih poljoprivrednih i drugih proizvoda i usluga;
- Prilagođavanje uvjetima EU pruža «šansu» opstanka i razvoja i malim ruralnim gospodarstvima (zaokret nacionalne poljoprivredne politike);
- Razvojni projekti u sektoru poljoprivrede (nacionalni, međunarodni, lokalni) usmjereni na prijenos znanja, vještina i tehnologije;
- Poboljšanje funkcioniranja zemljišnog tržišta u poljoprivredi (raspolaganje poljoprivrednim zemljištem, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa nad poljoprivrednim zemljištem).

Turizam

- Privlačenje novih turista ulaskom u EU;
- Kvalitativna diferencijacija - specijalizacija i brendiranje proizvoda;
- Rast turizma u RH iskoristiti za jačanje proizvodnje i preradu visokokvalitetnih proizvoda i usluga, te za razvoj seoskog, rekreativnog, kulturnog i zdravstvenog turizma.

Društvene djelatnosti

- Provedba nacionalnih programa (međunarodni, nacionalni, privatni) za dodatno obrazovanje i stručno osposobljavanje za potrebe gospodarstva;
- Povezivanje visokoškolskih ustanova u bližem okruženju i EU;
- Pojednostavljena procedura školovanja na inozemnim obrazovnim institucijama nakon ulaska u EU.
- Informatizacija i modernizacija zdravstvenog sustava putem nacionalnih programa nadležnog Ministarstva;
- Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje života socijalno ugroženih skupina (zapošljavanje, obrazovanje, zdravstvena zaštita i dr.), te jače uključivanje romske populacije u društvene i gospodarske procese kroz programe za razvoj manjina iz izvora EU i drugih međunarodnih izvora;
- Jačanje udruga kroz njihovo uključivanje u pripremu i provedbu projekata financiranih EU fondovima.
- Promjene u preferencijama građana i turista u vidu vrednovanja kulture;
- Primjena novih tehnologija u prezentaciji kulturne i povijesne baštine.

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

- Kakvoća i izdašnost podzemnih voda nadilazi regionalne okvire;
- Provedba projekata i programa financiranih iz nacionalnih i fondova EU u području zaštite prirode i unaprjeđenju upravljanja prirodnom baštinom;

Poljoprivreda

- Elementarne nepogode (nepostojanje zajedničkog međunarodnog sustava ranog uzbunjivanja);
- Jaka konkurencija, kako nacionalna, tako i međunarodna (koja će osobito ugroziti brojne nekomercijalne poljoprivredne proizvođače), osobito nakon ulaska u EU (ukidanje carina na poljoprivredno-prehrambene proizvode, izuzimanje određenih potpora za poljoprivredu);
- Negativna slika poljoprivrede i bavljenja poljoprivredom koja može prouzročiti daljnji rast nezainteresiranosti mladih da ostanu na selu i bave se poljoprivrednom proizvodnjom.

Turizam

- Neiskorištavanje prilika može dovesti do zaostajanja i nemogućnosti preuzimanja leaderske pozicije u raznim vidovima turističke ponude kontinentalne Hrvatske;
- Konkurencija slijedom bolje ponude u drugim županijama kontinentalne Hrvatske te u obližnjim regijama susjednih zemalja;
- Ograničenja u kriterijima prijave na natječaje EU (npr. razvrstavanje naselja u turističke razrede, IPARD).

Društvene djelatnosti

- Gubitak ljudskih resursa - emigracija stanovništva uslijed većih mogućnosti i boljih prilika za rad i život mladih obrazovanih ljudi izvan Međimurske županije - jačanje „odljeva mozgova“;
- Nedovoljna fleksibilnost obrazovnog sustava (vertikalna prohodnost);
- Neučinkovita podrška razvoju zajednice Roma (neučinkovita provedba Nacionalnog programa za Rome, drugih državnih programa);
- Nedostatna državna financijska sredstva za financiranje potreba.

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

- Ugroženost podzemnih voda od akcidentnih situacija nastalih prijevozom opasnih tvari u neposrednoj blizini II zone zaštite izvorišta;
- Porast cijene električne energije i drugih energenata može negativno djelovati na gospodarstvo i

- Privođenje kraju procesa upravljanja otpadom kroz međuzupanijske programe;
- Iskorištavanje prednosti geoprometnog položaja – razvoj specifičnih, potpornih poslovnih usluga (cargo centar, logističke usluge).

Upravljanje razvojem

- Nastavak procesa povezivanja i umrežavanja razvojnih agencija i institucija radi zajedničkog razvoja širih regija kroz intenzivnije uključivanje u bilateralne, EU programe i projekte;
- Jačanje svijesti i spremnosti većeg dijela nosioca razvoja za dogovaranje oko vizije i strategije razvoja i za učinkovitije upravljanje razvojem;
- Pozitivne promjene u koordinaciji regionalnog razvoja na državnoj razini (zakonodavni okvir je postavljen, predstoji provođenje);
- Očekivani skorašnji ulazak u Europsku uniju donijet će promjene u vidu potreba za boljom organizacijom i koordinacijom različitih aspekata razvoja, te usklađivanjem sa smjernicama razvoja Europske unije, kako na najvišoj instanci, tako i na nacionalnoj i regionalnoj razini.
- Mogućnosti za financiranje projekata na nacionalnoj i međunarodnoj razini (osobito velikih infrastrukturnih projekata) – fondovi EU u fokusu.

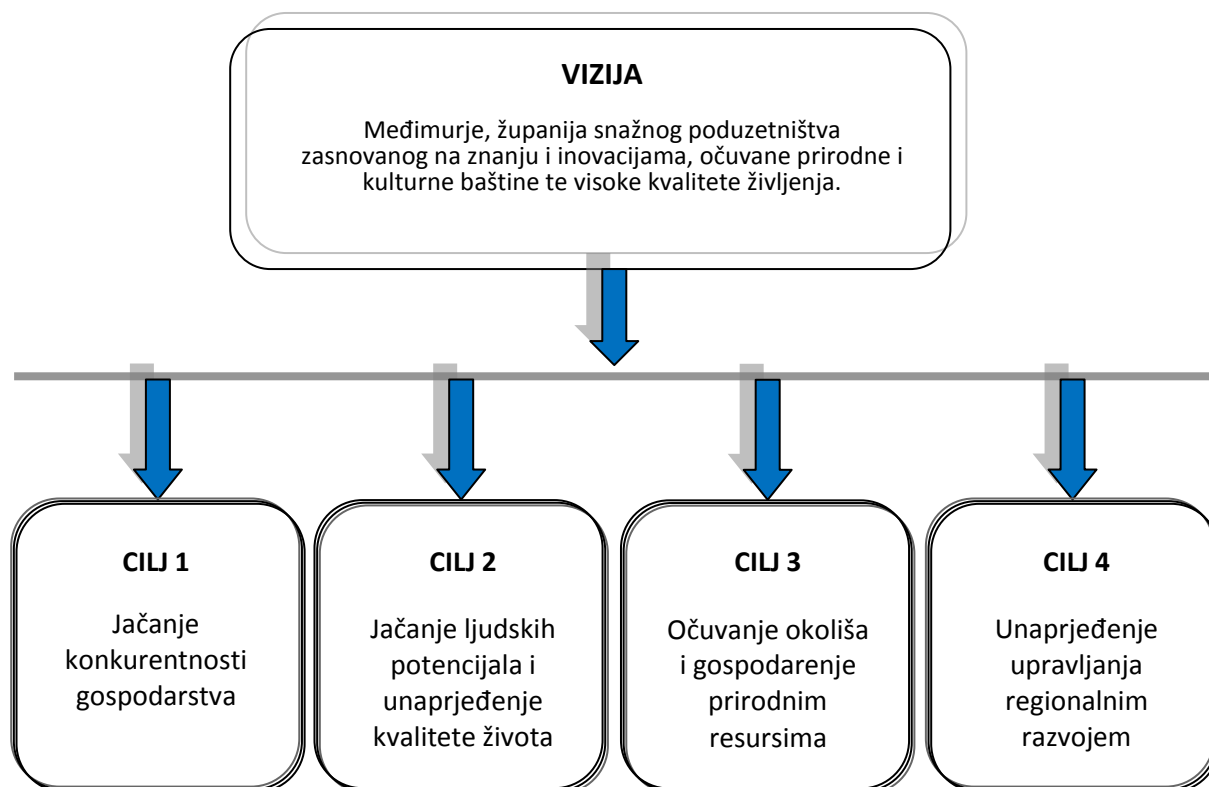
standard života građanstva;

- Zahtjevna procedura za pokretanje proizvodnje energije iz OIE te potrebna velika inicijalna ulaganja u projekte OIE i EnU;
- Gubitak važnosti željezničkih koridora koji prolaze kroz Međimurje i nedostatna ulaganja u željezničku infrastrukturu mogu negativno utjecati na budući razvoj županije.

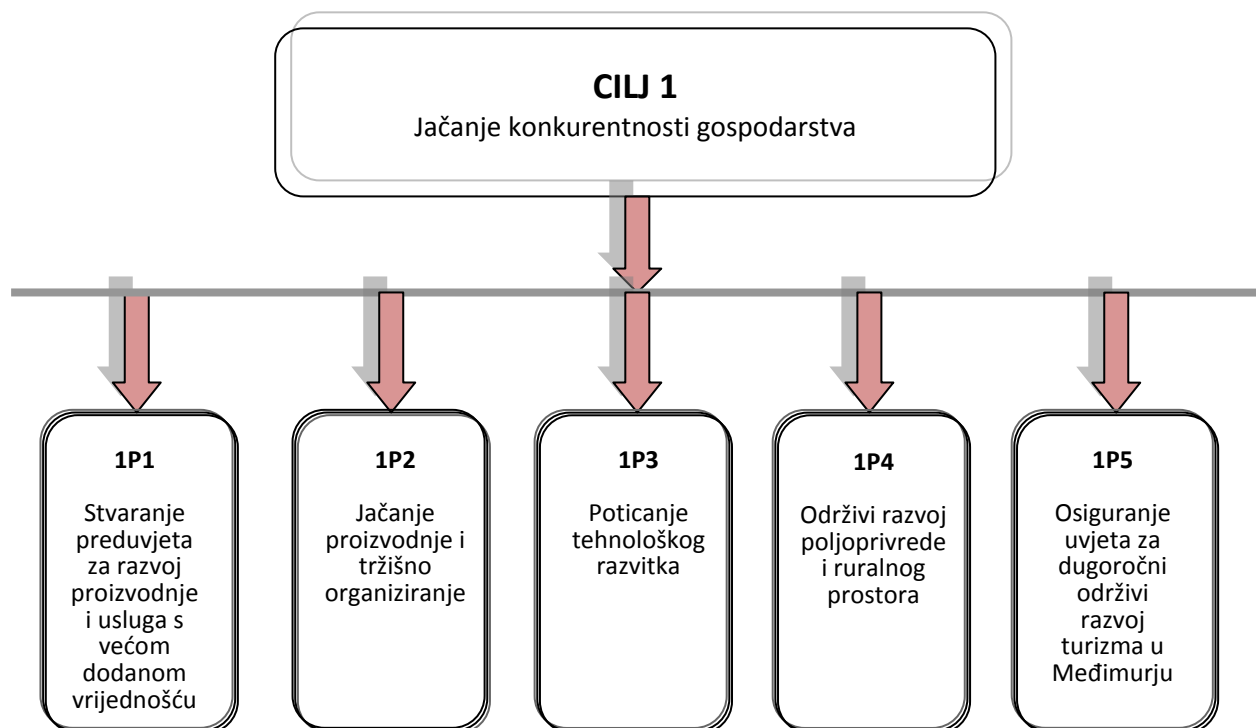
Upravljanje razvojem

- Politički uvjetovano (s centralne razine države) regionalno organiziranje i koncentracija investicija, institucija i upravljanja (državne institucije, gospodarska infrastruktura, zdravstvo, školstvo), povećavanje obveza jedinica lokalne samouprave;
- Nedostatna i nepravodobna pripremljenost državne razine za sudjelovanje u programima EU i drugim međunarodnim programima i nedovoljno procesiranje tih programa prema županiji;
- Slaba komunikacija i povezanost između politike i gospodarstva između centralne i regionalne/lokalne razine;
- Najavljivana reforma lokalne samouprave;
- Pripremljenost i osposobljenost susjednih i drugih županija za uključivanje u međunarodne razvojne projekte (dogovoreni programi i projekti, organizacija i ljudski potencijali);
- Ograničen pristup izvorima financiranja (zbog NUTS 2 regija koja uključuje Grad Zagreb) – posebno relevantno za strukturne fondove i Kohezijski fond.

VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

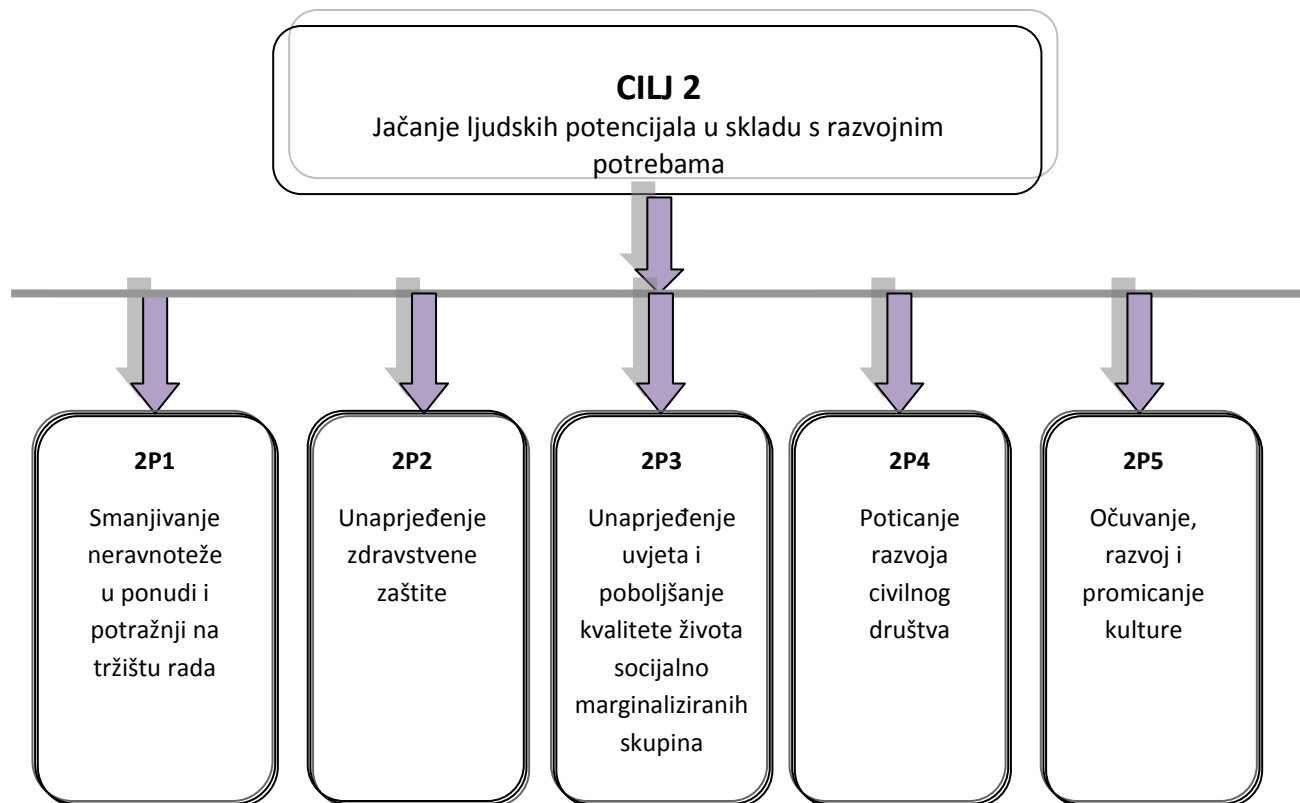
STRATEŠKI CILJ 1 – JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
1. JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću	<p>1P1-M1 Razvoj poslovnog okruženja i jačanje pozitivne poduzetničke klime</p> <p>1P1-M2 Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona</p> <p>1P1-M3 Poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih resursa</p> <p>1P1M4 Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete</p> <p>1P1-M5 Jačanje društvene odgovornosti poduzetnika</p>

	<p>1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje</p>	<p>1P2-M1 Interesno povezivanje gospodarskih subjekata, razvoj klastera, zadruga i poljoprivrednih udruga</p> <p>1P2-M2 Restrukturiranje radno intenzivnih industrija</p>
	<p>1P3 Poticanje tehnološkog razvitka</p>	<p>1P3-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju</p> <p>1P3-M2 Razvoj informatičko-komunikacijske infrastrukture kao pokretača sveukupnog gospodarskog razvoja</p>
	<p>1P4 Održivi razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora</p>	<p>1P4-M1 Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje</p> <p>1P4-M2 Povećanje proizvodne učinkovitosti poljoprivrednih proizvođača</p> <p>1P4-M3 Zaštita i promocija regionalnih posebnosti proizvoda</p> <p>1P4-M4 Razvoj lovstva i slatkovodnog ribarstva u Međimurskoj županiji</p> <p>1P4-M5 Jačanje institucionalne podrške za razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora kroz osnivanje Centra za ruralni razvoj</p>
	<p>1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročni održivi razvoj turizma u Međimurju</p>	<p>1P5-M1 Očuvanje turističke atrakcijske osnove županije s naglaskom na zaštitu prirodnih vrijednosti i kulturne baštine</p> <p>1P5-M2 Unaprjeđenje turističkih proizvoda i usluga kroz specijalizaciju i diversifikaciju</p> <p>1P5-M3 Osiguravanje efikasnog upravljanja turističkom destinacijom Međimurje</p> <p>1P5-M4 Promocija Međimurja kao cjelovite turističke regije</p>

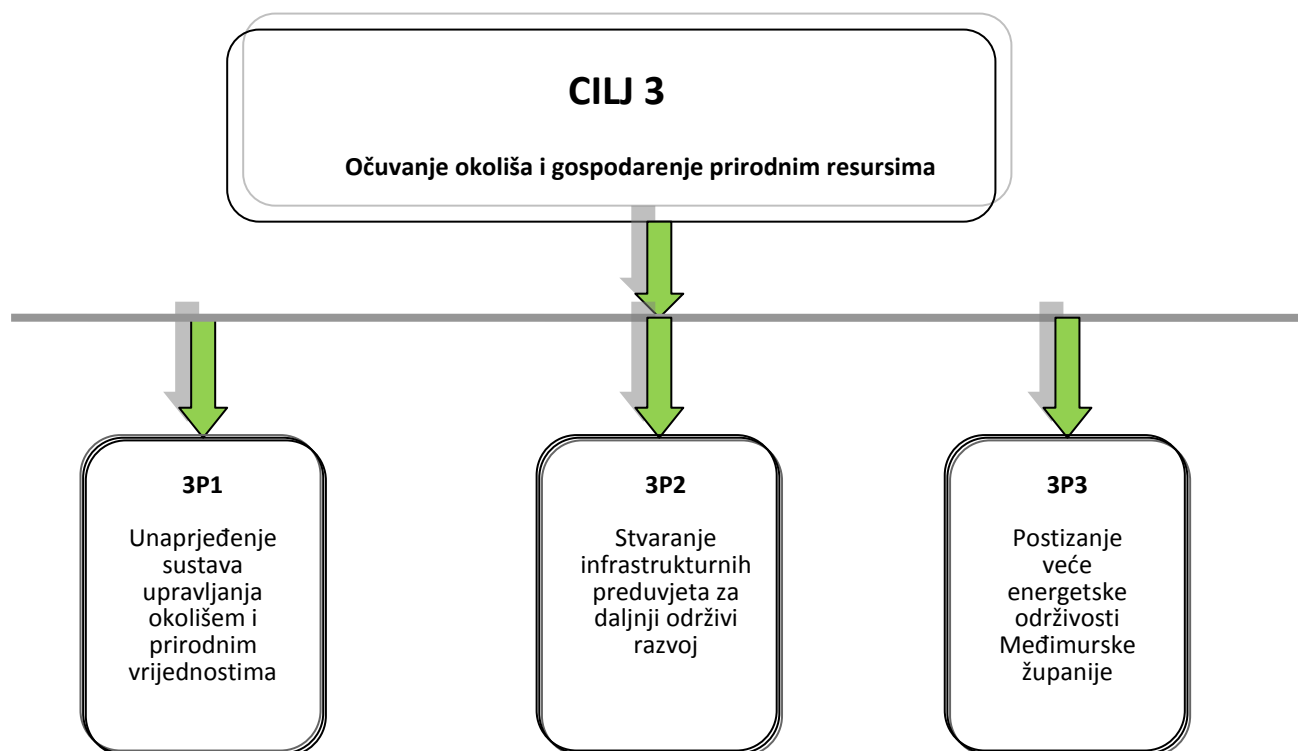
STRATEŠKI CILJ 2 – JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA U SKLADU S RAZVOJNIM POTREBAMA

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
2. JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA U SKLADU S RAZVOJNIM POTREBAMA	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada	<p>2P1-M1 Primjena strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala Međimurske županije</p> <p>2P1-M2 Poticanje suradnje između gospodarstva i obrazovnog sustava</p> <p>2P1-M3 Unaprjeđenje obrazovne strukture i jačanje kompetencija ljudskih potencijala</p> <p>2P1-M4 Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada</p> <p>2P1-M5 Podrška zapošljavanju mladih visokoobrazovanih osoba</p> <p>2P1-M6 Poticanje cjeloživotnog učenja</p> <p>2P1-M7 Podrška razvoju visokoškolskih institucija u županiji</p>

	<p>2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite</p>	<p>2P2-M1 Unaprjeđenje zdravstvenog sustava</p> <p>2P2-M2 Unaprjeđenje i provedba programa preventivne zaštite</p> <p>2P2-M3 Promicanje zdravog načina života</p>
	<p>2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina</p>	<p>2P3-M1 Jačanje socijalne integracije marginaliziranih društvenih skupina</p> <p>2P3-M2 Poboljšanje mogućnosti za zapošljavanje socijalno marginaliziranih skupina kroz posebne obrazovne programe za stjecanje adekvatnih kvalifikacija i potrebnih vještina te uključivanje u javne radove</p> <p>2P3-M3 Unaprjeđenje socijalne infrastrukture (modernizacija, izgradnja nove) i jačanje pripadajućih ljudskih potencijala</p>
	<p>2P4 Poticanje razvoja civilnog društva</p>	<p>2P4-M1 Unaprjeđenje rada organizacija civilnog društva</p> <p>2P4-M2 Jačanje sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije</p>
	<p>2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture</p>	<p>2P5-M1 Podizanje svijesti o važnosti kulturne baštine i kulture</p> <p>2P5-M2 Oživljavanje kulturnih i povijesnih sadržaja</p> <p>2P5-M3 Očuvanje nematerijalne kulturne baštine</p> <p>2P5-M4 Razvoj novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti</p>

STRATEŠKI CILJ 3 – OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJE PRIRODNIM RESURSIMA

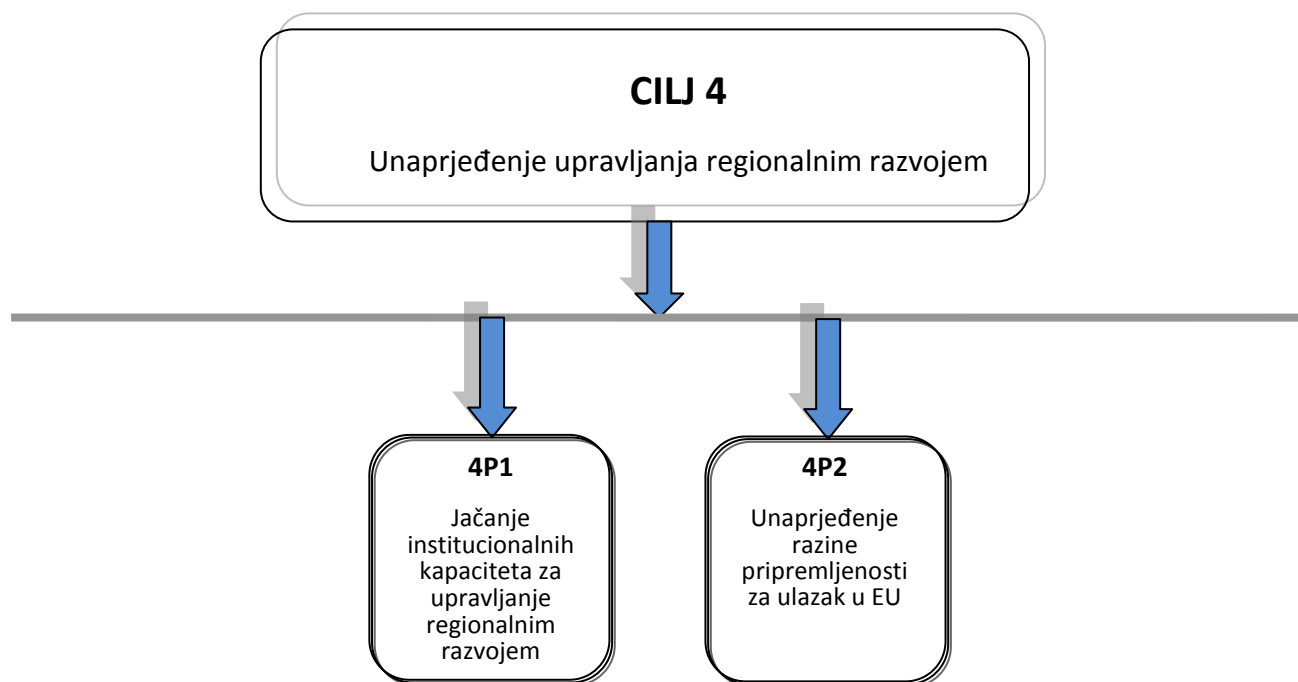

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
3. OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJE PRIRODNIM RESURSIMA	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima	3P1-M1 Zaštita prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije 3P1-M2 Stvaranje preduvjeta za održivo gospodarenje svim šumama 3P1-M3 Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom 3P1-M4 Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka 3P1-M5 Izrada programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla

	<p>3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj</p>	<p>3P2-M1 Zaštita vodenih resursa i vodoopskrba</p> <p>3P2-M2 Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava Županije</p> <p>3P2-M3 Razvoj integriranog sustava javnog prijevoza</p>
	<p>3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije</p>	<p>3P3-M1 Sustavno planiranje razvoja energetskog sektora u Međimurskoj županiji</p> <p>3P3-M2 Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije</p> <p>3P3-M3 Poticanje energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru</p>

STRATEŠKI CILJ 4 – UNAPRJEĐENJE UPRAVLJANJA REGIONALNIM RAZVOJEM

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
4. UNAPRJEĐENJE UPRAVLJANJA REGIONALNIM RAZVOJEM	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem	4P1-M1 Izrada učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem na razini Međimurske županije
		4P1-M2 Poticanje učinkovitije komunikacije i protoka informacija
		4P1-M3 Jačanje sposobnosti za upravljanje regionalnim razvojem
	4P2 Unaprjeđenje razine pripremljenosti za ulazak u EU	4P2-M1 Jačanje međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje
		4P2-M2 Priprema ključnih interesno-utjecajnih skupina za ulazak u EU

PROCJENA USKLAĐENOSTI RAZVOJNE STRATEGIJE MEĐIMURSKE ŽUPANIJE 2011.-2013. S DRUGIM STRATEGIJAMA

Razvojna strategija Međimurske županije 2011. - 2013. usklađena je sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013. (SRR) kao ključnim nacionalnim strateškim dokumentom za usmjeravanje i koordinaciju regionalnog razvoja. Sam dokument SRR-a je usklađen sa svim relevantnim zakonima i ostalim strateškim sektorskim dokumentima te je na taj način osigurana usklađenost ŽRS-a s relevantnim strateškim dokumentima na nacionalnoj razini.

Razvojna strategija Međimurske županije 2011. - 2013. je nadogradnja Regionalnog operativnog programa Međimurske županije za razdoblje 2006. – 2013. te prati osnovne smjernice definirane ROP-om. Strategija je također usklađena s Prostornim planom Međimurske županije i sa Strategijom ruralnog razvoja Međimurske županije.

Tablica 60. Usklađenost prioriteta Razvojne strategije Međimurske županije 2011. -2013. sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013.

CILJEVI	PRIORITETI	Usklađenost sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013. STRATEŠKI CILJ 1. RAZVOJ ŽUPANIJA I STATISTIČKIH REGIJA Prioriteti i mjere za statističku regiju Sjeverozapadna Hrvatska
1. JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću 1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje 1P3 Poticanje tehnološkog razvoja	Prioritet 2. JAČANJE KONKURENTNOG PODUZETNIČKOG OKRUŽENJA Mjera 2.1. Umrežavanje poslovnog sektora s javnim i znanstveno-istraživačkom sektorom radi povećanja efikasnosti i konkurentnosti Mjera 2.2. Unaprjeđenje informacijske i elektroničke komunikacijske tehnologije i infrastrukture Mjera 2.3. Razvoj komunalne i javne infrastrukture Mjera 2.4. Izgradnja i razvoj tehnoloških parkova, poslovno-razvojnih centara i institucija za transfer tehnologija
	1P4 Održivi razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora	Prioritet 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE KULTURNIM DOBRIMA I PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA Prioritet 5. ODRŽIVO GOSPODARENJE OKOLIŠEM I ENERGIJOM Mjera 5.4. Održivo upravljanje prirodnim vrijednostima
	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročni održivi razvoj turizma u Međimurju	Prioritet 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE KULTURNIM DOBRIMA I PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA Mjera 3.1. Razvoj turizma i potporne infrastrukture

2. JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada 2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite	<p>Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA</p> <p>Mjera 1.1. Jačanje mreže učilišta, centara za izobrazbu i poticanje cjeloživotnog učenja</p> <p>Mjera 1.2. Usklađivanje obrazovnog sustava sa stvarnim potrebama lokalnog gospodarstva i tržišta rada</p>
	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina	<p>Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA</p> <p>Mjera 1.2. Usklađivanje obrazovnog sustava sa stvarnim potrebama lokalnog gospodarstva i tržišta rada</p>
	2P4 Poticanje razvoja civilnog društva	<p>Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA</p> <p>Mjera 1.3. Jačanje kapaciteta za strateško planiranje i korištenje europskih fondova</p>
	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture	<p>Prioritet 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE KULTURNIM DOBRIMA I PRIRODNIH VRIJEDNOSTIMA</p> <p>Mjera 3.2. Valorizacija i revitalizacija kulturnih dobara i prirodnih vrijednosti</p> <p>Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA</p> <p>Mjera 1.4. Unaprjeđenje sustava obrazovanja stručnjaka za održivo upravljanje kulturnim dobrima i prirodnim vrijednostima</p>
3. OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJE PRIRODNIH RESURSIMA	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima	<p>Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA</p> <p>Mjera 1.4. Unaprjeđenje sustava obrazovanja stručnjaka za održivo upravljanje kulturnim dobrima i prirodnim vrijednostima</p> <p>Prioritet 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE KULTURNIM DOBRIMA I PRIRODNIH VRIJEDNOSTIMA</p> <p>Mjera 3.2. Valorizacija i revitalizacija kulturnih dobara i prirodnih vrijednosti</p> <p>Prioritet 5. ODRŽIVO GOSPODARENJE OKOLIŠEM I ENERGIJOM</p> <p>Mjera 5.1. Gospodarenje otpadom</p> <p>Mjera 5.4. Održivo upravljanje prirodnim vrijednostima</p>
	3P2 Stvaranje infrastrukturnih predujeta za daljnji održivi razvoj	<p>Prioritet 2. JAČANJE KONKURENTNOG PODUZETNIČKOG OKRUŽENJA</p> <p>Mjera 2.3. Razvoj komunalne i javne infrastrukture</p> <p>Prioritet 4. RAZVOJ KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE</p> <p>Mjera 4.1. Unaprjeđenje željezničke infrastrukture</p> <p>Mjera 4.2. Unaprjeđenje cestovne infrastrukture (integrirani sustav prometnica)</p> <p>Mjera 4.3. Unaprjeđenje zračnog prometa</p> <p>Mjera 4.4. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda</p> <p>Prioritet 5. ODRŽIVO GOSPODARENJE OKOLIŠEM I ENERGIJOM</p> <p>Mjera 5.1. Gospodarenje otpadom</p> <p>Mjera 5.2. Gospodarenje vodama</p> <p>Mjera 5.4. Održivo upravljanje prirodnim vrijednostima</p>

	3P3 Kretanje prema većoj energetskej održivosti Međimurske županije	Prioritet 5. ODRŽIVO GOSPODARENJE OKOLIŠEM I ENERGIJOM Mjera 5.3. Učinkovitije korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije
	HP1 Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem	Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA Mjera 1.3. Jačanje kapaciteta za strateško planiranje i korištenje europskih fondova STRATEŠKI CILJ 3. RAZVOJ POGRANIČNIH PODRUČJA

PRIORITETI I MJERE

Područje promjena strukture gospodarstva uključeno je u strateški cilj 1.:

JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1–M1 Razvoj poslovnog okruženja i jačanje pozitivne poduzetničke klime
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti rad postojećih institucija poduzetničke infrastrukture, poboljšati rad uprave u Županiji i jedinicama lokalne uprave u funkciji stalnog poticanja razvoja poduzetništva i rasta njegove konkurentnosti. Povećati dostupnost i poboljšati uvjete financiranja za male i srednje poduzetnike, posebno početnike. Pridonijeti povećavanju mogućnosti za rast poduzeća i lakše pokretanje novih poduzeća (uključujući poljoprivredu i turizam), poboljšati i pokrenuti i nove programe za potporu poduzetnicima, poticati proizvodnju s većom dodanom vrijednošću, poticati jačanje sektora u razvoju.
OBRAZLOŽENJE	Iako postojeće institucije u Međimurskoj županiji daju značajan doprinos potpori poduzetništva, potrebno je kontinuirano unapređivati poduzetničko okruženje, jačati suradnju između institucija, osmišljavati nove programe podrške poduzetništvu itd.
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađena analiza razvojnih potreba poduzetništva • Osmišljeni i pokrenuti novi programi za razvoj poduzetništva • Ojačani kapaciteti potpornih institucija • Kreirani i provedeni projekti za potporu poduzetništvu financirani iz nacionalnih izvora i EU fondova • Bolja povezanost sa susjednim županijama temeljem zajedničke provedbe projekata • Osmišljene nove mjere za poticanje poduzetništva u poljoprivredi i turizmu
RAZVOJNI UČINAK	Značajnija potpora postojećih institucija poduzetništvu putem novih programa i projekata rezultira jačanjem ukupne gospodarske slike Međimurske županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, gradovi i općine, MEV, MESAP, HGK-MŽ, HOK-MŽ, poljoprivredne zadruge i udruge.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, REDEA, gradovi i općine, MEV, MESAP, HGK-MŽ, HOK-MŽ, banke i druge financijske institucije, poduzetnici, poljoprivrednici.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza razvojnih potreba poduzetništva (s naglaskom na poslovanje u EU nakon pristupanja); - Utvrđivanje prioritetnih aktivnosti potpore poduzetništvu; - Poboljšanje postojećih i pokretanje novih programa za razvoj poduzetništva; - Jačanje sposobnosti (kadrovi, znanje, vještine, organizacija) institucija poduzetničke infrastrukture, intenzivnije uključivanje i korištenje programa državnih institucija, EU, međunarodnih, prekograničnih; - Jačanje povezanosti i suradnje sa susjednim županijama, lobiranje, razvijanje programa za informiranje, motivaciju, savjetodavnu pomoć i potporu kroz poticajne mjere za razvoj poduzetništva u poljoprivredi i turizmu.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razvoj poslovnog okruženja i jačanje pozitivne poduzetničke klime u razdoblju od 3 godine iznosi cca. 18.981.100 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 19 % proračuni JLS, 39 % županijski proračun, 5 % državni proračun, 37 % EU fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	kontinuirano izrada analiza – do sredine 2013. godine
POKAZATELJI	Broj i vrsta poduzetničkih programa potpore; broj novih programa i projekata; broj programima obuhvaćenih poduzetnika; broj polj. gospodarstva preusmjerenih na

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1–M1 Razvoj poslovnog okruženja i jačanje pozitivne poduzetničke klime
	poduzetništvo; financijska vrijednost programa; ocjena uspješnosti programa.

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M2 Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona
SVRHA I CILJ MJERE	Promovirati lokacije spremne za ulaganja kroz sveobuhvatno upoznavanje potencijalnih investitora s uvjetima i mogućnostima ulaganja. Promovirati mogućnosti za ulaganja u međimurska poduzeća, grupe poduzeća i gospodarske zone.
OBRAZLOŽENJE	Međimurska županija kao županija razvijenog poduzetništva i vrlo povoljnog geografskog položaja, koji je postavlja na sjecište mnogih važnih europskih koridora, idealna je za prihvata investicija, kako stranih tako i domaćih. To dokazuje i 3. mjesto među malim europskim regijama na natječaju Europski gradovi/regije budućnosti 2010./2011. prema izboru utjecajnog FDI Magazine.
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Stvoreni preduvjeti za funkcioniranje gospodarskih zona i za izgradnju infrastrukturnih objekata • Izrađena marketinška strategija za privlačenje ulaganja • Ojačana suradnja između potpornih institucija, JLS-ova i Međimurske županije • Ojačani kapaciteti za promicanje ulaganja i upravljanje zonama • Provođenje konkretnih aktivnosti promicanja ulaganja poput izravnih kontakata s potencijalnim ulagačima, lobiranje, posjete sajmovima i sl.
RAZVOJNI UČINAK	Ulaganja stranih i domaćih investitora pridonose ukupnom gospodarskom rastu Međimurske županije (razvoju proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću te povećanju ukupne razine obrazovanja).
NOSITELJI	REDEA, Međimurska županija, gradovi i općine, poduzetnici.
CILJNE SKUPINE	Potencijalni investitori, ministarstva, agencije, veleposlanstva itd.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Stvaranje preduvjeta za funkcioniranje zona (rješavanje vlasničkih odnosa, izgradnja infrastrukture u skladu s realnim potrebama); - Izrada marketinške strategije za privlačenje ulaganja, jačanje suradnje između JLS, Međimurske županije i potpornih institucija (razvojne agencije, komore, financijske institucije); - Jačanje kapaciteta za promicanje ulaganja, upravljanje zonama i odnose s ulagačima; - Razvoj imidža Međimurja u skladu sa sloganom «Međimurje... jer uspjeh nije slučajnost»; - Promicanje ulaganja u Međimurje kroz izravne kontakte s potencijalnim ulagačima iz ciljnih sektora, lobiranje pri stranim gospodarskim komorama, veleposlanstvima i sl., posjete specijaliziranim sajmovima, sudjelovanje na događanjima.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona u razdoblju od 3 godine iznosi cca. 52.075.980 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 32 % proračuni JLS, 65 % državni proračun, 3 % EU fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	kontinuirano
POKAZATELJI	Broj i vrsta kontakata s potencijalnim investitorima, broj potencijalnih investitora koji su posjetili Županiju, broj tip i vrijednost novih ulaganja, učinci na zapošljavanje, prihod lokalne zajednice, na povezivanje s lokalnim poduzećima.

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M3 Poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih potencijala
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti upravljanje ljudskim potencijalima na razini poduzeća kao i javnih institucija radi jačanja konkurentnosti gospodarstva, a time i županije.
OBRAZLOŽENJE	Brojne studije potvrđuju porast rezultata poslovanja (poslovne uspješnosti) kao posljedicu primjene efektivnih aktivnosti u upravljanju ljudskim potencijalom – što uključuje briga za kadrove i njihovu motivaciju, specijalizaciju i promociju.
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Kroz seminare, edukacije, info radionice i ostala sredstva informiranja promovirana važnost intelektualnog kapitala poduzeća • Održane edukacije za poslodavce na temu upravljanja ljudskim potencijalima • Osmišljeni programi za financiranje projekata iniciranih od strane poslodavaca • Izrađen program prevencije dugotrajne nezaposlenosti
RAZVOJNI UIČINAK	Jačanje konkurentnosti gospodarstva, jačanje produktivnosti javnih institucija
NOSITELJI	Županija, HZZ, REDEA, HGK, HOK, Gospodarsko socijalno vijeće, poduzeća.
CILJNE SKUPINE	Poduzetnici, institucije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Promocija važnosti intelektualnog kapitala poduzeća koji počiva na ljudima kao potencijalu i investiciji, a ne trošku; - Edukacija poslodavaca o važnosti primjene načela i alata upravljanja ljudskim potencijalima kako bi se uklonio nedostatak u planiranju potreba za zapošljavanjem kao i nedostaci u privlačenju, selekciji, motiviranju i zadržavanju kvalitetnih zaposlenika; - Poticanje inicijativa poslodavaca za pokretanje njima potrebnih programa; - Izrada programa prevencije dugotrajne nezaposlenosti.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos za poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih potencijala u razdoblju od 3 godine iznosi cca. 1.293.600 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 46 % proračuni JLS, 54 % EU fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	kontinuirano
POKAZATELJI	Broj realiziranih programa razvijenih u suradnji s gospodarstvenicima; br. polaznika programa koji su podržani od strane gospodarstvenika; broj i iznosi financiranih programa od strane gospodarstvenika; br. poduzeća s razvijenom funkcijom upravljanja ljudskim potencijalima; udio u prihodima koji poduzeća izdvajaju za edukaciju zaposlenika i ULJP općenito.

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M4 Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti razinu primjene standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete proizvoda i usluga i to prvenstveno u djelatnostima koje su ključne za gospodarski razvoj Županije te u onim proizvodnim i uslužnim djelatnostima gdje su takvi procesi već u tijeku. Uvoditi i unaprijediti primjenu sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga u svim sektorima.
OBRAZLOŽENJE	Globalizacijski procesi, zahtjevi održivog razvoja i proces pridruživanja EU, postavili su pred hrvatsko gospodarstvo mnogobrojne izazove. Kvaliteta proizvoda i usluga jedan je od važnih čimbenika uspješnog poslovanja u promjenjivim uvjetima i

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M4 Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete
	odgovor na mnogobrojne izazove. Osiguravanje i upravljanje kvalitetom imperativ je tržišnog gospodarstva i jedan od ključnih zahtjeva povezivanja s međunarodnim tržištem.
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Održani seminari, radionice, info radionice u cilju informiranja i motiviranja poduzetnika o potrebi uvođenja standarda • Osmišljeni projekti za financiranje i poticanje poduzetnika za uvođenje ISO, CE oznake i drugih standarda, uključujući i poljoprivredne djelatnosti i turističke usluge
RAZVOJNI UČINAK	Povećana razina primjene standarda kvalitete u svrhu jačanja gospodarskog razvoja Županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, gradovi i općine, TIC, MEV.
CILJNE SKUPINE	TIC, potporne institucije, poduzetnici, inovatori.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Informiranje i motiviranje poduzetnika o potrebi uvođenja standarda i normi; - Programi za uvođenje ISO, CE oznake i drugih standarda u gospodarstvu, poljoprivrednim djelatnostima i turističkim uslugama.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete u razdoblju od 3 godine iznosi cca. 1.143.600 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 52 % proračuni JLS, 22 % županijski proračun, 13 % državni proračun, 13 % EU fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	kontinuirano
POKAZATELJI	Broj poduzetnika koji su usvojili standarde i sustave kvalitete, broj programa za informiranje i uvođenje standarda i sustava kvalitete, broj održanih edukacija.

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M5 Jačanje društvene odgovornosti poduzetnika
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti društveno odgovorno poslovanje poduzeća koje obuhvaća cjelokupni raspon njihovog djelovanja i odnose koje pri tome uspostavlja u županiji ali i šire (od toga što i kako neko poduzeće proizvodi, kako kupuje i prodaje, kako utječe na okoliš, kako zapošljava i utječe na razvoj svojih zaposlenika, kako ulaže u društvenu zajednicu) i to iznad razina koje propisuje zakon s ciljem umnožavanja koristiti svih dionika u Županiji.
OBRAZLOŽENJE	Pojam društvene odgovornosti poduzeća i odgovornog ponašanja postaje jedan od presudnih elemenata kvalitete življenja i rada. Poduzeća su institucije u društvu stvorena radi proizvodnje, prodaje i isporuke roba i usluga potrebnih za zadovoljenje čitavog niza društvenih potreba. Ona djeluju u sprezi sa svim ostalim društvenim institucijama i utječu na živote pojedinaca, obitelji i širih društvenih skupina poput poslodavaca, obrazovnih djelatnika, neprofitnih udruga, prodavatelja i kupaca, poreznih obveznika, korisnika resursa i infrastrukture, ulagača, proizvođača dobara itd., što znači da svaka poslovna djelatnost ima društvenu dimenziju i posljedice.
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađen i promoviran program za jačanje društveno odgovornog poslovanja poduzeća • Utvrđene provedbene aktivnosti programa • Dobivena potpora u vidu prijenosa znanja i iskustva od poduzeća i institucija koje već provode programe jačanja društvene odgovornosti poduzetnika
RAZVOJNI UČINAK	Društveno odgovornim ponašanjem poduzetnici jačaju vlastitu produktivnost i profitabilnost, lakše privlače ulagače i kvalitetne djelatnike a ujedno i posredno jačaju društveni i gospodarski sustav u kojem djeluju.
NOSITELJI	Međimurska županija, Gospodarsko socijalno vijeće, HGK-MŽ, poduzeća.
CILJNE SKUPINE	Poduzetnici, institucije, gradovi i općine.
SADRŽAJ	- Izraditi program za jačanje društveno odgovornog poslovanja poduzeća u Županiji,

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M5 Jačanje društvene odgovornosti poduzetnika
	promovirati taj program u poduzećima (poduzetnicima, managerima i vlasnicima), utvrditi provedbene aktivnosti, uspostaviti suradnju s poduzećima i institucijama koje provode takve programe radi potpore i prijenosa iskustava, uključiti javnost Međimurja. Posebno u programu naglasak staviti na mala i srednja poduzeća.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u jačanje društvene odgovornosti poduzetnika u razdoblju od 3 godine iznosi cca. 1.110.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 32 % proračuni JLS, 45 % EU fondovi, 23 % ostali izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	kontinuirano
POKAZATELJI	Broj poduzeća koja su provela društveno odgovorno poslovanje, broj i vrsta izvještaja poduzeća, učinci u poslovnom svijetu i u javnosti.

PRIORITET	1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	1P2-M1 Interesno povezivanje gospodarskih subjekata, razvoj klastera, zadruga i poljoprivrednih udruga
SVRHA I CILJ MJERE	Povezati, unutar sektorski i međusektorski poduzetnike, ojačati njihove pozicije na tržištu, konkurentnost, smanjiti troškovi poslovanja, poticati poduzetnike na proizvodnju s većom dodanom vrijednosti, na uvođenje nove tehnologije i inoviranje. Omogućiti povezivanje i umrežavanje malih sa srednjim i velikim poduzećima. Ojačati «kulturu» povezivanja, suradnje radi prevladavanja duha «razdrobljenosti» i atomiziranosti u gospodarstvu i stvoriti okvire za lakše umrežavanje međimurskih poduzeća unutar Županije i izvan Županije. Potaknuti i ubrzati uspostavljanje klastera te pružiti potporu u poslovanju već postojećih klastera, s ciljem razvojnog, tehnološkog i poslovnog povezivanja te postizanja veće konkurentnosti. Unaprijediti uvjete i osigurati potrebnu podršku za osnivanje, rad i razvoj poljoprivrednih i prerađivačkih zadruga malih i srednjih poljoprivrednih proizvođača, kao i za rad udruga; pridonijeti poboljšanju položaja malih i srednjih poljoprivrednih proizvođača te povećanje konkurentnosti poljoprivrede u Županiji kroz uključivanje proizvođača u vrijednosni lanac.
OBRAZLOŽENJE	Na području MŽ postoje brojna kvalitetna poduzeća koja zbog svoje male veličine i nedovoljne financijske snage nisu u mogućnosti samostalno konkurirati na širem tržištu. Interesno povezivanje gospodarskih subjekata predstavlja nužnost u suvremenom poslovanju jer omogućava proširenje poslovne suradnje, bolji pristup resursima, te povećava fleksibilnost, brzinu i kvalitetu poslovanja.
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađena analiza stanja i potreba za interesnim povezivanjem • Odabrani i promovirani modeli poslovne suradnje koji će se poticati • Informirani poduzetnici o potrebi i načinima interesnog povezivanja i umrežavanja • Uspostavljena međuregionalni međužupanijska suradnja klastera • Educirani poduzetnici o modelima povezivanja, kao i upravljanja klasterima i drugim mrežama suradnje • Informirani poljoprivrednici o načinima uspostavljanja suvremenih poljoprivrednih zadruga • Osmišljeni poticaji za umrežavanje
RAZVOJNI UČINAK	Poslovnim povezivanjem stvaraju se novi poslovni kontakti, otvaraju nova tržišta i omogućuje upoznavanje sa novim tehnologijama, dobavljačima ili partnerima u zajedničkim ulaganjima, što sve doprinosi jačanju konkurentnosti županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, HGK-MŽ, HOK-MŽ, poduzetnici, udruge poljoprivrednika, zadruga, gradovi i općine.
CILJNE SKUPINE	Poduzetnici, poljoprivrednici, udruge poljoprivrednika, zadruga, postojeći klasteri.

SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrditi proizvodne i poslovne profile poduzeća; - Analizirati stanje i potrebe postojećih oblika i instrumenata povezivanje; - Ispitati i izabrati modele/oblike poslovne suradnje; - Utvrditi institucionalni okvir za povezivanje; - Informirati i educirati poduzetnike i postojeće institucije; - Uspostaviti nove oblike povezivanja i «poduzetničke mreže», pratiti efekte suradnje; - Permanentno jačati svijest i sposobnosti poduzetnika i poslovnog okruženja o unaprjeđenju poslovnog umrežavanja; - Promovirati nove modele povezivanja; - Za klastere još i: utvrditi vrstu i tipa klastera, uspostaviti međuregionalnu i međužupanijsku suradnju, educirati i osposobiti poduzetnike i menadžment; - Poticati uspostavljanje suvremenih poljoprivrednih zadruga; uvesti poticajne mjere za udruživanje.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u interesno povezivanje gospodarskih subjekata, razvoj klastera, zadruga i poljoprivrednih udruga u razdoblju od 3 godine iznosi cca. 1.810.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 20 % proračuni JLS, 41 % županijski proračun, 39 % EU fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj i vrsta poslovnog povezivanja, broj poduzetnika, broj programa, broj i tip klastera, zadruga i udruga, broj poduzetnika i poljoprivrednika uključenih u klastere, zadruge i udruge; povećanje ulaganja u razvoj i tehnologiju, generiranje novih tvrtki iz djelatnosti klastera.

PRIORITET	1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	1P2-M2 Restrukturiranje radno intenzivnih industrija
SVRHA I CILJ MJERE	Nizom intervencija podržati programe kojim bi se olakšalo i pomoglo sektorima u teškoćama da provedu moguće promjene u proizvodnji i poslovanju kako bi postali konkurentni i pronašli «niše» na tržištu za proizvode s većom dodanom vrijednošću. Umrežiti sve pojedinačne sektorske i druge aktivnosti i resurse, s državne, županijske i lokalne razine i stvoriti sinergiju u intervencijama potpore za restrukturiranje poduzeća u tim sektorima. Mjera obuhvaća samo «horizontalne» intervencije (sve one koje nisu izravne financijske i druge subvencije) svim privatnim poduzećima koja zadovoljavaju utvrđene uvjete.
OBRAZLOŽENJE	U međimurskom gospodarstvu dominiraju zastarjele, niskoakumulativne i radno-intenzivne djelatnosti, bez perspektivnih programa i prilika za restrukturiranje i opstanak što potvrđuje i nizak udio međimorskog gospodarstva u državnom po ostvarenoj dobiti (svega 1,3%) i zaostajanje u plaćama (17,1%) kao pokazateljima efikasnosti poslovanja. Osim toga, posljednjih nekoliko godina došlo je do povećanja stope propadanja poslovnih subjekata, a time i do povećanja tope nezaposlenosti.
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Osmišljeni projekti kojima se omogućava prijenos i korištenje dobrih praksi • Razrađeni programi restrukturiranja na način da se: <ul style="list-style-type: none"> ○ promiče korištenje novih tehnologija i upravljanja ○ potiče inovativni pristup tržištima i promociji ○ jača upravljanje ljudskim potencijalima i potiče prekvalifikacija i osposobljavanje radnika • Osmišljeni programi i aktivnosti za zbrinjavanje viška radnika • Priprema projekata za privlačenje ulaganja
RAZVOJNI UČINAK	Restrukturirana poduzeća, smanjenje stope nezaposlenosti i promjena strukture gospodarstva
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, HGK, ostale institucije, gradovi i općine.
CILJNE SKUPINE	Poduzeća u teškoćama.

SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Potpora i pomoć za prijenos i korištenje «dobrih iskustava» iz EU i drugih regija; - Razrada programa restrukturiranja (uvođenju i korištenju novih tehnologija i upravljanja); - Pokretanje inovacija pristupu tržištima i promociji, upravljanju ljudskim potencijalima (osposobljavanje managementa, stručnjaka specijalista, prekvalifikacija i osposobljavanje radnika); - Zbrinjavanje viška radnika kroz druge programe i aktivnosti uz angažman državnih i županijskih institucija; - Povezivanje s inozemnim i domaćim partnerima za privlačenje ulaganja.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u restrukturiranje radno intenzivnih industrija u razdoblju od 3 godine iznosi cca. 300.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 100 % državni proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011-2013.
POKAZATELJI	Broj sačuvanih i novootvorenih radnih mjesta, udio novih proizvoda i tržišna realizacija; poslovni pokazatelji, ulaganje u razvoj; položaj na tržištu; zarade zaposlenih.

PRIORITET	1P3 Poticanje tehnološkog razvoja
MJERA	1P3-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju
SVRHA I CILJ MJERE	Daljnje jačanje i osnivanje novih institucija (Tehnološko inovacijskog centra, inkubatora) – za podršku intenzivnijem i sustavnom korištenju znanja i inovacija te tehnološkog razvoja od strane poduzetnika, posebno malih i srednjih, koje nisu u mogućnosti sami organizirati istraživanje i razvoj (R&D).
OBRAZLOŽENJE	Međimursku županiju karakteriziraju poduzetnički duh stanovništva i razvijeni sektor malih i srednjih poduzeća. Ono što nedostaje za daljnji razvoj poduzetništva, a identificirano je prilikom kreiranja Regionalnog operativnog programa i u radu REDEA-e, su napredne usluge poduzećima u regiji. Također je potrebno stvoriti uvjete za inkubaciju novih na znanju utemeljenih poduzeća.
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Ojačani kapaciteti institucija za pružanja „naprednih“ usluga, posebno: <ul style="list-style-type: none"> ○ inkubacijskih ○ edukacije ○ transfer tehnologije i komercijalizacija inovacija • Informirana javnost o potrebi tehnološkog napretka i načinima njegova postizanja • Bolja povezanost s sličnim institucijama u regiji i inozemstvu u svrhu razmjene iskustva i provedbe zajedničkih projekata
RAZVOJNI UČINAK	Kroz aktivno pružanje podrške razvoju na znanju utemeljenih poduzeća stvorit će se preduvjeti za dugoročni gospodarski razvoj Međimurske županije .
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, TIC, Veleučilište, gradovi i općine.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, REDEA, TIC, inkubatori, gradovi i općine.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Jačanje kapaciteta za pružanje usluga s naglaskom na visoke tehnologije: inkubacijskih, edukacijskih te usluga transfera tehnologija i komercijalizacije inovacija akademskom sektoru i sektoru malih i srednjih poduzeća; - Podizanje svijesti o potrebi za tehnološkim napretkom i načinima njegova postizanja; - Povezivanje/ umrežavanje / razmjena iskustva sa sličnim institucijama u regiji i inozemstvu, priprema i provedba projekata.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju u razdoblju od 3 godine iznosi cca. 18.600.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 25 % županijski proračun, 43 % državni proračun, 16 % EU fondovi, 16 % ostali izvori (Svjetska banka).

PRIORITET	1P3 Poticanje tehnološkog razvoja
MJERA	1P3-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju
RAZDOBLJE PROVEDBE	kontinuirano
POKAZATELJI	Broj stanara u inkubatorima, broj tehnoloških i inovacijskih programa, broj poduzetnika uključenih u programe, iznos ulaganja poduzetnika u inovacije i tehnologiju, učinci uspješnosti realizacije tehnoloških programa (broj inovacija, патената), broj i vrsta programa suradnje s visokoškolskim i istraživačkim institucijama .

PRIORITET	1P3 Poticanje tehnološkog razvoja
MJERA	1P3-M2 Razvoj informatičko-komunikacijske infrastrukture kao pokretača sveukupnog gospodarskog razvoja
SVRHA I CILJ MJERE	Izgradnja kvalitetne i funkcionalne informatičko-komunikacijske infrastrukture na području čitave županije. Svojim postojanjem ovakva infrastruktura će omogućiti brže pokretanje naprednih usluga pojedinih poduzeća, a istovremeno će osigurati platformu za ravnopravno uključivanje u gospodarske tokove unutar EU.
OBRAZLOŽENJE	Poslovne aktivnosti kao i način na koji obavljamo te aktivnosti su direktno vezani na značajke informatičko-komunikacijsku infrastrukturu koja nam je na raspolaganju. Ulaganjem u odgovarajuću informatičko-komunikacijsku infrastrukturu, omogućiti će se pokretanje čitavog niza novih visoko-akumulativnih poslova u gotovo svim područjima gospodarstva. Ovakvim pristupom omogućiti će se odnosno povećati efikasnost u područjima upravljanja podacima, radnim mjestima, transportu i logistici, upravljanju zgradama, komunalnim sustavima i drugima (Smart Workplaces, Smart Data Centers, Smart Transportation and Logistics, Smart Grids, Smart Buildings).
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađena detaljna analiza postojećeg stanja i budućih potreba • Definirana optimalna rješenja i nositelji aktivnosti • Osmišljeni projekti za ulaganje u infrastrukturu • Informirane i educirane ciljne skupine o mogućnostima korištenja informatičko-komunikacijske infrastrukture
RAZVOJNI UČINAK	Kroz ovu mjeru stvoriti će se preduvjeti za pokretanje čitavog niza tehnološko naprednih aktivnosti, kao i potrebna infrastruktura za rješavanje postojećih komunikacijskih potreba na razini županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, gradovi i općine, poduzeća.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, gradovi i općine, poduzeća.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Detaljnija analiza postojećeg stanja i budućih potreba; - Definiranje mogućih oblika rješenja i odabir optimalnog rješenja, pronalaženje konkretnih nositelja aktivnosti u pojedinim fazama; - Ulaganje u infrastrukturu, edukacija, informiranja o mogućnostima korištenja informatičko-komunikacijske infrastrukture.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razvoj informatičko-komunikacijske infrastrukture kao pokretača sveukupnog gospodarskog razvoja u razdoblju od 3 godine iznosi cca. 6.000.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 50 % EU fondovi, 16 % privatni sektor.
RAZDOBLJE PROVEDBE	kontinuirano
POKAZATELJI	Posredno preko udjela tehnološki naprednih i inovacijskih aktivnosti u ukupnim prihodima županije, broju poduzeća koja privređuju obavljajući visoko-akumulativne poslove, prateći pokazatelje načina korištenja realizirane informatičko-komunikacijske infrastrukture, prikupljajući mišljenja i analizom iskustava korisnika ove infrastrukture.

PRIORITET	1P4 Održivi razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora
MJERA	1P4-M1 Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje
SVRHA I CILJ MJERE	Poboljšanje lokalnih poljoprivrednih struktura povećanjem površine gospodarstva i smanjenje rascjepkanosti zemljišta.
OBRAZLOŽENJE	Rascjepkanost zemljišta je jedan od važnijih problema u Međimurskoj županiji. Na posjedima s malom površinom nije moguć održivi razvitak poljoprivrede u pojačanoj konkurenciji među proizvođačima prehrambenih proizvoda.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjena rascjepkanost zemljišta • Okrupnjeni i povećani posjedi
RAZVOJNI UČINAK	Okrupnjavanje i povećanje posjeda omogućit će učinkovitiju i konkurentniju proizvodnju (učinkovitije korištenje mehanizacije, smanjenje troškova proizvodnje, specijalizacija). Mjera će dugoročno pozitivno utjecati na demografske promjene u smislu manjeg odlaska ljudi iz poljoprivrednih i ruralnih područja, veće obrađivanje zemljišta, integriranje ruralnog razvoja, lakšu izradu planova za zaštitu prirode i okoliša i implementiranje infrastrukturnih projekata (ceste, autoceste, željezničke pruge itd.)
NOSITELJI	Županija, HZPSS, udruge poljoprivrednih proizvođača, jedinice lokalne samouprave.
CILJNE SKUPINE	Svi stanovnici u ruralnom području, poljoprivrednici, investitori.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza stanja i potreba; - Osvješčivanje i motivacija poljoprivrednih proizvođača (vlasnika) o potrebi okrupnjavanja; - Daljnja provedba poticajnih mjera u svrhu dobrovoljnog spajanja zemljišnih čestica; - Koordinacija s nacionalnim, regionalnim i lokalnim razvojnim strategijama; - Ažuriranje katastra i zemljišnih knjiga, priprema i uključivanje u pilot-programe provedbe ukupnog procesa okrupnjavanja zemljišta; - Povezivanje poljoprivrednih infrastrukturnih projekata sa spajanjem zemljišnih čestica.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011.-2013. Iznosi 3.720.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	100% županijski proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.- 2013.
POKAZATELJI	Promjena strukture veličine zemljišta poljoprivrednika, promjena vlasničke strukture, veličina i specijalizacija u proizvodnji.

PRIORITET	1P4 Održivi razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora
MJERA	1P4-M2 Povećanje proizvodne učinkovitosti poljoprivrednih proizvođača
SVRHA I CILJ MJERE	Pridonijeti poboljšanju položaja svih poljoprivrednih proizvođača, te povećanje konkurentnosti poljoprivrede u županiji.

OBRAZLOŽENJE	Smanjenjem proizvodnih troškova i sa dobro ciljanim investicijama u opremu, znanje i infrastrukturu može se unaprijediti konkurentnost i efikasnost proizvođača.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Kreirani i provedeni specijalistički edukacijski programi • Kreirane potpore udruživanju • Kreirane investicijske potpore • Izgrađena poljoprivredna infrastruktura
RAZVOJNI UČINAK	Provođenje mjere imat će učinak na unaprjeđenje već započetih procesa specijalizacije i jačanja komercijalnih i nekomercijalnih proizvođača u poljoprivredi, u proizvodnji radno-intenzivnih kultura i osobito u stočarstvu (uključujući pčelarstvo). Daljnjim ulaganjem u razvoj poljoprivredne infrastrukture osigurat će se preduvjeti za ostvarivanje boljih prinosa u poljoprivrednoj proizvodnji.
NOSITELJI	Županija, REDEA, udruge poljoprivrednika, zadruge i njihovi savezi, HGK, JLS, HZZ, HZPSS, HOK, istraživačke i visokoškolske institucije, Centar dr. Rudolfa Steinera, udruge ekoloških proizvođača.
CILJNE SKUPINE	Poljoprivredni proizvođači i prerađivači, investitori u poljoprivrednoj djelatnosti.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Daljnja prenamjena financijske pomoći poljoprivrednicima u korist potpore investicijama i ruralnom razvoju umjesto izravne tržišne potpore; - Ulaganja u razvoj poljoprivredne infrastrukture (poljski putovi, navodnjavanje etc.); - Daljnje unapređivanje uvjeta za ulaganje u izgradnju suvremenih poljoprivrednih i stočarskih kapaciteta, te kapaciteta za uzgoj i pakiranje gljiva; - Poticanje izravne prodaje proizvoda na poljoprivrednom gospodarstvu (vlastitih proizvoda i proizvoda udruge/zadruge proizvođača u kojima gospodarstvo pripada kao član); - Poticanje razvoja kapaciteta za pružanje nepoljoprivrednih usluga u ruralnim područjima (radionica za popravak poljoprivrednih i šumarskih strojeva itd.); - Lobiranje za poboljšanje administrativnog okruženja (smanjivanje i usklađivanje komunalnih pristojbi, redukcija troškova i uštedu vremena kod ishodajenja dozvola); - Poboljšanje i širenje programa za stjecanje stručnih znanja, uvođenje i korištenje novih tehnologija, promicanje i osposobljavanje za ekološku proizvodnju; - Poticanje uspostavljanja suvremenih zadruga i dr. suvremenih oblika udruživanja.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011.-2013. iznosi 18.166.200 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Planirana struktura ulaganja: 14% proračuni lokalnih jedinica, 61% županijski proračun, 17% fondovi EU (IPARD program, Leader program i ostali) i 8% privatna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Rast specijalizacije i unaprjeđenje proizvodnje, udjel na tržištu, ulaganja u proizvodnju, tehnologiju i plasman, broj komercijalnih proizvođača, povećanje kapaciteta, broj i vrsta edukacija.

PRIORITET	1P4 Održivi razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora
MJERA	1P4-M3 Zaštita i promocija regionalnih posebnosti proizvoda
SVRHA I CILJ MJERE	Zaštititi i promovirati regionalne posebnosti međimurskih prehrambenih proizvoda

	u svrhu povećanja konkurentnosti.
OBRAZLOŽENJE	Potreban je razvoj ponude proizvoda koji odgovaraju očekivanjima potrošača u pogledu sigurnosti proizvoda, jedinstvenosti i proizvodnih metoda koje poštuju norme vezane za okoliš i društvo. Kako bi se takvi njihovi napori nagradili, poljoprivrednici i prerađivači moraju razviti komunikacijske strategije prema krajnjim korisnicima koje će se temeljiti na povećanoj informiranosti lokalnih potrošača te na označavanju podrijetla proizvoda.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljen jedinstven znak/oznaka kvalitete za međimurske prehrambene proizvode (s pripadajućim standardima i certifikacijskim sustavom) • Poljoprivredni proizvođači educirani za certificiranje i upravljanje kvalitetom • Kreirani financijski poticaji za certificaciju i upravljanje kvalitetom • Kreiran promotivni paket za promociju branda međimurske kvalitete
RAZVOJNI UČINAK	<p>Uspostavljanje oznaka kvalitete dat će znatne rezultate u povećanju potrošnje međimurskih proizvoda i ostvarivanju bolje cijene za međimurske proizvođače, što će utjecati na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • viši stupanj standarda u proizvodnji od postojećeg hrvatskog standarda, koji može obuhvatiti integralne standarde ili one slične standardu GlobalGap; • vrlo transparentne kontrole, kako interne, od strane lokalnih proizvođača i lokalne komisije, tako i eksterne, od strane respektabilne institucije kao što je fakultet, konzultantske kuće, državne regulatorne institucije i sl.
NOSITELJI	Županija, REDEA, udruge poljoprivrednika, Udruga za zaštitu prehrambenih autohtonih proizvoda Međimurske županije, HGK, HOK.
CILJNE SKUPINE	Poljoprivredni proizvođači, civilno društvo, poduzetnici koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda, djelatnici u turizmu.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Pružanje potpore skupinama proizvođača vezano za zemljopisno podrijetlo proizvoda i promociju poljoprivrednih proizvoda jedinstvenim sustavom oznake kakvoće; - Uvođenje i jačanje regionalnih brandova; - Promocija lokalnih proizvoda u lokalnim restoranima i turističkim odredištima, ali i na izvoznom tržištu podizanje razine svijesti prodavačima u pogledu jedinstvenih proizvoda i usluga; - Uključenje glavnih proizvođača u proizvodne lance vrijednosti koji uključuju izvornost proizvoda (PDO) i garantirano tradicijski specijalitet (TGS); - Organiziranje proizvođača i njihova izobrazba o načinima proizvodnje, prodaje i kontrole; - Iznajmljivanje prodajnog prostora u većim hrvatskim gradovima, u kojima bi se otvarale specijalizirane prodavaonice za prodaju međimurskih proizvoda s oznakom međimurskog brenda; - Promocija brenda i Međimurja korištenjem različitih načina predstavljanja.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011.-2013. iznosi 1.885.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	26% proračuni lokalnih jedinica, 58% županijski proračun, 16% privatna sredstva
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj proizvoda pod međimurskom oznakom kakvoće i zemljopisnim podrijetlom, broj održanih domaćih i međunarodnih sajmova i uključenih sudionika, broj održanih tiskovnih konferencija i objava.

PRIORITET	1P4 Održivi razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora
MJERA	1P4-M4 Razvoj lovstva i slatkovodnog ribarstva u Međimurskoj županiji
SVRHA I CILJ MJERE	Promovirati i unaprijediti lovstvo i razvijati uzgoj slatkovodnog ribarstva u Međimurskoj županiji.
OBRAZLOŽENJE	Budući da se unutar posljednjeg desetljeća povećao sveukupan broj životinja za lov, Međimurje sada opet ima potencijal i priliku razviti lov i ribolov. Potrebno je sustavno planiranje daljnjeg rasta i razvoja ovih sektora kako bi se osigurala njihova održivost i povećao uzgoj.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađena studija razvoja lovstva u MŽ • Kreirani i provedeni specijalni programi za podizanje broja divljači • Izgrađena infrastruktura, objekti za uzgoj divljači, objekti/hladnjače za skladištenje mesa divljači • Umrežen/povezan lovački i ribolovni i ugostiteljski sektor • Povećan uzgoj slatkovodne ribe
RAZVOJNI UČINAK	Razvoj i poboljšanje uvjeta poslovanja u gospodarskim granama lovstvo i slatkovodno ribarstvo.
NOSITELJI	Lovna i ribolovna društva, Hrvatski lovački savez, Županija, Ceh za poljodjelstvo i slatkovodno ribarstvo Hrvatske obrtničke komore.
CILJNE SKUPINE	Lovna i ribolovna društva, ugostitelji.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrolirati sveukupan broj životinja namijenjenih za lov i pojačati angažman lovačkih udruga pri upravljanju lovnim životinjama i zaštitom okoliša, uključujući informacije o lovnoj populaciji, trendovima u lovu, krivolovu i incidentima; - Izraditi studiju razvoja lovstva u Međimurskoj županiji; - Provoditi programe koji bi omogućili podizanje broja lovne divljači i očuvanje prirodnog okoliša; - Povezati lovna i ribolovna društva s lokalnim restoranima u svrhu osiguranja divljači i ribe; - Ulagati u objekte za skladištenje divljači; - Poticati uzgoj slatkovodne ribe i privatnih ribnjaka uz očuvanje prirodnog okoliša.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011.-2013. iznosi 840.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	90% županijski proračun, 10% državni proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Faze izrade studije razvoja lovstva, broj programa i projekata koji ciljaju na povećanje uzgoja slatkovodnih riba i uzgoja divljači, broj novoizgrađenih ili opremljenih objekata za uzgoj divljači.

PRIORITET	1P4 Održivi razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora
MJERA	1P4-M5 Jačanje institucionalne podrške za razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora kroz osnivanje Centra za ruralni razvoj
SVRHA I CILJ MJERE	Osigurati učinkovitije upravljanje ruralnim razvojem Međimurske županije
OBRAZLOŽENJE	Da bi upravljanje ruralnim razvojem u Međimurskoj županiji bilo učinkovitije, potrebno je organizirati Centar za ruralni razvoj na način da se brine o koordiniranju

	aktivnosti vezanih za ruralni razvoj i njihovu stratešku planiranju, a da pri tome osnovna djelatnost bude pružanje ključnih usluga krajnjim korisnicima.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljen kvalitetan i funkcionalan Centar za ruralni razvoj • Provedene mjere za razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj • Osigurana stalna i kvalitetna podrška poljoprivrednicima
RAZVOJNI UČINAK	Osnivanje CRRM-a omogućit će snažan fokus na razvoj potrebnih kompetencija, uglavnom stvaranje i razvoj stručnih kadrova koji će svojim znanjem pružati visokokvalitetnu potporu poljoprivrednicima, poduzetnicima, prerađivačima i dr. poslovnim subjektima. Bit će veza između korisnika, općine, REDEA-e, Županije, ministarstava i donator što će omogućiti koordinaciju aktivnosti vezanih za ruralni razvoj i njegovo strateško planiranje.
NOSITELJI	Županija, HGK i HOK Međimurske županije, poljoprivredni proizvođači, HZPSS.
CILJNE SKUPINE	Poljoprivrednici, poduzetnici, prerađivači, svi koji se bave ruralnim turizmom.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Provedba mjera iz Županijske razvojne strategije Međimurske županije i Strategije ruralnog razvoja Međimurske županije (opis rada Centra naveden je u Strategiji ruralnog razvoja MŽ); - Podrška Županiji i općinama u obavljanju njihovih aktivnosti, te poljoprivrednicima i ostalim zainteresiranima za ruralni razvoj.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011.-2013. iznosi 1.747.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	71% županijski proračun, 29% fondovi EU.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Faze osnivanja organizacije i ostvarene akcije iz njezina plana i programa rada.

PRIORITET	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročni održivi razvoj turizma u Međimurju
MJERA	1P5-M1 Očuvanje turističke atrakcijske osnove županije s naglaskom na zaštitu prirodnih vrijednosti i kulturne baštine
SVRHA I CILJ MJERE	Identificirati, evidentirati, evaluirati, usustaviti i staviti na korištenje podatke o realnim i potencijalnim turističkim atrakcijama Međimurja te utvrditi uvjete i instrumente za dugoročni održivi razvoj turizma u Međimurju.
OBRAZLOŽENJE	Postojeći registri turističkih atrakcija u Međimurju nisu izrađeni koordinirano i uz uključivanje svih relevantnih dionika i službi te ne postoji cjelovita, obrađena informacija o turističkoj ponudi na jednom mjestu. Za područje Međimurja ne postoji strateški dugoročni plan razvoja turizma, iako posljednjih godina Međimurje bilježi sve veći broj dolazaka turista.
REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađen dugoročni plan za razvoj turizma • Izrađen registar turističke atrakcijske osnove
RAZVOJNI UČINAK	Provedba predložene mjere ključna je za racionalno korištenje turističkog potencijala Međimurja radi održivog razvoja ruralnog turizma te će direktno utjecati na poboljšanje kvalitete prostornog i integralnog planiranja razvoja Međimurske županije.

NOSITELJI	Turistička zajednica Međimurske županije, Međimursko veleučilište, Županija, REDEA, TZ-ovi gradova i općina, JLS-ovi, strukovna grupa za turizam, JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije, Muzej Međimurja, udruge građana, mjerodavne stručne institucije (Uprava za zaštitu kulturne baštine.....), KUD-ovi.
CILJNE SKUPINE	TZ-ovi, svi turistički ponuđači u Međimurju i susjednim županijama, civilni sektor.
SADRŽAJ	- Izrada katastra i atlasa turističkih atrakcija u Međimurju – cjelovita evaluacija turističke atrakcijske i ostale resursne osnove Međimurja; - Izrada dugoročnog plana razvoja turizma Međimurja za razdoblje od 20 do 30 godina kao sektorskog plana turizma, s potrebnom prostornom argumentacijom; - Jačanje suradnje sa sektorima i službama koje vode podatke o svojim resursima koji su ujedno i turističke atrakcije te sa sustavom prostornog planiranja u Međimurskoj županiji.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011.-2013. iznosi 750.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	80% županijski proračun i 20% fondovi EU.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Faze izrade katastra i atlasa turističkih atrakcija, broj unesenih stavaka u katastar i atlas turističkih atrakcija, faze izrade dugoročnog plana razvoja turizma.

PRIORITET	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročni održivi razvoj turizma u Međimurju
MJERA	1P5-M2 Unaprjeđenje turističkih proizvoda i usluga kroz specijalizaciju i diversifikaciju
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprjeđenje kvalitete turističkih proizvoda i usluga u Međimurju te razvijanje znanja, vještina i sposobnosti ljudskih resursa u turizmu. Mjera je usmjerena prvenstveno na razvoj novih turističkih proizvoda i usluga u Međimurju.
OBRAZLOŽENJE	Primjenom novog razvojnog modela turizma u Međimurju nameće se potreba specijalizacije i diversifikacije postojećih turističkih proizvoda i usluga i razvoj novih.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađeni novi programi za turističke proizvode i usluge • Kreirani novi turistički proizvodi i usluge • Uspostavljen sustav poticanja i subvencioniranja • Uspostavljen sustav certificiranja proizvoda u turizmu • Certificirani turistički proizvodi
RAZVOJNI UČINAK	Provedbom ove mjere poboljšat će se turistička ponuda u Međimurju kao i razviti ljudski resursi za njezinu prezentaciju. Time će se unaprijediti konkurentnost i atraktivnost regije kao turističke destinacije što će u konačnici dovesti do boljih financijskih rezultata pružatelja usluga.
NOSITELJI	Županija, Turistička zajednica MŽ, REDEA, HGK Međimurske županije, udruge ugostitelja, HZPSS Čakovec, Međimursko veleučilište, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području MŽ, obrazovne institucije i svi subjekti koji nude turističke proizvode u Međimurju.
CILJNE SKUPINE	Subjekti koji nude turističke proizvode i usluge u Međimurju, svi građani

	zainteresirani za uključivanje u turizam.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada i provedba programa za kvalitetne turističke proizvode i usluge (npr. pilot projekt za nekoliko oglednih turističkih seljačkih gospodarstava, program poticanja osnivanja turističkih seljačkih gospodarstava, projekt poticanja na turističko iznajmljivanje soba, stanova i kuća, planovi turističke edukacije na selu, poticanje na suradnju poljoprivrednog i turističkog sektora te projekt razvoja međimurskog tradicijskog zanatstva, narodnog rukotvorstva i ekološke poljoprivredne proizvodnje); - Izrada, uspostava i primjena programa za povećanje specijalizacije i diversifikacije turističkih proizvoda i usluga, s naglaskom na kulturni i toplički turizam, turizam na seljačkim gospodarstvima, te sportsko-rekreacijski, vinski, lovni i ribolovni, tranzitni i avanturistički turizam; - Koordinacija aktivnosti sektora turizma i sektora poljoprivrede pri osnivanju i djelovanju turističkih seljačkih gospodarstava i animiranje (u vidu organizacijske i materijalne pomoći) zainteresiranih građana da se uključe u stvaranje ponude međimurskog turizma, prvenstveno u seoskom turizmu; - Dodjela poticaja za podizanje kvalitete u turizmu; - Certifikacija kvalitete turističkih proizvoda i usluga; organizacija ciljanih i specijaliziranih seminara i tečajeva s ciljem podizanja kvalitete usluge u turizmu; - Organiziranje ciljanih studijskih putovanja (benchmarking) radi razmjene dobrih praksi.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011.-2013. iznosi 8.775.500 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	36% proračuni lokalnih jedinica, 27% županijski proračun, 28% EU fondovi i 9% privatna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Povećanje kvalitete usluga, broj novih proizvoda i usluga, povećanje prihoda pružatelja usluga u ruralnom prostoru Međimurja, povećanje udjela gostiju višeg socioekonomskog profila.

PRIORITET	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročni održivi razvoj turizma u Međimurju
MJERA	1P5-M3 Osiguravanje efikasnog upravljanja turističkom destinacijom Međimurje
SVRHA I CILJ MJERE	Jačanje kapaciteta organizacija koje će upravljati turističkom destinacijom županije.
OBRAZLOŽENJE	Turistički destinacijski proizvod se sastoji od niza parcijalnih turističkih proizvoda koje nude raznorodni, međusobno slabo povezani subjekti, a neke neophodne kohezijske proizvode i sadržaje ne nudi nitko. Turističke zajednice brinu za promociju turističkih proizvoda, ali do sada nisu poticale i koordinirale razvoj turističkog destinacijskog proizvoda.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinirana turistička ponuda Međimurja • Stvoreni novi parcijalni turistički proizvodi uklopljeni u širu ponudu • Ojačani kapaciteti sustava turističkih zajednica za upravljanje turističkim potencijalima županije

RAZVOJNI UČINAK	Uspješna koordinacija turističkih proizvoda i bolja prepoznatljivost na tržištu dugoročno će voditi boljim financijskim rezultatima.
NOSITELJI	Turistička zajednica Međimurske županije i drugi TZ-ovi u Međimurju, Međimursko veleučilište, Županija, REDEA, turističke agencije.
CILJNE SKUPINE	Svi subjekti koji nude turističke proizvode i usluge u Međimurju.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Jačanje kapaciteta sustava turističkih zajednica za upravljanje svim turističkim potencijalima županije kao cjelinom; - Osiguravanje financijskih i drugih uvjeta, olakšica i potpora za rad receptivnih turističkih agencija od strane Županije; - Osiguravanje interakcije i protoka informacija između javnog i privatnog sektora, između ostalog uspostavom centralnog informacijskog sustava na razini županije; - Uspostava učinkovitog zajedničkog modela između privatnog i javnog sektora na promociji i dovođenju turista.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011.-2013. iznosi 1.210.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	30% proračuni lokalnih jedinica, 62% županijski proračun i 8% državni proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013
POKAZATELJI	Broj održanih edukacija, broj i visina potpora za receptivne turističke agencije, broj novih turističkih proizvoda/programa, broj novih komunikacijskih kanala.

PRIORITET	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročni održivi razvoj turizma u Međimurju
MJERA	1P5-M4 Promocija Međimurja kao cjelovite turističke regije
SVRHA I CILJ MJERE	Mjera je usmjerena prvenstveno na stvaranje, promociju i afirmaciju turističkog branda Međimurja u Hrvatskoj i u susjednim zemljama te na prepoznatljivost Međimurja kao destinacija doživljajnog turizma.
OBRAZLOŽENJE	Potreba za ovom mjerom proizlazi iz nedovoljno razvijenog i nedovoljno prepoznatljivog destinacijskog turističkog proizvoda međimurske destinacije.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Stvoren brand "regije" • Izrađen vizualni identitet branda • Sustavno promoviran brand
RAZVOJNI UČINAK	Stvaranje turističkog branda Međimurja i kvalitetna sustavna promocija vodit će unaprjeđivanju konkurentnosti i atraktivnosti Međimurja kao turističke destinacije kontinentalne Hrvatske i boljem pozicioniranju na tržištu.
NOSITELJI	Turistička zajednica Međimurske županije i drugi TZ-ovi u Međimurju, Županija, turističke agencije, REDEA, HGK i HOK Međimurske županije, udruge, Međimursko veleučilište.
CILJNE SKUPINE	Svi subjekti koji nude turističke proizvode i usluge u Međimurju.
SADRŽAJ	- Promocija Međimurja kao visokovrijedne destinacije životnog stila (life – style destination);

	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada jedinstvenog vizualnog identiteta regije; - Stvaranje, unapređivanje promocije i afirmacija brenda Međimurja u Hrvatskoj i u susjednim zemljama kao jedne od najkvalitetnijih turističkih destinacija kontinentalne Hrvatske; - Promoviranje i unapređivanje udruženog oglašavanja u zemlji i inozemstvu.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011.-2013. iznosi 1.730.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	10% proračuni lokalnih jedinica, 61% županijski proračun, 17% fondovi EU i 12% privatna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.- 2013.
POKAZATELJI	Broj dolazaka turista u Međimurje, broj ostvarenih noćenja, financijski promet u ugostiteljstvu i turizmu.

Područje društvenih djelatnosti uključeno je u strateški cilj 2.:

Jačanje ljudskih potencijala i unaprjeđenje kvalitete života

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M1 Primjena strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala Međimurske županije
SVRHA I CILJ MJERE	Definirati prioritete u upravljanju ljudskim potencijalima na županijskoj razini radi jačanja konkurentnosti županije.
OBRAZLOŽENJE	Zbog važnosti ljudskih potencijala za razvoj i ukupnu konkurentnost županije te primjetnog odljeva mozgova, potreban je zaokret u promišljanju i pristupu razvoju ljudskih potencijala na županijskoj razini.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Definirani ciljevi razvoja ljudskih potencijala te pripadajući prioriteta i mjere • Pripremljena lista potencijalnih projekata za prijavu na natječaje EU-a • Organiziran sustav za praćenje potreba gospodarstva za ljudskih potencijalima
RAZVOJNI UČINAK	Jačanje konkurentnosti i zadržavanje talenta primjenom strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala osigurat će se njihov usmjereni i sustavni razvoj.
NOSITELJI	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, Međimurska županija, HZZ, REDEA.
CILJNE SKUPINE	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, radno sposobno stanovništvo Međimurske županije, obrazovne institucije, HZZ.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Sustavno praćenje potreba gospodarstva za ljudskim potencijalima; - Ažuriranje informacija o ponudi i potražnji na županijskom tržištu rada; - Izrada strategije ljudskih potencijala (definiranje ciljeva, prioriteta i mjera razvoja ljudskih potencijala); - Izrada planova za ključne skupine (npr. daroviti i motivirani), skupine kojima je otežan pristup tržištu rada – npr. mladi; - Priprema liste potencijalnih projekata za prijavu na natječaje ESF-a i drugih izvora financiranja.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 445.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	20% Međimurska županija, 80% EU fondovi (IPA IV).
RAZDOBLJE PROVEDBE	Izrada strategije – do ožujka 2011. Provedba – do 2015.
POKAZATELJI	Br. specifičnih prioriteta i mjera usmjeren na razvoj ljudskih potencijala, br. predloženih i provedenih projekata, stopa nezaposlenosti (ukupno i po ključnim skupinama).

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M2 Poticanje suradnje između gospodarstva te znanstvenog i obrazovnog sustava
SVRHA I CILJ MJERE	Postići sinergijske učinke suradnje gospodarstva, znanosti i obrazovanja na smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada.
OBRAZLOŽENJE	Suradnja i razmjena informacija i ideja između gospodarstva te znanstvenog i obrazovnog sustava ključna je za smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu. O tome ovisi kako planiranje upisnih kvota, tako i kvaliteta obrazovnih metoda usmjerenih ishodom učenja te doticaj učenika/studentata s praksom. Isto tako, povećava se vjerojatnost prilagodbe znanja i vještina ljudskih potencijala s potrebama poslodavaca.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđene aktivnosti profesionalne orijentacije • Povećani broj znanstvenih projekata u suradnji s gospodarstvom • Unaprijeđena mreža suradnje i povećan broj projekata i inicijativa u suradnji gospodarstva i znanstveno-obrazovnog sustava • Usmjereni sustav usmjeravanja u ključna zanimanja, znanstvena područja • Poboljšana kvaliteta i učinkovitost stručne prakse
RAZVOJNI UČINAK	Usklađenost ponude i potražnje na tržištu rada.
NOSITELJI	Međimurska županija, HZZ, HGK (poduzetnici), HOK, obrazovne institucije, JLS.
CILJNE SKUPINE	Poslodavci, mentori pri stručnoj praksi, obrazovne institucije, učenici /studenti.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Usklađivanje aktivnosti profesionalne orijentacije; - Poticanje znanstvenih projekata u suradnji s gospodarstvom; - Usmjeravanje prema obrazovanju u prirodnim i tehničkim znanostima kao pokretačima gospodarskog rasta; - Razvoj cjelovitog sustava poticaja za pojedina zanimanja za koja se anticipira da su od strateške važnosti za razvoj županijskog gospodarstva i realizaciju utvrđenih razvojnih prioriteta; - Uključivanje poduzetništva kao načina promišljanja na svim razinama obrazovanja – osnivanje centra izvrsnosti u poduzetništvu; - Potpora postojećoj suradnji srednjih stručnih škola i visokoškolskih institucija i gospodarstvenika te poticanje širenja mreže suradnje; - Poticanje učinkovite stručne prakse i unaprjeđenje vještina mentora.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 1.733.660 kn
IZVORI FINANCIRANJA	21% Međimurska županija, 7% državna sredstva, 72% EU fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, CIP, FP7).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Usporedba upisnih kvota obrazovnih institucija s interesom polaznika, % smanjenja strukturalne nezaposlenosti, vrijeme provedeno u evidenciji HZZ-a prije pronalaska prvog zaposlenja, zadovoljstvo poslodavaca kompetencijama novih zaposlenika, br. znanstvenih projekata u suradnji s gospodarstvom, broj novih programa/zvanja za potrebe gospodarstva.

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M3 Unaprjeđenje obrazovne strukture i jačanje kompetencija ljudskih potencijala
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti obrazovnu strukturu i kompetencije ljudskih potencijala na svim razinama u skladu s potrebama tržišta rada.
OBRAZLOŽENJE	Međimurska županija statistički se ubraja u županije s najnižom obrazovnom strukturom. Dok su srednje škole po uspješnosti učenika na natjecanjima, državnoj maturi i upisima na fakultete blizu ili iznad nacionalnog prosjeka, osnovne su škole nešto slabije. Stoga je bitno potaknuti završavanje osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja uz istodobno poticanje razvoja darovitih i motiviranih pojedinaca s naglaskom na ishode učenja i stjecanje ključnih kompetencija za suvremeno tržište rada.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurani preduvjeti za kvalitetno obrazovanje: opremljenost, ekipiranost, primjerenost prostora za obrazovanje, sufinanciranje troškova obrazovanja • Prilagodba obrazovnog sustava potrebama tržišta rada • Postignuta razmjena iskustava uslijed povećane mobilnosti • Unaprjeđenje sustava vrednovanja uspješnosti • Uspostavljen alumni sustav i poboljšana informiranost o ljudskim potencijalima
RAZVOJNI UČINAK	Usmjereni razvoj ključnih kompetencija u skladu s potrebama tržišta rada.
NOSITELJI	Ustanove predškolskog odgoja, osnovne i srednje škole, Međimursko veleučilište, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu, Međimurska županija, Hrvatski zavod za zapošljavanje, HOK, OCD.
CILNE SKUPINE	Obrazovne institucije (predškolski odgoj, osnovne, srednje škole, MEV, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu), učenici / studenti, OCD.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje završavanja osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja; - Dodjela stipendija talentiranim pojedincima slabijih financijskih mogućnosti; - Ulaganje u izgradnju i opremanje školskih prostora; - Uvođenje mobilnih timova stručnih suradnika za institucije za predškolski odgoj koje za tim imaju potrebe; - Financiranje besplatnog prijevoza; - Sustavno stipendiranje poslijediplomskih/doktorskih studija; - Osnivanje centara izvrsnosti u osnovnim i srednjim školama; - Poticanje uvođenja programa za darovite, motivirane učenike; - Poticanje i pojednostavljivanje mobilnosti učenika/studenata/nastavnog osoblja; - Povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja s osnovnim i srednjim školama u Međimurju u cilju podizanja kvalitete obrazovanja, pružanja dodatnog sadržaja za motivirane učenike i nastavnike, te promociju znanstveno-tehnoloških vještina i poticanje upisa na fakultete; - Poticanje međunarodne razmjene iskustava i dobrih praksi obrazovnih institucija; - Poticanje prilagodbe kurikuluma i metodičke kreativnosti usmjerene ishodima učenja; - Pokretanje pilot-projekata vrednovanja uspješnosti obrazovnih institucija (definiranje mjerila, usporedba s najuspješnijim nacionalnim i, gdje je primjereno, međunarodnim institucijama (benchmarking)); - Uspostava alumni sustava za praćenje daljnjeg obrazovanja mladih iz Međimurja, ali i radi održavanja kontakta, razmjene iskustava i uključivanja u projekte i inicijative obrazovnih institucija.
OKVIRNA FINACIJSKA	Okvirno 114.931.284 kn

SREDSTVA	
IZVORI FINANCIRANJA	IPA 23% sredstva JLS, 35% Međimurska županija, 40% državna sredstva, 2% EU fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, Comenius, Tempus, Leonardo Da Vinci, Erasmus Mundus, EURAXESS).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj pojedinaca upisanih u srednje škole, fakultete i poslijediplomski studij te broj onih koji su program završili, broj stipendiranih pojedinaca, broj i kvaliteta centara izvrsnosti, broj opremljenih i izgrađenih škola, broj sudionika programa mobilnosti.

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M4 Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada
SVRHA I CILJ MJERE	Smanjiti strukturnu nezaposlenost kroz razvoj potrebnih kompetencija
OBRAZLOŽENJE	Uočen je porast strukturne nezaposlenosti i potrebe da se kompetencije nezaposlenih, a teško zapošljivih osoba usklade s potrebama tržišta rada. Uslijed toga, potrebno je osigurati im pristup odgovarajućim znanjima kroz prikladne programe edukacije.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Povećana i kontinuirana informiranost o potrebnim profilima zaposlenika i kompetencijama za tržište rada • Povećana svijest o potrebi kontinuiranog usavršavanja • Povećana učinkovitost i svrsishodnost programa osposobljavanja i usavršavanja
RAZVOJNI UČINAK	Doprinos dugoročnom smanjenju strukturne nezaposlenosti uslijed pravovremenog razvoja odgovarajućih kompetencija.
NOSITELJI	HZZ, MŽ, Pučko učilište, srednje škole i druge ustanove za obrazovanje odraslih, HOK, HGK - strukovne grupe poslodavaca
CILJNE SKUPINE	Ustanove za obrazovanje odraslih, nezaposlene osobe s nedostatnim kompetencijama, osobe kojima prijeti nezaposlenost zbog nedostatnih kompetencija.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Sustavno praćenje potreba gospodarstva za ljudskim potencijalima, kao i razloga nastupanja nezaposlenosti pojedinih skupina - detektirati zanimanja, dodatna znanja, vještine koje su potrebne na tržištu rada u županiji; - Promoviranje važnosti upravljanja karijerom, stručnog osposobljavanja i usavršavanja među nezaposlenima, ali i ciljnih skupina kojima prijeti nezaposlenost; - Lokalno partnerstvo za zapošljavanje – koordinacija programa osposobljavanja i usavršavanja među pojedinim institucijama; - Poticanje fleksibilnosti u uvođenju novih programa osposobljavanja i usavršavanja – brza reakcija na potrebe gospodarstva.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4.010.036 kn
IZVORI FINANCIRANJA	1% sredstva iz proračuna JLS, 9% državna sredstva, 90% EU fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, Leonardo Da Vinci, Grundtvig).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.

POKAZATELJI	Broj novoosposobljenih/novoškoloranih, veća konkurentnost nezaposlenih osoba izraženo kroz % novozaposlenih osposobljenih u ukupnoj masi zaposlenih za referentno razdoblje, stopa nezaposlenosti, broj novih obrazovnih programa za prekvalifikacije i dokvalifikacije.
-------------	--

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M5 Podrška zapošljavanju mladih visokoobrazovanih osoba
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati prilike za zapošljavanje mladih visokoobrazovanih osoba u županiji, smanjiti „odljev mozgova“.
OBRAZLOŽENJE	Zamijećen je nedostatak prilika za zapošljavanje mladih visokoobrazovanih osoba (posebno za stjecanje prvog radnog iskustva), što dovodi do toga da oni napuštaju Međimurje ili se ne vraćaju nakon studija, a to opet utječe na obrazovnu strukturu i dugoročno na konkurentnost županije. Dio problema leži u svijesti poslodavaca koji ne uviđaju potencijal mladih visokoobrazovanih zaposlenika, a dio u nesrazmjeru očekivanja poslodavaca i mladih.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja radnih mjesta za visokoobrazovane osobe – sa i bez iskustva • Ojačane vještine za pronalazak posla • Povećanje broja samozaposlenih osoba
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje konkurentnosti županije uslijed porasta broja visokoobrazovanih pojedinaca koji se vraćaju živjeti i raditi u Međimurje.
NOSITELJI	Županija, JLS, poduzeća, HGK, HZZ, OCD.
CILJNE SKUPINE	Visokoobrazovane osobe koje ulaze na tržište rada, mali i srednji poduzetnici, obrtnici.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Osvješčivanje prednosti zapošljavanja mladih visokoobrazovanih osoba bez radnog iskustva; - Pokretanje fonda za sufinanciranje zapošljavanja mladih visokoobrazovanih osoba bez radnog iskustva; - Uspostava preduvjeta za otvaranje novih radnih mjesta, poticanje ulaganja (izravna veza s prioritetima i mjerama strateškog cilja 1); - Poticanje proaktivnosti mladih u pronalasku posla i razvoj za to potrebnih vještina; - Poticanje samozapošljavanja.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4.082.890 kn
IZVORI FINANCIRANJA	9% sredstva iz proračuna JLS, 27% Međimurska županija, 3% državna sredstva, 61% EU fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj visokoobrazovanih pojedinaca koji su pronašli zaposlenje u struci, % mladih obuhvaćenih mjerama sufinanciranja, broj novootvorenih radnih mjesta gdje se traži visokoškolska diploma, broj novih poduzetničkih pothvata koje su pokrenuli mladi visokoobrazovani pojedinci.

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M6 Poticanje cjeloživotnog učenja
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti formalno stečeno obrazovanje, znanja i vještine u svrhu jačanja kompetencija i konkurentnosti na tržištu rada.
OBRAZLOŽENJE	Cjeloživotno učenje postalo je preduvjet konkurentnosti na tržištu rada. Stoga je potrebno promicati i poticati taj koncept te kontinuirano usavršavanje na svim razinama učiniti dostupnijim.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Ojačana svijest o važnosti cjeloživotnog učenja (CU) • Povećana informiranost o programima CU i povećana dostupnost
RAZVOJNI UČINAK	Doprinos konkurentnosti županije uslijed jačanja kulture učenja i kontinuiranog osobnog razvoja.
NOSITELJI	Međimurska županija, JLS, obrazovne institucije u županiji, HZZ, OCD.
CILNE SKUPINE	Obrazovne institucije, poslodavci, šira javnost.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Osvješčivanje javnosti o važnosti cjeloživotnog učenja (CU); - Promoviranje cjeloživotnog učenja (formalnog i neformalnog) kod pojedinaca i poduzeća; - Jačanje kapaciteta obrazovnih djelatnika; - Razvijanje novih obrazovnih programa i prilagodba postojećih kako bi se uskladili s potrebama poslodavaca; - Uspostava info točke vezano uz cjeloživotno učenje (izrada i održavanje baze/kataloga programa neformalnog obrazovanja u županiji); - Razvoj pozitivnog stava prema učenju i znanju.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4.346.760 kn
IZVORI FINANCIRANJA	10% Međimurska županija, 10% državna sredstva, 80% EU fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, Grundtvig).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj novih programa i alata za poticanje CU, broj zaposlenih koji primjenjuju CU, broj poduzeća koja potiču cjeloživotno učenje, broj novih programa/zvanja za potrebe gospodarstva.

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M7 Podrška razvoju visokoškolskih institucija u županiji
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati kompetencije i broj visokoobrazovanih osoba u županiji, u skladu s potrebama gospodarstva, što će se reflektirati na povećanu konkurentnost radne snage
OBRAZLOŽENJE	Visokoškolske institucije okosnica su razvoja pa je stoga ulaganje u jačanje njihovih kapaciteta i kvalitete programa, usklađenih s potrebama gospodarstva, ključno. Kako bi se privuklo buduće studente, važna je i promocija Čakovca kao mjesta pogodnog za studiranje.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Povećana upoznatost javnosti i potencijalnih studenata s mogućnostima studiranja u Čakovcu; • Razvijena percepcija o Čakovcu kao mjestu za studiranje;

	<ul style="list-style-type: none"> • Povećana kvaliteta ponude obrazovnih institucija; • Postepeno uvođenje studenata u praksu.
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje obrazovne strukture stanovništva kroz jačanje kvalitete visokoškolskih institucija.
NOSITELJI	Međimurska županija, Grad Čakovec, Međimursko veleučilište, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu, REDEA, ACT.
CILJNE SKUPINE	Međimursko veleučilište, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu, ACT, studenti, šira javnost.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Promocija visokoškolskih programa u svrhu privlačenja novih studenata; - Sustavna promocija grada Čakovca kao mjesta pogodnog za studiranje; - Privlačenje i edukacija ljudskih potencijala za potrebe visokoškolskih institucija; - Promocija međunarodne suradnje (i međunarodnog usavršavanja) te prijenosa novih znanja i dobrih praksi; - Poticanje veza visokoškolskih institucija i gospodarstva; - Razvoj novih studijskih programa u skladu s potrebama; - Uključivanje studenata u inicijative i projekte gospodarstva.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 3.666.950 kn
IZVORI FINANCIRANJA	16% Međimurska županija, 12% državna sredstva, 72% EU fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, Tempus, Leonardo Da Vinci, Erasmus Mundus, EURAXESS).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj visokoobrazovanih osoba u županiji, broja nastavnih programa usklađenih s najnovijim trendovima i standardima u EU, broj visokoobrazovanih studenata usmjerenih na područja koja su od prioritetnog značenja za razvoj županije, broj studenata koji sudjeluju u međunarodnoj suradnji i razmjeni studenata.

PRIORITET	2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite
MJERA	2P2-M1 Unaprjeđenje zdravstvenog sustava
SVRHA I CILJ MJERE	Osigurati učinkovito provođenje (primarne) zdravstvene zaštite s ciljem poboljšanja zdravlja građana
OBRAZLOŽENJE	Aktivnim uključivanjem svih strana u pružanju zdravstvenih usluga te provođenjem reforme primarne zdravstvene zaštite u skladu s napucima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi ostvarit će se zahtjevi za povećanjem kvalitete sustava zdravstva i zdravstvenog stanja stanovnika Međimurske županije, i to kroz kontinuirano promišljeno ulaganje financijskih resursa i razvoj te zalaganje ljudskih potencijala u zdravstvu.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Sukcesivno smanjenje broja osoba koje traže medicinsku pomoć • Smanjenje troškova u zdravstvenom sustavu • Poboljšani kapaciteti zdravstvenih djelatnika kroz sustavnu edukaciju • Bolje i kvalitetnije usluge za sve stanovnike Međimurske županije • Bolje zdravstveno stanje stanovnika Međimurske županije
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje zdravstvenog stanja i kvalitete života stanovnika Međimurske županije.
NOSITELJI	Zdravstvene ustanove u Međimurskoj županiji, Međimurska županija.

CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurja, zdravstvene ustanove u Međimurskoj županiji.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Provođenje reforme primarne zdravstvene zaštite po napucima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH; - Poboljšanje protoka informacija i koordinacije ambulanti primarne zdravstvene zaštite (obiteljski centri), HMP i ŽB (racionalizirati obradu) – funkcioniranje kao zaokružene cjeline kako bi se osiguralo kvalitetno zbrinjavanje akutnih bolesnika; - Unaprjeđenje kvalitete usluga, dijagnostike i liječenja u ambulantama primarne zdravstvene zaštite (poticati ulaganje u opremu), Županijskoj bolnici Čakovec i drugim zdravstvenim ustanovama; - Jačanje te financijsko podupiranje sustavne edukacije liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika te unaprjeđivati organizaciju i upravljanje u zdravstvu radi postizanja veće učinkovitosti; - Smanjivanje troškova i osiguravanje bolje kvalitete usluga; - Poticanje ulaganja u izgradnju i opremanje u skladu s prioritetnim potrebama; - Osnaživanje informatizacije u obavljanju zdravstvenih usluga (umrežavanje; e-recepti, e-uputnice), te poticanje i provođenje istraživačkih programa i drugih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene zaštite i zdravlja stanovništva; - Poboljšanje teritorijalne pokrivenosti Hitnom medicinskom službom i ambulantama primarne zdravstvene zaštite.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 55.050.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	59% Međimurska županija, 41% državna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.- (kontinuirani proces)
POKAZATELJI	Opremljenost ustanova primarne zdravstvene zaštite, financijski pokazatelji ustanova, promjene u zdravstvenim pokazateljima, broj zdravstvenih djelatnika po stanovniku, broj pregleda po zdravstvenom djelatniku, broj dana po pacijentu proveden na bolničkom liječenju, broj dana koje zdravstveni djelatnici provedu na edukaciji, stupanj informatizacije.

PRIORITET	2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite
MJERA	2P2-M2 Unaprjeđenje i provedba programa preventivne zaštite
SVRHA I CILJ MJERE	Smanjiti broj stanovnika oboljelih od kroničnih bolesti
OBRAZLOŽENJE	Aktivnostima preventivne edukacije i provedbom programa nastoji se smanjiti broj osoba s kroničnim bolestima, te ukazati na važnost i nužnost preventivne zaštite.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje broja oboljelih od nezaraznih kroničnih bolesti • Povećanje broja programa, projekata i medijskih kampanja s ciljem prevencije • Jačanje kapaciteta stručnih osoba i volontera koje sudjeluju u provođenju programa i projekata prevencije
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje kvalitete života stanovnika Međimurske županije.
NOSITELJI	Zdravstvene ustanove u Međimurskoj županiji, udruge za prevenciju različitih bolesti i udruge oboljelih, lokalna politička zajednica, OCD.
CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Stvaranje mreže ustanova i pojedinaca uključenih u provođenje programa prevencije kroničnih bolesti; - Kontinuirano provođenje preventivnih programa u cilju promicanja zdravlja i

	<p>sprečavanja nastanka kroničnih oboljenja;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edukacija stručnog osoblja i volontera koji mogu biti sekundarni edukatori; - Organiziranje individualnog savjetovanja i razvoj vještina; - Provođenje seminara i radionica; - Priprema audiovizualnih promotivnih materijala; - Osmišljavanje, organiziranje i provođenje medijskih kampanja.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 2.887.600 kn
IZVORI FINANCIRANJA	23% sredstva iz proračuna JLS, 77% Međimurska županija.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.- (kontinuirani proces)
POKAZATELJI	% populacije obuhvaćen programima ranog otkrivanja bolesti, broj educiranih novootkrivenih bolesnika, % uključenih stanovnika i udruga za prevenciju bolesti i udruga oboljelih u terenska ispitivanja, % osoba koje su usvojile znanje, promijenile stavove i ponašanje, broj provedenih radionica i seminara, broj objavljenih novinskih članaka, radio i TV emisija, medijskih kampanja.

PRIORITET	2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite
MJERA	2P2-M3 Promicanje zdravog načina života
SVRHA I CILJ MJERE	Poboljšati zdravstveno stanje stanovnika, umanjiti rizične faktore za pojavu kroničnih bolesti, te smanjiti obolijevanja, smrtnost i invaliditet, te tako unaprijediti kvalitetu života stanovništva.
OBRAZLOŽENJE	Od iznimne je važnosti promicati zdravi način života, od pravilne i uravnotežene prehrane do kretanja i rekreacije, posebno zbog konstantno velikog broja kardiovaskularnih i kroničnih bolesti – medicinska struka stoga kao vrlo važnu komponentu smanjenja broja oboljelih i povećanja ukupne razine zdravlja naglašava preventivne aktivnosti u vidu promicanja zdravog načina života.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Proširena mreža institucija koje su uključene u programe preventivne zaštite • Podignuta razina svijesti javnosti o važnosti zdravog načina života • Povećanje broja ljudi koji se rekreativno bave sportom
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje kvalitete života stanovnika Međimurske županije.
NOSITELJI	Zdravstvene ustanove u Međimurskoj županiji, odgojno-obrazovne ustanove, lokalna zajednica, sportsko-rekreacijske i druge udruge.
CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Identifikacija i motivacija svih potencijalnih «promotora zdravlja»; - Stvaranje mreže ustanova, udruga i pojedinaca uključenih u provođenje unaprjeđenja zdravlja; - Izrada programa tjelesne aktivnosti u cilju unaprjeđenja kulture življenja, zaštite i unaprjeđenja zdravlja, primarne i sekundarne prevencije nekih kroničnih bolesti i stanja te unaprjeđenje kvalitete života; - Promocija provođenja redovnih oblika tjelesnih aktivnosti i ostalih oblika rekreativnog bavljenja sportom; - Naglašavati društvenu i zdravstvenu vrijednost tjelesne aktivnosti te potaknuti lokalnu samoupravu i nadležne institucije da je prihvate kao dio lokalne politike; - Organiziranje «edukativnih štandova» u zajednici; - Provođenje različitih testiranja na terenu;

	<ul style="list-style-type: none"> - Formiranje grupa za pomoć i samopomoć i njihova edukacija; - Izgradnja rekreativnih pješačko-biciklističkih staza i centara slobodnog vremena – centri društvenog okupljanja građana; - Osiguranje provođenja Akcijskog plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine za razdoblje od 2010. do 2012. Godine.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4.469.420 kn
IZVORI FINANCIRANJA	24% sredstva iz proračuna JLS, 43% Međimurska županija, 5% državna sredstva, 28% EU fondovi (Europska agencija za zdravlje i potrošače (EAHC), IPA CBC).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.- (kontinuirani proces)
POKAZATELJI	Broj posjetitelja savjetovalištima, broj provedenih radionica i seminara, broj uključenih u rad radionica i seminara, % populacije uključen u provođenje aktivnosti, % osoba koje su usvojile znanje, promijenile stavove i ponašanje, broj osoba kojima su analizirani sastav tjelesne mase i drugi pokazatelji uhranjenosti, broj provedenih kampanja.

PRIORITET	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina
MJERA	2P3-M1 Jačanje socijalne integracije marginaliziranih društvenih skupina
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti integriranje socijalno marginaliziranih skupina na području županije i poboljšati okruženje za njihov život i rad na području županije, te općenito poboljšati kvalitetu njihova života koj žive i zadovoljavaju svoje životne potrebe.
OBRAZLOŽENJE	Osnaživanje socijalno marginaliziranih skupina i njihovih obitelji i njihova uspješna integracija preduvjet su aktivnog i produktivnog sudjelovanja ovih skupina u gospodarskom, socijalnom, kulturnom i svakodnevnom životu županije. Spomenuti procesi su dvosmjerni i stoga je potrebno raditi na razumijevanju potreba socijalno marginaliziranih skupina, ali istovremeno poticati njihov vlastiti angažman i aktivno sudjelovanje u rješavanju problema s kojima se ove skupine susreću u svakodnevnom životu i radu uzimajući u obzir njihove potrebe i iskustva.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Podignuta razina svijesti šire javnosti i pripadnika marginaliziranih skupina o njihovim pravima • Osmišljeni programi za njihovu integraciju • Proširenje mreža socijalnih usluga za marginalizirane skupine
RAZVOJNI UČINAK	Veća kvaliteta života socijalno marginaliziranih skupina.
NOSITELJI	Međimurska županija, JLS, obrazovne i druge socijalne institucije u županiji, udruge.
CILJNE SKUPINE	Socijalno marginalizirane skupine (osobe s invaliditetom, romska populacija, starije nezaposlene osobe, žrtve nasilja, nezaposleni dugotrajni korisnici socijalne pomoći, osobe slabijeg imovinskog statusa i sve ostale teže zapošljive osobe), ustanove i udruge koje su bave problematikom socijalno marginaliziranih skupina, obrazovne institucije, šira javnost.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza potreba vezanih uz socijalnu integraciju marginaliziranih skupina; - Izrada programa socijalne integracije marginaliziranih grupa, uz definiranje nosioca i odgovornosti pojedinih programa; - Razvijanje neformalnih projekata s ciljem pružanja pomoći i socijalne inkluzije za

	<p>sve marginalizirane skupine;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promicanje senzibilnosti za programe u široj javnosti; - Jačanje svijest o tome da same osobe s invaliditetom mogu najbolje zastupati svoje interese, podizati razinu svijesti o invaliditetu i pravima osoba s invaliditetom unaprjeđivanjem stavova prema osobama s invaliditetom kao aktivnim i punopravnim članovima društva; - Podizanje javne svijesti o pravima osoba s invaliditetom nizom različitih aktivnosti koje pridonose općoj toleranciji za raznolikosti u društvu; - Osiguranje alternativnih oblika smještaja koji omogućavaju prijelaz iz smještaja u ustanovama na život u zajednici; - Razvoj sustava informiranja i edukacije osoba s invaliditetom i njihovih obitelji; - Poticanje aktivnog djelovanja žena s invaliditetom u zajednici; - Osiguranje usklađenog pristupa u pružanju kvalitetnih usluga podrške u zajednici; - Proširenje mreže socijalnih usluga - razvijati sustav izvaninstitucionalnih usluga i unaprijediti pristup uslugama (otvaranje socijalnih trgovina); - Promicanje rodne jednakosti u suzbijanju siromaštva i socijalne isključenosti; - Sustavno podizanje razine svijesti javnosti o važnosti udruga osoba s invaliditetom; - Razvoj učinkovitijih preventivnih programa vezanih uz provedbu mjera Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012.g.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 3.358.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	7.5% Međimurska županija, 85% EU fondovi, 7.5% ostali izvori (IPA IV, PROGRESS (Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. - 2013.
POKAZATELJI	Broj pripremljenih programa, broj realiziranih uspješnih programa socijalne integracije, broj korisnika programa, broj uspješno provedenih kampanja za osvješćivanje javnosti o potrebama socijalno marginaliziranih skupina, broj novih socijalnih usluga.

PRIORITET	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina
MJERA	2P3-M2 Poboljšanje mogućnosti za zapošljavanje socijalno marginaliziranih skupina kroz posebne obrazovne programe za stjecanje adekvatnih kvalifikacija i potrebnih vještina te uključivanje u javne radove
SVRHA I CILJ MJERE	Poticati porast zaposlenosti socijalno ugroženih skupina i radni angažman romske populacije.
OBRAZLOŽENJE	Potpisivanjem Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju (JIM), RH i EK kao jedan od ključnih izazova u borbi protiv socijalnog isključivanja navode povećanje razine zaposlenosti i veće mogućnosti za zapošljavanje za sve socijalno marginalizirane skupine. Spomenute skupine često su suočene s problemom integracije na tržište rada što ih dovodi u rizik dugotrajne nezaposlenosti i neaktivnosti. Kako bi se ove posljedice spriječile, potrebno je razvijati ciljne mjere koje povećavaju njihove mogućnosti za ulazak na tržište rada i konkuriranje na tržištu rada, prvenstveno kroz sustav neformalnog obrazovanja. Jedan od najčešćih problema s kojim se susreću socijalno marginalizirane skupine je neodgovarajuća stručna sprema za koju ne postoji potreba na tržištu rada.

	Stvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje također je potrebno kako bi se izbjeglo preveliko oslanjanje na socijalnu pomoć.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Ojačana podrška za pristup na tržište rada za sve socijalno marginalizirane skupine • Ojačan stupanj socijalnog uključivanja socijalno marginaliziranih skupina • Ojačana svijest o potrebi za obrazovanjem i zapošljavanjem kod romske populacije • Poslodavci upoznati s mogućnostima zapošljavanja socijalno marginaliziranih skupina
RAZVOJNI UČINAK	Veća kvaliteta života socijalno marginaliziranih skupina.
NOSITELJI	Hrvatski zavod za zapošljavanje, Međimurska županija, Centar za socijalnu skrb Čakovec, srednje škole, Pučko učilište i druge obrazovne institucije, udruge.
CILJNE SKUPINE	Socijalno marginalizirane skupine (osobe s invaliditetom, romska populacija, starije nezaposlene osobe, žrtve nasilja, nezaposleni dugotrajni korisnici socijalne pomoći, osobe slabijeg imovinskog statusa, sve ostale teže zapošljive osobe), poslodavci, udruge koje su bave problematikom socijalno marginaliziranih skupina.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Povećanje razine zapošljivosti i stvaranje veće mogućnosti zapošljavanja za dugotrajno nezaposlene i ranjive skupine na tržištu rada; - Pronalaženje načina rješavanja problema dugotrajne nezaposlenosti posebnih skupina; - Organizacija javnih tribina, okruglih stolova, distribucija promidžbenih materijala i sl., s ciljem pobuđivanja svijesti o potrebi za obrazovanjem i radnom aktivnošću kod romske populacije; - Stvaranje pozitivnog ozračja kod poslodavaca za zapošljavanje socijalno marginaliziranih osoba i upoznavanje poslodavaca s dostupnim postojećim mjerama za zapošljavanje socijalno marginaliziranih skupina - Stvaranje preduvjeta za uključivanje Roma u programe pripreme za zapošljavanje – procjena preostale radne sposobnosti.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 2.461.500 kn
IZVORI FINANCIRANJA	7% sredstva iz proračuna JLS, 9% Međimurska županija, 79% EU fondovi, 5% ostali izvori (IPA IV, PROGRESS - Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. - 2013.
POKAZATELJI	Broj obrađenih kandidata za pripremu za zapošljavanje, broj upućenih na javne radove, broj doškoloranih, broj zaposlenih, broj otvorenih – legaliziranih obrta, broj održanih aktivnosti (tribina i sl.) vezanih za problematiku zapošljavanja Roma i osoba s invaliditetom, broj poslodavaca, broj podijeljenih promidžbenih materijala, broj obrazovnih programa.

PRIORITET	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina
MJERA	2P3-M3 Unaprjeđenje socijalne infrastrukture (modernizacija, izgradnja nove) i jačanje pripadajućih ljudskih potencijala

SVRHA I CILJ MJERE	Poticati modernizaciju postojeće, te razvoj nove socijalne infrastrukture, ali i jačati pripadajuće ljudske potencijale, radi poboljšavanja uvjeta i kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina u županiji, te njihovo što uspješnije integriranje u društveni i gospodarski život.
OBRAZLOŽENJE	Kako bi se u konačnici poboljšala kvaliteta života socijalno marginaliziranih skupina glavni preduvjet je modernizacija ili izgradnja nove socijalne infrastrukture, jer postojeći sustav ima određene manjkavosti (prevelik broj korisnika na jednog stručnjaka, nedostatak prostornih uvjeta, slaba koordinacija centara socijalne skrbi i socijalnih vijeća općina kao najboljih poznavatelja prilika u njihovoj sredini). Kao nadogradnja socijalne infrastrukture potrebno je sustavno educiranje pružatelja socijalnih usluga.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizirana/poboljšana socijalna infrastruktura • Ostvareni bolji uvjeti za rad djelatnika socijalne skrbi i njihovih štićenika • Poboljšana kvaliteta udomiteljstva • Napredak i jača integracija djece koja koriste usluge asistenta u nastavi • Educiran kadar za djelatnosti socijalne skrbi
RAZVOJNI UČINAK	Jača integracija socijalno marginaliziranih skupina i poboljšanje kvalitete njihovog života.
NOSITELJI	Međimurska županija, JLS, socijalne ustanove županije, udruge koje se bave problematikom socijalno marginaliziranih skupina.
CILJNE SKUPINE	Socijalno marginalizirane skupine (osobe s invaliditetom, romska populacija, starije nezaposlene osobe, žrtve nasilja, nezaposleni dugotrajni korisnici socijalne pomoći, osobe slabijeg imovinskog statusa, sve ostale teže zapošljive osobe), udruge koje se bave problematikom socijalno ugroženih skupina, pružatelji socijalnih usluga, udomitelji, stručnjaci zaposleni u socijalnim institucijama, socijalna vijeća.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza i prioritiziranje potreba za obnavljanjem postojećih predškolskih i drugih društvenih ustanova i institucija, te za izgradnjom novih; - Izrada programa obnove i izgradnje neophodne infrastrukture; - Izgradnja obrazovnog centra sa smještajnim kapacitetima za djecu i odrasle s posebnim potrebama; - Edukacija udomitelja; - Poticanje i promicanje rada socijalnih vijeća u općinama; - Proširivanje kruga pružatelja socijalnih usluga; - Jačanje ljudskih kapaciteta za djelatnosti socijalne skrbi; - Unaprjeđenje rada novoosnovanog Doma za žrtve obiteljskog nasilja <i>Sigurna kuća</i> Čakovec; - Povećanje dostupnosti usluga asistenta u nastavi.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 28.684.813 kn
IZVORNI FINANCIRANJA	24% sredstva iz proračuna JLS, 24% Međimurska županija, 48% državna sredstva, 4% fondovi EU (IPA IV, PROGRESS (Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost), IPARD Mjera 302).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj izrađenih programa unaprjeđenja socijalne infrastrukture, broj djece koja pohađaju obnovljene i nove izgrađene ustanove, broj korisnika drugih obnovljenih i izgrađenih institucija socijalne infrastrukture, broj i postotak uključene djece s posebnim potrebama u odgojno-obrazovne ustanove; broj i postotak djece pripadnika nacionalnih manjina uključene u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja u jednoj godini, broj

	educiranih udomitelja, broj novih asistenata u nastavi, broj novih pružatelja socijalnih ustanova, broj novih članova socijalnih vijeća.
--	--

PRIORITET	2P4 Poticanje razvoja civilnog društva
MJERA	2P4-M1 Unaprjeđenje rada organizacija civilnog društva
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti rad OCD s ciljem provedbe programa važnih za gospodarsko-društveni razvitak županije.
OBRAZLOŽENJE	U županiji se preko udruge ACT (Autonomni centar) koja je akreditirana za provedbu Programa regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti OCD na lokalnoj i regionalnoj razini (Program JAKO) udrugama besplatno pružaju usluge informiranja, savjetovanja i edukacije. Da bi se OCD još učinkovitije osnažile za aktivno sudjelovanje u gospodarsko-društvenom razvitku županije potrebno je sustavno poticati izgradnju kapaciteta OCD, osigurati materijalne uvjete za njihov rad, njihovo umrežavanje i jačanje resursa. U posljednjih nekoliko godina sve više OCD u Međimurskoj županiji uspješno prijavljuje svoje projekte na europske fondove pa je potrebno ovu praksu i dalje poticati, ali i osigurati potrebnu stručnu pomoć u pripremi projekata i pomoć u sufinanciranju.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Definirane potrebe OCD u županiji • Stvoreno poticajno ozračje za razvoj i rad OCD • Ojačani kapaciteti udruga i njihova profesionalizacija • Aktivnije uključivanje OCD u gospodarsko-društveni razvitak županije • Jačanje društvenog poduzetništva • Uspostavljen učinkovit model financiranja OCD
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje konkurentnosti i kvalitete života uslijed veće učinkovitosti rada OCD.
NOSITELJI	Jedinice lokalne i regionalne samouprave, REDEA, organizacije civilnog društva, institucije, Međimurska županija, građani.
CILJNE SKUPINE	Organizacije civilnog društva.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada analize stanja i potreba OCD u županiji; - Poticanje djelovanja OCD koji rade na programima jačanja kapaciteta, znanja i vještina članova/ica OCD; - Promicanje suradnje i umrežavanja među OCD; - Poticanje i potpora programima OCD na područjima eko-socijalne ekonomije, socijalnog zapošljavanja i društvenog poduzetništva te kod banaka pronaći mehanizme financiranja i kreditiranja; - Uspostavljanje transparentnog i svrsishodnog modela financiranja OCD od strane JLS i Međimurske županije; - Uspostavljanje zaklade za razvoj civilnog društva Međimurja/SZRH.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4.860.400 kn
IZVORI FINANCIRANJA	35% sredstva iz proračuna JLS, 28% Međimurska županija, 35% EU fondovi, 2% ostali izvori (Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Program potpore civilnom društvu u okviru IPA-e (Civil Society Facility - CSF) koji ima 3 potprograma: Program P2P (People to People), Izgradnja kapaciteta – TASC0, Partnerstvo i umrežavanje, Program Europa za građane (Europe for citizens Programme), IPA II Prekogranična suradnja).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.

POKAZATELJI	Pregled stanja i potreba OCD u županiji, broj financiranih projekata OCD koji rade na programima jačanja kapaciteta, znanja i vještina članova/ica OCD, broj novih mreža i partnerstava između OCD, broj OCD uključenih u mreže/partnerstva, broj projekata OCD na područjima eko-socijalne ekonomije, socijalnog zapošljavanja i društvenog poduzetništva, broj jedinica lokalne i regionalne samouprave koje primjenjuju "Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga", osnovana zaklada za razvoj civilnoga društva, broj osnivača iz sva 3 sektora.
-------------	---

PRIORITET	2P4 Poticanje razvoja civilnog društva
MJERA	2P4-M2 Jačanje sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije
SVRHA I CILJ MJERE	Uspostaviti model suradnje OCD s ostalim sektorima.
OBRAZLOŽENJE	OCD u Međimurskoj županiji pokretači su brojnih aktivnosti i događanja, ali imaju mali utjecaj na društvene promjene u zajednici. Zbog toga postoji potreba jačeg uključivanja OCD u razvoj županije i promoviranje suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora. Zbog svoje fleksibilnosti OCD su u mogućnosti brže reagirati na rješavanje problema i potreba u svojoj zajednici nego postojeće institucije u javnom sektoru koje su po svojoj definiciji formalnije i samim time tromije. Osim toga, OCD raspolažu značajnim ljudskim i stručnim potencijalom koji se može mobilizirati za sudjelovanje i kreiranje politika koje su važne za gospodarsko – društveni razvitak županije.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Ojačana suradnja OCD s javnim i privatnim sektorom • Uključivanje većeg broja građana u rad udruga • Razvijen koncept aktivnog građanstva i uključivanja u lokalni razvoj
RAZVOJNI UČINAK	Veća učinkovitost participativnog procesa.
NOSITELJI	Jedinice lokalne i regionalne samouprave, REDEA, organizacije civilnog društva, Međimurska županija, građani.
CILJNE SKUPINE	Organizacije civilnog društva, šira javnost.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Osmišljavanje i implementacija dugoročno primjenjivog modela međusektorske suradnje (javnog sektora, gospodarskog sektora i sektora civilnog društva) u županiji; - Osmišljavanje i provođenje projekata OCD u skladu s razvojnim prioritetima županije; - Jačanje svijesti o važnosti razvoja civilnog društva u razvoju županije i promocija aktivnosti i rezultata OCD; - Izgradnja kapaciteta OCD za aktivno uključivanje u razvoj.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 1.893.300 kn
IZVORI FINANCIRANJA	7% Međimurska županija, 9% državna sredstva, 79% EU fondovi, 5% ostali izvori (Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Program potpore civilnom društvu u okviru IPA-e (Civil Society Facility - CSF) koji ima 3 potprograma: <i>Program P2P (People to People)</i> , <i>Izgradnja kapaciteta – TASC0</i> , <i>Partnerstvo i umrežavanje</i> , Program Europa za građane (Europe for citizens Programme), Mladi na djelu, IPA II Prekogranična suradnja).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.

POKAZATELJI	Broj predstavnika OCD uključenih u rad tijela JLS i Međimurske županije (npr. Gospodarsko-socijalno vijeće) i broj novoosnovanih savjeta, mreža, itd., broj partnerskih/suradničkih međusektorskih projekata, povećanje % provedenih, kvalitetnih projekata, broj uključenih građana i institucija u aktivnosti CD-a, broj sudionika u provedenim edukacijskim programima.
-------------	--

PRIORITET	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture
MJERA	2P5-M1 Podizanje svijesti o važnosti kulturne baštine i kulture
SVRHA I CILJ MJERE	Podići svijest građana o vrijednostima kulturne baštine i kulture te njene važnosti za kvalitetu života.
OBRAZLOŽENJE	U moralnoj krizi i krizi vrijednosti u kojoj se nalazi društvo, potrebno je razmatrati kulturne vrednote u ukupnosti njihova djelovanja, odnosno o kulturi razmišljati u ukupnosti svojstva društvenog nasljeđa, razmišljati o stanju i željenoj viziji razvoja vrijednosti u društvu.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Uključivanje što većeg broja građana, institucija i udruga u promicanje međimurske kulturne baštine • Ojačan interes stanovnika županije za kulturnim programima • Povećana dostupnost kulturnih programa
RAZVOJNI UČINAK	Provedba mjere doprinijet će održivom i multidimenzionalnom razvoju kulturne ponude na području županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, udruge građana iz područja kulture, obrazovne institucije.
CILNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije, udruge građana, obrazovne institucije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Sustavno i koordinirano planiranje i organiziranje kulturnih događanja (izložbe, koncerti, projekcije, predstave, manifestacije,...); - Intenziviranje informiranja građana o kulturnim događanjima u županiji; - Približavanje kulturnih sadržaja stanovništvu i povećavanje njihove dostupnost; - Digitalizacija arhivske, muzejske i knjižnične građe; - Uvođenje ljetnih kulturnih radionica za sve dobne skupine.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 19.976.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	50% sredstva iz proračuna JLS, 28% Međimurska županija, 22% državna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.- (kontinuirani proces)
POKAZATELJI	Broj kulturnih događanja, broj kanala informiranja o kulturi, broj posjetitelja kulturnih događanja, stupanj odrađene digitalizacije sadržaja, broj održanih radionica i polaznika.

PRIORITET	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture
MJERA	2P5-M2 Oživljavanje kulturnih i povijesnih sadržaja
SVRHA I CILJ MJERE	Očuvati, obnoviti i oživiti materijalnu kulturnu i povijesnu baštinu s ciljem sustavnog podizanja kvalitete života stanovnika.

OBRAZLOŽENJE	S bogatom kulturnom i povijesnom baštinom Međimurje ima mnogo za ponuditi, kako svojim građanima, tako i turistima, te je njezina obnova i oživljavanje od velike važnosti.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Definirane potrebe i prioritete za obnovu kulturne i povijesne baštine • Veća dostupnost kulturno – povijesnih sadržaja • Definirana poveznica koja objedinjuje kulturnu i povijesnu baštinu u županiji • Učinkovitije promoviranje kulturno – povijesne baštine (IT)
RAZVOJNI UČINAK	Obnovljena materijalna kulturna baština će utjecati na povećanje kvalitete života stanovnika Međimurja, ali će atraktivnijom učiniti i ukupnu ponudu Međimurja.
NOSITELJI	Županija, Muzej Međimurja, JLS, OCD, obrazovne institucije.
CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije, udruge građana, obrazovne institucije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrđivanje sadašnjih potreba za obnovom kulturne i povijesne baštine; - Utvrđivanje prioriteta za revitalizaciju; - Obnova objekata tradicijske arhitekture te eventualnih ruralnih cjelina i ruralnih sredina, restauracija unutrašnjosti sakralnih objekata u ruralnom prostoru Međimurja; - Definiranje zajedničke „priče“; - Sustavna i planska provedba obnove spomenika; - Korištenje modernih informacijskih tehnologija za oživljavanje sadržaja; - Prijenos dobrih praksi.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 9.600.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	16% sredstva iz proračuna JLS, 41% Međimurska županija, 24% državna sredstva, 19% fondovi EU (EU Culture programme (2007-2013), Media, IPA CBC).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.- (kontinuirani proces)
POKAZATELJI	Broj obnovljenih i revitaliziranih objekata kulturne baštine, broj novih kulturnih sadržaja, broj posjetitelja.

PRIORITET	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture
MJERA	2P5-M3 Očuvanje nematerijalne kulturne baštine
SVRHA I CILJ MJERE	Zaštitom, afirmacijom i obnovom nematerijalne kulturne baštine očuvati duhovnu baštinu Međimurja i prepoznatljivi međimurski identitet življenja.
OBRAZLOŽENJE	Od iznimne je važnosti napore usmjeriti u obnovu i razvoj, ne samo materijalne, već i nematerijalne kulturne baštine s ciljem očuvanja i razvoja duhovnih i moralnih vrednota.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje kapaciteta postojećih organizacija na području očuvanja nematerijalne kulturne baštine • Svaranje preduvjeta za zaštitu nematerijalne kulturne baštine
RAZVOJNI UČINAK	Obnovljena i prepoznatljiva nematerijalna kulturna baština stvara temelj za diferencijaciju Međimurja.
NOSITELJI	Međimurska županija, mjerodavne stručne institucije (Uprava za zaštitu kulturne baštine.....), udruge građana iz područja kulture.

CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije, udruge i institucije iz područja kulture, obrazovne institucije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Osnivanje te stručna i financijska potpora postojećim KUD-ovima, glazbenim, likovnim, dramskim, povjesničarskim i drugim udruženjima aktivnim na području očuvanja nematerijalne kulturne baštine; - Osnivanje radionica tradicijskih obrta i narodnog rukotvorstva; - Umrežavanje te financijska i stručna potpora manifestacijama koje promiču međimurske kulturne vrijednosti i tradiciju; - Povezivanje sa zainteresiranim gospodarstvenicima, institucijama i pojedincima; - Povezivanje s međunarodnim institucijama radi traženja financijskih sredstava i stručne pomoći.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 19.384.900 kn
IZVORI FINANCIRANJA	74% sredstva iz proračuna JLS, 16% Međimurska županija, 2% državna sredstva, 8% fondovi EU (EU Culture programme (2007-2013), Media, IPA CBC).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.- (kontinuirani proces)
POKAZATELJI	Broj obnovljenih i promoviranih sadržaja duhovne i druge nematerijalne kulture, broj organiziranih manifestacija.

PRIORITET	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture
MJERA	2P5-M4 Razvoj novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti
SVRHA I CILJ MJERE	Obogatiti kulturnu ponudu Međimurske županije novim kulturnim oblicima (novomedijske kulture, transdisciplinarnost, suvremena umjetnost).
OBRAZLOŽENJE	U skladu s trendovima u području kulture, umjetničku i kulturnu ponudu nužno je osuvremeniti i to na način da se lako prilagodljivim visokotehnološkim dostignućima ona učini dostupnijom, s jedne strane, te fleksibilnijom u prihvaćanju promjena, s druge strane.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Ostvareni preduvjeti za razvoj novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti • Ostvareni novi oblici organizacijskog djelovanja u kulturi
RAZVOJNI UČINAK	Poticanje novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti pružit će značajan poticaj za nova rješenja u umjetnosti, ali daljnji razvoj tradicijskih kulturnih vrijednosti. Zbog naglaska na novim medijima i multidisciplinarnosti ova će mjera doprinjeti uključivanju širokog spektra dionika, a samim time će povećati i pristup cjelokupnoj kulturnoj ponudi.
NOSITELJI	OCD, Međimurska županija, JLS.
CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije, udruge i institucije iz područja kulture, OCD, obrazovne institucije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Mapiranje dionika s interesom u novim medijskim kulturama i istraživanje njihovih kapaciteta (institucije, organizacije, umjetnici, stručnjaci drugih disciplina); - Jačanje kapaciteta dionika u kulturi na područjima upravljanja projektima, suradnje/partnerstava/umrežavanja, kulturalne razmjene, mobilnosti umjetnika; - Razvoj, produkcija i promocija novomedijskih kultura koje se temelje na novim tehnologijama i visokoj razini/transferu znanja, i tako utjecati na teritorijalni, gospodarski i tehnološki razvoj županije; - Osmišljavanje i provedba modela integracije novomedijskih kultura sa

	tradicionalnim oblicima; - Osnivanje i rad Ureda za transdisciplinarnu i novomedijsku kulturu koji će raditi na edukaciji, savjetovanju, informiranju i razmjeni programa.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 2.110.750 kn
IZVORI FINANCIRANJA	20% sredstva iz proračuna JLS, 36% Međimurska županija, 44% fondovi EU (EU Culture programme (2007-2013), Media, IPA CBC).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.- (kontinuirani proces)
POKAZATELJI	Broj educiranih dionika, broj novomedijskih kulturalnih jedinica sadržaja, broj novomedijskih kulturalnih projekata, broj uspješnih integracija novih formi sa tradicionalnom kulturom, broj partnerstava u kojima sudjeluju dionici iz županije.

Područje prirodni resursi, okoliš, infrastruktura uključeno je u

Strateški cilj 3. Očuvanje okoliša i gospodarenje prirodnim resursima

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M1 Zaštita prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije
SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti preduvjete za sustavnu provedbu aktivnosti zaštite prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima kao važnim razvojnim potencijalom.
OBRAZLOŽENJE	Mjerom će se omogućiti zaštita, očuvanje i uređenje prirodnih i krajobraznih vrijednosti. Program zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županije temeljni je planski dokument zaštite prirode na osnovi kojega će se provoditi programi i aktivnosti na upravljanju zaštićenim prirodnim vrijednostima i koordinirati djelatnosti ostalih dionika u području zaštite prirode.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađen program zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima • Zaštićene prirodne i krajobrazne vrijednosti na području županije
RAZVOJNI UČINAK	Sustavna zaštita prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima preduvjet su za održivo korištenje ovih potencijala za razvoj turizma i povezanih grana gospodarstva (npr. ekološke poljoprivrede)
NOSITELJI	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije, Međimurska županija, JLS-ovi obuhvaćeni zaštićenim područjima, udruge.
CILJNE SKUPINE	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije, jedinice lokalne samouprave obuhvaćene zaštićenim područjima, udruge, stanovništvo Međimurske županije.
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada programa zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije (Programom će se detaljno razraditi načini za očuvanje prirodnih resursa, povezati i uskladiti zaštita prirode na županijskoj razini s regionalnim i međunarodnim sustavom zaštite prirode, definirati načini za jačanje ljudskih i organizacijskih resursa Ustanove te poticanje znanstvenog i stručnog rada na području zaštite prirode.). - Inventarizacija vrsta i staništa te praćenje stanja kvalifikacijskih vrsta i stanišnih tipova na području županije, a posebno u pojedinim područjima ekološke mreže. - Proglašenje Regionalnog parka Mura – Drava, koji uz Međimursku županiju uključuje još 4 hrvatske županije uz rijeku Dravu. - Obavješćivanje javnosti o stanju prirode i uključivanje javnosti u odlučivanje o zaštiti prirode. - Poticanje i promicanje zaštite prirode, te razvijanje svijesti o potrebi zaštite prirode u odgoju i obrazovanju.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	4.000.000 Kn
IZVORI FINANCIRANJA	70 % županijski proračun, 10 % proračuni JLS, 20 % EU fondovi.

RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj specifičnih prioriteta i mjera usmjeren na zaštitu prirode i upravljanje, zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Županije, broj predloženih i provedenih projekata.

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M2 Stvaranje preduvjeta za održivo gospodarenje svim šumama
SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti preduvjete za održivo upravljanje svim šumama u županiji.
OBRAZLOŽENJE	Zaštitu šumskih površina potrebno je provoditi u smislu potpunog očuvanja postojećih, vrlo smanjenih površina i zaštite samih šuma. Na taj način stvorit će se preduvjeti za održivo gospodarenje šumama i njihovo korištenje u edukacijske i rekreativne svrhe.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađeni programi upravljanja za privatne šume • Provedene aktivnosti predviđene programima • Provedene edukativne kampanje
RAZVOJNI UČINAK	Održivo gospodarenje svim šumskim površinama na području županije kao preduvjet za njihovo korištenje za gospodarske i sociološko-edukativne svrhe.
NOSITELJI	Međimurska županija, Hrvatske šume, Šumarska savjetodavna služba, udruge privatnih šumoposjednika, javna poduzeća koja u vlasništvu imaju šumske površine, jedinice lokalne samouprave.
CILJNE SKUPINE	Privatni šumoposjednici, Hrvatske šume, javna poduzeća koja u vlasništvu imaju šumske površine, jedinice lokalne samouprave.
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Sređivanje gruntovnog i katastarskog stanja šumskih površina, utvrđivanje površina privatnih i državnih šuma kojima gospodare drugi pravni subjekti. - Izrada programa gospodarenja za privatne šume te educiranje privatnih šumoposjednika i poticanje na okrupnjavanje šumskih čestica i međusobno udruživanje radi racionalnijeg gospodarenja. - Educiranje lokalne uprave o potrebi očuvanja šumskih površina te poticanje korištenja šuma u rekreativne i edukacijske svrhe. - Proglašenje šume Balogovec u kategoriju park šume jer predstavlja iznimnu sociološku, ekološku i krajobraznu vrijednost, a kod šuma uz ostala naselja težiti njihovoj primjeni u rekreativne i edukacijske svrhe. - Kod zaštite šumskog prostora omogućavanje vlasnicima sudjelovanje u prihodovnoj strani ili obeštećivanje vlasnika. - Pošumljavanje manje vrijednih i neobradivih poljoprivrednih površina.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	1.200.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	Proračuni JLS 10 %; županijski proračun 10 %; izvori s državne razine 50 %; fondovi EU 15 %; privatni izvori 15 %.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Površina šuma obuhvaćena programima gospodarenja.

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M3 Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom
SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti uvjete za sustavno koordinirano provođenje aktivnosti gospodarenja otpadom.
OBRAZLOŽENJE	Međimurska županija je 2006. godine donijela je Plan gospodarenja otpadom

	kao ključni preduvjet za uspostavu održivog sustava gospodarenja otpadom u županiji. Uz niz pozitivnih pomaka pri čemu je u nekim dijelovima Međimurje vodeće u Hrvatskoj, na području županije ipak još uvijek ne postoji koordinirano provođenje aktivnosti gospodarenja otpadom. Provedbom mjere će se ostvariti koordinirano provođenje aktivnosti gospodarenja otpadom.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Sprječavanje nastanka otpada • Smanjivanje količina otpada • Skupljanje, prijevoz, uporaba te nadzor nad tim djelatnostima i skrb za odlagališta
RAZVOJNI UČINAK	Smanjen pritisak otpada na okoliš i ljudsko zdravlje.
NOSITELJI	Županija, jedinice lokalne samouprave, javna komunalna poduzeća, Zavod za prostorno uređenje.
CILJNE SKUPINE	Komunalna poduzeća, jedinice lokalne samouprave, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Općine i gradovi dužni su organizirati skupljanje i sigurno odlaganje komunalnog otpada, organizirati odvojeno prikupljanje i organizirati prijevoz otpada čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti, a u prostornim planovima uređenja utvrditi lokaciju za građevine i postrojenja za gospodarenje otpadom; - Realizacija koncepta cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u županiji sustava odvijat će se u etapama i postupcima; - Obustava dovoza novog otpada, zatvaranje, sanacija/rekultiviranje svih postojećih odlagališta; - Ograničeno funkcioniranje odlagališta "Totovec" kao privremenog županijskog centra za gospodarenje otpadom, s aktivnostima na pripremi i izgradnji regionalnog/županijskog centra za gospodarenje otpadom; - Dodatne aktivnosti u provedbi ove mjere su edukacija i informiranje javnosti o problemima i aktualnom stanju gospodarenja otpadom (radionice, seminari, okrugli stolovi s ciljem stjecanja potrebnih znanja, oblikovanja stavova i ponašanja, te pripremanja za odgovorno donošenje odluka, uz razvijanje spremnosti svakog pojedinca za osobno djelovanje; - Uz prethodno navedeno potrebno je sanirati sve deponije otpada, a prioritetno onih koje se nalaze u zonama zaštite izvorišta Prelog, Nedelišće i Sveta Marija.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	3.600.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	30 % proračuni JLS; 40 % županijski proračun; 20 % izvori s državne razine; 10 % privatni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Količina odvojeno skupljenog i recikliranog kom. otpada, količina obrađenog otpada, količina odloženog otpada, stanovništvo obuhvaćeno organiziranim skupljanjem kom. otpada.

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M4 Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka
SVRHA I CILJ MJERE	Uspostaviti sustav upravljanja kvalitetom zraka uz provođenje mjera unaprjeđenja i zaštite kvalitete zraka kao trajne djelatnosti.
OBRAZLOŽENJE	Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka je sastavni dio programa zaštite okoliša za područje županije, a izrađuje se u svrhu unaprjeđivanja stanja okoliša i sprečavanja nepovoljnih utjecaja.

REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> Izrađen program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka
RAZVOJNI UČINAK	Očuvana i poboljšana kakvoća zraka na području županije.
NOSITELJI	Županija, javna komunalna poduzeća, pravne osobe registrirane za praćenje kakvoće zraka.
CILJNE SKUPINE	Županija, javna komunalna poduzeća, zagađivači, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Donošenje Programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka; - Praćenje kakvoće zraka: Za praćenje kakvoće zraka na razini županije potrebno je uspostaviti područnu mrežu za praćenje kakvoće zraka temeljem Programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka kojega donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave. Kao aktivnost u ostvarivanju ove mjere predlaže se uspostava jedne mjerne postaje u urbanoj sredini (na području Čakovca na prometno frekventnoj lokaciji ili u industrijskoj zoni) i jedne mjerne postaje u ruralnom prostoru. (npr. Totovec gdje bi mjerna postaja bila potrebna zbog praćenja mogućih nepovoljnih utjecaja deponije na kvalitetu zraka, a u ostalim naseljima zbog praćenja utjecaja prometa na kvalitetu zraka u naseljima).
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	400.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	80 % županijski proračun, 20 % državni proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Pokazatelji koji potvrđuju porast kakvoće zraka.

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M5 Izrada programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla
SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti preduvjete za održivo gospodarenje tlom i zemljištem te sustavno praćenje i poboljšanje kakvoće tla
OBRAZLOŽENJE	Zaštita tla mora se provoditi u cilju očuvanja kvalitete poljoprivrednog zemljišta, a time i kvalitete poljoprivredne proizvodnje, očuvanja zdravlja ljudi, te očuvanja zdravog biljnog i životinjskog svijeta.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> Izrađen program zaštite i poboljšanja kakvoće tla
RAZVOJNI UČINAK	Očuvana i poboljšana kvaliteta tla kao resursa za daljnji razvoj županije.
NOSITELJI	Županija, Poljoprivredna savjetodavna služba, vlasnici poljoprivrednog zemljišta, privatni laboratoriji u suradnji s institucijama zaduženima za ovo područje na državnoj razini.
CILJNE SKUPINE	Županija, Poljoprivredna savjetodavna služba, vlasnici poljoprivrednog zemljišta, vlasnici farmi, privatni laboratoriji, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada dokumenta Programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla; - Provedba mjera definiranih dokumentom (monitoring, edukacija itd.).
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	500.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	40 % županijski proračun; 40 % državni proračun; 20 % EU fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Pokazatelji koji potvrđuju porast kakvoće tla.

PRIORITET	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj
MJERA	3P2-M1 Zaštita vodenih resursa i vodoopskrba

SVRHA I CILJ MJERE	Zaštititi podzemne vode i vodotoke od utjecaja otpadnih voda te osigurati sigurnu i kvalitetnu vodoopskrbu na cijelom području županije.
OBRAZLOŽENJE	Mjerom će se postići zaštita i unaprjeđenje kvalitete podzemnih voda te vode u vodotocima i jezerima kao najznačajnijih prirodnih resursa.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađena projektna dokumentacija za sustave odvodnje • Provedeni projekti izgradnje sustava odvodnje • Provedeni projekti unaprjeđenja sustava vodoopskrbe
RAZVOJNI UČINAK	Očuvani vodeni resursi kao preduvjeti daljnjeg održivog razvoja županije.
NOSITELJI	Međimurske vode, jedinice lokalne samouprave, županija.
CILJNE SKUPINE	Međimurske vode, jedinice lokalne samouprave, županija, građanstvo, gospodarstvenici.
SADRŽAJ MJERE	<p>Prioriteti kod zaštite vodenih resursa su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Novelacija Studije odvodnje Međimurja; - Izrada projektne dokumentacije za sustave odvodnje za koje još nije izrađena projektna dokumentacija i usklađivanje postojeće projektne dokumentacije s važećim nacionalnim propisima odnosno EU standardima i direktivama; - Završetak izgradnje sustava odvodnje u naseljima gdje je izgradnja započela (Pribislavec, Strahoninec, Šenkovec, Mursko Središće, Vratišinec, Prelog, Kotoriba); - Izgradnja sustava odvodnje i pripadnih UZP-a na područjima gdje još nisu izgrađeni; <p>Prioriteti u području vodoopskrbe su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećanje sigurnosti opskrbe pitkom vodom iz vodoopskrbnog sustava kroz proširenje kapaciteta vodocrpilišta, izgradnju novih vodospremnika i magistralnih (spojnih) cjevovoda, te rekonstrukciju pojedinih dionica postojećih magistralnih cjevovoda; - Ugradnja suvremenih sustava praćenja stanja u vodoopskrbnom sustavu s ciljem smanjenja gubitaka u sustavu; - Priključivanje svih stanovnika na jedinstveni javni vodoopskrbni sustav.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Za zaštitu vodnih resursa: 300.000.000,00 kn Za područje vodoopskrbe: 60.000.000,00 kn
IZVORI FINANCIRANJA	20 % proračuni JLS; 15 % županijski proračun; 20 % državni proračun; 40 % EU fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj kilometara novoizgrađenog kanalizacijskog sustava, broj domaćinstava koji će se priključiti na kanalizacijski sustav, broj gospodarskih subjekata koji će se priključiti na kanalizacijski sustav, povećanje % stanovništva županije spojenih na kanalizacijski sustav, povećanje % stanovnika županije spojenih na sustav pročišćavanja otpadnih voda.

PRIORITET	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preuvjeta za daljnji održivi razvoj
MJERA	3P2-M2 Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava županije
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti prometnu infrastrukturu županije kako bi se osigurali uvjeti za daljnji razvoj istovremeno vodeći brigu o zaštiti okoliša i kvaliteti življenja.
OBRAZLOŽENJE	Provedbom mjere će se stvoriti preduvjeti za daljnji gospodarski razvoj Međimurja koji neće biti moguć ako ne dođe do unaprjeđenja i dogradnje postojećeg prometnog sustava, prvenstveno međugradske cestovne mreže kao i veze te mreže s postojećom cestovnom mrežom Republike Hrvatske. Mjerom je potrebno vratiti važnost željezničkom prometu i stvoriti preduvjete

	za razvoj zračne luke u 2C kategoriju.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje postojećih i izgradnja novih cestovnih prometnih pravaca (državnih i županijskih) • Bolja povezanost s nacionalnim i međunarodnim cestovnim i željezničkim koridorima • Proširenje mreže lokalnih cesta i unaprjeđenje infrastrukture za zračni promet
RAZVOJNI UČINAK	Kvalitetan prometni sustav preduvjet je daljnjeg gospodarskog razvoja županije i kvalitete življenja.
NOSITELJI	Županija, jedinice lokalne samouprave, Županijska uprava za ceste, Hrvatske željeznice.
CILJNE SKUPINE	Privredni subjekti, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	<p>- Prometni infrastrukturni sustav županije potrebno je razvijati na međusobnoj povezanosti, koristeći sve prednosti kombiniranog prometa, ali istovremeno vodeći brigu o zaštiti okoliša i kvaliteti življenja.</p> <p>Cestovni promet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definiranje i osiguravanje koridora te izgradnja potrebnih prometnih pravaca i zaobilaznica; - Izgradnja pješačko-biciklističkih staza uz trase državnih i županijskih cesta na dionicama unutar naselja, a izvan naselja izgradnja biciklističkih staza na onim dionicama gdje je frekventni biciklistički promet. Na glavnim prometnim pravcima osiguravanje prostora za servisne ceste za ostale sudionike u prometu osim motornih vozila; - Razmatranje i realizacija inicijativa u pograničnim područjima županije za novim prometnim pravcima kako bi se mogle ostvariti veze s prekograničnim područjima, te u skladu s potrebama revitalizacija/prenamjena postojećih graničnih prijelaza ili otvaranje novih; - Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja oborinskih voda s kolnika državnih cesta koje prolaze II. i III. zonom zaštite izvorišta. S ciljem zaštite izvorišta potrebno je zabraniti prijevoz opasnih tvari lokalnim, županijskim i državnim cestama i željezničkim prugama bez provođenja odgovarajućih mjera zaštite; - Planiranjem razvoja <u>željezničkog prometa</u> u županiji potrebno je voditi brigu o što boljoj povezanosti Međimurja s ostalim dijelovima države, kao i uključivanju u sustav željezničkog prometa Srednje Europe. - Osiguravanjem prostora te proširenjem poletno-slijetne staze i pratećih sadržaja potrebno je stvoriti preduvjete za razvoj zračne luke u 2C kategoriju. - Prethodno navedeno provest će se prioritiziranjem projekata, izradom projektne dokumentacije te izgradnjom/dogradnjom prometnica.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	110.000.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	35 % proračuni jedinica lokalne samouprave; 35 % županijski proračun; 20 % državni proračun; 10 % EU fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj km izgrađenih/obnovljenih prometnica, broj km obnovljenih/izgrađenih pruga, stupanj izgrađenosti infrastrukture zračnog prometa.

PRIORITET	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj
MJERA	3P2-M3 Razvoj integriranog sustava javnog prijevoza

SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti preduvjete za šire korištenje usluga javnog prijevoza kroz razvoj kvalitetnog sustava javnog prijevoza stanovništva na temelju koncepta integriranoga prometnog sustava.
OBRAZLOŽENJE	Integriran sustav javnog prijevoza uspješno povezuje vlakove, autobuse i sve druge oblike javnoga lokalnoga prijevoza putnika na taj način omogućujući veću mobilnost stanovništva, a samim time i bolju kvalitetu življenja.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> Razvijen sustav integriranog javnog prijevoza
RAZVOJNI UČINAK	Kvalitetna usluga integriranog javnog prijevoza smanjit će troškove putovanja na području županije, povećati dostupnost usluga javnog prijevoza te tako utjecati na povećanje kvalitete života stanovnika županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, Međimurska energetska agencija - MENEА, privatni autoprijevoznici, Hrvatske željeznice, profesionalna udruženja.
CILJNE SKUPINE	Privatni autoprijevoznici, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> Izrada plana integriranog sustava javnog prijevoza; Provedba pilot projekta integriranog sustava javnog prijevoza; Osmišljavanje i provedba cjelokupnog integriranog sustava javnog prijevoza uvažavanje iskustava na temelju pilot projekta; Promocija sustava.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	950.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	70 % županijski proračun, 30 % izvori s državne razine (FZOEU).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj korisnika usluga javnog prijevoza.

PRIORITET	3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije
MJERA	3P3-M1 Sustavno planiranje razvoja energetskog sektora u Međimurskoj županiji
SVRHA I CILJ MJERE	Definirati prioritete u upravljanju energetskim potencijalima na županijskoj razini s ciljem poboljšanja učinkovitosti korištenja energije i povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora kroz razvoj potpornih mehanizama.
OBRAZLOŽENJE	Provedbom mjere će se stvoriti preduvjete za energetski održivi razvoj županije.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> Energetski plan s podacima o energetske bilanci županije, pregledom energetske infrastrukture i dosadašnjih iskustava korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti u županiji Detaljna razrada mjera za kretanje prema energetske održivosti Međimurja te akcijski plan za njihovu implementaciju
RAZVOJNI UČINAK	Postizanje veće energetske održivosti županije te omogućen sustavni razvoj energetskog sektora s naglaskom na obnovljive izvore energije i mjere energetske učinkovitosti.
NOSITELJI	Međimurska županija, Međimurska energetska agencija (MENEА), energetski subjekti.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, mala i srednja poduzeća, energetski subjekti, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> Prikupljanje i analiza podataka o energetske bilanci županije; Izrada energetskog plana; Izrada detaljnih sektorskih studija za mjere energetske učinkovitosti i za pojedine vrste obnovljivih izvora energije;

	- Promocija plana i edukacija ciljnih skupina o temama obuhvaćenih planom.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	350.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	11 % proračuni JLS; 28 % županijski proračun; 49 % EU fondovi; 12 % privatni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	Izrada plana - 2011.; provedba – do 2015.
POKAZATELJI	Br. predloženih i provedenih projekata iz područja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, količina smanjena ispuštanja ugljičnog dioksida, ostvarene uštede energije na temelju provedenih mjera energetske učinkovitosti.

PRIORITET	3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije
MJERA	3P3-M2 Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije
SVRHA I CILJ MJERE	Poticati korištenje energije iz obnovljivih izvora (OIE) te olakšati uvođenje sustava koji koriste ovakvu energiju kroz stvaranje institucionalnih okvira i pokretanje programa subvencioniranja ugradnje ovih sustava te kampanje podizanja svijesti.
OBRAZLOŽENJE	Unaprjeđenjem mehanizama za poticanje korištenja OIE u kućanstvima i razvojem dodatnih mehanizama za poticanje korištenja OIE u gospodarstvu ostvarit će se šira primjena OIE, a samim time i veća energetska održivost županije.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjivanje korištenja prirodnih resursa • Smanjivanje onečišćenja zraka • Pozitivni ekonomski učinci kao posljedica veće primjene energije iz obnovljivih izvora energije
RAZVOJNI UČINAK	Povećana razina transfera tehnologija iz područja OIE.
NOSITELJI	Međimurska energetska agencija – MENE, Međimurska županija.
CILJNE SKUPINE	Mala i srednja poduzeća, kućanstva, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Savjetodavne usluge te informativne kampanje za kućanstva i mala i srednja poduzeća koja žele investirati u OIE; - Osmišljavanje i provedba programa subvencioniranja projekata OIE za kućanstva i mala i srednja poduzeća; - Tehnička pomoć kod provedbe projekata.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	3.950.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	10 % proračuni JLS; 45 % županijski proračun, 25 % Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, 20 % EU fondovi; 10 % privatni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj provedenih projekata iz područja OIE, udio energije iz OIE.

PRIORITET	3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije
MJERA	3P3-M3 Poticanje energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati energetska učinkovitost i smanjiti troškove energije u javnom i privatnom sektoru provedbom mjera energetske učinkovitosti.
OBRAZLOŽENJE	Provedbom mjere će se povećati energetska učinkovitost u javnim objektima te u sustavu javne rasvjete kao velikim potrošačima energije. Povećanjem energetske učinkovitosti u javnom sektoru javnosti će se pružiti konkretni dokazi o isplativosti racionalnog gospodarenja energijom, kako za svakoga pojedinca kroz smanjenje troškova za energiju, tako i za društvo u cjelini kroz

	<p> smanjenje emisija onečišćujućih tvari koje su rezultat proizvodnje i potrošnje energije.</p>
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje troškova energije u javnom sektoru • Podizanje svijesti o učinkovitom korištenju energije u javnom i privatnom sektoru • Smanjenje negativnog utjecaja na okoliš
RAZVOJNI UČINAK	<p> Uvođenje novih energetske učinkovitijih tehnologija.</p>
NOSITELJI	<p> Međimurska županija, Međimurska energetska agencija – MENE A.</p>
CILJNE SKUPINE	<p> Javni sektor, mala i srednja poduzeća, kućanstva, šira javnost.</p>
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja administrativne potpore za certifikaciju zgrada; - Provođenje energetske pregleda te utvrđivanje prioriteta za provedbu mjera energetske učinkovitosti; - Izlaganje energetske certifikata za javne zgrade; - Energetske učinkovite rješenja javne rasvjete; - Informativne, edukativne i motivacijske radionice i seminari iz područja energetske učinkovitosti.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	<p> 2.230.000 kn</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<p> 10 % proračuni JLS; 60 % županijski proračun; 15 % izvori s državne razine (FZOEU); 10 % EU fondovi; 5 % privatni izvori.</p>
RAZDOBLJE PROVEDBE	<p> 2011. – 2013.</p>
POKAZATELJI	<p> Smanjenje financijskih troškova koji se odnose na potrošnju energenata (električne i toplinske energije, prirodnog plina i vode), smanjenje štetnih utjecaja na okoliš uslijed smanjene potrošnje energije, smanjenje emisije stakleničkih plinova.</p>

Područje upravljanja razvojem uključeno je u:

Strateški cilj 4. Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem

PRIORITET	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem
MJERA	4P1-M1 Izrada učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem na razini Međimurske županije
SVRHA I CILJ MJERE	Postići učinkovitije upravljanje regionalnim razvojem u cilju jačanja konkurentnosti županije.
OBRAZLOŽENJE	Pristupanje Europskoj uniji, novi zakonodavni okvir, gospodarska kretanja, ali i provedba županijske razvojne strategije zahtijevaju sustavni pristup regionalnom razvoju. Uočen je nedostatak koordinacije i suradnje među institucijama, preklapanje u aktivnostima i nedostatak specijalizacije.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Kreiran model za učinkovito upravljanje regionalnim razvojem Međimurske županije • Definirane potrebe za novim specijaliziranim uslugama ili institucijama, uz konkretiziranje načina realizacije • Usklađeno djelovanje javnih institucija i poduzeća • Razvijena sustavna politika prema potpomognutim područjima
RAZVOJNI UČINAK	Povećana učinkovitost sustava upravljanja regionalnim razvojem kao doprinos konkurentnosti županije.
NOSITELJI	REDEA, Međimurska županija, JLS, javna poduzeća i institucije.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, razvojne agencije, JLS, javna poduzeća i institucije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Prilagodba strukture upravljanja razvoja novim zakonodavnim okvirima i očekivanim promjenama uslijed pristupanja EU; - Reorganizacija županijske razvojne agencije u skladu s novim zaduženjima; - Određivanje i osnivanje potrebnih novih organizacija – djelokrug rada, pravni oblik, način financiranja,... (npr. Centar za ruralni razvoj, Centar za upravljanje ljudskim resursima, ...); - Koordinacija odgovornosti i zadaća radi učinkovitijeg rada institucija uključenih u regionalni razvoj; - Razvoj sustavne politike Županije prema JLS razvrstanim u potpomognuta područja.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	830.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	Međimurska županija
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Zbog specifičnosti mjere predviđeni su kvalitativni pokazatelji: usuglašeni model upravljanja regionalnim razvojem, nova organizacijska struktura i opis poslova u razvojnim agencijama, planovi aktivnosti za razvoj novih usluga ili institucija, sustavna politika prema potpomognutim područjima.

PRIORITET	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem
MJERA	4P1-M2 Poticanje učinkovitije komunikacije i protoka informacija
SVRHA I CILJ MJERE	Osigurati nesmetan protok informacija kako bi se izbjegla preklapanja u aktivnostima.
OBRAZLOŽENJE	Komunikacija, razmjena informacija i umrežavanje ključne su za učinkovito upravljanje regionalnim razvojem, a u tom su području primijećene slabosti koje je potrebno ukloniti.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljen sustav informiranja • Unaprijeđena informatizacija regionalne i lokalne samouprave • Unaprijeđena znanja i vještine iz područja primjene informacijskih tehnologija

	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljen zajednički registar projekata i unaprijeđena suradnja u osmišljavanju i provedbi razvojnih projekata
RAZVOJNI UČINAK	Doprinos učinkovitosti upravljanja regionalnim razvojem kroz unaprjeđenje sustava informiranja i suradnje među razvojnim akterima.
NOSITELJI	REDEA, Međimurska županija, JLS, javna poduzeća.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, JLS, javna poduzeća i institucije, razvojne agencije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostava sustava informiranja te podjela odgovornosti za informiranje; - Prilagodba procedura potrebama informatizacije - redovno softversko i hardversko opremanje županijske uprave i JLS-a, umrežavanje jedinica regionalne i lokalne samouprave, digitalizacija i objava sadržaja i usluga regionalne i lokalne samouprave; - Uspostava zajedničkog registra projekata na razini županije; - Edukacija lokalnih službenika i javnih djelatnika za korištenje informacijskih tehnologija; - Jačanje suradnje Županije i JLS, te samih JLS u provedbi razvojnih projekata; Jačanje suradnje županijske uprave s ostalim ključnim dionicima razvoja u županiji.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Približno 911.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	53% općine i gradovi te 47% Međimurska županija.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj aktivnih sudionika sustava informiranja, broj prijavljenih projekata, broj odrađenih treninga, broj osoba koje su unaprijedile vještine korištenja informacijskih tehnologija, poboljšana koordinacija i protok informacija, broj i vrsta uvedenih IT sustava, broj danih informacija, ažuriranje internetskih stranica i baza podataka, broj elektronskih upita i broj riješenih predmeta.

PRIORITET	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem
MJERA	4P1-M3 Jačanje sposobnosti za upravljanje regionalnim razvojem
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati učinkovitost i efektivnost upravljanja razvojem.
OBRAZLOŽENJE	Kao slabost na području upravljanja razvojem uočen je manjak znanja i vještina, što je potrebno promijeniti budući da je pred nama period u kojem će biti moguće iskoristiti brojne programe za sufinanciranje razvojnih projekata. Uz to, kvalitetu i dostupnost usluga koje se pružaju građanstvu potrebno je kontinuirano unaprjeđivati, a preduvjet predstavlja edukacija, kao i praćenje radnog učinka.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Povećana razina osposobljenosti sudionika razvojnog procesa za upravljanje razvojem • Poboljšane kompetencije za osmišljavanje, pripremu, provedbu i praćenje projekata financiranih iz EU fondova • Unaprijeđeno praćenje i vrednovanje rezultata razvojnih projekata • Poboljšana kvaliteta i dostupnost usluga građanstvu
RAZVOJNI UČINAK	Efikasnija javna uprava i kompetentniji djelatnici, čime se pridonosi učinkovitosti upravljanja regionalnim razvojem.
NOSITELJI	JLS, Međimurska županija, REDEA.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, JLS, javna poduzeća i institucije, razvojne agencije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Podizanje razine osposobljenosti JLS, djelatnika županijske uprave, županijske razvojne agencije i ostalih sudionika razvojnog procesa za upravljanje razvojem kroz provedbu specijaliziranih tečajeva (upravljanje projektnim ciklusom, strateško planiranje, menadžerske, komunikacijske, informatičke vještine, učenje stranih jezika, dr.); - Uvođenje sustava praćenja i vrednovanja realizacije razvojnih projekata; Podizanje kvalitete i dostupnosti usluga koje se pružaju građanstvu; - Uvođenje sustava vrednovanja radnog učinka za zaposlene u javnom sektoru.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Približno 1.027.200 kn

IZVORI FINANCIRANJA	36.5% JLS, 63.5% Međimurska županija.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj realiziranih međužupanijskih, prekograničnih i međuregionalnih razvojnih projekata, broj projekata na kojima sudjeluje više JLS iz županije, broj uspješnih razvojnih projekata u kojima sudjeluje Županija u suradnji s JLS, povećanje razine kvalitete pruženih usluga građanstvu, povećanje radnog učinka zaposlenih u javnom sektoru.

PRIORITET	4P2 Unaprjeđenje razine pripremljenosti za ulazak u EU
MJERA	4P2-M1 Jačanje međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje
SVRHA I CILJ MJERE	Ojačati suradnju sudionika regionalnog razvoja s drugim područjima u zemlji i inozemstvu kroz aktivnije sudjelovanje u pripremi, provedbi, praćenju i vrednovanju međužupanijske, međuregionalne i prekogranične (MMP) suradnje.
OBRAZLOŽENJE	Kako bi se osigurao pristup dobrim praksama i povezivanje s naprednijim regijama od kojih se može učiti, potrebno je intenzivirati suradnju na međuregionalnoj i prekograničnoj razini. Suradnju na međužupanijskoj razini, posebno u okviru regije Sjeverozapadne Hrvatske, potrebno je usmjeriti prema zajedničkim razvojnim projektima za kandidiranje za sufinanciranje iz strukturnih fondova.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Proširena mreža suradnje lokalnih javnih institucija • Razvijeni novi razvojni projekti na NUTS 2 razini • Unaprijeđen intelektualni kapital lokalnih javnih institucija
RAZVOJNI UČINAK	Ojačani kapaciteti lokalnih javnih institucija te poboljšana kvaliteta i učinak razvojnih projekata.
NOSITELJI	Međimurska županija, JLS, REDEA.
CILJNE SKUPINE	<i>Interno:</i> Međimurska županija, JLS, javna poduzeća i institucije, razvojne agencije. <i>Eksterno:</i> Odgovarajuće institucije u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj, Istri, Sloveniji, Mađarskoj, Italiji, Austriji, Njemačkoj, Belgiji, Finskoj, Švedskoj,...
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Intenziviranje MMP suradnje; - Intenziviranje suradnje na NUTS 2 razini (razvoj zajedničkih projektnih ideja, pokretanje inicijativa, ...); - Stvaranje mreža suradnje kroz razvojne projekte; - Razmjena znanja, iskustva i najboljih praksi.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Približno 3.049.800 kn
IZVORI FINANCIRANJA	13.49% JLS, 17.10% Međimurska županija, 57.45% EU fondovi, 11.97% ostali inozemni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj predloženih, izrađenih i provedenih projekata MMP, broj partnera (hrvatskih, pograničnih, međunarodnih) pojedinih organizacija.

PRIORITET	4P2 Unaprjeđenje razine pripremljenosti za ulazak u EU
MJERA	4P2-M2 Priprema ključnih interesno-utjecajnih skupina za ulazak u EU
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati spremnost pojedinih interesno-utjecajnih skupina za ulazak u EU i stvoriti uvjete za pojačano korištenje sredstava iz strukturnih fondova.
OBRAZLOŽENJE	Stupanj apsorpcije raspoloživih sredstava iz EU fondova ovisan je u prvom redu o stavu, znanju i vještinama ciljnih skupina. Kako bi se to unaprijedilo, potrebno je provesti odgovarajuću edukaciju i osigurati podršku.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđeno razumijevanje mogućnosti i posljedica pristupanja EU • Unaprijeđene kompetencije za korištenje sredstava pomoći • Poboljšana spremnost za prijavu projekata za sredstva strukturnih fondova
RAZVOJNI UČINAK	Porast konkurentnosti županije uslijed povećanja razine znanja i razumijevanja posljedica pristupanja EU te povećane spremnosti za prijavljivanje na natječaje za

	dodjelu bespovratnih sredstava.
NOSITELJI	Razvojne agencije, Međimurska županija, JLS, Međimursko veleučilište, OCD, HGK, HOK.
CILJNE SKUPINE	Poduzetnici, poljoprivredni poslovni subjekti, OCD, javne institucije, učenici/studenti, šira javnost.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacija pojedinih skupina (gospodarstvo, poljoprivreda, civilno društvo, javne institucije iz obrazovanja, zdravstva,...) o potrebnim predradnjama (usklađivanje s direktivama), mogućnostima/prilikama i posljedicama ulaska u EU; - Edukacija o upravljanju projektnim ciklusom; - Iniciranje i ubrzavanje koraka potrebnih za pripremu i prijavljivanje projekata na fondove EU (izrada analiza i dokumentacije za infrastrukturne radove...); - Uspostavljanje sustava sufinanciranja EU projekata.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Približno 2.374.400 kn
IZVORI FINANCIRANJA	23.14% Međimurska županija, 76.86% EU fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska)).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011.-2013.
POKAZATELJI	Broj pripremljenih projekata, broj održanih edukacija, broj polaznika edukacija, broj pripremljenih analiza i ostalih dokumenata potrebnih za javljanje na natječaje za bespovratna sredstva EU-a, broj sufinanciranih projekata i korisnika, ukupna iskorištenost sredstava raspoloživih za sufinanciranje, ukupna iskorištenost bespovratnih sredstava dodijeljenih korisnicima iz Međimurske županije.

POLITIKA ŽUPANIJE PREMA POSEBNIM PODRUČJIMA

A) Ruralna područja

Sukladno kriterijima Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) u *Strategiji ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2008. - 2013.* čitava Međimurska županija ubraja se u značajno ruralno područje. Kriteriji se temelje na gustoći naseljenosti, pri čemu su značajno ruralna područja ona gdje od 15 - 50% stanovništva živi u ruralnom području.

Iz toga je razloga 2009. godine usvojena *Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije* koja se bavi posebnostima ruralnog područja, te određuje politiku Međimurske županije u tom pogledu kroz preporuke i mjere za sektor poljoprivrede, turizma i društvenu uključenost.

B) Pogranična područja

Međimurska županija smještena je na granici s Republikom Slovenijom i Republikom Mađarskom. Jedinice lokalne samouprave koje izravno graniče sa Slovenijom su: općina Nedelišće, općina Gornji Mihaljevec, općina Štrigova, općina Sveti Martin na Muri, grad Mursko Središće, općina Podturen, dok s Mađarskom graniče: općina Podturen, općina Dekanovec, općina Domašinec, općina Goričan, općina Kotoriba, te općina Donja Dubrava.

U kontekstu prihvatljivosti prijavitelja za prijavu na natječaje za dodjelu sredstava iz IPA prekograničnih programa Slovenija-Hrvatska i Mađarska-Hrvatska, cijela Međimurska županija spada u pogranično područje.

C) Potpomognuta područja

U poglavlju Analiza i ocjena stanja, dio VI. Upravljanje razvojem, točka 1. nalazi se procjena razvijenosti Međimurske županije, gdje je navedeno da se 14 od 25 jedinica lokalne samouprave svrstava u potpomognuta područja prema Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti iz 2010. godine. Riječ je o sljedećim jedinicama lokalne samouprave, točnije općinama: Orehovica, Štrigova, Podturen, Selnica, Domašinec, Dekanovec, Sveti Martin na Muri, Gornji Mihaljevec, Mala Subotica, Belica, Vratišinec, Donji Vidovec, Donja Dubrava i Kotoriba.

Međimurska županija zastupa decentralizirani pristup razvoju odnosno razvoj županije kao cjeline, a ne pojedinih (centralnih) dijelova. Stoga je i Statutom Međimurske županije člankom 17. određeno da se usklađuju interesi jedinica lokalne samouprave i poduzimaju aktivnosti radi ravnomjernog gospodarskog i društvenog razvitka općina i gradova u sastavu županije i županije kao cjeline. Nadalje, usklađuju se programi razvoja komunalne infrastrukture, prometne infrastrukture i programi zaštite okoliša te se osigurava cjeloviti pristup prostoru, njegovom planiranju i zaštiti.

FINANCIJSKI PLAN

Osiguranje i privlačenje financijskih sredstava kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja važan su aspekt provedbe županijske razvojne strategije. U ovom dijelu dokumenta nalazi se okvirni prikaz potrebnih sredstava, razrađen po mjerama, ali i po izvorima sredstava i razdobljima provedbe Strategije.

Okvirni financijski plan izrađen je temeljem informacija iz županijskog i proračuna jedinica lokalne samouprave, procjene privlačenja sredstava iz državnog proračuna, dostupnih sredstava iz pretpristupnih i ostalih fondova EU, međunarodnih izvora (Svjetska banka, EBRD, ...), kao i ostalih izvora financiranja.

Planirano je da se provedba županijske razvojne strategije financira iz sljedećih izvora:

- Lokalni izvori – proračuni jedinica lokalne samouprave planirani su većinom za kapitalna ulaganja i manjim dijelom za kulturu i projekte civilnog društva.
- Županijski proračun – većina sredstava planirana je za projekte poticanja održivog gospodarskog razvoja, projekte u obrazovanju, programe zapošljavanja, unaprjeđenje zdravstvene zaštite, socijalnu infrastrukturu, jačanje civilnog društva, za potrebe u kulturi, zaštitu prirode i gospodarenje otpadom, infrastrukturu (vode, promet), energetska učinkovitost i upravljanje regionalnim razvojem. Iz proračuna su u manjem dijelu planirana i sredstva za provedbu ostalih mjera, ali i za sufinanciranje projekata financiranih iz EU fondova i ostalih izvora financiranja.
- Sredstva iz državnog proračuna, tj. proračuna resornih ministarstava pojavljuju se u obliku decentraliziranih sredstava i planirana su u županijskom i proračunima JLS, ali su procijenjena i temeljem planiranih ili projekata koji su odobreni ili se već provode (za gospodarske zone, tehnološku infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo, socijalnu infrastrukturu, kulturu, značajnija sredstva za zaštitu vodenih resursa nešto manja sredstva za zaštitu prirode i regionalni razvoj).
- Kao izvor značajnih sredstava za provedbu projekata planirani su i fondovi EU, kako pretpristupni program IPA, tako i ostali programi u kojima su prihvatljivi prijavitelji i korisnici iz Hrvatske. Osim EU fondova, planirana su sredstva i iz ostalih međunarodnih izvora poput Svjetske banke (čijim sredstvima je između ostalih financiran i projekt Tehnološko Inovacijskog Centra Međimurje).
- Od ostalih izvora predviđaju se i privatni (koji uključuju tvrtke, ali i fizičke osobe kao financijere i donatore) te u vrlo malom obimu i ostali izvori sredstava (nevladine, lokalne organizacije i sl.).

CILJ	PRIORITETI	ŠIFRA	MJERE	IZVOR SREDSTAVA u kunama							PLANIRANO PREMA GODINAMA u kunama			UKUPNO u kunama		
				lokalni	županijski	državni	fondovi EU	ostali INO	privatni	ostali izvori	2011	2012	2013	mjera	prioritet	cilj
1. JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA	1P1 Stvaranje predujeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću	1P1-M1	Razvoj poslovnog okruženja i jačanje pozitivne poduzetničke klime	3.608.600	7.472.500	900.000	7.000.000	0	0	0	5.218.500	6.764.100	6.998.500	18.981.100		
		1P1-M2	Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona	16.808.660	150.000	33.617.320	1.500.000	0	0	0	17.923.430	17.647.750	16.504.800	52.075.980		
		1P1-M3	Poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih resursa	593.600			700.000	0	0	0	283.500	496.600	513.500	1.293.600		
		1P1-M4	Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete	593.600	250.000	150.000	150.000	0	0	0	533.500	296.600	313.500	1.143.600		
		1P1-M5	Jačanje društvene odgovornosti poduzetnika	360.000			500.000	0	0	250.000	100.000	430.000	580.000	1.110.000	73.494.280	
	1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje	1P2-M1	Interesno povezivanje gospodarskih subjekata, razvoj klastera, zadruge i poljoprivrednih udruga	360.000	750.000	0	700.000	0	0	0	550.000	580.000	680.000	1.810.000		
		1P2-M2	Restrukturiranje radno intenzivnih industrija	0	0	300.000	0	0	0	0	100.000	100.000	100.000	300.000		
															2.110.000	
	1P3 Poticanje tehnološkog razvoja	1P3-M1	Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju	0	4.600.000	8.000.000	3.000.000	3.000.000	0	0	6.900.000	6.600.000	5.100.000	18.600.000		
		1P3-M2	Razvoj informatičko-komunikacijske infrastrukture kao pokretača sveukupnog gospodarskog razvoja	0	0	0	3.000.000	0	3.000.000	0	0	0	0	6.000.000	6.000.000	24.600.000
	1P4 Održivi razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora	1P4-M1	Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	0	3.720.000	0	0	0	0	0	2.040.000	840.000	840.000	3.720.000		
		1P4-M2	Povećanje proizvodne učinkovitosti poljoprivrednih proizvođača	2.533.100	11.133.100	0	3.000.000	0	1.500.000	0	8.419.200	4.922.000	4.825.000	18.166.200		
		1P4-M3	Zaštita i promocija regionalnih posebnosti proizvoda	495.000	1.090.000	0	0	0	300.000	0	655.000	615.000	615.000	1.885.000		
		1P4-M4	Razvoj lovstva i slatkovodnog ribarstva u Međimurskoj županiji	0	750.000	90.000	0	0	0	0	280.000	280.000	280.000	840.000		
		1P4-M5	Jačanje institucionalne podrške za razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora kroz osnivanje Centra za ruralni razvoj	0	1.247.000	0	500.000	0	0	0	347.000	700.000	700.000	1.747.000	26.358.200	
	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročni održivi razvoj turizma u Međimurju	1P5-M1	Očuvanje turističke atrakcijske osnove županije s naglaskom na zaštitu prirodnih vrijednosti i kulturne baštine	0	600.000	0	150.000	0	0	0	350.000	300.000	100.000	750.000		
		1P5-M2	Unapređenje turističkih proizvoda i usluga kroz specijalizaciju i diversifikaciju	3.183.000	2.342.500	0	2.500.000	0	750.000	0	5.393.000	2.052.500	1.330.000	8.775.500		
		1P5-M3	Osiguravanje efikasnog upravljanja turističkom destinacijom Međimurje	360.000	750.000	100.000	0	0	0	0	720.000	270.000	220.000	1.210.000		
		1P5-M4	Promocija Međimurja kao cjelovite turističke regije	180.000	1.050.000	0	300.000	0	200.000	0	810.000	510.000	410.000	1.730.000	12.465.500	139.027.980

CILJ	PRIORITETI	ŠIFRA	MJERE	IZVOR SREDSTAVA u kunama							GODINE			UKUPNO			
				lokalni	županijski	državni	fondovi EU	ostali INO	privatni	ostali izvori	2011	2012	2013	mjera	prioritet	cilj	
2. JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada	2P1-M1	Primjena strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala Međimurske županije	0	22.000	0	0	0	0	0	22.000	0	0	22.000			
		2P1-M2	Poticanje suradnje između gospodarstva te znanstvenog i obrazovnog sustava	0	367.660	125.000	1.241.000	0	0	0	577.886	577.887	577.887	1.733.660			
		2P1-M3	Unaprjeđenje obrazovne strukture i jačanje kompetencija ljudskih potencijala	26.627.284	39.784.000	46.038.000	2.482.000	0	0	0	35.703.617	39.589.933	39.637.734	114.931.284			
		2P1-M4	Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada	27.156	0	362.080	3.620.800	0	0	0	1.340.000	1.345.036	1.325.000	4.010.036			
		2P1-M5	Podrška zapošljavanju mladih visokoobrazovanih osoba	350.000	1.099.300	133.590	2.500.000	0	0	0	1.360.000	1.360.000	1.362.890	4.082.890			
		2P1-M6	Poticanje cjeloživotnog učenja	0	450.000	446.760	3.450.000	0	0	0	1.448.920	1.448.920	1.448.920	4.346.760			
		2P1-M7	Podrška razvoju visokoškolskih institucija u županiji	0	588.950	450.000	2.628.000	0	0	0	1.222.316	1.222.316	1.222.318	3.666.950	132.793.580		
	2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite	2P2-M1	Unaprjeđenje zdravstvenog sustava	0	32.550.000	22.500.000	0	0	0	0	14.050.000	20.500.000	20.500.000	55.050.000			
		2P2-M2	Unaprjeđenje i provedba programa preventivne zaštite	660.000	2.227.600	0	0	0	0	935.600	960.000	992.000	2.887.600				
		2P2-M3	Promicanje zdravog načina života	1.059.420	1.950.000	219.000	1.241.000	0	0	0	1.489.806	1.489.806	1.489.808	4.469.420	62.407.020		
	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina	2P3-M1	Jačanje socijalne integracije marginaliziranih društvenih skupina	0	251.850	0	2.854.300	0	0	251.850	503.700	1.427.150	1.427.150	3.358.000			
		2P3-M2	Poboljšanje mogućnosti za zapošljavanje socijalno marginaliziranih skupina kroz posebne obrazovne programe za stjecanje adekvatnih kvalifikacija i potrebnih vještina te uključivanje u javne radove	162.000	229.950	0	1.954.575	0	0	114.975	820.500	820.500	820.500	2.461.500			
		2P3-M3	Unaprjeđenje socijalne infrastrukture (modernizacija, izgradnja nove) i jačanje pripadajućih ljudskih potencijala	6.755.713	6.929.100	15.000.000	0	0	0	0	9.488.700	8.875.700	10.320.413	28.684.813	34.504.313		
	2P4 Poticanje razvoja civilnog društva	2P4-M1	Unaprjeđenje rada organizacija civilnog društva	1.707.700	1.350.000	0	1.707.700	0	0	95.000	1.620.133	1.620.133	1.620.134	4.860.400			
		2P4-M2	Jačanje sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije	0	141.300	175.200	1.489.200	0	0	87.600	631.100	631.100	631.100	1.893.300	6.753.700		
	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture	2P5-M1	Podizanje svijesti o važnosti kulturne baštine i kulture	9.906.000	5.570.000	4.500.000	0	0	0	0	6.381.000	6.505.000	7.090.000	19.976.000			
		2P5-M2	Oživljavanje kulturnih i povijesnih sadržaja	1.510.000	3.900.000	2.328.500	1.861.500	0	0	0	3.200.000	3.200.000	3.200.000	9.600.000			
		2P5-M3	Očuvanje nematerijalne kulturne baštine	14.383.400	3.140.000	279.225	1.582.275	0	0	0	6.461.633	6.461.633	6.461.634	19.384.900			
		2P5-M4	Razvoj novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti	430.000	750.000	0	930.750	0	0	0	703.583	703.583	703.584	2.110.750	57.825.350	294.283.963	

CILJ	PRIORITETI	ŠIFRA	MJERE	IZVOR SREDSTAVA u kunama						GODINE			UKUPNO			
				lokalni	županijski	državni	fondovi EU	ostali INO	privatni	ostali izvori	2011	2012	2013	mjera	prioritet	cilj
3. OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJE PRIRODNIH RESURSIMA	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima	3P1-M1	Zaštita prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije	400.000	2.800.000	0	800.000	0	0	0	1.000.000	1.500.000	1.500.000	4.000.000		
		3P1-M2	Stvaranje preduvjeta za održivo gospodarenje svim šumama	120.000	120.000	600.000	180.000	0	180.000	0	300.000	400.000	500.000	1.200.000		
		3P1-M3	Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	1.080.000	1.440.000	720.000	0	0	360.000	0	1.200.000	1.200.000	1.200.000	3.600.000		
		3P1-M4	Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka	0	320.000	80.000	0	0	0	0	200.000	100.000	100.000	400.000		
		3P1-M5	Izrada programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla	0	200.000	200.000	100.000	0	0	0	0	250.000	250.000	500.000	9.700.000	
	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj	3P2-M1	Zaštita vodenih resursa i vodoopskrba	72.000.000	54.000.000	72.000.000	144.000.000	0	18.000.000	0	120.000.000	120.000.000	120.000.000	360.000.000		
		3P2-M2	Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava županije	38.500.000	38.500.000	22.000.000	11.000.000	0	0	0	30.000.000	40.000.000	40.000.000	110.000.000		
		3P2-M3	Razvoj integriranog sustava javnog prijevoza	0	665.000	285.000	0	0	0	0	750.000	100.000	100.000	950.000	470.950.000	
	3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije	3P3-M1	Izrada energetskog plana Međimurske županije	38.500	98.000	0	171.500	0	42.000	0	350.000	0	0	350.000		
		3P3-M2	Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije	0	1.777.500	987.500	790.000	0	395.000	0	1.950.000	1.000.000	1.000.000	3.950.000		
		3P3-M3	Poticanje energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru	223.000	1.338.000	334.500	223.000	0	111.500	0	230000	1000000	1000000	2.230.000	6.530.000	487.180.000

CILJ	PRIORITETI	ŠIFRA	MJERE	IZVOR SREDSTAVA u kunama						GODINE			UKUPNO			
				lokalni	županijski	državni	fondovi EU	ostali INO	privatni	ostali izvori	2011	2012	2013	mjera	prioritet	cilj
UNAPRJEĐENJE U PRAVLJANJA REGIONALNIM RAZVOJEM	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem	4P1-M1	Izrada učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem na razini Međimurske županije	0	830.000	0	0	0	0	0	305.200	259.000	266.000	830.200		
		4P1-M2	Poticanje učinkovitije komunikacije i protoka informacija	481.000	430.000	0	0	0	0	0	280.000	305.000	326.000	911.000		
		4P1-M3	Jačanje sposobnosti za upravljanje regionalnim razvojem	375.000	652.200	0	0	0	0	0	312.200	351.000	364.000	1.027.200	2.768.400	
	4P2 Unaprjeđenje razine pripremljenosti za ulazak u EU	4P1-M4	Jačanje međuzupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje	411.400	521.400	0	1.752.000	0	0	0	800.000	840.000	1.044.800	2.684.800		
		4P1-M5	Priprema ključnih interesno-utjecajnih skupina za ulazak u EU	0	549.400	0	0	0	0	0	174.400	185.000	190.000	549.400	3.234.200	6.002.600
UKUPNO PLANIRANA SREDSTVA ZA FINANCIRANJE CILJEVA																926.494.543

PROVEDBA STRATEGIJE

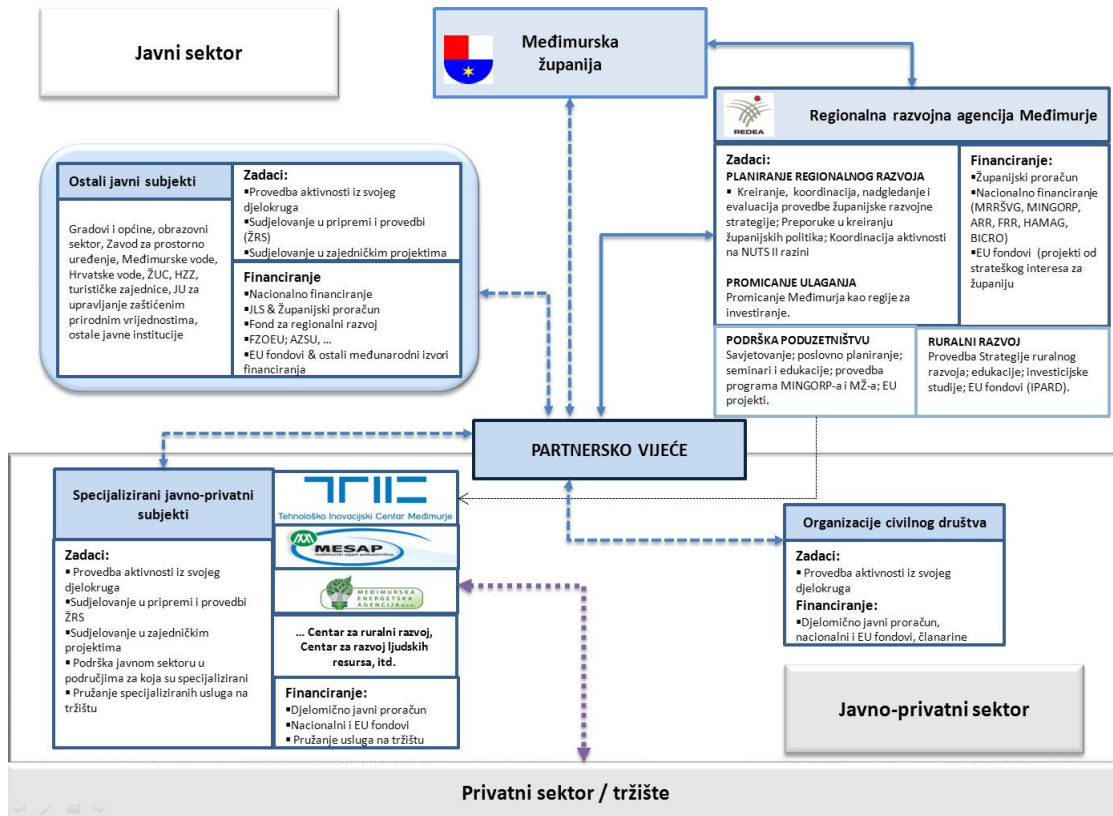
Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske određeni su nositelji politike regionalnog razvoja, gdje je županijska razvojna strategija ključni alat. Planiranje i provedba regionalne razvojne politike organizira se na više razina javne vlasti. Prva je razina središnjih tijela državne uprave usmjerenih na poticanje razvoja, a druga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Središnja je razina odgovorna za sveukupnu viziju razvoja i aktivno vođenje u ostvarenju ciljeva regionalnog razvoja. Županijska razina pak samostalno usmjerava vlastiti razvoj prema ostvarivanju vlastitih specifičnih ciljeva, ali i sveukupnih ciljeva razvojne politike Republike Hrvatske.

Kako bi se uspješno provela županijska razvojna strategija, odnosno kako bi se postigli postavljeni strateški ciljevi, bitno je postići suradnju središnje i županijske razine, ali isto tako i suradnju različitih institucija i drugih dionika na županijskoj razini. U nastavku će biti prikazan institucionalni okvir za provedbu županijske razvojne strategije te odgovornosti pojedinih skupina dionika.

Institucionalni okvir za provedbu županijske razvojne strategije

Institucionalni okvir sadrži kratki popis svih uključenih dionika, opis njihovih uloga i zadaća vezano uz provedbu i praćenja provedbe ŽRS-a, kao i način njihove komunikacije i koordinacije. Odnos dionika u provedbi ŽRS-a prikazan je na donjoj slici.

Slika 9. Institucionalni okvir za provedbu Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.

Izvor: Izrada autora

Međimurska županija

Ključnu ulogu u provedbi Strategije ima Županija, odnosno njezina upravna tijela. **Skupština Međimurske županije** usvaja Strategiju, te nakon usvajanja redovito, razmatrajući godišnja i druga izvješća, prati njezinu provedbu. Planskim dokumentima koje donosi osigurava njezinu provedbu te poduzima mjere iz svoje nadležnosti usmjerene poboljšanju provedbe. **Župan** usklađuje aktivnosti svih županijskih tijela i drugih dionika provedbe Strategije donošenjem provedbenih akata, predlaganjem mjera njezine provedbe, nadzorom nad izvršenjem tih mjera, sudjelovanjem u postupku odabira razvojnih projekata te izvještavanjem Skupštine o provedbi i rezultatima provedbe. U okviru svoga djelokruga **upravna tijela Županije** prate provedbu, pripremaju i provode županijske razvojne projekte te obavljaju i druge poslove od važnosti za provedbu ŽRS koji su im propisima ili aktima županijskih tijela povjereni.

Partnersko vijeće

Partnersko vijeće na županijskoj razini je savjetodavno tijelo putem kojega se ostvaruje partnerstvo u fazi izrade i provedbe Strategije. Partnersko vijeće djeluje kao forum za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina dionika i ima savjetodavnu ulogu kako u izradi tako i u provedbi planskih dokumenata politike regionalnog razvoja. Partnersko vijeće imat će ključnu ulogu koja se neće očitovati samo u koordinaciji, već bi trebala pridonijeti i jačoj prepoznatljivosti Strategije kao referentnog dokumenta u planiranju aktivnosti na razini cijele županije među svim dionicima. Partnersko vijeće bit će formirano od aktivnih sudionika koji su bili uključeni u proces izrade Strategije (do najviše 20 predstavnika svih sektora).

Regionalna razvojna agencija Međimurje - REDEA d.o.o.

Kao regionalni koordinator za područje Međimurske županije, sukladno članku 4. *Pravilnika o upisniku upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja*, osim koordiniranja izrade i pripreme Strategije, u procesu provedbe REDEA obavlja sljedeće poslove: izrada akcijskog plana; praćenje provedbe; koordinacija poslova vezanih uz središnju elektroničku bazu razvojnih projekata; koordinacija aktivnosti jedinica lokalne samouprave vezanih uz regionalni razvoj; sudjelovanje u aktivnostima vezanim uz razvoj potpomognutih područja. Nadalje REDEA ima i sljedeće zadatke: sudjelovanje u radu partnerskih vijeća statističkih regija; poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju; sudjelovanje u izradi razvojnih projekata statističke regije; suradnja s drugim regionalnim koordinatorima radi stvaranja i provedbe zajedničkih projekata; prikupljanje i obrada prispjelih razvojnih projekata i drugi poslovi vezane uz provedbu koje joj povjeri župan. Uz aktivnosti povezane sa Strategijom, REDEA provodi i niz drugih aktivnosti u području promicanja ulaganja, podrške poduzetništvu i poticanja ruralnog razvoja.

Javni sektor

Javni sektor u ovom kontekstu uključuje jedinice lokalne samouprave i niz institucija i organizacija iz javnog sektora (osnovne i srednje škole, Međimursko veleučilište u Čakovcu, Zavod za prostorno uređenje, Međimurske vode, Hrvatske vode, Županijska uprava za ceste, Hrvatske šume, Hrvatski zavod za zapošljavanje, turističke zajednice, JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima,

Muzej Međimurja i ostale javne institucije) s područja Međimurske županije. Dionici iz javnog sektora imaju ključnu ulogu u pripremi i provedbi projekata iz područja svojeg djelovanja.

Civilno društvo

Organizacije civilnog društva (OCD) pokazale su se kao značajan sudionik u izradi razvojne strategije zbog iskustva koje imaju u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. OCD imaju posebno značajnu ulogu u područjima zaštite prirodne i kulturne baštine te razvoja ljudskih resursa. OCD ujedno mogu aktivno utjecati na dotok dodatnih sredstava iz nacionalnih i EU fondova u županiju za financiranje inicijativa koje ne pokrivaju ostali dionici u regionalnom razvoju.

Specijalizirani javno-privatni subjekti

Specijalizirani javno-privatni subjekti predstavljaju skupinu dionika osnovanih od javnog sektora (najčešće Županije) s ciljem zadovoljavanja specifičnih potreba javnog i privatnog sektora. Samim time njihovo financiranje dijelom je pokriveno iz javnog proračuna, a dijelom iz pružanja usluga na tržištu. U određenim slučajevima privatni sektor može ući i u strukturu vlasništva. Na taj način osigurava se ekspertiza te dinamičnost djelovanja ovih subjekata, a smanjuje se opterećenje javnog proračuna. Djelatnosti specijaliziranih javno-privatnih subjekata uključuju provedbu aktivnosti iz svojeg djelokruga, sudjelovanje u pripremi i provedbi ŽRS, sudjelovanje u zajedničkim projektima, podršku javnom sektoru u područjima za koja su specijalizirani te pružanje specijaliziranih usluga na tržištu. Ovi subjekti zasad uključuju Međimursku energetska agenciju, MESAP, a u skorije vrijeme Tehnološko Inovacijski Centar Međimurje, te u ovisnosti o prilikama, centar za ruralni razvoj te centar za razvoj ljudskih resursa.

Privatni sektor

Privatni sektor je glavni pokretač stvaranja blagostanja i radnih mjesta. Svrha je ŽRS-a, između ostalog, stvoriti preduvjete za što kvalitetnije djelovanje privatnog sektora. Ovo će se prije svega ostvarivati djelovanjem javnog sektora (obrazovnog sustava, sustava tržišta rada, podršku kroz razne programe edukacije i poticaja, osiguravanje infrastrukture itd.). Iz tog razloga sudjelovanje dionika iz privatnog sektora u pripremi i provedbi ŽRS-a od izrazite je važnosti. Na taj način djelovanje javnog sektora može se kontinuirano usklađivati s potrebama privatnog sektora, naravno, vodeći računa o postavkama održivog razvoja.

Odgovornosti za provedbu

U nastavku su prikazane uloge i odgovornosti pojedinih organizacija i skupina u provedbi županijske razvojne strategije. Uloge su podijeljene u četiri skupine: *donošenje odluka, nadzor, praćenje i izvještavanje te provođenje aktivnosti* unutar mjera.

Tablica 61. Pregled dionika na županijskoj razini, njihovih uloga i odgovornosti u provedbi

ORGANIZACIJA/SKUPINA	ULOGA	ODGOVORNOST
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA	Donošenje odluka	Usvajanje prijedloga <i>Razvojne strategije Međimurske županije</i> ; Godišnja odluka o uspješnosti provedbe temeljem izvješća regionalnog koordinatora i župana.
PARTNERSKO VIJEĆE	Nadzor provedbe	Prati i nadzire provedbu kontinuirano temeljem izvješća regionalnog koordinatora. Savjetuje i korigira. Odlučuje o prioritetnim projektima.
ŽUPAN	Nadzor provedbe	Pružna podršku nositeljima provedbe aktivnosti/projekata unutar mjera. U suradnji s regionalnim koordinatorom kontinuirano nadzire uspješnost provedbe te u ime Međimurske županije izvještava Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva o godišnjim rezultatima provedbe.
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	Praćenje i izvještavanje	Prikuplja informacije o pokazateljima u skladu s mjerama od nositelja provedbe s kojima izravno surađuje. Informacije prosljeđuje regionalnom koordinatoru.
	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određena nositeljem.
REDEA (regionalni koordinator)	Praćenje i izvještavanje	Kao regionalni koordinator zadužena za izradu ŽRS, prikupljanje baze projekata, koordinaciju i praćenje provedbe (prikupljanje informacija o pokazateljima u skladu s mjerama od nositelja provedbe) te redovito izvještavanje o rezultatima.
	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određena nositeljem.
JAVNI SEKTOR		
Jedinice lokalne samouprave	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provode aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima su određene nositeljem.
Javne institucije (poduzeća, ustanove)	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provode aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima su određene nositeljem.
CIVILNI SEKTOR	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određen nositeljem.
PRIVATNI SEKTOR	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određen nositeljem.

Izvor: izrada autora

Radi što boljeg planiranja provedbe županijske razvojne strategije, predviđena je priprema akcijskih planova na godišnjoj razini gdje su detaljno prikazane aktivnosti odnosno zadaće, njihovi nositelji, rokovi i pokazatelji izvršenja. Osim toga, budući da razvojna strategija određuje viziju Međimurske županije te predstavlja dokument od ključne važnosti za razvoj, za uspješnost provedbe iznimno je bitno da s njome bude upoznat što širi krug dionika. Ciljne skupine, aktivnosti i alati informiranja određeni su *Komunikacijskom strategijom i akcijskim planom* u Dodatku 5. i 6.

PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Uspostavljanjem sustava praćenja, vrednovanja i izvještavanja o provedbi županijske razvojne strategije omogućava se njezina efikasna i transparentna provedba.

Glavni ciljevi praćenja i vrednovanja sljedeći su:

- *opravdanost* - provjera postoji li potreba za određenim programom;
- *efikasnost* - sigurnost da su dostupni resursi optimalno iskorišteni;
- *odgovornost* - potvrda do koje mjere su ciljevi određenog programa ostvareni;
- *provedba* - dobra i efikasna provedba i upravljanje;
- *stvaranje novog znanja* - povećanje razumijevanja o tome što funkcionira u i kojim uvjetima i kako poboljšati učinke različitih mjera i programa.

U okviru sustava praćenja provedbe zadužuje se Regionalna razvojna agencija Međimurje - REDEA da koordinira prikupljanje, obradu, analizu i pohranu informacija, podataka, pokazatelja i izrađuje ocjene realizacije ciljeva, prioriteta i mjera te uspješnosti upravljanja provedbom. Osim REDEA-e, veliku ulogu u provedbi ŽRS-a imat će i Međimurska županija, čiji upravni odjeli će aktivno sudjelovati u prikupljanju informacija od provoditelja projekata i ostalih aktera regionalnog razvoja, dok će župan biti uključen u izvještavanje partnerskog vijeća i MRRŠVG o provedbi ŽRS-a.

U tu svrhu uspostaviti će se odgovarajući informacijski sustav (softverski alat) koji će sadržavati detaljne podatke o strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama i razvojnim projektima.

REDEA će pratiti sljedeće skupine pokazatelja:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva prioriteta i mjera,
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj,
- učinkovitosti i uspješnost u korištenju financijskih sredstava,
- ostvarenje prema utvrđenom financijskom okviru.

Osim tih pokazatelja, pratit će se i sudjelovanje i doprinos partnerstva, učinkovitost rukovođenja i organizacije provedbe, te vidljivost Strategije u javnosti.

Praćenje provedbe ŽRS-a bit će kontinuirano tijekom čitavog razdoblja provedbe kao što je prikazano na donjoj slici.

Slika 10. Praćenje provedbe i izvještavanje o rezultatima

Izvor: Izrada autora

U svrhu što bolje i transparentnije provedbe Strategije, imenovat će se partnersko vijeće koje će imati savjetodavnu i korektivnu ulogu te će zajedno s REDEA-om biti aktivno uključeno u evaluaciju projekata predloženih za financiranje.

Osim svega navedenog, vrlo je bitno napomenuti da će uspostavljeni sustav praćenja provedbe ŽRS-a omogućiti brzo i učinkovito ažuriranje, kako baze projekata tako i ostalih dijelova Strategije (u svrhu postizanja očekivanih rezultata).

DODACI

DODATAK 1. REZULTATI KONZULTACIJA S RADNIM SKUPINAMA

Radne skupine uključene u izradu Razvojne strategije Međimurje županije 2011.-2013. sastavljene su prema smislenim područjima:

1. Gospodarstvo
2. Ruralni razvoj (poljoprivreda i turizam)
3. Ljudski kapital
4. Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura
5. Upravljanje razvojem.

Poziv za uključivanje u radne skupine upućen je svim relevantnim institucijama po pojedinim područjima, koje su tada kandidirale svoje predstavnike. Popis svih članova radnih skupina priložen je u Dodatku 1.a.

U nastavku je prikazan način i dinamika kontaktiranja s članovima radnih skupina.

Tablica 62. Način i dinamika provođenja partnerskog pristupa

Područje	Način kontaktiranja	Datum	Tema	Broj prisutnih / uključenih	Napomena
ŽRS u cjelini	Javna prezentacija	18.10.2010.	Inicijalno predstavljanje ciljeva, načina i vremenskog plana izrade ŽRS	97	Predstavljen zakonski okvir, proces i vremenski plan izrade ŽRS.
	Elektronička pošta	20.10.2010.	Poziv za uključivanje u radne skupine	100	Upućen poziv dionicima za uključivanje u radnu skupinu prema području djelovanja.
	Prezentacija / sastanak	7.1.2011.	Predstavljanje napretka procesa izrade ŽRS	11	Čelništvu Županije i pročelnicima predstavljene odrađene i predstojeće aktivnosti.
	Prezentacija / sastanak	24.1.2011.	Predstavljanje prioriteta i mjera	12	Čelništvu Županije i pročelnicima predstavljeni prioriteti i mjere, te sustav praćenja provedbe.
	Prezentacija / sastanak	1.2.2011.	Predstavljanje prioriteta i mjera	9	Parlamentarnim strankama predstavljeni prioriteti i mjere, te sustav praćenja provedbe.
	Elektronička pošta	2.2.2011.	Objedinjeni prioriteti i mjere	100	Objedinjeni prioriteti i mjere te informacija o napretku izrade ŽRS poslani svim članovima radnih skupina.
	Prezentacija / sastanak	3.2.2011.	Predstavljanje prioriteta i mjera	15	GSV-u predstavljeni prioriteti i mjere, te sustav praćenja provedbe.
GOSPODARSTVO	Radionica	2.11.2010.	Prva radionica na temu osnovne i SWOT analize	25	Poslani pripremni materijali; primljeni komentari
	Elektronička pošta i telefon	03.11.– 15.11.2010.	Ažuriranje osnovne i SWOT analize, komentari zapisnika	35	Zapisnik s prve radionice i preliminarna osnovna analiza s uključenim komentarima dobivenim tijekom radionice i kasnije tijekom ažuriranja poslani su svim članovima radne skupine.
	Radionica	16.11.	Druga radionica vezana uz prijedlog prioriteta i mjera	20	Poslani pripremni materijali; primljeni komentari
	Elektronička pošta i telefon	17.11.2010. – 11.01.2011.	Ažuriranje prioriteta i mjera	35	Svim članovima radne skupine poslan je zapisnik s 2. radionice te kasnije prioriteti i mjere s uključenim komentarima
RURALNI RAZVOJ -	Elektronička pošta,	9.11.2010.-	Ažuriranje osnovne analize i SWOT		

Područje	Način kontaktiranja	Datum	Tema	Broj prisutnih / uključenih	Napomena
poljoprivreda	telefonski razgovori	18.1.2011.	analize		
	Elektronička pošta, telefonski razgovori	19.11.2010.-29.11.2010.	Izmjene i dopune prioriteta i mjera		
	Radionica	3.11.2010.	Prva radionica vezana uz osnovnu analizu i SWOT analizu sektora turizam	22	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima radne skupine s pozivom na komentiranje i dopune materijala; primljeni komentari i uvaženi u daljnjoj razradi
	Radionica	17.11.2010.	Druga radionica vezana uz prijedlog prioriteta i mjera za sektor turizam	24	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima radne skupine s pozivom na komentiranje i dopune materijala; primljeni komentari i uvaženi u daljnjoj razradi
RURALNI RAZVOJ - turizam	Elektronička pošta, telefonski razgovori	9.11.2010.-17.1.2011.	Ažuriranje osnovne analize i SWOT analize		
	Elektronička pošta, telefonski razgovori	11.11.2010.-29.11.2010.	Izmjene i dopune prioriteta i mjera		
	Elektronička pošta, telefonski razgovori	9.11.2010.-18.1.2011.	Ažuriranje osnovne analize i SWOT analize		
	Elektronička pošta, telefonski razgovori	19.11.2010.-29.11.2010.	Izmjene i dopune prioriteta i mjera		
LJUDSKI KAPITAL	Radionica	3.11.2010.	Prva radionica vezana uz osnovnu analizu	26	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima; primljeni komentari
	Radionica	17.11.	Druga radionica vezana uz prijedlog prioriteta i mjera	27	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima; primljeni komentari
	Elektronička pošta	21.12.2010.	Ažurirana osnovna analiza i SWOT	45	Zapisnik s prve radionice i preliminarna osnovna analiza s uključenim komentarima dobivenim tijekom radionice i u izravnoj komunikaciji poslani svim članovima radne skupine.
	Elektronička pošta	7.1.2011.	Razrada prioriteta i mjera	45	Prioriteti i mjere usklađeni s komentarima s radionica i poslani članovima radne skupine.
PRIRODNI RESURSI,	Radionica	04.11.2010.	Prva radionica na temu osnovne i	22	Poslani pripremni materijali svim članovima

Područje	Način kontaktiranja	Datum	Tema	Broj prisutnih / uključenih	Napomena
OKOLIŠ, INFRASTRUKTURA			SWOT analize		radne skupine; primljeni komentari
	Elektronička pošta	09.11.2010. – 17.11.2010.	Ažuriranje osnovne i SWOT analize	31	Zapisnik s prve radionice i preliminarna osnovna analiza s uključenim komentarima dobivenim tijekom radionice i u izravnoj komunikaciji poslani su svim članovima radne skupine. Dijelovi osnovne i SWOT analize koji se odnose na pojedina područja (šume, vode i vodno gospodarstvo, prostorno uređenje, promet, elektroopskrbu, zaštitu okoliša i komunalno gospodarstvo, biološku i krajobraznu raznolikost) poslani su na komentiranje institucijama i stručnjacima iz pojedinih područja te su primljeni komentari.
	Radionica	18.11.2010.	Druga radionica na temu definiranja prioriteta i mjera	17	Ažurirani dokumenti osnovne analize poslani su svim sudionicima u procesu zajedno s pozivom na drugu radionicu.
	Elektronička pošta, sastanci	25.11.2010. – 13.01.2010.	Razrada prioriteta i mjera	31	Prioriteti i mjere su razrađivani u komunikaciji s stručnjacima iz pojedinog područja
UPRAVLJANJE RAZVOJEM	Radionica	4.11.2010.	Prva radionica vezana uz osnovnu analizu	16	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima; primljeni komentari
	Radionica	18.11.2010.	Druga radionica vezana uz prijedlog prioriteta i mjera	9	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima; primljeni komentari

Osim navedenih službenih kontakata, komunikacija s članovima radnih skupina odvijala se kontinuirano putem elektroničke pošte i telefonom.

Komentari i informacije primljene od članova radnih skupina uključivani su u tijeku izrade osnovne analize te razrade prioriteta i mjera.

Dodatak 1.a. popis članova radnih skupina

Gospodarstvo

	Institucija	Ime i prezime
1	BERCON d.o.o.	Josip Bacinger / Vesna Novak
2	C Lab d.o.o.	Mladen Novak
3	Centrometal d.o.o.	Silvija Zaspán
4	Čakra d.o.o.	Matija Moharić
5	ERSTE&STEIERMARKISCHE BANK d.d. Komercijalni centar Čakovec	Ranko Kalamari
6	Financijska agencija Čakovec	Merita Zadravec
7	Grad Prelog	Miroslav Hržić
8	HAJ-KOM d.o.o.	Mladen Hajdinjak
9	HGK-Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
10	HGK-Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
11	HZZ, Područna služba Čakovec	Marina Kodba
12	LPT d.o.o.	Kristijan Babić
13	Međimurjeplet d.d.	Ana Marija Sobočanec Dujjić
14	Međimursko veleučilište u Čakovcu	Željko Knok
15	MESNA INDUSTRIJA-VAJDA d.d.	Natalija Sačer-Blažević
16	Obrtnička komora Međimurja	Franjo Cimerman
17	Općina Goričan	Jasna Štampar-Ivanović
18	Polifil d.o.o.	Zlatko Božić
19	Raiffeisenbank Austria d.d., Podružnica Čakovec	Vlatka Strelec
20	TEAM d.d.	Nera Horvat
21	Volksbank d.d., Poslovnica Čakovec	Svjetlana Vidović
22	Volksbank d.d., Poslovnica Varaždin	Miroslav Stanković Vrček
23	Zrinski d.d.	Ivan Bergovec

Ruralni razvoj – Poljoprivreda

	Institucija	Ime i prezime
1	Agromeđimurje d.d.	Zlata Gašparić
2	BERCON d.o.o.	Josip Bacinger
3	Centar dr. Rudolfa Steinera	Sandra Percač
4	Društvo vinara Međimurja „HORTUS CROATIAE“ Štrigova	Josip Mikec
5	Grad Prelog	Miroslav Hrzić
6	HGK-Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
7	HGK-Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
8	HPA, županijski ured Međimurske županije	Zvonimir Nushol
9	Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu	Suzana Pajić
10	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije	Mihaela Mesarić
11	Lovački savez Međimurske županije	Mladen Lacković
12	Međimurska povrćarska udruga "Zeleni vrt"	Sandra Horvat
13	Međimurska županija - UO za poljoprivredu i turizam	Danica Pošta
14	Međimurska županija - UO za poljoprivredu i turizam	Elvira Herman
15	MESNA INDUSTRIJA-VAJDA d.d.	Natalija Sačer-Blažević
16	MPRRR-Uprava za veterinarstvo	Ljubomir Kolarek
17	Obrtnička komora Međimurja	Ivan Rešetar
18	Poljoprivredna zadruga Čakovec	Nada Novak
19	Udruga Međimurske roke	Mirjana Biber-Hren

Ruralni razvoj – Turizam

	Institucija	Ime i prezime
1	Aqua aera terra d.o.o.	Tomislav Sokler
2	Centar dr. Rudolfa Steinera	Sandra Percač
4	Čakra d.o.o.	Matija Moharić
5	Društvo vinara Međimurja „HORTUS CROATIAE“ Štrigova	Josip Mikec
6	Etno Art Travel	Tatjana Martinjaš
7	GP Ekom d.o.o.	Miodrag Novosel
8	Grad Prelog	Miroslav Hržić
9	HGK-Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
10	HGK-Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
11	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije	Mihaela Mesarić
12	Malo selo d.o.o./Restoran Međimurski dvori/HGK	Marijan Martinjaš
13	Međimurska županija - UO za poljoprivredu i turizam	Danica Pošta
14	Međimurska županija - UO za poljoprivredu i turizam	Marko Puškadija
15	Mura d.o.o.	Nataša Levačić
16	Muzej Međimurja Čakovec	Branka Marciuš
17	NIT d.o.o. – Pansion Mamica	Žarko Nedeljko
18	Obrtnička komora Međimurja	Ivan Rešetar
19	Općina Donja Dubrava	Marijan Varga
20	Općina Donji Kraljevec	Kristijan Baranašić
21	Općina Goričan	Jasna Štampar-Ivanović
22	Općina Pribislavec	Vladimir Brozović
23	Općina Pribislavec	Vjekoslav Magdalenić
24	Općina Sveti Juraj na Bregu	Petra Nedeljko
25	Općina Štrigova	Josip Mikec
26	Toplice Sveti Martin	Dina Mimić
27	Toplice Sveti Martin	Tatjana Hažić
28	Toplice Sveti Martin	Željko Zadavec
29	Turistička zajednica grada Čakovca	Gordan Vrbanec
30	Turistička zajednica Međimurske županije	Rudi Grula
31	Udruga Međimurje Malo	Kristijan Kovačić
32	Udruga Međimurske roke	Mirjana Biber-Hren

Ljudski kapital - društvene djelatnosti i civilni sektor

	Institucija	Ime i prezime
1	Autonomni centar ACT Čakovec	Stjepan Mikec
2	Autonomni centar ACT Čakovec	Teo Petričević
3	Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec	Dragica Benčik
4	Centar za socijalnu skrb Čakovec / GSV MŽ	Jelena Čugalj
5	Dječji vrtić Čakovec	Radovan Zdravec
6	Dječji vrtić "Dječja mašta"	Grozdana Žagar
7	Dom zdravlja Čakovec	Branko Vrčić
8	Ekonomska i trgovačka škola	Dušanka Novak
9	Gimnazija, Čakovec	Sandra Breka-Ovčar
10	Gospodarska škola Čakovec	Sabrina Blajda
11	Grad Prelog	Miroslav Hrčić
12	HGK-Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
13	HGK-Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
14	HZZ, Područna služba Čakovec	Marina Kodba
15	II. OŠ Čakovec	Vinko Grgić
16	Međimurska županija - UO za obrazovanje, kulturu i sport	Sonja Tošić-Grlač
17	Međimurska županija - UO za obrazovanje, kulturu i sport	Dijana Pahek - Kovačić
18	Međimurska županija - UO za zdravstvo, socijalnu zaštitu i nacionalne manjine	Lidija Bijelić
19	Međimursko veleučilište u Čakovcu	Damira Miroslav
20	Muzej Međimurja Čakovec	Zlatko Bacinger
21	Obrtnička komora Međimurja	Božidar Horvat
24	Pučko otvoreno učilište Čakovec	Mario Zamuda
26	Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu	Vladimir Legac
27	Tehnička škola Čakovec	Dražen Blažeka
28	Udruga Međimurske roke	Mirjana Biber-Hren
29	Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Međimurske županije	Jadranka Hranilović
30	Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Međimurske županije	Mirjana Posavec
31	Zajednica Hrvatskih kulturno umjetničkih udruga MŽ	Dejan Buvač
32	Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije	Marina Payerl-Pal
33	Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije	Diana Uvodić-Đurić
34	Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije	Renata Kutnjak Kiš
35	Županijska bolnica Čakovec	Dragutin Kopasić

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

	Institucija	Ime i prezime
1	Dom zdravlja Čakovec	Biserka Mikulčić
2	GKP ČAKOM d.o.o.	Snježana Tkalčec Avirović
3	Grad Prelog	Miroslav Hržić
4	HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o. Zagreb Elektra Čakovec	Dinko Kancijan
5	HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o. Zagreb Elektra Čakovec	Stjepan Cirković
6	HGK-Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
7	HGK-Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
8	Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, UŠP Koprivnica, Šumarija Čakovec	Benjamina Horvat
9	Hrvatske vode	Ivica Mustač
10	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije	Mihaela Mesarić
11	Međimurska županija - UO za prostorno uređenje i gradnju	Stjepan Baranašić
12	Međimurska županija - UO za zaštitu okoliša i komunalno gospodarstvo	Sandra Golubić
13	MENEA d.o.o.	Mladen Boršić
15	MURS-EKOM d.o.o.	Juraj Zadravec
16	MŽ - Zavod za prostorno uređenje	Jadranka Grgan-Makovec
17	Obrtnička komora Međimurja	Slavko Faltak
18	Općina Donji Kraljevec	Kristijan Baranašić
19	Općina Goričan	Jasna Štampar-Ivanović
20	Općina Sveti Juraj na Bregu	Miljenko Janušić
23	Toplice Sveti Martin	Dina Mimić
24	Toplice Sveti Martin	Tatjana Hažić
25	Toplice Sveti Martin	Željko Zadravec
26	UNIMER d.o.o.	Biserka Andrašević

Upravljanje razvojem

	Institucija	Ime i prezime
1	BERCON d.o.o.	Josip Bacinger
2	Čakra d.o.o.	Matija Moharić
3	Dom zdravlja Čakovec	Biserka Mikulčić
4	Grad Prelog	Miroslav Hrzić
5	HGK-Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
6	HGK-Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
7	HZZ, Područna služba Čakovec	Marina Kodba
8	Međimurska županija	Melita Jambrović
9	Međimurska županija - UO za obrazovanje, kulturu i sport	Sonja Tošić-Grlač
10	Međimurska županija - UO za obrazovanje, kulturu i sport	Dijana Pahek - Kovačić
11	Međimurska županija - UO za poslove Skupštine i opće poslove	Doris Srnec
12	Međimurska županija - UO za proračun i javnu nabavu	Matija Novak
13	Međimurska županija - UO za prostorno uređenje i gradnju	Stjepan Baranašić
14	Međimurska županija - UO za zdravstvo, socijalnu zaštitu i nacionalne manjine	Lidija Bijelić
15	Međimursko veleučilište u Čakovcu	Nevenka Breslauer
16	Muzej Međimurja Čakovec	Vladimir Kalšan
17	MŽ - Zavod za prostorno uređenje	Mirjana Pintar
18	Obrtnička komora Međimurja	Anđelko Crnčec
19	Općina Belica	Zvonimir Taradi
20	Općina Donja Dubrava	Marijan Varga
21	Općina Donji Kraljevec	Kristijan Baranašić
22	Općina Goričan	Jasna Štampar-Ivanović
23	Općina Gornji Mihaljevec	Snježana Zadavec
24	Općina Sveti Juraj na Bregu	Anđelko Nagrajsalović
25	Pučko otvoreno učilište Čakovec	Mario Zamuda
26	Udruga inovatora Međimurja INOMA Čakovec	Darko Dobošić

DODATAK 2. IZVJEŠTAJ O PRETHODNOM VREDNOVANJU ŽRS-a

PRETHODNO VREDNOVANJE RAZVOJNE STRATEGIJE MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Zagreb, veljača 2011.

1. Uvod

Prethodno vrednovanje⁸ je sistematična i objektivna ocjena kvalitete županijske razvojne strategije (ŽRS) Međimurske županije (MŽ) s aspekta njenog dizajniranja/formuliranja, očekivanih rezultata i planirane provedbe. Osnovna svrha prethodnog vrednovanja je u tom smislu poboljšavanje konačne kvalitete izrađene ŽRS, kako bi koristila nosiocima razvojne politike u Županiji u njoj što efikasnijoj i djelotvornijoj provedbi.

Osnovni ciljevi prethodnog vrednovanja ŽRS bili su:

- osigurati dodanu vrijednost prvobitnom nacrtu Županijske razvojne strategije, u namjeri da se, među ostalim, dade strukturiran i praktičan doprinos njenom konačnom uobličavanju i izradi finalne verzije,
- omogućiti opravdanu ocjenu sveukupne argumentacije na kojoj je utemeljena ŽRS,
- ocijeniti relevantnost, suvislost i dosljednost te internu logiku ŽRS.

Prethodno vrednovanje ŽRS Međimurske županije je proveo stručni tim Instituta za međunarodne odnose (IMO) iz Zagreba.

2. Pristup i proces

ŽRS Međimurske županije je ocijenjena temeljem osnovnih kriterija prethodnog vrednovanja u skladu s Pravilnikom MRRŠVG te najboljom praksom ex-ante evaluacije na području EU, kao i temeljem vlastitih iskustava IMO-a u realizaciji prvih prethodnih vrednovanja u Hrvatskoj, ali i drugim zemljama.

Sljedeći osnovni kriteriji prethodnog vrednovanja su se poglavito primijenili prilikom ocjene ŽRS:

- relevantnost i opravdanost
- koherentnost i konzistentnost (suvislost i dosljednost).

Korišteni su i drugi dodatni kriteriji, primjerice: korisnost, održivost, efektivnost, efikasnost i jasnoća. Dio spomenutih kriterija uzet je u obzir prilikom vrednovanja nacрта koji je rezultirao u svakoj fazi izrađene ŽRS, a dio je uzet u obzir samo prilikom ocjenjivanja II faze: strategije, tj. predlaganja vizije, ciljeva, prioriteta i mjera.

Proces prethodnog vrednovanja realizirao se na način da je IMO dao svoje komentare i sugestije za poboljšanje nakon svake od tri osnovne faze izrađene ŽRS:

- Osnovna analiza i SWOT analiza,
- Vizija, ciljevi, prioriteta i mjera,
- Provedba.

S nositeljima izrade ŽRS-a, realizirana je kontinuirana suradnja tijekom 3 mjeseca prilikom kojih su raspravljani komentari i nalazi prethodnog vrednovanja pojedinih dionica ŽRS. Posebno želimo naglasiti da je suradnja s razvojnom agencijom REDEA i radnom skupinom koja je bila sastavljena

---

⁸ Od engleskog pojma ex-ante evaluation (ex-ante evaluacija)

prema područjima: za gospodarstvo, ruralni razvoj (poljoprivredu i turizam), ljudski kapital, prirodne resurse, okoliš, infrastrukturu i upravljanje razvojem. Suradnja je bila vrlo fleksibilna i neposredna te se nije odnosila na samo tri osnovne faze realizacije ŽRS, već su konzultacije realizirane kada god je to bilo potrebno, kako bi uzajamno što lakše i što brže postigli očekivani cilj.

Vezano za pristup i proces same izrade ŽRS, željeli smo dobiti uvid u to kako se odvijao sam proces izrade ŽRS, tj. tko je sve sudjelovao, na koji način te do koje mjere je pridonio svojim znanjem i iskustvom prilikom konačnog uobličavanja ŽRS. Proces koji se odvijao u Županiji prilikom izrade ŽRS, a koji je izuzetno značajan s aspekta poštivanja jednog od ključnih načela regionalne politike – načela partnerstva, ocjenjujemo jako dobrim i u skladu s osnovnim odrednicama participativnog pristupa, tj. primjene načela partnerstva, a što potvrđuje izuzetno obiman broj održanih radionica – i za ŽRS u cjelini i po pojedinim razvojnim područjima.

3. Ocjena osnovne i SWOT analize

U nekoliko navrata dano je više komentara koji su imali za cilj unaprijediti kvalitetu prvobitnih nacrtu Osnovne analize (OA) i SWOT analize.

Osnovna analiza

OA je sada vidljivo poboljšana i bolje usklađena s propisanim pristupom u izradi ŽRS. Tijekom suradnje s radnom skupinom sugerirano je da se izvrši određena dorada te unesu dodatne nadopune kako bi se postigla nužna kvaliteta. Među prijedlozima koje smo bili dali radnoj skupini u svrhu poboljšanja ovog dijela ŽRS bili su sljedeći:

- Dodatno skraćivanje opisa kod nekih dijelova, kako bi u većoj mjeri odgovarali „ocjeni stanja“, te iskazivanje dodatnih razvojnih problema u dijelovima gdje je naznačeno daleko više razvojnih potreba u odnosu na probleme.
- Sažimanje razvojnih problema samo na one ključne za neka područja, te dodatno smanjivanje deskripcije.
- Određena dorada u poglavlju Gospodarstvo, a poglavito vezano za strana ulaganja, vanjsku trgovinu i metaloprerađivačku industriju.
- Predložena je bila i dorada poglavlja Upravljanje razvojem, kako bi ovo poglavlje bilo usklađeno sa SWOT analizom, ali i predloženim mjerama. Daljnji bitan prijedlog odnosio se na usklađivanje iskaza u OA koji se odnosi na upravljanje razvojem u odnosu na prioritete i mjere, s obzirom na to da svi prioriteti i mjere nisu imali svoje nužno uporište u samoj OA, a što svakako treba izbjeći, tj. postići usklađenost OA, SWOT analize i matrice ciljeva, prioriteta i mjera - kako u svim razvojnim segmentima - tako i kod upravljanja razvojem.
- Sugerirali smo i dodatnu doradu u smislu postizanja usklađenosti naznačenih problema i potreba iz tablica na kraju svakog poglavlja, s ocjenama iznesenim u tekstu osnovne analize. Radna skupina je većinu prijedloga usvojila prilikom izrade finalnog nacrtu.

SWOT analiza

SWOT analiza je u prvom nacrtu bila preekstenzivna i predetaljno izrađena, te su u drugom nacrtu bila vidljiva bitna poboljšana. Naši prijedlozi vezano za potrebnu doradu odnosili su se na:

- Daljnje skraćivanje broja elemenata SWOT-a samo na one ključne s aspekta razvoja (u prvom redu snage i slabosti) te sažimanje pojedinih SWOT elemenata. Sve druge potencijalno značajne

snage u smislu inicijativa, aktivnosti koje se pokreću i koje bi mogle prerasti u snage, sugerirano je da se izostave.

- SWOT elemente iz upravljanja razvojem bilo je potrebno prokomentirati/ocijeniti u tom poglavlju u OA.

Radna skupina je većinu primjedbi usvojila.

4. Ocjena opravdanosti, suvislosti i dosljednosti strategije⁹

ŽRS MŽ ocjenjena je kroz primjenu kriterija opravdanosti, suvislosti i dosljednosti – a što se odnosilo poglavito na II. fazu izrade ŽRS¹⁰, tj. fazu strategije - vizija, ciljevi, prioriteta i mjere ŽRS. Opravdanost, suvislost i dosljednost ubrajaju se među ključna načela prethodnog vrednovanja s aspekta provjere - jesu li uzeta u obzir sva ključna razvojna ograničenja i razvojni potencijali te da li se uspjela postići „unutarnja logika“ programskog dokumenta. Slijedom smo ovim kriterijima posvetili posebnu pažnju.

Glede opravdanosti (eng. *rationale*), ona je postignuta s obzirom na to da predloženi ciljevi, prioriteta i mjere imaju svoje korijene u SWOT i Osnovnoj analizi, čime je potvrđena njihova opravdanost i relevantnost. Sugerirano je radnoj skupini još jedino da se s ovog aspekta dodatno doradi Osnovna analiza u poglavlju Upravljanja razvojem kako bi bila vidljiva opravdanost mjera i elemenata u SWOT analizi u odnosu na ovo poglavlje u OA.

U cjelini gledajući, analiza razvojnih potreba i problema u Županiji, koja čini ključni element u ŽRS, poslužila je kao dobra osnova za identificiranje strateških razvojnih ciljeva, razvojnih prioriteta te mjera – koje će rezultirati nizom razvojnih projekata.

Vezano za **konzistentnost**, predloženi strateški razvojni ciljevi međusobno su komplementarni, omogućavajući time njihovu sinergiju. Naime, razvidno je pozitivno međusobno podupiranje ciljeva, ali i prioriteta, pa i mjera. Konzistentnost je vidljiva već na slučaju prvog strateškog cilja (*Jačanje konkurentnosti gospodarstva*) u odnosu, u prvom redu, na drugi strateški cilj (*Jačanje ljudskih potencijalima unaprjeđenje kvalitete života*). Podupiranje ova 2 značajna cilja je vrlo vidljivo. Konzistentnost ova 2 cilja najviše dolazi do izražaja kod prvog prioriteta drugog cilja (*Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada*) koji je izuzetno značajan s aspekta podupiranja realizacije svih prioriteta u okviru prvog strateškog cilja.

Također, četvrti strateški cilj (*Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem*) podupirat će provedbu svakog od preostalih predloženih strateških ciljeva, ali i prioriteta i mjera. Međusobna konzistentnost prioriteta najizraženija je na slučaju trećeg prioriteta u okviru trećeg cilja (*Veća energetska održivost MŽ*) u odnosu na skoro sve prioritete prvog cilja. Ova je dosljednost najizraženija između samih prioriteta u okviru istog strateškog cilja što potvrđuje da su dobro pozicionirani i da bi trebali pridonijeti uspješnoj realizaciji cilja u okviru kojeg se nalaze.

Kod mjera je konzistentnost također uočljiva s obzirom da je veći dio mjera unutar svakog predloženog prioriteta direktno ili indirektno veza za barem dio ostalih mjera, poglavito u okviru istog prioriteta. Primjerice, zadnja mjera u okviru četvrtog prioriteta prvog cilja (*Osnivanje Centra za*

⁹ Pod strategijom se misli na viziju, ciljeve prioriteta i mjere ŽRS.

¹⁰ Od engleskih riječi consistency (konzistentnost) i coherence (koherentnost).

ruralni razvoj) zasigurno će biti od strateškog značenja za efektivnu realizaciju svih drugih mjera u okviru istog prioriteta. Isto se odnosi, primjerice, i na prvu i treću mjeru prvog prioriteta prvog strateškog cilja (*Razvoj poslovnog okruženja... poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih resursa*) i dr. Štoviše, neke od ovih mjera bitno će podupirati realizaciju većine drugih mjera u okviru preostala 3 strateška razvojna cilja.

U tom smislu, možemo ocijeniti da nigdje nije uočljivo da bi realizacija jedne mjere mogla dovesti u pitanje realizaciju neke druge. Isto se odnosi i na prioritete, temeljem čega možemo zaključiti da nema vidljivih nekonzistentnosti.

Vezano za **koherentnost**, tj. suvislost, koja je izuzetno bitna za unutarnju logiku cijelog dokumenta, u prethodnim komentarima smo radnoj skupini dali nekoliko prijedloga, dio kojih još trebaju biti usvojeni. Naime, strateški razvojni ciljevi, prioriteti i mjere odgovaraju nalazima iz OA ŽRS, tj. odražavaju probleme i potrebe po pojedinim razvojnim područjima MŽ. Prioriteti i mjere u najvećem dijelu odražavaju i nalaze iz SWOT tablice, čime je potvrđena usklađenost drugog dijela ŽRS – Strategija, prioriteti i mjere, u odnosu na I. dio – Osnovnu analizu, osim u dijelu o upravljanju razvojem. Dio mjera, a poglavito s aspekta sadržaja, vrlo je razumljivo i jasno opisan, razvidno je koji bi projekti mogli uslijediti, te je temeljem opisa mjera vidljivo da nema nikakvih mogućih preklapanja niti ranije spomenute nekonzistentnosti među mjerama. Međutim, dorada kod nekih mjera još je potrebna, a vezano za ranije spomenuto pod Razvojnim učincima.

Postignuta je većim dijelom i dobra usklađenost prioriteta u odnosu na predložene strateške razvojne ciljeve, kao i usklađenost mjera u odnosu na predložene prioritete.

Vezano za postizanje optimalne unutarnje logike dokumenta, sugerirali smo radnoj skupini da razmotri mogućnost da se dio predloženih mjera spoji ili proširi dodatnim sadržajem, s obzirom na to da njihova formulacija prije odgovara projektu nego li mjeri. S druge strane, neke od iskazanih mjera sadrže više skupina projekata, te smo sugerirali da se razmotri mogućnost njihova razdvajanja, kao što je to slučaj prve mjere u okviru drugog prioriteta prvog cilja. Dorada tijekom revizije bi u ovom smislu olakšala buduću provedbu, praćenje i ocjenjivanje, što bi se reflektiralo efektivnijim rezultatima predloženih mjera.

Zaključno, strategija, prioriteti i mjere najvećim su dijelom suvislo iskazani u odnosu na Osnovnu analizu, tj. vidljiva je osnovna logična povezanost razvojnih ograničenja i problema iz OA i planiranih ciljeva, prioriteta i mjera. Također, svi ciljevi i prioriteti realistični su te su zajedno s mjerama jasno i konkretno obrazloženi.

5. Ocjena vanjske usklađenosti sa strateškim razvojnim dokumentima RH i EU

S obzirom na to da su proces pristupanja i članstvo u EU jedan od strateških interesa RH, prilikom definiranja i nacionalnih ali i regionalnih razvojnih programa važno je imati na umu šire dugoročne strateške smjernice EU vezane za društveni i gospodarski razvoj. U tom smislu, uz potrebu da ŽRS MŽ bude usklađena sa nacionalnim sektorskim, kao i sveukupnim razvojnim ciljevima, nužno je i da su u okviru ovakvog strateškog razvojnog programa ugrađeni i razvojni ciljevi EU u okviru tekućeg sedmogodišnjeg planskog razdoblja (ali i narednog ukoliko su izrađeni strateški razvojni programi za naredna programska razdoblja).

Konačni nacrt ŽRS MŽ, potvrđuje da postoji usklađenost ŽRS u odnosu na ključne nacionalne strateške razvojne dokumente RH, ključne do sada izrađene i recentne nacionalne sektorske strategije. Usklađenost je vidljiva i u odnosu na planirane strateške razvojne ciljeve na razini NUTS 2, tj. na razini regije Sjeverozapadne Hrvatske.

Isto je vidljivo i u odnosu na ključne razvojne smjernice Europske komisije za sadašnje programsko razdoblje, sadržane u Strateškim smjernicama zajednice 2007-2013. (*Community Strategic Guidelines for 2007-13*). Ova poveznica je u prvom redu vidljiva s aspekta prvog strateškog razvojnog cilja MŽ koji se odnosi na jačanje konkurentnosti gospodarstva. Međutim, prioriteti vezani za razvoj ljudskih potencijala te očuvanje okoliša i gospodarenje prirodnim resursima iz drugog i trećeg razvojnog cilja ŽRS također imaju svoju poveznicu na ovaj izuzetno značajan strateški dokument EK.

Najznačajnija je međutim vidljiva poveznica ŽRS MŽ na strateški značajan novi dokument: **Europe 2020 – A European Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth**. Usklađenost strategije i prioriteta ŽRS u odnosu na ovaj, očigledno u EU najznačajniji razvojni program, najvidljivija je u odnosu na sljedeća tri od 7 osnovnih razvojnih „stupaca“ ovog Programa: „Unija inovacija“, „Resursno efikasna Europa“ i „Agenda za nova zaposlenja i vještine“.

6. Ocjena rezultata i razvojnih učinaka

U poglavlju gdje su razrađene mjere ŽRS odlično su navedeni glavni pokazatelji, koji će omogućiti uspješno praćenje i ocjenu rezultata i učinaka mjera, odnosno projekata koji će se u sklopu njih provoditi. Rezultati su također vrlo precizno i konkretno iskazani. Na prvi i drugi nacrt razrađenih mjera dali smo niz komentara kako bi se dodatno doradio opis mjera vezano za razvojne učinke. Na zadnji nacrt dan je niz prijedloga gdje i kako još doraditi ovaj dio poglavlja, što je svakako nužno s aspekta daljnjeg praćenja efektivne realizacije mjera.

Možemo zaključiti da je finalnom verzijom II. faze ŽRS MŽ kroz ovaj segment također u osnovnim crtama stvorena osnova da se djelotvorno i učinkovito prati i ocjenjuje provedba projekata, a time i mjera, a onda i realizacija prioriteta i strateških ciljeva. Ukoliko uslijedi dorada razvojnih učinaka kod dijela mjera, spomenuto će omogućiti i uspješnije praćenje i ocjenu realizacije cjelokupne ŽRS.

7. Ocjena provedbe i financijskog okvira

Radna skupina dobro je obrazložila načela i mehanizme provedbe ŽRS. Dobro je obrazloženo i praćenje i izvještavanje koje će slijediti, kao važni elementi provedbe ŽRS.

Okvirna financijska sredstva za provedbu mjera uglavnom su navedena u poglavlju o razradi svake od mjera. Riječ je ovdje o procjenama koje trebaju ipak biti zasnovane na realnim osnovama i mogućnostima. Nije navedeno u kojem razdoblju će se koristiti okvirna sredstva za provedbu za pojedinu mjeru. Neizravno se to kod pojedinih mjera može zaključiti iz rubrike „razdoblje provedbe mjere“. Međutim kod nekih mjera to razdoblje nije precizirano, jer se navodi iskaz „2011. – kontinuirani proces“.

Na ovu primjedbu dijelom je odgovoreno u poglavlju Financijski plan gdje je korištenje financijskih sredstava za provedbu mjera iskazano po godinama za predviđeno razdoblje 2011.-2013. Također,

odgovor na ovu primjedbu moguće je dobiti nakon što bude razrađena metodologija za izradu cjelovitog financijskog okvira za ŽRS. Ili, drugim riječima, kad se utvrdi i formalizira način povezivanja mjera u ŽRS sa stavkama u proračunu županije, JLS i državnom proračunu.

Izvori financiranja za provedbu mjera iskazani su i u poglavlju o razradi mjera i u Financijskom planu. Radi se također o predviđanjima, o čisto indikativnim udjelima, budući da su i županijski proračun i proračuni JLS za 2011. godinu doneseni prije nego što su oblikovane i utvrđene mjere ŽRS i potrebna sredstva za njihovu provedbu. Isto vrijedi i za državni proračun, čemu treba dodati da se za ta sredstva u većem broju slučajeva treba natjecati kao i za sredstva iz programa EU. Međutim, i ova procjena strukture izvora kao i procjena okvirnih financijskih sredstva potrebnih za provedbu mjera vrlo su korisne, ako su izrađene na realnim osnovama i mogućnostima, kao početni korak u izradi financijskog okvira ŽRS-a. Izradom tog financijskog okvira dobit će se čvrsta osnova za učinkovitiju provedbu ŽRS –a, a time i za uspješnije upravljanje regionalnim i lokalnim razvojem.

Financijski plan daje okvirnu sliku dinamike i strukture izvora financijskih sredstva za provedbu mjera. Radi se o procjenama, kao što je već rečeno gore. Primjedbe da je to potrebno dodatno naglasiti te pojasniti tablicu financijskog plana, uvažene su.

Premda u financijskom planu nije detaljnije objašnjeno na koji su se i kako povezale mjere u ŽRS sa županijskim proračunom i proračunima JLS te da li su korištene proračunske projekcije, već je samo navedeno da je “plan izrađen temeljem informacija iz županijskog i proračuna JLS”, ipak u ovoj se fazi taj plan, ustvari procjena, može smatrati dovoljnom osnovom za daljnju razradu i konkretizaciju financijskog okvira ŽRS-a, a time i za osnaživanje razvojne funkcije i instrumenta proračuna.

8. Zaključak

Razvojna strategija Međimurske županije 2011.-2013. kvalitetan je razvojni dokument. U finalnoj su verziji usvojene sve ključne sugestije za doradu, te smatramo da ŽRS sada zadovoljava sve kriterije prethodnog vrednovanja. ŽRS bi dobila na dodatnoj svrsishodnosti ukoliko bi se još unijele neke dopune, što je moguće tijekom revizije.

Naša ocjena je u svakom pogledu pozitivna, te smatramo da će izrađena ŽRS MŽ poslužiti kao vrlo dobra osnova za unaprjeđenje daljnjeg svekolikog razvoja Županije, u skladu s predloženim razvojnim smjericama RH, kao i EU za naredno srednjoročno, ali i dugoročno razdoblje.

Marijo Polić

Dr. Sanja Maleković

DODATAK 3. REZULTATI PROVEDBE ROP-A (PRIKAZ PO MJERAMA)

CILJ 1: JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA

PRIORITET	Prioritet: 1. Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 1 : Razvoj poslovnog okruženja i poduzetničke infrastrukture
CILJ MJERE	Unaprijediti rad postojećih institucija poduzetničke infrastrukture, poboljšati i pokrenuti i nove programe za potporu poduzetnicima. Poboljšati rad uprave u Županiji i jedinicama lokalne uprave u funkciji stalnog poticanja razvoja poduzetništva i rasta njegove konkurentnosti.
SADRŽAJ	Analiza razvojnih potreba poduzetništva; utvrđivanje prioriternih aktivnosti potpore poduzetništvu; poboljšanje postojećih i pokretanje novih programa za razvoj poduzetništva; jačanje sposobnosti (kadrovi , znanje, vještine, organizacija) institucija poduzetničke infrastrukture, intenzivnije uključivanje i korištenje programa državnih institucija, EU, međunarodnih, prekograničnih; jačanje povezanosti i suradnje sa susjednim županijama.
INDIKATORI	Broj i vrsta poduzetničkih programa potpore; broj novih programa; broj programima obuhvaćenih poduzetnika; rast poduzetništava, financijska vrijednost programa; ocjena uspješnosti programa.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Podrškom poduzetništvu u Međimurskoj županiji bavi se više institucija, a najznačajnije su razvojne agencije REDEA i ČAKRA, HGK, HOK te Međimurska županija (Upravni odjel za gospodarstvo, promet i EU integracije). Sve nabrojene institucije kontinuirano ulažu u dodanu edukaciju svojih djelatnika. Otvaranjem pretpriступnih programa EU došlo je do još veće umreženosti između institucija, budući da većina programa kod prijave i provedbe projekata zahtijeva partnerski pristup. Također, projektima su financirane nove aktivnosti kojima se još jače nastoji potaknuti razvoj poduzetništva. Neki od programa, i to oni financirani iz nacionalnih izvora, usmjereni su na jačanje poduzetništva putem sufinanciranja kamata i podrške u obliku jamstvenih instrumenata te edukacije poduzetnika, dok su oni financirani iz EU fondova najčešće okrenuti jačanju kompetencija poduzetnika i povezivanju s prekograničnim partnerima.

PRIORITET	Prioritet : 1. Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 2 : Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete
CILJ MJERE	Unaprijediti razinu primjene standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete organizaciji proizvodnje, proizvoda i kvaliteta usluga i to prvenstveno djelatnostima koje su ključne za gospodarski razvoj Županije te u onim proizvodnim i uslužnim djelatnostima gdje su takvi procesi već u tijeku. Uvoditi i unaprijediti primjenu sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga.
SADRŽAJ	Informiranje i motiviranje poduzetnika o potrebi uvođenja standarda i normi; programi za uvođenje ISO i drugih standarda u gospodarstvu; programi za uvođenje HACCAP sustava u prehrambenoj djelatnosti i turističkim uslugama; programi za ostale standarde.
INDIKATORI	Broj poduzetnika koji su usvojili standarde i sustave kvalitete, broj programa za informiranje i uvođenje standarda i sustava kvalitete.

PRIORITET	Prioritet : 1. Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 2 : Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Zakonom o hrani i Pravilnikom o higijeni hrane, donesenim 2007. godine, regulirana je obveza uvođenja sustava HACCP, što je i ubrzalo uvođenje i primjenu standarda i u Međimurskoj županiji. Primjena ostalih standarda kvalitete, poput ISO, SIX SIGMA i ostalih promovirana je putem edukacija za poduzetnike organiziranih uz potporu MINGORP-a te poticana sufinanciranjem troškova uvođenja standarda kvalitete također putem programa MINGORP-a na koji natječaj su aplicirali i brojni međimurski poduzetnici.

PRIORITET	Prioritet : 1. Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 3 : Razvoj financijskih instrumenata za potporu gospodarskih aktivnosti
CILJ MJERE	Povećati dostupnost i poboljšati uvjete financiranja za male i srednje poduzetnike, posebno one koji počinju. Pridonijeti povećavanju mogućnosti za rast poduzeća i lakše pokretanje novih poduzeća.
SADRŽAJ	Analiza sadašnjeg financijskog okruženja za mala i srednja poduzeća te za rad novih poduzeća; korištenje, zbor i prijenos „best practice-a“ iz zemalja EU; osposobljavanje kadrova koji će biti angažirani na uvođenju novih instrumenata; uvođenje ovih financijskih instrumenata: razvijanje konzorcija za jamstva i kreiranje kreditnih linija te ostalih financijskih instrumenata
INDIKATORI	Broj i vrsta novih financijskih instrumenata, broj i tip potpomognutih poduzeća, rast i širenje potpomognutih novih i postojećih poduzeća, povećanje zaposlenosti.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Tijekom 2008. godine, u sklopu programa MINGORP-a osmišljen je projekt Regionalni jamstveni instrumenti – u svrhu dodatnog jamstva poduzetnicima bez dovoljnih instrumenata osiguranja za pristup kreditima poslovnih banaka. Projekt je trenutno u fazi traženja dodatnih izvora financiranja, nakon što su inicijalna sredstva utrošena. Osim tog projekta, poduzetnicima se kontinuirano još od 1998. godine pruža mogućnost korištenja subvencioniranih poduzetničkih kredita, iz programa koji provode MINGORP i Međimurska županija u suradnji s REDEA-om.

PRIORITET	Prioritet : 1. Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 4 : Jačanje socijalne odgovornosti poduzetnika
CILJ MJERE	Unaprijediti društveno odgovorno poslovanje poduzeća koje obuhvaća cjelokupni raspon njihovog djelovanja i odnose koje pri tome uspostavlja u Županiji, ali i šire (od toga što i kako neko poduzeće proizvodi, kako kupuje i prodaje, kako utječe na okoliš, kako zapošljava i utječe na razvoj svojih zaposlenika, kako ulaže u društvenu zajednicu) i to iznad razina koje propisuje zakon s ciljem umnožavanja koristiti svih dionika u Međimurju.
SADRŽAJ	Izraditi program za jačanje društveno odgovornog poslovanja poduzeća u Međimurju, promovirati taj program u poduzećima (poduzetnicima, menadžeri i vlasnicima), utvrditi provedbene aktivnosti, uspostaviti suradnju s poduzećima i institucijama koje provede takve programe radi potpore i prijenosa iskustava, uključiti javnost Međimurja. Posebno u programu naglasak staviti na mala i srednja poduzeća.

PRIORITET	Prioritet : 1. Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 4 : Jačanje socijalne odgovornosti poduzetnika
INDIKATORI	Broj poduzeća koja su provela društveno odgovorno poslovanje, broj i vrsta izvještaja poduzeća, učinci u poslovnom svijetu i u javnosti Županije.
STUPANJ OSTVARENJA	Odgođeno
OBRAZLOŽENJE	Iako se kroz razne kanale informiranja i edukacije poduzetnici upoznaju s konceptom društveno odgovornog poslovanja, sam program još nije izrađen.

PRIORITET	Prioritet 2 : Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	Mjera 1 : Interesno povezivanje gospodarskih subjekata
CILJ MJERE	Povezati, unutar sektorski i međusektorski, poduzetnike ojačati njihova pozicija na tržištu, konkurentnost, smanjiti troškovi poslovanja, poticati poduzetnike na proizvodnju s većom dodanom vrijednosti, na uvođenje nove tehnologije, inoviranja i učenja. Omogućiti povezivanje i umrežavanje malih sa srednjim i velikim poduzećima. Ojačati «kulturu» povezivanja, suradnje radi prevladavanja duha «razdrobljenosti» i atomiziranosti u gospodarstvu i stvoriti okvire za lakše umrežavanje međimurskih poduzeća, međusobno, međžupanijski i međuregionalno.
SADRŽAJ	Utvrditi proizvodne i poslovne profile poduzeća; analizirati stanje i potrebe postojećih oblika i instrumenata povezivanja; ispitati i izabrati modele/oblike poslovne suradnje; utvrditi institucionalni okvir za povezivanje; informirati i educirati poduzetnike i postojeće institucije; uspostaviti nove oblike povezivanja i «poduzetničke mreže», pratiti efekte suradnje; permanentno jačanje svijesti i sposobnosti poduzetnika i polovnog okruženja o unaprjeđenju poslovnog umrežavanja; promovirati nove modele povezivanja.
INDIKATORI	Broj i vrsta poslovnog povezivanja, broj poduzetnika, broj programa.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Osim pomoći poduzetnicima oko osnivanja i vođenja klastera i zadruga, suradnja poduzetnika poticana je i unutar prekograničnih projekata (organizacijom tzv. <i>matchmaking</i> događanja s poduzetnicima i institucijama iz susjednih država), ali je i nastavljena suradnja i tijekom održavanja redovnih sastanaka strukovnih grupa unutar HGK, te susretima obrtnika organiziranih od strane Obrtničke komore. Jačanje svijesti poduzetnika o potrebama umrežavanja naglašavana je tijekom brojnih događanja, i u sklopu edukacija od kojih je većina organizirana uz potporu MINGORP-a.

PRIORITET	Prioritet 2 : Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	Mjera 2 : Stvaranje županijskih robnih marki i brendiranje kvalitetnih regionalnih proizvoda
CILJ MJERE	Unaprijediti postojeće i razviti marketinške programe u Županiji na brendiranju kvalitetnih regionalnih proizvoda radi jačanja povećanja konkurentnosti, rasta proizvodnje i plasmana te očuvanja i njegovanja identiteta Međimurja. Potaknuti stvaranje komercijalnih marki međimurskih proizvoda (vino, jabuke, "meso z tiblice", sir "turoš", međimurski proizvod i sl.) s ciljem jačanja i promocije međimurskog gospodarstva, obogaćivanja turističke i ugostiteljske ponude i očuvanja tradicijskih proizvoda županije.
SADRŽAJ	Izrada programa za brendiranje međimurskih proizvoda, identificiranje i vrednovanje proizvoda za stvaranje županijskih robnih marki, informiranje proizvođača, uspostavljanje standarda, institucionaliziranje postupaka i procesa, marketing, praćenje i vrednovanje tržišne pozicije brendiranih proizvoda.
INDIKATORI	Broj brendova; povećanje proizvodnje i plasmana; broj proizvođača

PRIORITET	Prioritet 2 : Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	Mjera 2 : Stvaranje županijskih robnih marki i brendiranje kvalitetnih regionalnih proizvoda
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku (samo su neki projekti zaštite proizvoda provedeni)
OBRAZLOŽENJE	Završen je projekt i uspješno je izrađena robna marke vina „Pušipel“, Međimurskog bučinog ulja kao proizvoda sa zaštićenim podrijetlom i „Mesa 'z tiblice“, kao autohtonog proizvoda. Zaštita sira turoša je još u tijeku. Postoji inicijativa za uspostavljanje robne marke u povrtlarstvu i proizvodnji krumpira.

PRIORITET	Prioritet 2 : Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	Mjera 3 : Osnivanje i razvoj klastera
CILJ MJERE	Potaknuti i ubrzati uspostavljanje klastera u vodećim gospodarskim djelatnostima (metaloprerađivačka industrija i građevinarstvo), koje imaju neke od potrebnih preduvjeta, s ciljem razvojnog, tehnološkog i poslovnog povezivanja te postizanja veće konkurentnosti.
SADRŽAJ	Izraditi analizu tehnoloških, razvojnih i poslovnih profila potencijalnih poduzeća; utvrditi vrstu i tipa klastera; uspostaviti međuregionalnu i međužupanijsku suradnju; osnažiti inicijative i motivaciju za uspostavljanje klastera; educirati i osposobiti poduzetnike i menadžment; uspostaviti klaster, provoditi praćenje i vrednovanje njegovog funkcioniranja; izraditi plan razvoja klastera.
INDIKATORI	Broj i tip klastera; broj poduzeća uključenih u klastere; povećanje ulaganja u razvoj i tehnologiju; porast tehnološki složenijih proizvoda; porast zapošljavanja visokoobrazovanih stručnjaka; porast izvoza; održivost poslovanja firmi u klasterima, generiranje novih firmi iz djelatnosti klastera.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Organizirani su seminari s temama osnivanja i menadžmenta u klasterima i zadrugama, i osnovano nekoliko klastera (IT, turistički, građevinski, drveni (za sjeverozapadnu RH), kao i veći broj zadruga, posebice poljoprivrednih i braniteljskih. U sklopu projekata financiranih iz prekograničnih programa održano je nekoliko susreta poduzetnika sa svrhom poticanja zajedničke suradnje i poslovanja, te informirani poduzetnici o iskustvima klastera iz Mađarske i Slovenije.

PRIORITET	Prioritet 3 : Poticanje tehnološkog razvitka
MJERA	Mjera 1 : Razvoj tehnološke infrastrukture
CILJ MJERE	Omogućiti organiziranje institucija – tehnoloških centara, parkova i inkubatora – za podršku intenzivnijem i sustavnom korištenju znanja i inovacija te tehnološkog razvoja od strane poduzetnika, posebno malih i srednjih, koje nisu u mogućnosti sami organizirati istraživanje i razvoj (R&D). Zadaća je tehnoloških centara pomoć u transferu tehnologije kroz informiranje, upoznavanja, povezivanje i realizaciju projekata te korištenje znanja, inovacija i tehnologije kako u proizvodnji tako i u organizaciji u upravljanju te u osposobljavanju (trening i edukacija). Svrha tehnoloških parkova jest osigurati koncentraciju i povezanost između tvrtki i institucija za istraživanja i razvoj (R&D) za provedbu razvojno-tehnoloških projekata.
SADRŽAJ	Analiza tehnoloških profila tvrtki i njihovih razvojnih potreba; planiranje i osnivanje tehnoloških centara i parkova; osiguravanje ljudskih resursa; povezivanje/ umrežavanje /razmjena iskustva sa sličnim institucijama u susjednim županijama i šire.
INDIKATORI	Broj i vrsta tehnoloških i institucija, broj tehnoloških i inovacijskih programa, broj poduzetnika uključenih u programe, iznos ulaganja poduzetnika u

PRIORITET	Prioritet 3 : Poticanje tehnološkog razvitka
MJERA	Mjera 1 : Razvoj tehnološke infrastrukture
	inovacije i tehnologiju, učinci uspješnosti realizacije tehnoloških programa (broj inovacija, patenata), broj i vrsta programa suradnje s visokoškolskim i istraživačkim institucijama .
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<p>Najvažniji projekt koji se provodi unutar ove mjere je projekt osnivanja Tehnološko Inovacijskog Centra Međimurje (TIC) koji je osmišljen kako bi se dao dodatan poticaj razvoju na znanju utemeljenog gospodarstva u Međimurju i regiji. Projekt je pripremila Regionalna razvojna agencija Međimurje - REDEA d.o.o. koja ga i provodi. TIC u prvih 5 godina sufinancira Poslovno-inovacijski centar Hrvatske – BICRO d.o.o. u okviru programa razvoja tehnološke infrastrukture – TEHCRO kreditom Svjetske banke. Ugovor o financiranju projekta potpisan je 10. rujna 2009., a provedba projekta započela je 1. listopada 2009. godine. U prve tri godine TIC će djelovati kao odjel unutar REDEA-e, a nakon toga bit će osnovan kao novo trgovačko društvo. Ukupna vrijednost projekta je 23,5 milijuna kuna.</p> <p>Svrha TIC-a je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poticati tehnološki razvitak regije kroz razvoj tehnološke infrastrukture te stvaranje uvjeta za zapošljavanje i napredovanje mladih stručnjaka, • stvoriti uvjete za inkubaciju na znanju utemeljenih poduzeća te poticati njihovo osnivanje i djelovanje u okviru TIC-a, • stvoriti uvjete za pružanje usluga vezanih uz transfer tehnologija i komercijalizaciju inovacija, • jačati regionalna i međunarodna partnerstva s ciljem pružanja kvalitetnih usluga i transfera najboljih praksi. <p>Za djelovanje TIC-a namijenjene su tri zgrade u okviru kompleksa bivše vojarne u Čakovcu. Na taj način dio je Centra znanja koji čine razvojne institucije (REDEA i MENE) i Međimursko veleučilište. Sam inkubator djelovat će u dvije zgrade s ukupno 2600 m² uredskih prostora, multimedijalnih dvorana, laboratorija i ostalih sadržaja. U svrhu podrške što jednostavnijem i učinkovitijem početku poslovanja, stanarima unutar inkubatora na raspolaganju je specifična, visokotehnološka oprema te kvalitetna infrastruktura.</p>

PRIORITET	Prioritet 4 : Privlačenje ulaganja
MJERA	Mjera 1 : Stvaranje promotivnih programa za privlačenje investicija
CILJ MJERE	Promovirati lokacije spremne za ulaganja kroz sveobuhvatno upoznavanje potencijalnih investitora sa uvjetima i mogućnostima ulaganja. Promovirati također mogućnosti za ulaganja u međimurska poduzeća i grupe poduzeća (građevinarstvo).
SADRŽAJ	Unaprijediti postojeće i razviti nove programe za privlačenje ulaganja; koordinirati i povezati programe i aktivnosti; analizirati sadašnje programe za privlačenje investitora (stranih i domaćih); utvrditi mogućnosti i uvjete za ulaganje (npr. o potencijalnim lokacijama za ulaganje, o potencijalnim poduzećima); utvrditi pogodnosti, uvjete i kriterija za izbor stranih ulagača; objediniti sve relevantne informacije za strane i ostale investitore; educirati osobe zaduženih za rad sa potencijalnim investitorima; definirati ciljne skupine prema kojima se želi nastupati (target groups) izraditi „ponudbene“ materijale za investitore i program prezentacija i marketing na važnijim skupovima investitora;
INDIKATORI	broj i vrsta kontakata s potencijalnim investitorima, broj potencijalnih investitora koji su posjetili Županiju, broj tip i vrijednost novih ulaganja, učinci na zapošljavanje, prihod lokalne zajednice, na povezivanje s lokalnim poduzećima.

PRIORITET	Prioritet 4 : Privlačenje ulaganja
MJERA	Mjera 1 : Stvaranje promotivnih programa za privlačenje investicija
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Napori i aktivnosti MŽ na privlačenju ulaganja prepoznati su i vrednovani od strane FDI magazina (izdanje Financial Times-a) na natječaju Europski gradovi/regije budućnosti 2010./2011. gdje je Međimurska županija rangirana na 3. mjesto prema strategiji za privlačenje ulaganja među malim europskim regijama. • Međimurska županija je kroz projekt ICPR 2006. certificirana kao „Hrvatska regija pogodna za ulaganje“, a kroz sudjelovanje u projektu djelatnici iz Županije i REDEA-e stekli su znanja potrebna za privlačenje izravnih inozemnih ulaganja, odnosno razvoj povoljne ulagačke klime. • U 2010. MŽ se u suradnji s Regionalnom razvojnom agencijom Međimurje uključila u ICPR - Napredni Program certificiranja regija za ulaganja. • Od aktivnosti na području privlačenja ulaganja treba istaknuti i provedbu projekta InveStimulation koji je sufinanciran iz programa Phare 2006. Projekt (nositelj REDEA) je bio usmjeren na zajedničku promociju ulagačkih mogućnosti u pograničnom području, a u sklopu njega izrađen je promocijski paket koji uključuje vodič za investitore sa pregledom poduzetničkih zona i informacija korisnih za potencijalne ulagače te multimedijalnu prezentaciju Međimurja kao ulagačkog odredišta. Navedeni materijal se i danas koristi za promoviranje Međimurja kao ulagačke destinacije.

PRIORITET	Prioritet 5 : Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 1 : Okrupnjavanje zemljišta
CILJ MJERE	Okрупnjavanje posjeda kako bi se omogućila učinkovitija i konkurentnija proizvodnja (učinkovitije korištenje mehanizacije, smanjenje troškova proizvodnje, specijalizacija) i prevladala ograničenja razvoju poljoprivrede koju u Županiji karakteriziraju mali, usitnjeni i rascjepkani posjedi (prosjeck poljoprivrednog posjeda ispod je prosjeka države i daleko ispod prosjeka Europe).
SADRŽAJ	Osvješčivanje i motivacija poljoprivrednih proizvođača (vlasnika) o potrebi okрупnjavanja; analiza stanja i potreba; priprema i uključivanje u pilot-programe provedbe ukupnog procesa okрупnjavanja zemljišta.
INDIKATORI	Promjena strukture veličine zemljišta poljoprivrednika, promjena vlasničke strukture, veličina i specijalizacija u proizvodnji, produktivnost i efikasnost.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Mali pomaci u provedbi zahvaljujući županijskim subvencijama za okрупnjavanje i povećanje posjeda - od 2007. uvedene su županijske subvencije za okрупnjavanje i povećanje posjeda registriranih poljoprivrednih gospodarstava. Potpomognuta je kupnja, odnosno povećanje i okрупnjavanje poljoprivrednih posjeda za ukupno 980.43 ha, što je oko 2 % od ukupnog obradivog zemljišta u županiji. Značajniji projekti okрупnjavanja spori su u provedbi i obuhvaćaju relativno malo područje.

PRIORITET	Prioritet 5 : Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 2 : Povećanje konkurentnosti poljoprivrednih komercijalnih proizvođača
CILJ MJERE	Ubrzavanje i unaprjeđenje već započetih procesa specijalizacije i jačanja komercijalnih proizvođača u poljoprivredi, u proizvodnji radno-intenzivnih kultura i osobito u stočarstvu.
SADRŽAJ	Daljnje unaprjeđivanje uvjeta (uključujući županijske poticaje) za ulaganje u izgradnju suvremenih poljoprivrednih i stočarskih kapaciteta; poboljšanje i širenje programa za stjecanje stručnih znanja, korištenje novih tehnologija i suvremene organizacije, promicanje i osposobljavanje za ekološku proizvodnju; izrada programa povezivanja i umrežavanja proizvođača, stvaranja i razvoja regionalnih brandova.
INDIKATORI	Broj komercijalnih proizvođača, povećanje kapaciteta, ulaganja u proizvodnju i tehnologiju, broj i vrsta edukacije, produktivnost i efikasnost, udjel na tržištu.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku (samo su neki projekti zaštite proizvoda provedeni)
OBRAZLOŽENJE	Osnovan je Centar dr. Rudolfa Steinera u sklopu kojega se promovira biodinamička poljoprivreda. Završen je projekt međimurske robne marke vina Pušipel, Međimurskog bučinog ulja kao proizvoda sa zaštićenim podrijetlom i Mesa 'z tiblice, kao autohtonog proizvoda. Investicijska potpora čini oko 50% ukupnih potpora proizvođačima, te ima stalni trend povećanja.

PRIORITET	Prioritet 5 : Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 3 : Razvoj poduzetništva u poljoprivredi
CILJ MJERE	Stvoriti poticajnu poduzetničku klimu kako bi se omogućilo da poljoprivredno stanovništvo, koje ima smisla i volje, počelo baviti i razvijati za bavljenje poduzetništvom. Pospješiti povećanje i diversifikaciju gospodarskih aktivnosti, u ruralnom prostoru, prestrukturirati poljoprivredu, povećati zaposlenost i poboljšati uvjete života.
SADRŽAJ	Dopuniti postojeće i kreirati i razvijati nove programe za informiranje, motivaciju, edukaciju, savjetodavnu pomoć i potporu te poticajne mjere za početak i razvoj poduzetništava.
INDIKATORI	Broj poljoprivrednih gospodarstva preusmjerenih na poduzetništvo, poduzetničkim pothvatom; broj novih poduzetnika, broj novih radnih mjesta.
STUPANJ OSTVARENJA	U pripremi
OBRAZLOŽENJE	Potrebno bi bilo ojačati poslovnu suradnju između malih i srednjih poduzetnika ponajviše zbog zajedničkog marketinga, te razmjene iskustva i informacija u poslovanju. Nedovoljno se organiziraju edukativne radionice za poljoprivredne proizvođače koje bi ih usmjerile na poduzetnički način razmišljanja i djelovanja, dale im znanja o boljoj promociji vlastitih turističkih i poljoprivrednih proizvoda i usluga i marketingu kvalitete. Slabije su dostupna financijska sredstva (kredit, poticaji) za apsolutne početnike.

PRIORITET	Prioritet 5 : Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 4 : Unaprjeđenje poslovanja (proizvodnje, skladištenja, prerade i plasmana) poljoprivrednih proizvoda malih poljoprivrednih proizvođača kroz zadruge i udruge
CILJ MJERE	Unaprijediti uvjete i osigurati potrebnu podršku za osnivanje, rad i razvoj poljoprivrednih i prerađivačkih zadruga malih i srednjih poljoprivrednih proizvođača, kao i za rad udruge; pridonijeti poboljšanju položaja malih i

PRIORITET	Prioritet 5 : Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 4 : Unaprjeđenje poslovanja (proizvodnje, skladištenja, prerade i plasmana) poljoprivrednih proizvoda malih poljoprivrednih proizvođača kroz zadruge i udruge
	srednjih poljoprivrednih proizvođača te povećanju konkurentnosti poljoprivrede u Županiji.
SADRŽAJ	Poticanje uspostavljanju suvremenih zadruga koje trebaju pridonijeti: jačanju proizvodnje za tržište, poboljšanju kvalitete, povećanju konkurentnosti i poboljšanju položaja malih proizvođača na tržištu, povezivanju i poslovanju s velikim kupcima (trgovačkim lancima) kroz osiguravanje odgovarajućih cijena i stabilnost isporuka (a time i proizvodnje) te kroz uvođenje i jačanje regionalnih brandova. Informiranje, savjetodavna usluga. Poticanje udruživanja davanjem prednosti kod raznih postojećih poticajnih mjera.
INDIKATORI	Broj udruženih malih poljoprivrednih poduzeća i broj zadruga i udruga, rast specijalizacija i unaprjeđenje proizvodnje, udjel na tržištu, veličina ulaganja u proizvodnju i plasman.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Sve veći broj poljoprivrednih proizvođača ulaže u svoje objekte za preradu, skladištenje i pakiranje proizvoda (od mlijeka, mesa, voća i povrća) na poljoprivrednom gospodarstvu, ali još uvijek u nedovoljnoj mjeri. Problem je proizvodnja i prerada zdravstveno sigurne hrane i hrane više kvalitete. Postoji veoma mali broj registriranih proizvođača sa odobrenim objektima od strane Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Neprihvatanje standarda djelomice povezano sa nedostatkom financijskih sredstava, a djelomice sa neznanjem i nepoznavanjem propisa onemogućava proizvođačima ostvarivanje dodane vrijednosti.

PRIORITET	Prioritet 5 : Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 5: Izrada plana ruralnog razvoja županije
CILJ MJERE	Izraditi strateški dokument za razvoj ruralnog prostora Županije kojim će se obuhvatiti preustroj poljoprivrede, očuvanje seoskog prostora u smislu zaštite okoliša, povećanje njegove gospodarske vrijednosti i privlačnosti za život.
SADRŽAJ	Utvrđiti ruralni prostor Županije, postojeće stanje i potrebe; odrediti ciljeve, mjere i prioritete; definirati pojedinačne programe ruralnog razvitka i mjere posebno u segmentu ulaganja u poljoprivredna gospodarstva, unaprjeđenja prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda, utvrditi potrebe za ulaganjem u ruralnu infrastrukturu.
INDIKATORI	Usuglašenost plana s programima EU (SAPARD i IPARD) i razvojnim strategijama Hrvatske, broj i sadržaj prioriteta, mjera i aktivnosti za ruralni razvoj.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije dovršena je i javnosti predstavljena 2009.g. Njome su utvrđeni uvjeti za županijska ruralna područja, postojeća situacija i prioritetne potrebe; postavljeni ciljevi, mjere i prioritete; definirani individualni programi ruralnog razvoja i mjere. Nedostaje akcijski plan.

PRIORITET	Prioritet 6 : Restrukturiranje radno intenzivnih industrija
MJERA	Mjera 1: Restrukturiranje tekstilne i obučarske industrije
CILJ MJERE	Nizom intervencija podržati programe kojim bi se olakšalo i pomoglo poduzećima tekstilne i obučarske industrije da provedu moguće promjene u proizvodnji i poslovanju kako bi postali konkurentni i pronašli «niše» na tržištu za proizvode s većom dodanom vrijednošću. Umrežiti sve pojedinačne sektorske i druge aktivnosti i resurse, s državne, županijske i lokalne razine i stvoriti sinergiju u intervencijama potpore za restrukturiranje poduzeća u ovom sektoru. Mjera obuhvaća samo «horizontalne» intervencije (sve one koje nisu izravne financijske i druge subvencije) svim privatnim poduzećima koja zadovoljavaju utvrđene uvjete.
SADRŽAJ	Potporna i pomoć za prijenos i korištenje «dobrih iskustava» iz EU i drugih regija; inozemstva; razradu programa restrukturiranja (uvođenju i korištenju novih tehnologija i upravljanja; pokretanju inovacija pristupu tržištima i promociji, upravljanju ljudskim resursima (osposobljavanje managementa, stručnjaka specijalista, prekvalifikacija i osposobljavanje radnika); zbrinjavanju viška radnika kroz druge programe i aktivnosti uz angažman državnih i županijskih institucija; povezivanje s inozemnim i domaćim partnerima pripremi za privlačenje ulaganja.
INDIKATORI	Broj sačuvanih i novootvorenih radnih mjesta, udio novih proizvoda i tržišna realizacija; poslovni pokazatelji, ulaganje u razvoj; položaj na tržištu; zarade zaposlenih.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku (neki od projekata su pripremljeni i provedeni)
OBRAZLOŽENJE	Usprkos značajnim naporima uložnim u pokušaje spašavanja tekstilne i obučarske proizvodnje, u razdoblju od 2006. do kraja 2010. došlo je do otvaranja stečaja u nekim od velikih poduzeća u tim djelatnostima, smanjio se broj obrta i malih poduzeća, broj zaposlenih, kao i izvoz tekstilnih proizvoda. Unatoč tome, veći broj zaposlenih prihvatila su uspješna poduzeća iz tih djelatnosti, koja bilježe rast proizvodnje, prihoda i izvoza te su ostvarila značajna ulaganja u nove poslovne prostore i opremu, a utjecala su i na minimalni porast neto plaće u tekstilnoj i obučarskoj industriji, koja je još uvijek značajno ispod prosjeka prosječne plaće u Međimurskoj županiji i RH. Također, otvorila su se i nova tržišta za što je zaslužna sve veća specijalizacija u proizvodnji što omogućuje dobivanje poslova na velikim natjecanjima za vojsku i druge javne službe i institucije. Međimurska županija i REDEA su također sudjelovale i u pripremanju planova za restrukturiranje za program pomoći poduzetnicima u teškoćama, kao i dokumentacije za prijavu na natječaje za tekstilno-odjevnu i kožarsko-obučarsku industriju, temeljem kojih su privučena značajna sredstva.

PRIORITET	Prioritet 7 : Jačanje informatičkog društva
MJERA	Mjera 1 : Razvoj infrastrukture i znanja za IT
CILJ MJERE	Poticati i intenzivirati korištenje informatičkih tehnologija za svakog stanovnika u Međimurju i u poslovanju i poslovnom komuniciranju. Pridonijeti razvijenosti društva, a osobito efikasnosti, konkurentnosti, prilagodljivosti, dinamičnosti gospodarstva Županije. Unaprijediti uvođenje i korištenje informatičke opreme programa i znanja za korištenje i daljnji razvoj.
SADRŽAJ	Povećati dostupnost IT tehnologija za svakog građanina, javni terminali , programi informiranja, edukacije i treninga, posebno za malo i srednje poduzetništvo; savjetodavne usluge u vezi s nabavkom opreme i korištenju informatičkih tehnologija; program poticanja korištenja IT u poslovanju, obrazovanju, komuniciranju.
INDIKATORI	Broj i vrsta javnih terminala, broj i vrsta seminara i treninga za poduzetnike, broj i vrsta seminara i treninga, broje i tip korištenja IT, broj i vrsta elektronskih

PRIORITET	Prioritet 7 : Jačanje informatičkog društva
MJERA	Mjera 1 : Razvoj infrastrukture i znanja za IT
	transakcija.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • U svrhu jačanja znanja iz korištenja informatičkih tehnologija za poduzetnike su organizirane edukacije prema programu MINGORP-a, u informatičkoj učionici Područnog ureda za katastar. • U tijeku je provedba projekta „E-business“ čiji cilj je poboljšanje poslovne konkurentnosti poduzetnika putem elektroničkog poslovanja. U sklopu projekta planirano je opremanje informatičke radionice u prostorijama TIC-a te educiranje trenera koji će održavati seminare i radionice za poduzetnike. • Veliku ulogu također ima stručni studij računarstva na Međimurskom veleučilištu koje održava dva smjera: programsko inženjerstvo te inženjerstvo računalnih sustava i mreža. • U sklopu TIC-a opremljen je laboratorij specifičnom, visokotehnološkom opremom koja je na raspolaganju inkubiranim tvrtkama ali i vanjskim korisnicima.

PRIORITET	Prioritet 7 : Jačanje informatičkog društva
MJERA	Mjera 2 : Poboljšanje informatizacije javne uprave u Županiji, JLS i privatnom sektoru
CILJ MJERE	U potpunosti informatizirani rad jedinica županijske i lokalne samouprave; umrežavanje i internetizacija.
SADRŽAJ	Prilagodba procedura potrebama informatizacije; redovno softversko i hardversko opremanje županijske uprave i JLS-a; edukacija djelatnika; umrežavanje jedinica regionalne i lokalne samouprave; internetizacija sadržaja i usluga regionalne i lokalne samouprave.
INDIKATORI	Broj i vrsta uvedenih IT sustava, broj danih informacija, ažuriranje weba i baza podataka broj elektronskih upita i broj riješenih predmeta, porast učinkovitosti uspješnosti u radu.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Cijelo područje Međimurske županije obuhvaćeno je širokopojasnim internetom, bilo putem fizičke infrastrukture ili bežičnim pristupom internetu. • U korištenju informatičkih tehnologija u radu Županije, jedinica lokalne samouprave i institucija došlo je do značajnog poboljšanja – sve općine aktivno ažuriraju svoje internetske stranice, kreirane su brojne baze podataka s informacijama koje je moguće pronaći na internetskim stranicama, komunikacija elektroničkom poštom potiskuje onu klasičnu, kako u komunikaciji građana s općinskim i županijskim vlastima a posebice kod komunikacije među institucijama. • Osim informatički, Županija i tvrtke u vlasništvu županije povezane su i zajedničkim telefonskim sustavom, radi ubrzanja komunikacije ali i smanjenja troškova. • Stalnom modernizacijom programske podrške i hardvera olakšava se rad djelatnicima institucija i tako doprinosi porastu učinkovitosti u radu • U posljednjih nekoliko godina raste broj djelatnika koji su prošli program informatičkog osposobljavanja i dobili međunarodno priznati certifikat ECDL.

CILJ 2: JAČANJE LJUDSKIH RESURSA I NJIHOVO UKLJUČIVANJE U RAZVOJ

PRIORITET	Prioritet 8 : Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 1: Poboljšanje obrazovne strukture
CILJ MJERE	Rješavanje problema kadrovske strukture, tj podizanje razine obrazovne strukture stanovništva
SADRŽAJ	Stimuliranje upisa u srednje škole; kreditiranje i dodjela većeg broja stipendija; ulaganje u izgradnju i opremanje škola; besplatni prijevoz; stipendiranje poslijediplomskih studija; stvaranje „pozitivnog okruženja“ (političko-društvenog) za otvaranje Veleučilišta; promoviranje (marketinška obrada potencijalnih krajnjih korisnika) za cjeloživotno učenje; razvoj edukacije i treninga za menadžment i zaposlenike, za modernu poljoprivredu, poduzetništvo u poljoprivredi i dr.; redefiniranje postojećih obrazovnih programa kako bi se isti više približili potrebama poslodavaca); potpora postojećoj suradnji srednjih stručnih škola i gospodarstvenika iz djelatnosti graditeljstva i metaloprerađivačke industrije; praćenje i vrednovanje provedbe mjere.
INDIKATORI	Broj upisanih u srednje škole, fakultete i poslijediplomski studij, broj stipendiranih broj opremljenih i izgrađenih škola, broj novih programa/zvanja za potrebe gospodarstva, broj osposobljenih kroz cjeloživotno učenje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • U suradnji Međimurske županije i Hrvatske obrtničke komore stipendiraju se učenici obrtničkih škola; • Subvencionira se prijevoz učenika srednjih škola i studenata; • Međimurska županija dodjeljuje učeničke stipendije djeci hrvatskih branitelje; • Međimurska županija kreditira studente dodiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija; • JLS stipendiraju i kreditiraju studente sa svog područja; • Izgrađena sportska dvorana u Podturnu, Kotoribi i I. Osnovnoj školi u Čakovcu, te škola u Kotoribi. Projektna dokumentacija pripremljena za dogradnju škola i gradnju dvorana (Belica, Domašinec, Draškovec, Goričan, Gornji Mihaljevec). • Suradnja srednjih škola i gospodarstva ostvaruje se kroz učeničke prakse; • Organiziraju se edukacije za poduzetnike i poljoprivrednike kroz projekte koje provodi REDEA; • U provedbi 2 EU projekta za prilagodbu nastavnih programa potrebama gospodarstva – TIOŠ (tehničar za računarstvo) i Gospodarska škola (AGROFUTURA) • EU projekt za verifikaciju 3 nova programa (Gospodarska škola Čakovec – AGRONET) • HZZ provodi selekciju i motivaciju potencijalnih kandidata za programe obrazovanja

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 2: Stručno osposobljavanje i doškoloavanje nezaposlenih osoba za tržište rada
CILJ MJERE	Smanjivanje strukturalne nezaposlenosti koja je karakteristična za županiju.

SADRŽAJ	Detektirati zvanja/zanimanja, dodatna znanja, vještine koje su potrebne na tržištu rada u županiji; marketinška obrada (tribune, okrugli stolovi, letci i sl.) krajnjih korisnika i korisnika s ciljem buđenja svijesti o potrebi stručnog osposobljavanja i doškoloavanja; utvrditi institucije koje bi mogle provoditi programe osposobljavanja; prikupiti ponude/nastavne planove od potencijalnih provoditelja osposobljavanja; stručni odabir kandidata za osposobljavanje; pratiti provedbu osposobljavanja i rezultate.
INDIKATORI	Broj novoosposobljenih/novoškolovanih, veća konkurentnost nezaposlenih osoba sve izraženo kroz % novozaposlenih osposobljenih u ukupnoj masi zaposlenih za referentno razdoblje; manja stopa nezaposlenosti, izjednačavanje mogućnosti za zapošljavanje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Sustavna anketiranja o potrebama na tržištu rada provode HZZ i HGK – identifikacija deficitarnih zanimanja; • Osnovano Regionalno vijeće za tržište rada koje će zajedničkim kapacitetima pratiti kretanja na tržištu rada i razmjenjivati relevantne informacije o potrebama na tržištu te prema tome predlagati daljnje preporuke za bolje usklađivanje ponude i potražnje; • Provedba projekta Mobile Region kroz koji će se pokrenuti portal s dostupnim programima obrazovanja, prekvalifikacija, dokvalifikacija; • Provedba projekta „Žene u rodno ne tradicionalnim zanimanjima“ – obuka žena za određena tradicionalno muška zanimanja - izjednačavanje mogućnosti za zapošljavanje; • Projekt "Mladi na tržištu rada" (poticanje zaposlenosti mladih) koji provodi centralni HZZ na području MŽ u suradnji s područnim uredom HZZ-a. • Mjera HZZ-a koja podupire ulazak na tržište rada kroz stručno osposobljavanje - Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa za mlade dugotrajno nezaposlene koji su završili školovanje po programima srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja, a koji su bez radnog iskustva i staža.

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera: 3: Podrška zapošljavanju mladih stručnjaka
CILJ MJERE	Poticaj poduzećima koja zapošljavaju mlade školovane ljude.
SADRŽAJ	Analiza potencijalne potražnje za zapošljavanjem mladih stručnjaka; razvoj garantnih sustava za poslodavce.
INDIKATORI	Broj zaposlenih mladih stručnjaka, % mladih nezaposlenih stručnjaka koje obuhvaća mjera, % diplomiranih stručnjaka obuhvaćenih garantnim sustavom.
STUPANJ OSTVARENJA	U pripremi
OBRAZLOŽENJE	<p>Kroz 2010. godinu pokrenute su inicijative za projekte usklađene s ovom mjerom, a početak provedbe planiran je u 2011. godini. Pripremljeni EU projekti na teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapošljavanja i uvođenja sustava mentorstva i prakse za mlade, visokokvalificirane, nezaposlene osobe bez radnog iskustva; • praksa i mogućnost zapošljavanja mladih bez radnog iskustva putem radionica koje vode stručnjaci iz ICT poduzeća; <p>Poticajne mjere HZZ-a (Sufinanciranje prvog zapošljavanja mladih osoba bez radnog staža, Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba, Sufinanciranje samozapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba,</p>

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 3: Podrška zapošljavanju mladih stručnjaka
CILJ MJERE	Poticaj poduzećima koja zapošljavaju mlade školovane ljude.
SADRŽAJ	Analiza potencijalne potražnje za zapošljavanjem mladih stručnjaka; razvoj garantnih sustava za poslodavce.
	Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca).

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 4: Razvoj cjeloživotnog učenja
CILJ MJERE	Jačanje formalno stečenog obrazovanja, znanja i vještina, u svrhu povećanja kompetencija na tržištu rada, čime bi se podigla razina konkurentskih sposobnosti radnih mjesta, a posljedično i ukupna gospodarska konkurentnost Županije.
SADRŽAJ	Osvješćivanje javnosti o značaju sustava cjeloživotnog učenja (CU); utvrđivanje te prepreka za sustavno uvođenje CU na razini županije; utvrđivanje mogućnosti financiranja i stvaranje okruženja za uvođenje CU na poslu; predlaganje i provedba poticajnih aktivnosti za približavanje učenja korisnicima; izrada prijedloga za trening programe u svrhu poticanja CU; kreiranje sustava CU u odnosu na profesionalno i redovno obrazovanje; povezivanje i suradnja javnog i privatnog sektora, utvrđivanje odgovornosti i uloge županijskih upravnih, obrazovnih, nevladinih i drugih razvojnih institucija u promicanju sustava CU u županiji.
INDIKATORI	Broj novih programa i alata za poticanje CU, broj zaposlenih koji primjenjuju CU; broj poduzeća koja potiču cjeloživotno učenje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Obilježavanje tjedna cjeloživotnog učenja; • Posredna promocija koncepta CU kroz seminare i radionice; • Pripremljen EU projekt na temu zapošljavanja i uvođenja sustava mentorstva i prakse za mlade visokokvalificirane nezaposlene osobe bez radnog iskustva (Generation Next); • Povećanje broja dostupnih programa obrazovanja (otvorena učilišta, srednje škole); • Promocija suradnje s AMPEU (Agencija za mobilnost i programe EU).

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 5: Poticanje poslovnih subjekata za ulaganje u razvoj ljudskih resursa
CILJ MJERE	Smanjenje nezaposlenosti i razvoj ljudskih resursa, te usklađenost kvalifikacijske strukture zaposlenih u skladu sa potrebama gospodarstva i razvojnim prioritetima Županiji, te razvoj kompetentnih mladih kadrova koji vladaju novim znanjima i vještinama potrebnih za realizaciju konkurentnog gospodarstva županije.
SADRŽAJ	Analiza stanja i potreba gospodarstva za pojedinim kadrovima; unapređivanje

	suradnje Zavoda za zapošljavanje i gospodarstva; izrada i kontinuirano ažuriranje baze podataka vezano za ponudu i potražnju za radnom snagom; aktivnosti na uvođenju sustava cjeloživotnog učenja u suradnji s gospodarstvenicima; podrška gospodarstva u osiguravanju prostora i materijala za trening i edukaciju; objedinjenje svih državnih, županijskih, međunarodnih inicijativa, te u suradnji s gospodarstvom iniciranje programa za razvoj ljudskih resursa te iznalaženje mogućnosti za njihovo financiranje
INDIKATORI	Br. realiziranih programa razvijenih u suradnji s gospodarstvenicima; br. polaznika programa koji su podržani od strane gospodarstvenika; broj i iznosi financiranih programa od strane gospodarstvenika
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Pripremljeno nekoliko EU projekata (trenutno u fazi evaluacije ili prije početka provedbe) koji ciljaju na edukaciju poduzetnika o planiranju ljudskih resursa, upravljanje ljudskim resursima i potrebu za ulaganjem u obrazovanje zaposlenika; • Obilježavanje tjedna cjeloživotnog učenja; • Posredna promocija koncepta CU kroz seminare i radionice; • Provedeni projekti poduzetnika – PHARE 2006 – uključivali i edukacije na području marketinga; • Održana pripremna radionica Europskog regionalnog ekonomskog foruma (EREF) na temu važnost ljudskog kapitala za konkurentnost regije - usklađivanje znanja i vještina s potrebama gospodarstva (pripremljene preporuke za glavnu radionicu) • Provedba projekta „Žene u rodno ne tradicionalnim zanimanjima“ – učinkovito planiranje ljudskih resursa za poslodavce; • Provedba Nacionalnog programa za poticanje zapošljavanja od 2006. do srpnja 2010.; • Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca.

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 6: Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
CILJ MJERE	Uskladiti ponudu i potražnju na tržištu rada kroz kreiranje aktivnog i fleksibilnog tržišta rada, te uspostavu obrazovnih programa prilagođenih potrebama županijskog gospodarstva, čime bi se pridonijelo smanjivanju strukturne nezaposlenosti
SADRŽAJ	Ažuriranje informacija o ponudi i potražnji na županijskom tržištu rada te analiza uskih grla; identificiranje uloge i odgovornosti ključnih institucija u smanjivanju neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada; razvoj programa poticanja zapošljavanja u suradnji sa Zavodom za zapošljavanje; razvoj cjelovitog sustava poticaja za pojedina zanimanja za koja se anticipira da su od strateškog značenja za razvoj županijskog gospodarstva i realizaciju utvrđenih razvojnih prioriteta; praćenje i ocjenjivanje uspješnosti rezultata temeljem realiziranih aktivnosti i programa
INDIKATORI	% smanjenja strukturne nezaposlenosti, % smanjenja nezaposlenosti ciljnih grupa: žena, mladih školovanih, osoba s invaliditetom, romskog stanovništva;
STUPANJ OSTVARENJA	
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Sustavna anketiranja o potrebama na tržištu rada provode HZZ i HGK; • Osnovano Regionalno vijeće za tržište rada → kreće prema formalnijem

	<p>obliku: Lokalno partnerstvo za zapošljavanje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provedba projekta Mobile Region – poticanje fleksibilnosti tržišta rada (mobilnost); • Pripremljeni EU projekti (na početku provedbe ili pred ugovaranjem) koji odgovaraju na navedene ciljeve mjere: Partnership in action (fokus na skupinama u nepovoljnom položaju za koje će se osnovati mobilni job club, obrazovanje za zapošljavanje etc.); Women in gender NTOs (sustavne edukacije žena prema zapošljavanju u tradicionalno muškim zanimanjima); Generation Next, Youth in the Labour market (edukacija prema samozapošljavanju); • Javni radovi (prvenstveno ih koristi romsko stanovništvo kao mogućnost privremenog zapošljavanja).
--	---

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 7: Razvoj visokoškolskih obrazovnih programa u Županiji
CILJ MJERE	Razvoj visokog obrazovanja u županiji, uključujući u prvom redu osnivanje međimurskog veleučilišta, s obrazovnim programima agronomije, građevine i poduzetništva te time jačanje koncentracije novih znanja i konkurentnih nastavnih programa. Cilj je povećati kompetencije i broj visokoobrazovanih osoba u županiji što će se reflektirati na povećanoj konkurentnosti radne snage.
SADRŽAJ	Osnivanje međimurskog veleučilišta; izrada prijedloga nastavnih programa na području agronomije, građevine i poduzetništva; formiranje odjela; privlačenje i edukacija, kadrova za potrebe veleučilišta; promocija međunarodne suradnje (i međunarodnog usavršavanja) te prijenosa novih znanja, poticanje veza veleučilišta i gospodarstva.
INDIKATORI	broj visokoobrazovanih osoba u Županiji, broja nastavnih programa usklađenih s najnovijim trendovima i standardima u EU; broj visokoobrazovanih studenata usmjerenih na područja koja su od prioritetnog značenja za razvoj županije; broj studenata koji sudjeluje u međunarodnoj suradnji i razmjeni studenata.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovano Međimursko veleučilište u Čakovcu s programima računarstvo i menadžment u turizmu i sportu (treći program održivog razvoja u pripremi); • Upisane tri generacije studenata na smjer računarstvo i dvije na smjer menadžment u turizmu i sportu; • Pokrenuti projekti povezivanja veleučilišta s gospodarstvom (studentske prakse, gosti predavači, terenska nastava,...); • Pokrenuti projekti međunarodne suradnje i razmjene studenata.

PRIORITET	Prioritet 9: Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno ugroženih skupina
MJERA	Mjera 1: Poboljšanje mogućnosti za zapošljavanje Roma i drugih socijalno ugroženih skupina, invalidnih osoba kroz posebne obrazovne programe za stjecanje kvalifikacija te uključivanje u javne radove
CILJ MJERE	Ovom mjerom nastojao bi se riješiti višeslojni problem nezaposlenosti te nacionalne manjine (niska razina obrazovanja, predrasude poslodavaca, legalizacija njihovih aktivnosti, marginaliziranost romske populacije). Time bi se poticao porast njihove zaposlenost, radni angažman romske populacije, a samim time i poboljšavanje njihovog socioekonomskog statusa, kao i realizacija ravnopravnog pristupa prilikom zapošljavanja.

SADRŽAJ	Izrada analize stanja obrazovne strukture Roma u suradnji sa mjerodavnim institucijama; organizacija javnih tribina, okruglih stolova, distribucija promidžbenih materijala i sl., s ciljem pobuđivanja svijesti kod romske populacije za potrebom za dodatnim obrazovanjem; stvaranje pozitivnog ozračja kod poslodavaca za zapošljavanje Roma; stvaranje preduvjeta za uključivanje Roma u programe pripreme za zapošljavanje – procjena preostale radne sposobnosti; praćenje i vrednovanje provedbenih aktivnosti.
INDIKATORI	Broj obrađenih kandidata za pripremu zapošljavanje, broj upućenih na javne radove, broj doškolovanih, broj upućenih za seminare za edukaciju za pokretanje vlastitog posla, broj zaposlenih, broj otvorenih – legaliziranih obrta, broj održanih aktivnosti (tribuna i sl.) vezanih za problematiku zapošljavanja Roma.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<p>Provode se ili su provedene sljedeće aktivnosti (u sklopu nacionalnih i lokalnih programa):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obrazovanje osoba romske nacionalne manjine za tržište rada; • Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u programima javnih radova – npr. romski pomagači u školama; • Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca; • Obrazovanje odraslih – završavanje osnovne škole – u sklopu projekta Hrvatska pismenost (provodi Ministarstvo obrazovanja) - upućivanje Roma da završe osnovnu školu; • Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva; • Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba; • Sufinanciranje zapošljavanja starijih osoba; • Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba (hrvatski branitelji, osobe sa invaliditetom, samohrani roditelji).

PRIORITET	Prioritet 9: Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno ugroženih skupina
MJERA	Mjera 2: Unaprjeđenje socijalne infrastrukture modernizacija, izgradnja nove
CILJ MJERE	Poticanje modernizacije postojeće, te razvoj nove neophodne socijalne infrastrukture radi poboljšavanja uvjeta i kvalitete života socijalno ugroženih skupina u Županiji, te njihovo što uspješnije integriranje u društveni i gospodarski život
SADRŽAJ	Analiza i prioritiziranje potreba za obnavljanjem postojećih predškolskih i dugih društvenih ustanova i institucija, te za izgradnjom novih; izrada programa obnove i izgradnje neophodne infrastrukture; mobiliziranje financijskih i drugih resursa potrebnih za unaprjeđenje infrastrukture; organiziranje potrebnih radova, praćenje i ocjenjivanje realiziranih rezultata
INDIKATORI	Broj izrađenih programa unaprjeđenja socijalne infrastrukture; broj djece koja pohađaju obnovljene i nove izgrađene ustanove; broj korisnika dugih obnovljenih i izgrađenih institucija socijalne infrastrukture.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Otvoren Obiteljski centar za Rome u Kuršancu; • Otvoren Romski – edukacijski centar u Goričanu; • Otvoren Dnevni centar za starije i nemoćne osobe; • Provedba nacionalnih projekata i programa, projekata i programa Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u svrhu povećanja kvalitete života socijalno ugroženih skupina od strane socijalnih ustanova i udruga civilnog društva; • Otvorena pučka kuhinja u Čakovcu; • Djelovanje Sigurna kuća za žrtve nasilja.

	<ul style="list-style-type: none"> • Isplata naknade vojnim i civilnim invalidima rata i sudionicima II. svjetskog rata Međimurske županije; • Početkom 2009. godine zaposlen je asistent u nastavi za učenicu I.OŠ Čakovec.
--	--

PRIORITET	Prioritet 9: Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno ugroženih skupina
MJERA	Mjera 3: Jačanje socijalne integracije marginaliziranih društvenih skupina
CILJ MJERE	Unaprjeđenje integriranja socijalno ugroženih skupina na području Županije i poboljšavanje okruženja za njihov život i rad na području Županije, te općenito poboljšavanje kvalitete njihova života i suživota sa drugim skupinama stanovništva. Time bi se stvorila osnova za provedbu jednakih mogućnosti za život svih kategorija stanovnika Županije.
SADRŽAJ	Analiza potreba vezano za socijalnu integraciju marginaliziranih grupa; izrada programa socijalne integracije marginaliziranih grupa; definiranje nosioca i odgovornosti pojedinih programa; mobiliziranje potrebnih financijskih sredstava za realizaciju programa; utvrđivanje primarnih korisnika (djeca, žene, mladi, dr.) i prioritetnih inicijativa/aktivnosti; realizacija prioritetnih aktivnosti/programa; promicanje senzibilnosti za programe u široj javnosti; praćenje i vrednovanje realizacije programa socijalne integracije
INDIKATORI	Broj pripremljenih programa; broj realiziranih uspješnih programa socijalne integracije; broj korisnika programa.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Provodi se Nacionalni program izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom; • Program organiziranog stanovanja – stambena zajednica za osobe s intelektualnim poteškoćama – OCD uz podršku Min. zdravstva i socijalne skrbi, Centra za socijalnu skrb i JLS-ova; • Provode se aktivnosti Zajedničkog memoranduma o uključivanju; • Djeluje Povjerenstvo za ravnopravnost spolova; • Provodi se Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece; • Provode se mjere Nacionalne populacijske politike; • Provodi se Akcijski plan za uključivanje Roma; • Provodi se Nacionalna strategija prevencije poremećaja u ponašanju; • Provodi se Nacionalni program za mlade; • Provodi se Program sprečavanja nasilja među djecom i mladima.

PRIORITET	Prioritet 10: Poticanje razvoja civilnog društva
MJERA	Mjera 1: Jačanje sudjelovanja neprofitnih organizacija u razvoju županije
CILJ MJERE	Postavljanje regionalnog i/ili županijskog centra potpore koji obuhvaća izradu modela suradnje među svim sektorima djelovanja te jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva s ciljem kontinuiranog razvoja organizacija civilnog društva, te njihove integracije i uključivanja u razvoj Županije.
SADRŽAJ	Izrada studija vezanih uz razvoj ljudskih resursa, potencijala i mogućnosti u županiji; izrada prijedloga modela suradnje između sva tri sektora djelovanja (javnog sektora, privrednog sektora i sektora civilnog društva) u županiji; izrada strategije jačanja sektora civilnog društva u županiji; osnaživati postojeće i razvijati potrebne kapacitete u županiji; jačanje svijesti o važnosti razvoja civilnog društva u razvoju županije.
INDIKATORI	Povećanje % kvalitetnih projekata, broj stručnjaka i građana zaposlenih i aktivnih u OCD-ima, manja stopa nezaposlenosti, broj uključenih građana i institucija u procese CD-a
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Povećan broj OCD-a na županijskoj razini;

PRIORITET	Prioritet 10: Poticanje razvoja civilnog društva
MJERA	Mjera 1: Jačanje sudjelovanja neprofitnih organizacija u razvoju županije
CILJ MJERE	Postavljanje regionalnog i/ili županijskog centra potpore koji obuhvaća izradu modela suradnje među svim sektorima djelovanja te jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva s ciljem kontinuiranog razvoja organizacija civilnog društva, te njihove integracije i uključivanja u razvoj Županije.
SADRŽAJ	Izrada studija vezanih uz razvoj ljudskih resursa, potencijala i mogućnosti u županiji; izrada prijedloga modela suradnje između sva tri sektora djelovanja (javnog sektora, privrednog sektora i sektora civilnog društva) u županiji; izrada strategije jačanja sektora civilnog društva u županiji; osnaživati postojeće i razvijati potrebne kapacitete u županiji; jačanje svijesti o važnosti razvoja civilnog društva u razvoju županije.
	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja inicijativa i projekata u provedbi OCD-a prvenstveno orijentiranih na neformalnu edukaciju i poboljšanje života pripadnika marginaliziranih društvenih skupina; • Intenzivno uključivanje OCD u provedbu projekata koje sufinancira EU • Primjena odredbi Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva.

PRIORITET	Prioritet 10: Poticanje razvoja civilnog društva
MJERA	Mjera 2: Poticanje razvoja civilnog društva
CILJ MJERE	Osmisliti institucionalni i organizacijski model suradnje udruga i županijske uprave i županijskih razvojnih institucija (ključnih dionika razvoja) u svrhu zajedničkog angažmana na realizaciji programa od prioritetnog značenja za gospodarsko-društveni razvitak županije.
SADRŽAJ	Snimiti stanje i djelovanje (misije, svrha, ciljevi) postojećih udruga; utvrditi potrebe i probleme udruga; predložiti akcijske planove za daljnji razvoj (podršku) udruga i njihovo umrežavanje u postojeću institucionalnu strukturu županijskih upravnih i drugih razvojnih institucija; utvrditi trenutne probleme u suradnji udruga i županijske uprave i institucija (ključnih dionika razvoja); predložiti novi model institucionalne i organizacijske suradnje; utvrditi akcijske planove za daljnju suradnju udruga i dionika razvoja u pojedinim razvojnim segmentima.
INDIKATORI	Broj udruga koje će biti podržane i umrežene temeljem mjere, akcijski plan za podršku razvoja udruga tj. civilnog društva u Županiji, unaprijeđeno i efikasnije djelovanje udruga u županiji u smislu doprinosa cjelovitom gospodarsko-društvenom razvitku županije, unaprijeđeni odnosi između udruga i županijske uprave i institucija.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Program Jako – Program regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti organizacija civilnog društva na lokalnoj i regionalnoj razini (provodi se u 4 sjeverne županije u HR); • Natječaj udruge ACT za dodjelu donacija udrugama (soc. poduzetništvo, otvorene tehnologije i slobodna kultura, mediji); • Projekt Socijalno poduzetništvo kao instrument financijske održivosti OCD Podrška za razvoj – jačanje kapaciteta udruga osoba s invaliditetom Međimurske županije na području projektnog i financijskog upravljanja; • Nagrada "Zajedno za bolje" koju dodjeljuje Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva - za 2010. godinu primila ju je Međimurska županija u području razvoja sudioničke demokracije i suradnje s građanima i organizacijama civilnoga društva - istu nagradu za 2009. godinu primila je Općina Belica.

PRIORITET	Prioritet 11: Unaprjeđenje preventivne zdravstvene zaštite
MJERA	Mjera 1: Unaprjeđenje i provedba programa ranog otkrivanja nezazirnih kroničnih bolesti
CILJ MJERE	Podizanje kvalitete života oboljelih.
SADRŽAJ	Stvaranje mreže ustanova i pojedinaca uključenih u provođenje programa prevencije kroničnih bolesti; istraživanje postojećih kapaciteta u županiji za provođenje programa ranog otkrivanja; ugovaranje i nabavka dijagnostičkih aparata i dijagnostičkog potrošnog materijala, izrada baze podataka osoba pod rizikom, pregledanih i novootkrivenih; osnivanje centara za «screeninge» različitih bolesti; razrada metoda nadzora i praćenja rezultata i evaluacije; edukacija stručnog osoblja i volontera koji onda mogu biti sekundarni edukatori; organiziranje individualnog savjetovanja i razvoj vještina; provođenje seminara i radionica; priprema audiovizualnih materijala; medijske aktivnosti, organiziranje tv i radio emisija te osmišljavanje, organiziranje i provođenje medijskih kampanja; itd.
INDIKATORI	% populacije obuhvaćen programima ranog otkrivanja bolesti (npr. 80% rizične populacije obuhvaćeno skrining mamografijom, preventivnim kliničkim pregledima dojke...), broj educiranih novootkrivenih bolesnika, % uključenih stanovnika i udruga za prevenciju bolesti i udruga oboljelih u terenska ispitivanja, % osoba koje su usvojile znanje, promijenile stavove i ponašanje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađen Plan zdravstvene zaštite Međimurske županije do 2011. godine; • Provođi se projekt „Zdrava županija“ - implementiran Plan za zdravlje – financiranje programa i projekata usmjerenih na zdravstvene prioritete: <ul style="list-style-type: none"> - Koronarna srčana bolest - Moždani udar - Nedovoljna tjelesna aktivnost - Rak dojke - Pušenje i prekomjerno pijenje mladih; • Osigurana sredstva za cijepljenje djevojčica 7. razreda osnovnih škola protiv HPV-a; • Pripremljena projektna dokumentacija za Obiteljski centar; • Uključivanje civilnog društva u provedbu projekata, edukacija, seminara i kampanja o osvješćivanju važnosti redovite tjelesne aktivnosti radi zaštite i unaprjeđenja zdravlja; • Provedba nacionalnih programa Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za rano otkrivanje bolesti (Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke i Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva) • Edukacija stručnog osoblja o novim metodama liječenja nezazirnih kroničnih bolesti; • Zdravstveno prosvjeđivanje i promicanje zdravlja vezano uz „Kalendar zdravlja“ tj. obilježavanje značajnih datuma vezanih za unaprjeđenje zdravlja u Republici Hrvatskoj; • Rad Savjetovaništa za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine pri ZZJZ Međimurske županije; • Rad Službe za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje pri ZZJZ Međimurske županije; • Provedba programa“ Edukacija trudnica“ pri ZZJZ Međimurske županije; • Motovunska ljetna škola unaprjeđenja zdravlja uz aktivno učešće predstavnika Međimurske županije unaprjeđenja zdravlja; • Provedba nacionalnih programa Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za rano otkrivanje bolesti (npr. Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke – ukupni odaziv na mamografiju u Međimurskoj županiji u 2008. iznosio je 81% i najbolji je u Hrvatskoj);

PRIORITET	Prioritet 11: Unaprjeđenje preventivne zdravstvene zaštite
MJERA	Mjera 1: Unaprjeđenje i provedba programa ranog otkrivanja nezaraznih kroničnih bolesti
CILJ MJERE	Podizanje kvalitete života oboljelih.
SADRŽAJ	Stvaranje mreže ustanova i pojedinaca uključenih u provođenje programa prevencije kroničnih bolesti; istraživanje postojećih kapaciteta u županiji za provođenje programa ranog otkrivanja; ugovaranje i nabavka dijagnostičkih aparata i dijagnostičkog potrošnog materijala, izrada baze podataka osoba pod rizikom, pregledanih i novootkrivenih; osnivanje centara za «screeninge» različitih bolesti; razrada metoda nadzora i praćenja rezultata i evaluacije; edukacija stručnog osoblja i volontera koji onda mogu biti sekundarni edukatori; organiziranje individualnog savjetovanja i razvoj vještina; provođenje seminara i radionica; priprema audiovizualnih materijala; medijske aktivnosti, organiziranje tv i radio emisija te osmišljavanje, organiziranje i provođenje medijskih kampanja; itd.
	<ul style="list-style-type: none"> Edukacija stručnog osoblja o novim metodama liječenja nezaraznih kroničnih bolesti.

PRIORITET	Prioritet 11: Unaprjeđenje preventivne zdravstvene zaštite
MJERA	Mjera 2: Promicanje zdravog načina života
CILJ MJERE	Unaprjeđenje zdravlja, odnosno sprječavanju ili usporavanje rizičnih faktora za pojavu kroničnih bolesti, te smanjenje obolijevanja, smrtnosti i invalidnost od istih, te se tako unaprjeđuju ljudski potencijali.
SADRŽAJ	Identifikacija ključnih čimbenika koji doprinose zdravlju određene populacije; određivanje osnovne strategije promicanja zdravlja; identifikacija i motivacija svih potencijalnih «promotora zdravlja»; stvaranje mreže ustanova i pojedinaca uključenih u provođenje unaprjeđenja zdravlja; organiziranje individualnog savjetovanja i razvoj vještina organiziranje «Škole za promociju zdravlja» u lokalnoj zajednici; medijske aktivnosti; organiziranje «edukativnih štandova» u zajednici; provođenje različitih testiranja na terenu; formiranje grupa za pomoć i samo-pomoć («peer educators») i njihova edukacija, itd.
INDIKATORI	Broj posjetitelja savjetovalištima, broj provedenih radionica i seminara, broj uključenih u rad radionica i seminara, broj objavljenih novinskih članaka, radio i TV emisija, medijskih kampanja, % populacije uključen u provođenje različitih aktivnosti, % osoba koje su usvojile znanje, promijenile stavove i ponašanje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> Provedba projekata, edukacija, seminara i kampanja o osvješćivanju važnosti redovite tjelesne aktivnosti radi zaštite i unaprjeđenja zdravlja na lokalnoj razini; Promicanje sportske rekreacije u lokalnoj zajednici kroz projekte udruge; Formiranje <i>peer educators</i> potaknuto od strane civilnog društva; Medijske aktivnosti, uključujući i snimanje edukativnih filmova.

PRIORITET	Prioritet 12: Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem
MJERA	Mjera 1: Jačanje sposobnosti županijske razvojne agencije
CILJ MJERE	Osnažiti i dalje razvijati postojeću Regionalnu razvojnu agenciju REDEA kako bi bila osposobljena za daljnju provedbu ROP-a, te postala značajan faktor u procesu upravljanja razvojem županije te bila ključni subjekt prilikom iniciranja, pripreme, provedbe, praćenja i vrednovanja razvojnih projekata međužupanijske, prekogranične i međuregionalne suradnje.
SADRŽAJ	Daljnje podizanje razine osposobljenosti djelatnika agencije, poglavito za

	provedbu, praćenje i vrednovanje međužupanijske, prekogranične i međuregionalne suradnje; povezivanje REDEA-e sa srodnim razvojnim agencijama u susjednim zemljama kroz razmjenu iskustva, studijska putovanja, sudjelovanje na zajedničkim projektima; intenzivnije povezivanje REDEA-e sa postojećim razvojnim agencijama i sličnim razvojnim institucijama u Hrvatskoj u svrhu iniciranja i provedbe zajedničkih razvojnih programa koji se odnose na utvrđene razvojne prioritete Županije.
INDIKATORI	Broj odobrenih razvojnih projekata za prekograničnu i međuregionalnu suradnju, broj uspješno realiziranih razvojnih projekata koji se odnose na međužupanijsku, prekograničnu i međuregionalnu suradnju; broj realiziranih tečajeva za osposobljavanje djelatnika i njihovo stjecanje specifičnih znanja i vještina
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • REDEA ulazi u 2011. sa 14 stručnih djelatnika i raspolaže sa (bar jednim ili više njih): <ul style="list-style-type: none"> • certificiranim trenerom za prekogranične IPA programe, • certificiranim trenerom za upravljanje projektnim ciklusom, • certificiranim savjetnikom poduzetništva, • certificiranim projektnim menadžerom za investicije, • certificiranim upraviteljem klastera, • te certificiranim stručnjacima za brojna ostala područja; • Djelatnici REDEA-e su sudjelovali na više od 50 različitih edukacija kroz koje su (uz nadogradnju znanja iskustvima iz prakse) potpuno osposobljeni za pripremu i implementaciju projekata financiranih iz fondova EU, izradu i ocjenu investicijskih projekata te za provođenje brojnih ostalih aktivnosti iz svog djelokruga rada; • REDEA je u razdoblju 2006-2010 sudjelovala u: <ul style="list-style-type: none"> • 11 projekata prekogranične suradnje koji su implementirani, od čega u 3 kao nositelj, u 7 kao partner u projektu, a za jedan projekt je sudjelovala samo u pripremi projektnog prijedloga, • 7 projekata prekogranične i međuregionalne suradnje čija je implementacija u tijeku, od čega u 5 projekata kao partnera, a za 2 projekta je pripremala projektni prijedlog, • 11 prijedloga projekata prekogranične suradnje koji su prijavljeni na natječaje i čija je evaluacija u tijeku, od čega u 2 projekta kao nositelj, u 5 projekata kao partner te je za 4 projekta pripremala projektni prijedlog, • 7 projektnih prijedloga koji nisu prihvaćeni za financiranje, od čega u 2 kao nositelj, u 4 kao partner te je za jedan projekt pripremala projektni prijedlog. <p>* U većini navedenih projekata uloga nositelja ili partnera podrazumijevala je i pripremu prijavne dokumentacije, odnosno projektnog prijedloga</p> <ul style="list-style-type: none"> • REDEA je pristupila mreži razvojnih agencija na prostoru Jugoistočne Europe - EREF koja ima za cilj da se u skladu s programskim opredjeljenjima EREF-a uspostavi zajednička suradnja između aktera i djeluje na usklađivanju i dostizanju razvojnih ciljeva na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou. • Provođenjem zajedničkih projekata utemeljeni su partnerski odnosi sa institucijama uključenima u pitanja regionalnog razvoja iz susjednih županija, susjednih država te ostalih država Europe (Belgija, Njemačka, Španjolska...) što je izvrsni podloga za razvoj budućih projektnih prijedloga.

PRIORITET	Prioritet 12: Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem
MJERA	Mjera 2: Jačanje sposobnosti za upravljanje JLS i Županije i razvoj ljudskih resursa
CILJ MJERE	Povećanje učinkovitosti i efektivnosti upravljanja razvojem Županije od strane JLS i županijskih upravnih tijela
SADRŽAJ	Podizanje razine osposobljenosti JLS i djelatnika Županijske uprave za upravljanje razvojem kroz provedbu specijaliziranih tečajeva (menagerske, komunikacijske, informatičke vještine, učenje stranih jezika, dr.); uvođenje sustava praćenja i vrednovanja realizacije razvojnih projekata; podizanje kvalitete usluga koje se pružaju građanstvu; izrada modela poboljšanja koordinacije, organizacije /horizontalne i vertikalne/ i protoka informacija u županijskoj upravi; jačanje suradnje Županije i JLS, te samih JLS u provedbi razvojnih projekata; jačanje suradnje Županijske uprave s ostalim ključnim dionicima razvoja (razvojnim akterima) u Županiji.
INDIKATORI	broj realiziranih međužupanijskih, prekograničnih i međuregionalnih razvojnih projekata, broj projekata na kojima sudjeluje više JLS iz Županije, broj uspješnih razvojnih projekata na kojima sudjeluje Županija u suradnji sa JLS (kvalitativni): viša razina kvalitete pruženih usluga građanstvu, poboljšana koordinacija i protok informacija u Županijskoj upravi,
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Od 2010. na snazi je novi ustroj i nova definicija nadležnosti upravnih tijela Međimurske županije, a u cilju efikasnijeg rješavanja problematike vezane za razvoj Međimurske županije; • Primjetno je aktivnije i naprednije korištenje informatičkih tehnologija za potrebe komuniciranja s građanstvom i prezentiranja usluga i rezultata Županije i JLS; • Redovito se održavaju Kolegiji gradonačelnika i načelnika gdje se raspravlja o koordinaciji razvojnih projekata na razini Županija - JLS; • Djelatnici MŽ redovito sudjeluju na edukacijama i usavršavanjima iz svojeg djelokruga rada u cilju jačanja kapaciteta županijske uprave; • Provode se IPA projekti u kojima Županija neposredno surađuje sa razvojnim akterima u županiji (razvojne agencije, Zavod za zapošljavanje, HGK, HOK) i JLS-ovima.

PRIORITET	Prioritet 12: Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem
MJERA	Mjera 3: Jačanje međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje (MMP)
CILJ MJERE	Jačanje suradnje Županije s drugim područjima u zemlji i inozemstvu kroz aktivnije sudjelovanje u pripremi, provedbi, praćenju i vrednovanju međužupanijske, međuregionalne i prekogranične (MMP) suradnje.
SADRŽAJ	Intenziviranje MMP suradnje; podizanje razine osposobljenosti za pripremu i provedbu razvojnih projekata koji se odnose na MMP, praćenje i vrednovanje (radionice, seminari, stručna usavršavanja u inozemstvu, dr.); stvaranje mreža suradnje kroz razvojne projekte koji su u fazi pripreme; priprema i provedba projekata temeljem utvrđenih razvojnih prioriteta Županije; kadrovsko i tehničko jačanje REDEA-e i Županijske uprave za pripremu i provedbu projekata MMP.
INDIKATORI	Broj predloženih (izrađenih prijedloga) projekata MMP; broj uspješno realiziranih projekata MMP; utjecaj realiziranih projekata na gospodarski i društveni razvoj Županije; broj realiziranih tečajeva za podizanje osposobljenosti za pripremu, provedbu, praćenje i vrednovanje projekata MMP
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Na razini Županije kao JRS-e, potpisani su sporazumi o suradnji s Općinom

PRIORITET	Prioritet 12: Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem
MJERA	Mjera 3: Jačanje međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje (MMP)
	<p>Lendava i belgijskom regijom Središnja Zapadna Flandrija, a županija je pristupila <i>Institutu europskih regija</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intenzivirane su aktivnosti na međužupanijskoj, prekograničnoj i međuregionalnoj suradnji, a najvećim dijelom kao posljedica otvaranja mogućnosti za prijavu prekograničnih projekata koje nude pretpristupni EU fondovi; • U projekte prekogranične suradnje sve više se uključuju i JLS-e, javne ustanove, institucije i udruge; • Na području županije istovremeno s objavama natječaja za prijavu projektnih prijedloga prekogranične suradnje, organizirane su edukacije za pripremu projektnih prijedloga, „projektne klinike“ (savjetovanja o unaprjeđenju postojećih projektnih ideja) te potom i implementacijske radionice koje su imale za cilj uputiti projektne partnere u ispravan način provedbe projekta; • Na različite natječaje prijavljeno je više desetaka projekata s temama suradnje u turizmu, gospodarstvu, kulturi, energetske pitanjima te raznim društvenim područjima; • U okviru 1. javnog poziva IPA Operativnog programa Slovenija - Hrvatska, odobrena su 4 projekta u kojima su kao partneri sudjelovale općine, razvojne agencije, javne tvrtke u vlasništvu JRS, javne ustanove, udruge...); • U okviru 1. poziva IPA Operativnog programa Mađarska - Hrvatska odobreno je 15 projekata u kojima su sudjelovali partneri iz Međimurske županije (općine, razvojne agencije, javne tvrtke u vlasništvu JRS, javne ustanove, udruge...); • REDEA je sudjelovala u pripremi 36 projekata međuregionalne i prekogranične suradnje, od čega je 11 uspješno realizirano, a 7 je u fazi implementacije.

CILJ 3: OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJA PRIRODNIM RESURSIMA I KULTURNOM BAŠTINOM

PRIORITET	Prioritet 13: Poboljšanje gospodarenja otpadnim vodama i otpadom
MJERA	Mjera 1: Izgradnja cjelovitog sustava gospodarenja otpadnim vodama
CILJ MJERE	Zaštita podzemne vode i vodotoka od utjecaja zagađenja otpadnih voda. Prioritet je završetak izgradnje kanalizacije u naseljima gdje je ona započela te izgradnja pripadajućih pročištača da se zaštite recipijenti u koje se sada ulijevaju otpadne vode iz izgrađenih kanalizacija, te izgradnja kanalizacije i pročištača kojima će se direktno štititi vodozaštitna područja, te rijeke Drava i Mura.
SADRŽAJ	Idejna rješenja odvodnje; revizija idejnih rješenja; stručne podloge za lokacijsku dozvolu; studija utjecaja na okoliš za određene zahvate; glavni i izvedbeni projekti; revizija projekata; tender dokumentacija s provedbom potrebnih nadmetanja za izvođenje radova; izvođenje radova; stručni nadzor za vrijeme izvođenja radova; tehnički pregled građevine i izdavanje uporabne dozvole; probni rad za pojedinu vrstu građevine.
STUPANJ OSTVARENJA	U provedbi
OBRAZLOŽENJE	Od donošenja ROP-a u 2006. godine proveden je niz aktivnosti na provedbi ove mjere: <ul style="list-style-type: none"> • Provedeni su postupci procjene utjecaja na okoliš i donesena rješenja za uređaje za pročišćavanje otpadnih voda u Podturnu, Murskom Središću, Donjoj Dubravi, Donjem Kraljevcu i Svetom Martinu na Muri. Za realizaciju projekata zadužene su Međimurske vode d.o.o. • Nastavljena je izgradnja kanalizacije u naseljima Čakovec, Pribislavec, Strahoninec, Mursko Središće, Vratišinec, Prelog, Donji Kraljevec i Kotoriba • Izrađena je projektna dokumentacija te počela izgradnja kanalizacije u naseljima Novo Selo Rok, Krištanovec, Ivanovec te u naseljima Općine Donji Kraljevec (Sv. Juraj u Trnju, Palinovec, Donji Pustakovec, Hodošan i Hrašćan) • Započet će izgradnja Pročištača otpadnih voda Podturen. • Osim iz državnog, županijskog i proračuna jedinica lokalne samouprave, značajna su sredstva za provedbu gore spomenutih projekata dobivena iz pretprijetnih fondova EU, te iz drugih nacionalnih i međunarodnih izvora. • Aktivnosti obuhvaćene ovom mjerom nastavit će se u narednom razdoblju kao dio provedbe ŽRS-a.

PRIORITET	Prioritet 13: Poboljšanje gospodarenja otpadnim vodama i otpadom
MJERA	Mjera 2: Unaprjeđenje i racionalizacija gospodarenja otpadom na području cijele županije
CILJ MJERE	Smanjivanje pritiska otpada na okoliš i ljudsko zdravlje, smanjivanje nastajanja otpada što će voditi boljem korištenju i zaštiti resursa, smanjivanje količine koje se odlažu ili neodgovorno odbacuju i smanjivanje rizika od otpada.
SADRŽAJ	Donošenje županijskog plana gospodarenja otpadom; edukacija i informiranje javnosti o problemima i aktualnom stanju gospodarenja otpadom (radionice, seminari, okrugli stolovi); identificiranje infrastrukturnih problema vezanih uz gospodarenje otpadom; identificiranje prioriteta za infrastrukturna ulaganja kako bi se poboljšalo upravljanje otpadom; priprema opisa poslova za usluge, radove i robu za pripremanje odobrene lokacije.
INDIKATORI	Količina odvojeno skupljenog i recikliranog kom. otpada, količina obrađenog otpada, količina odloženog otpada, stanovništvo obuhvaćeno organiziranim

PRIORITET	Prioritet 13: Poboljšanje gospodarenja otpadnim vodama i otpadom
MJERA	Mjera 2: Unaprjeđenje i racionalizacija gospodarenja otpadom na području cijele županije
CILJ MJERE	Smanjivanje pritiska otpada na okoliš i ljudsko zdravlje, smanjivanje nastajanja otpada što će voditi boljem korištenju i zaštiti resursa, smanjivanje količine koje se odlažu ili neodgovorno odbacuju i smanjivanje rizika od otpada.
SADRŽAJ	Donošenje županijskog plana gospodarenja otpadom; edukacija i informiranje javnosti o problemima i aktualnom stanju gospodarenja otpadom (radionice, seminari, okrugli stolovi); identificiranje infrastrukturnih problema vezanih uz gospodarenje otpadom; identificiranje prioriteta za infrastrukturna ulaganja kako bi se poboljšalo upravljanje otpadom; priprema opisa poslova za usluge, radove i robu za pripremanje odobrene lokacije.
	skupljanjem kom. otpada.
STUPANJ OSTVARENJA	U provedbi
OBRAZLOŽENJE	<i>Plan gospodarenja otpadom u Međimurskoj županiji donesen je 2006. godine te predstavlja polazište za iznalaženje povoljne lokacije i uspostavu privremenog županijskog centra za gospodarenje otpadom i postupno smanjivanje broja odlagališta u županiji, uz odgovarajuću provedbu sanacija i rekultiviranja prostora. Predloženi elementi u sustavu gospodarenja otpadom sadržani u Planu sastavni su dio izmjena i dopuna Prostornog plana Međimurske županije. Jedinice lokalne samouprave na području županije donijele su planove gospodarenja otpadom za svoje područje te prihvatile koncept gospodarenja otpadom predložen u županijskom planu na lokaciji prema prostorno planskoj dokumentaciji. Niti jedna jedinica lokalne samouprave nije u prostornim planovima uređenja predvidjela izgradnju centra za gospodarenje otpadom, već su se sve opredijelile za rješenje predloženo Prostornim planom županije i PPU Grada Čakovca ili pak za odvoz otpada na prostor izvan županije. Provedba aktivnosti iz Plana rezultirala je velikim napretkom u gospodarenju otpadom. U potpunosti su sanirana gotovo sva službena odlagališta. Međimurska županija ističe se kao pozitivan primjer u rješavanju problema divljih deponija broj kojih se u 2009. godini smanjio za cca 50 %. U narednom razdoblju je potrebno izgraditi građevine i opremiti ih uređajima za oporabu i obradu otpada</i>

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 1: Očuvanje i gospodarenje kulturnom, povijesnom i prirodnom kulturnom baštinom uz uvažavanje identiteta i kriterija gospodarskog razvoja
CILJ MJERE	Očuvanje i obnova kulturne baštine s ciljem podizanja kvalitete turističke ponude te omogućavanje razvoja novih oblika turizma (rekreativnog, seoskog, vinske ceste, zdravstvenog) temeljenog na postojećim kulturnim, povijesnim, prirodnim i drugim resursima županije: raznolikosti krajobraza, očuvanom okolišu, razvijenom vinogradarstvu, gastronomiji, dr...
SADRŽAJ	Utvrđivanje sadašnjih potreba za obnovom kulturne i povijesne baštine; utvrđivanje prioriteta za revitalizaciju; provedba obnove spomenika; praćenje provedbe;; plan razvoja novih oblika turizma; utvrđivanje prioriteta oblika turizma; izrada prijedloga projekata; mobiliziranje financijskih sredstava; određivanje odgovornih institucija, provedba i praćenje.
INDIKATORI	Broj obnovljenih objekata kulturne baštine; broj vinskih cesta, biciklističkih staza, pješačkih staza, seoskih turističkih domaćinstava....
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	2007. započela s radom Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije. 2008. godine područje rijeke

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 1: Očuvanje i gospodarenje kulturnom, povijesnom i prirodnom kulturnom baštinom uz uvažavanje identiteta i kriterija gospodarskog razvoja
CILJ MJERE	Očuvanje i obnova kulturne baštine s ciljem podizanja kvalitete turističke ponude te omogućavanje razvoja novih oblika turizma (rekreativnog, seoskog, vinske ceste, zdravstvenog) temeljenog na postojećim kulturnim, povijesnim, prirodnim i drugim resursima županije: raznolikosti krajobraza, očuvanom okolišu, razvijenom vinogradarstvu, gastronomiji, dr...
SADRŽAJ	Utvrđivanje sadašnjih potreba za obnovom kulturne i povijesne baštine; utvrđivanje prioriteta za revitalizaciju; provedba obnove spomenika; praćenje provedbe;; plan razvoja novih oblika turizma; utvrđivanje prioriteta oblika turizma; izrada prijedloga projekata; mobiliziranje financijskih sredstava; određivanje odgovornih institucija, provedba i praćenje.
	Mure i Drave u Međimurskoj županiji zaštićeno je kategorijom regionalni park – preventivna zaštita. Turistička zajednica Međimurske županije donijela je program razvoja cikloturizma. U tijeku je izrada Stvoreni su novi, prepoznatljivi turistički proizvodi u Međimurju: <ul style="list-style-type: none"> - «Međimurska vinska cesta» u vinorodnom dijelu gornjeg Međimurja, koja obuhvaća 27 vinarsko/vinogradarskih gospodarstava (obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo/TSG, vinotočje/kušaonica, izletišta). - Cesta tradicije

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 2: Korištenje prirodnih, kulturnih i povijesnih resursa za razvoj zdravstvenog, rekreativnog, kongresnog turizma
CILJ MJERE	Kvalitetnije gospodarenje kulturnom i prirodnom baštinom te poticanje obnove i revitalizacije kulturno-povijesnih spomenika, jačanje ponude turističkog sektora te novih ulaganja u turističke objekte i ponudu.
SADRŽAJ	Izrada registra spomenika kulture, njihova kategorizacija i procjena mogućnosti uključivanja u turističku djelatnost; identifikacija svih kulturnih i prirodnih atrakcija koje se potencijalno mogu turistički valorizirati; izrada strateških projekata uključivanja spomenika kulturne i prirodne baštine u turističku djelatnost; izrada projekata povezivanja pojedinih kulturnih i prirodnih atrakcija u zajedničku turističku ponudu Županije; edukacija kulturnih i turističkih djelatnika za kvalitetno izvođenje preporučenih mjera; umrežavanje dionika radi zajedničkog nastupa na tržištu; senzibiliziranje javnosti; uvođenje međunarodnih kvalitativnih standarda; brendiranje turističke destinacije; evaluacija izvršenih aktivnosti kratkoročno i srednjoročno te dugoročno.
INDIKATORI	Broj novih kulturno turističkih proizvoda, broj spomenika koji je obnovljen i revitaliziran (dugoročnije), povećanje broja turističkih posjeta.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Međimurska hiža u Frkanovcu – provodi se završno uređenje hiže koja će postati „živo domaćinstvo“ na kojem bi posjetitelji mogli dobiti uvid u to kako se uz prirodu živjelo nekad; Osnovana je Prirodoslovna zbirka u Križovcu, koja je u kratko vrijeme ostvarila vrijedan rezultat u radu i djelovanju na području ruralnog razvoja. U tijeku je program obogaćivanja turističke i ugostiteljske ponude: „Bajkoviti okusi Međimurja“. Provodi se senzibilizacija javnosti i edukacija kulturnih i turističkih djelatnika.

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 3: Razvoj infrastrukture za praćenje zaštite okoliša
CILJ MJERE	Razvoj infrastrukture sustava praćenja svih sastavnica okoliša u svrhu njegova očuvanja, porasta kulture življenja i zdravijeg života stanovništva županije, ali i razvoja konkurentnog gospodarstva u skladu sa EU standardima na području zaštite okoliša
SADRŽAJ	Razvoj sustava kontinuiranog praćenja čistoće zraka; unaprjeđenje postojećeg sustava monitoringa voda (podzemnih i površinskih); uspostava trajnog monitoringa kakvoće tla; razvijanje i jačanje sustava gospodarenja otpadom; kontrola utjecaja na zdravlje i životni standard ljudi; izrada jedinstvene baze podataka (GIS) svih negativnih opterećenja okoliša; osiguravanje transparentnosti i dostupnosti svih podataka putem javnih medija, brošura, internetskih stranica.
INDIKATORI	Pokazatelji koji potvrđuju porast kakvoće tla, zraka, vode.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Mjerenjem posebne namjene provedenim u Međimurskoj županiji 2008. godine dobiveni su rezultati koji ukazuju na djelomično onečišćenje u zraku te na drugu (II) kategoriju kakvoće zraka. Još uvijek nije izrađen <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i>. Na području Međimurske županije ne postoji niti jedna postaja državne mreže za praćenje kakvoće zraka. Potreba je adresirana kao mjera u ŽRS-u. • Redovito se prati kakvoća vode iz zdenaca, vodosprema i vodoopskrbne mreže. U cilju što bolje zaštite vodotoka i retencija potrebno je unaprijediti postojeći sustav praćenja kvalitete vode, obuhvaćanjem svih vodotoka. • Još uvijek ne postoji <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće tla</i> te se ne provodi sustavni monitoring kakvoće tla. Ova potreba je adresirana kao mjera u ŽRS-u. • Sustav gospodarenja otpadom značajno je unaprijeđen (prikazano pod mjerom Unaprjeđenje i racionalizacija gospodarenja otpadom na području cijele županije).

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 4: Stvaranje programa i potpora za korištenje alternativnih i obnovljivih izvora energije (solarna i geotermalna energija, bioplin)
CILJ MJERE	Smanjivanje korištenja prirodnih resursa, te smanjivanje onečišćenja zraka.
SADRŽAJ	Razvoj istraživanja geotermalnih vrela te mogućnosti iskorištavanja geotermalne vode; razvoj programa za korištenje drugih alternativnih i obnovljivih izvora energije; plan aktivnosti na realizaciji programa korištenja alternativnih izvora energije; utvrđivanje odgovornih tijela za provedbu programa; praćenje i vrednovanje realizacije programa.
INDIKATORI	Broj pripremljenih programa korištenja alternativnih i obnovljivih izvora energije; broj realiziranih programa; procjena stupnja očuvanja prirodnih resursa te očuvanja okoliša temeljem provedenih programa.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	U prostorno planskim dokumentima definirani su uvjeti za proizvodnju električne i toplinske energije iz biomase i bioplina. Osnovana je Međimurska energetska agencija koja se bavi pitanjima obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti. Provodi se praćenje potrošnje energenata i vode u

	<p>školama i javnim zgradama u vlasništvu županije i gradova kroz Informacijski sustav gospodarenja energijom (ISGE). U pripremi je program sufinanciranja ugradnje solarnih sustava za kućanstva. Provedeno je niz projekata financiranih iz fondova Europske unije, nacionalnih fondova i drugih izvora financiranja usmjerenih na edukaciju i povećanje svijesti o potrebi ulaganja u obnovljive izvore energije i povećanja energetske učinkovitosti.</p> <p>Ne postoji <i>Energetski plan Županije</i> kojim bi se precizno odredila energetska bilanca Međimurske županije, potencijali za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te identificirali projekti iz područja OIE i energetske učinkovitosti. Potreba je adresirana kao mjera u ŽRS-u.</p>
--	---

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 5: Unaprjeđenje okoliša kroz izgradnju i modernizaciju prometnica
CILJ MJERE	Sačuvati visoku kvalitetu okoliša kroz izgradnju novih prometnica/zaobilaznica
SADRŽAJ	Analiza potrebnih novih prometnica; prioritiziranje izgradnje prometnica; analiza potreba za modernizacijom prometnica, te izrada plana aktivnosti; praćenje i realizacije provedbe programa
INDIKATORI	Broj izgrađenih novih prometnica; broj moderniziranih prometnica; procjena očuvanja okoliša
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Na području Međimurske županije ukupno je 615 km cesta sa suvremenim kolnikom. Udio ove cestovne mreže u cestovnoj mreži Republike Hrvatske je oko 1,97%. S obzirom na ostale pokazatelje (stanovništvo, površina...) cestovna struktura u Međimurskoj županiji može se ocijeniti vrlo dobrom, što znači da je mreža javnih cesta kvalitetom u gornjem dijelu hrvatskog prosjeka, no nedostaje kvalitetna povezanost dijelova županije (stanje 2009. godine). Kontinuirano se ulaže u izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih prometnica.

PRIORITET	Prioritet 15: Poboljšavanje sustava zaštite od štetnog djelovanja voda i uspostavljanje sustava navodnjavanja
MJERA	Mjera: 2: Uspostavljanje cjelovitog sustava za navodnjavanje
CILJ MJERE	Povećanje udjela radno-intenzivnih kultura, stabilniji i veći prinosi, veća kvaliteta i širi asortiman poljoprivrednih proizvoda što će dugoročno rezultirati i povećanjem financijske koristi.
SADRŽAJ	Okupnjavanje zemljišta; edukacija poljoprivrednih proizvođača i ukupnog stanovništva i usvajanje suvremenih tehnologija u svim sektorima poljoprivrede; izgradnja pilot područja navodnjavanja i ostalih područja predviđenih za navodnjavanje; preorijentacija tradicionalne poljoprivrede prema novim momentima zabilježenim na tržištu; nadgledanje provedbe mjere.
INDIKATORI	Broj kilometara izvedenog sustava za navodnjavanje, broj priključenih korisnika na sustav i praćenje korištenja vode u m ³ .
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku

PRIORITET	Prioritet 15: Poboljšavanje sustava zaštite od štetnog djelovanja voda i uspostavljanje sustava navodnjavanja
MJERA	Mjera: 2: Uspostavljanje cjelovitog sustava za navodnjavanje
CILJ MJERE	Povećanje udjela radno-intenzivnih kultura, stabilniji i veći prinosi, veća kvaliteta i širi asortiman poljoprivrednih proizvoda što će dugoročno rezultirati i povećanjem financijske koristi.
SADRŽAJ	Okupnjavanje zemljišta; edukacija poljoprivrednih proizvođača i ukupnog stanovništva i usvajanje suvremenih tehnologija u svim sektorima poljoprivrede; izgradnja pilot područja navodnjavanja i ostalih područja predviđenih za navodnjavanje; preorijentacija tradicionalne poljoprivrede prema novim momentima zabilježenim na tržištu; nadgledanje provedbe mjere.
OBRAZLOŽENJE	<p>Planom navodnjavanja predviđeno je da se na području Međimurske županije navodnja površina od 22.977 ha, a kao tzv. pilot područje odabrana je površina od 250 ha. Temeljem provedene analize odlučeno je, da prioritet za navodnjavanje ima područje državnog poljoprivrednog zemljišta koje se prostire na području k.o. Čakovec, k.o. Nedelišće i k.o. Strahoninec, veličine do 250 ha, za koje su ispunjeni osnovni preduvjeti navodnjavanja, tj. okupljenost parcela i volja poljoprivrednika za realizaciju i sudjelovanje u projektu navodnjavanja. Sustav je izgrađen, a u narednom razdoblju slijedi spajanje parcela na sustav.</p> <p>Pokrenut je projekt navodnjavanja ukupno 2.500 hektara poljoprivrednog zemljišta na području Grada Preloga i općina Donji Kraljevec i Goričan, koji bi se trebao realizirati od 2011. do 2013. godine.</p> <p>U narednom razdoblju inicirat će se i projektiranje te izgradnja sustava navodnjavanja na području općine Kotoriba koji će se kandidirati zajedno s Mađarskim partnerima za sredstva iz pretpristupnih i kasnije strukturnih fondova EU.</p>

DODATAK 4. PREGLED DOGAĐAJA I MANIFESTACIJA U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI ZA 2011. GODINU

28.01.2011. - Noć muzeja
30.01.2011. - Hodnja uz Muru
05-06.03.2011. - Fašnik u Čakovcu
05.03.2011. - Fašnik u Nedelišću
06.03.2011. - Štrigovski fašnik
06.03.2011. - Fašnjak u Prelogu
16.04.2011. - Uskršnji sajam u Štrigovi
29.04.-01.05.2011. - Sajam cvijeća u Prelogu
30.04.2011. - Dani Međimurske županije, Dani Zrinskih i Frankopana
01.05.-30.06.2011. - Dani kulture-Dani turizma u općini Nedelišće
08.05.2011. - Majski muzički memorijal Josip Štolcer Slavenski
14.05.2011. - Rafting na rijeci Muri
14.05.2011. - Dani jaretine u Prelogu
21.05.2011. - Dani jagoda u Prelogu
22.05.-29.05.2011. - Dani vina u županiji Zrinskih-Urbanovo 2011.
30.05.2011. - Dan Grada Čakovca
04.06.2011. - Međimurska popevka u Nedelišću
25.06. - 19.07.2011. - Ljeto u gradu Zrinskih
25.06.2011. - Mlinarski dani
03.07.2011. - Spust murskih ladji Mura 2011.
10.07.2011. - Lov na labuđe pero
24.07.2011. - IX. Međunarodna utrka prijateljstva Štrigova - Razkrižje 2010.
24.07.2011. - Panonski maraton triju država
25.07.2011. - Prelog Etno Grad
30.07.-02.08.2011. - Dani Zrinskih i Porcijunkule
05.-08.08.2011. - Ljeto uz Muru 2010.
24.09.2011. - Dani zahvalnosti za plodove zemlje u Nedelišću
02.10.2011. - Barokne večeri u Prelogu
03.11.2011. - Dan Svetog Huberta
05.11.2011. - Martinje u Nedelišću
11.11.2011. - Martinje u Svetom Martinu na Muri
11.-12.11.2011. - Martinje na Međimurskoj vinskoj cesti
12.11.2011. - Jazz Fair
12.11.2011. - Assitej
17.-18.12.2011. - Božićni sajam u Štrigovi
18.12.2011. - Božićni koncert u Nedelišću

DODATAK 5. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA

KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA

Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.

UVOD

Županijska razvojna strategija temeljni je planski dokument za održivi društveno-gospodarski razvoj svake županije i predstavlja nastavak već izrađenog *Regionalnog operativnog programa 2006.-2013.* te njegovo usklađivanje s novonastalim stanjem odnosno ažuriranje. Uključivanje što većeg broja dionika iz što različitijih područja djelovanja od velike je važnosti zbog toga što će se upravo interdisciplinarnim pristupom polučiti najbolji rezultati, odnosno dobiti najkvalitetniji uvid u postojeće stanje, te buduću željenu društvenu, političku i gospodarsku poziciju Međimurja u užem i širem okruženju.

Važnost izrade županijske razvojne strategije, osim kvalitetnog usmjeravanja razvoja, leži i u usklađivanju s mogućnostima korištenja pretprijetnih fondova EU. S druge strane, ulaskom Hrvatske u EU, koordinacija s budžetom 2014.-2020. imat će dobre temelje. Posebno je naglašena potreba za usklađivanjem strategije razvoja Međimurske županije sa *Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske*, a prioriteta i mjera s ekvivalentima za NUTS II razini Sjeverozapadne Hrvatske.

Komunikacijska strategija počela se provoditi već tijekom 2010. godine, kroz aktivnosti upoznavanja krajnjih korisnika s ciljevima i pripremama za korištenje sredstava iz EU fondova.

Komuniciranje *Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.* od iznimne je važnosti za razvoj, iz razloga što je direktno ili indirektno zainteresirane strane potrebno upoznati sa snagama, slabostima, prilikama i prijetnjama koje predstoje te realnim mogućnostima za rast i razvoj, u svim sferama.

TEMELJNA NAČELA

Aktivnosti u sklopu komunikacijske strategije koje će se poduzimati bit će usklađene sa sljedećim načelima:

- Informacije će biti prezentirane u transparentnom i razumljivom obliku, a aktivnosti će biti međusobno komplementarne;
- Aktivnosti će se usmjeravati ka ciljnim skupinama;
- Ciljne skupine bit će uzete u obzir prilikom razvijanja i korištenja metoda komunikacije;
- Uspostavit će se sistem kontrole, ažuriranja i evaluacije informacija, s ciljem pravovremenog i adekvatnog informiranja ciljnih skupina.

NOSITELJI I PROVEDBA

Nositelji Komunikacijske strategije, kao i ukupne razvojne strategije Međimurske županije, jesu Međimurska županija, jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi) te Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o., kao koordinator cjelokupne strategije.

Provedba će slijediti temeljne ciljeve i smjernice strategije, a realizirat će se sukladno raspoloživim resursima u suradnji s partnerskim institucijama i organizacijama.

Slika 11. Interesno-utjecajne skupine (dionici) uključene u provedbu Komunikacijske strategije

Izvor: Izrada autora

CILJEVI

Opći cilj komuniciranja *Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.* uključuje sljedeće:

- informacije učiniti dostupnima svim dionicima razvoja,
- ukazati na važnost strategije i strateškog promišljanja, te
- na jasan i jezgrovit način prikazati ciljeve, prioritete i mjere za željeni razvoj Međimurske županije, u skladu s postavljenom vizijom.

Glavni cilj ove komunikacijske strategije je informirati interesno-utjecajne skupine na nacionalnoj i lokalnoj razini, lokalnu zajednicu, i širu javnost o aktivnostima i dostignućima tijekom provedbe *Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.* kako bi se postigla njihova predanost postizanju vizije i postavljenih strateških ciljeva

Specifični ciljevi komunikacijske strategije jesu:¹¹

- Razviti identitet i imidž *Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.*;
- Informirati javnost o ulozi *Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.* u ostvarivanju ciljeva razvoja Međimurske županije;
- Osigurati stalnu transparentnost provedbe *Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.*;
- Osigurati jednakost u mogućnosti pristupa informacijama, i to pomoću različitih oblika i metoda komunikacije;
- Uspostaviti suradnju i dijalog između ciljnih skupina;
- Promovirati sudjelovanje i aktiviranje šire javnosti u razvojnim procesima.

CILJNE SKUPINE

Analize i aktivnosti te ciljevi, prioriteti i mjere određene dokumentom ŽRS odnose na široki krug dionika, te se upravo iz tog razloga sljedećim ciljnim skupinama nastoji obuhvatiti što je moguće veći broj zainteresiranih strana.¹² Ciljne skupine označene su svojstvima internog i eksternog, odnosno različitog pristupa informacijama.

Interna dimenzija

- Partneri u provedbi *Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.*
  - Međimurska županija, JLS;
  - Partnersko vijeće osnovano kao savjetodavno tijelo u provedbi radi procjene i određivanja prioriteta razvojnih projekata;
  - Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva;
  - Druga tijela državne uprave i javna tijela koja svojim djelovanjem pridonose ostvarivanju ciljeva politike regionalnog razvoja.
- Širi skup nositelja provedbe
  - Privatni sektor – proizvodni i uslužni;
  - Organizacije kao što su gospodarske i obrtničke komore, turističke zajednice i tako dalje;
  - Sindikati;
  - Organizacije civilnog društva;
  - Obrazovni sektor;
  - Znanstveni i istraživački sektor.

Eksterna dimenzija

- Šira javnost
  - Porast spoznaja javnosti i lokalne zajednice od iznimne je važnosti zbog toga što su upravo građani nositelji održivog razvoja, a integralni su dio prije navedenih ciljnih skupina.

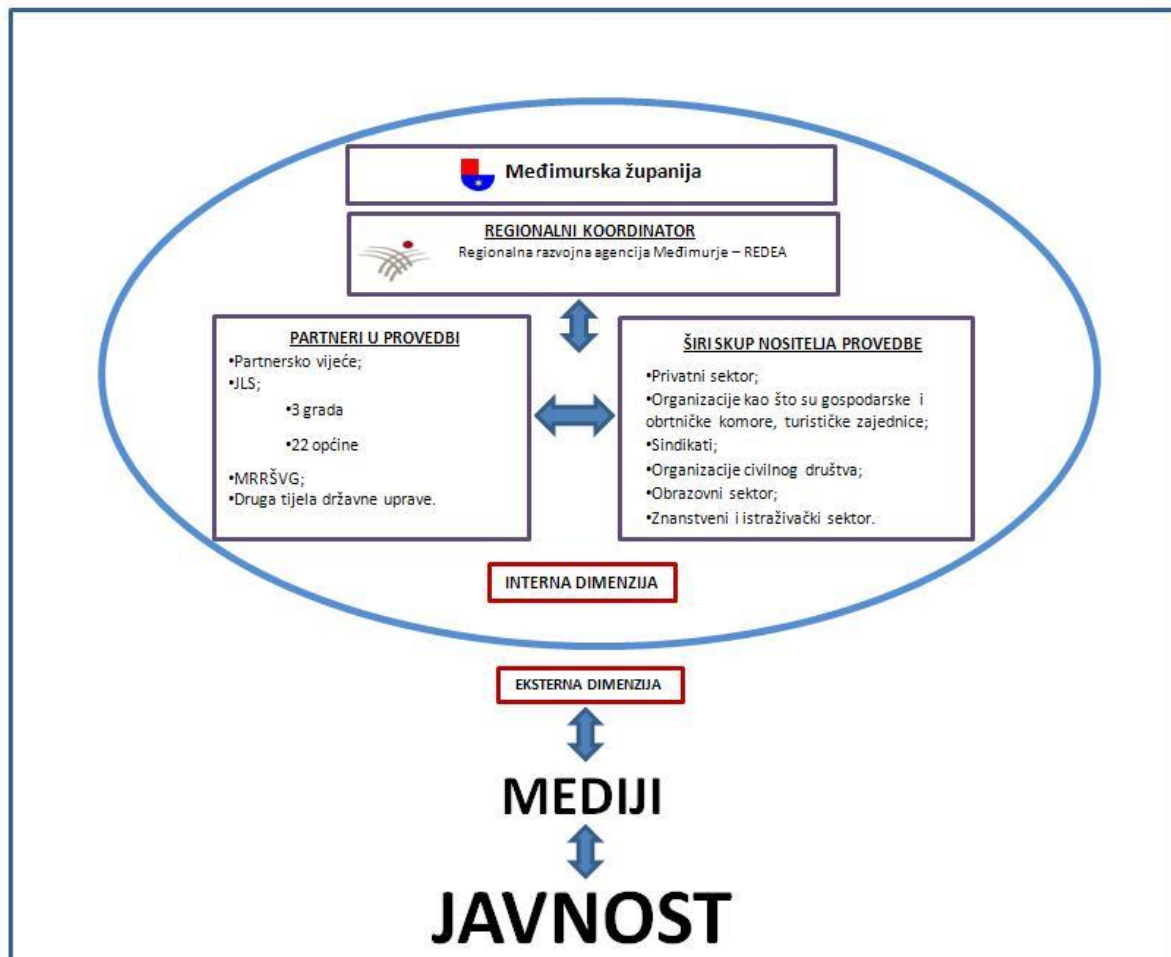
¹¹ Usklađeno i prilagođeno prema posebnim ciljevima komunikacijske strategije *Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske*.

¹² Usklađeno s i prilagođeno prema postavkama *Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske*.

- Mediji
  - Mediji su, posebice zahvaljujući napretku informacijsko-komunikacijskih tehnologija, postali jedno od najznačajnijih sredstava i alata prenošenja informacija, a njihova prevalencija u opsegu i načinima oblikovanja javnog mnijenja neupitna je.

Pregled ciljnih skupina dan je sljedećom slikom.

Slika 12. Ciljne skupine ŽRS MŽ

Izvor: Izrada autora

KOMUNIKACIJSKI ALATI

Aktivnosti u okviru komunikacijske strategije uključuju korištenje sljedećih alata i metoda prenošenja informacija krajnjim korisnicima, odnosno ciljnim skupinama:

- Internetske stranice Međimurske županije gdje će biti dostupan cjelokupni dokument strategije s poveznicom na interaktivni internetski portal posvećen ŽRS;
- Internetske stranice REDEA-e kao regionalnog koordinатора gdje su dostupne informacije o dosadašnjem napretku izrade ŽRS, a gdje će biti dostupan i cijeli dokument te će biti postavljena poveznica na interaktivni portal;

- Interaktivni internetski portal, koji će pružati informacije o važnosti planiranja regionalnog razvoja, gdje će jasno i pregledno biti predstavljen sadržaj ŽRS i napredak provedbe te će omogućavati svim zainteresiranim pojedincima da komentiraju i predlažu poboljšavanja. Na taj će način portal pridonositi vrednovanju, ažuriranju, te praćenju provedbe strategije;
- Publikacija dokumenta *Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.* (u elektronskom obliku, dostupnom na internetskim stranicama nositelja);
- Publikacija sažetka dokumenta *Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013.* (u tiskanom obliku);
- Konferencija za novinare (predstavljanje finalnog dokumenta);
- Predstavljanje strategije na lokalnim televizijskim i radijskim postajama;
- Priopćenja za tisak;
- Članci u novinama.

Aktivnosti komunikacijske strategije opisane su u donjoj tablici koja prikazuje komunikacijski akcijski plan.

FINANCIRANJE AKTIVNOSTI KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE

Planirane aktivnosti u provedbi komunikacijske strategije bit će financirane pretežno iz proračuna Međimurske županije i Regionalne razvojne agencije Međimurje - REDEA.

KONTROLA, IZVJEŠTAVANJE, EVALUACIJA

Kontrola, izvještavanje i evaluacija provedbe akcijskog plana izvršit će se krajem svake godine, kada će se ocjenjivati po kriteriju planirano/učinjeno. Također, koristit će se usporedna kontrola, koja će konačnu godišnju evaluaciju učiniti jednostavnom i točnijom.

Uz to, planira se kreirati interaktivni internetski portal, koji će služiti za vrednovanje, ažuriranje, te ex ante i ex post kontrolu strategije, a služiti će vrlo vrijedan instrument što kvalitetnijeg ocjenjivanja, ne samo komunikacijske strategije, već i ukupnih postavki razvojne strategije Međimurske županije za razdoblje 2011.-2013.

DODATAK 6. KOMUNIKACIJSKI AKCIJSKI PLAN ZA 2011. GODINU

VELJAČA-PROSINAC 2011.

VELJAČA-PROSINAC 2011.						
Svrha aktivnosti	Ciljne skupine	Aktivnost	Odgovorno tijelo	Partner	Vrijeme izvršenja	Outputi i pokazatelji
1. Postaviti komunikacijsku strukturu, koja će pridonijeti širenju i dostupnosti informacija vezanih uz Razvojnu strategiju Međimurske županije	<ul style="list-style-type: none"> • Interne skupine 	<ul style="list-style-type: none"> • Jasna komunikacija aktivnosti provedbe ŽRS putem internetske stranice REDEA-e, MŽ i portala ŽRS; • Imenovanje kontakt osobe za sve upite vezane uz promociju i komunikaciju. 	<ul style="list-style-type: none"> • REDEA 	<ul style="list-style-type: none"> • Međimurska županija • JLS 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirano 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravovremene i svrsishodne informacije na internetskim stranicama; • Broj ulazaka na internetsku stranicu koji se prate kvartalno; • Reakcija (odgovor) na upite upućene elektroničkom poštom u roku dva radna dana.
2. Pobuditi svijest o važnosti Razvojne strategije Međimurske županije	<ul style="list-style-type: none"> • Interne skupine • Eksterne skupine 	<ul style="list-style-type: none"> • Kreirati identitet ŽRS MŽ i razviti imidž u svijesti ciljnih skupina; • Izraditi i podijeliti promotivne materijale vezane uz Strategiju (roll-up, promo materijali, publikacija sažetka) 	<ul style="list-style-type: none"> • REDEA 	<ul style="list-style-type: none"> • Međimurska županija 	<ul style="list-style-type: none"> • Travanj/svibanj 2011. (vizualni identitet, promotivni materijali) • Kontinuirano (imidž) 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijen imidž; • Razni promotivni materijali izrađeni i podijeljeni.
3. Postići upoznatost s vizijom, ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne	<ul style="list-style-type: none"> • Interne skupine • Eksterne skupine 	<ul style="list-style-type: none"> • Javna prezentacija ŽRS; • Konferencija za medije. 	<ul style="list-style-type: none"> • REDEA 	<ul style="list-style-type: none"> • Međimurska županija 	<ul style="list-style-type: none"> • Veljača/ožujak 2011. 	<ul style="list-style-type: none"> • Medijska popraćenost na lokalnoj i regionalnoj razini; • Broj događanja vezanih uz predstavljanje ŽRS. • Broj sudionika na

VELJAČA-PROSINAC 2011.

VELJAČA-PROSINAC 2011.						
Svrha aktivnosti	Ciljne skupine	Aktivnost	Odgovorno tijelo	Partner	Vrijeme izvršenja	Outputi i pokazatelji
strategije Međimurske županije						dogadanjima.
4. Kontrola i evaluacija provedbe aktivnosti ŽRS i komunikacijske strategije	<ul style="list-style-type: none"> • Interne skupine • Eksterne skupine 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirano praćenje uspješnosti aktivnosti, korištenih alata i metoda; • Uspostava i funkcioniranje interaktivnog internetskog portala. 	<ul style="list-style-type: none"> • REDEA 	<ul style="list-style-type: none"> • Međimurska županija • JLS 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrola i praćenje (kontinuirano); • Sranj/kolovoz 2011. (interaktivni internetski portal). 	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljen i aktivan interaktivan internetski portal; • Broj korisnika portala; • Broj primljenih komentara i prijedloga odnosno reakcija korisnika.

DODATAK 7. IZVORI PODATAKA

IZVORI PODATAKA

Institucije

- Državni zavod za statistiku RH
- HEP – DP Elektra Čakovec
- Hrvatska obrtnička komora - Obrtnička komora Međimurske županije
- Međimurska županija
- Međimurske vode d.o.o.
- Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva
- Nacionalno vijeće za konkurentnost
- REDEA d.o.o.
- Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, 2010.
- Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

Publikacije i dokumenti

- Izmjene i dopune prostornog plana Međimurske županije, Službeni glasnik Međimurske županije broj 23/10, Međimurska županija
- Međimurje County, REDEA d.o.o
- Međimurska županija u brojkama 2009., Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, 2010.
- Nacionalno vijeće za konkurentnost, Regionalni indeks konkurentnosti 2007.
- Obrtništvo u brojkama, 2008., 2009., 2010., Hrvatska obrtnička komora
- Poslovni park Međimurje – Analiza potreba i potražnje, listopad 2009., REDEA d.o.o.
- Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006-2013., Međimurska županija
- Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji 2004., Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije
- Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji 2006., Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije
- Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji 2007., Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

- Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji 2008.,
Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije
- Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji 2009.,
Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

Internetske stranice

- www.dzs.hr
- www.zzjz-ck.hr
- www.mrrsvg.hr